

MELHUS
KOMMUNE

Budsjett 2025

Økonomi og handlingsplan
2025-2028

Vedtatt 10.12.20224

k-sak 137/2024

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1 - Forord	5
Kapittel 2 - Vedtak i kommunestyret	8
2.1 Økonomiske vedtak	8
2.2 Verbalvedtak	16
Kapittel 3 - Utfordringsbildet - status og utviklingstrekk	18
3.1 Melhus kommunes visjon	18
3.2 Nasjonale føringer og satsninger	18
3.3 Lokale trekk og vurderinger	20
3.4 Miljø, klima og energi	22
Kapittel 4 - Økonomi	38
4.2 Driftsbudsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028.....	38
4.4 Investeringer	41
4.5 Finansielle måltall	42
Kapittel 5 - Overordnede inntekter og utgifter	47
5.1 Rammetilskudd og skatt.....	47
5.2 Eiendomsskatt	48
5.3 Konesjonskraft.....	48
5.4 Lønn og pensjon	49
5.5 Aksjeutbytte.....	49
5.6 Renter og avdrag	49
5.7 Kalkulatoriske utgifter og inntekter	52
5.8 Andre inntekter og utgifter	52
6.1 Området omfatter	53
Ansvarsområde	53
6.2 Mål for sektoren	54
6.3 Budsjettall	56
Kapittel 7 - Oppvekst og kultur	58
7.1 Om sektoren	58
7.2 Barnehage	58
7.3 Grunnskole.....	61
7.4 Kultur og fritid.....	66
7.5 Mål for sektoren	67
7.6 Budsjettall	72
7.7 Gebyrer	73
Kapittel 8 - Helse og velferd	75
8.1 Om sektoren	75

8.2 Kommnehelse	78
8.3 Pleie og omsorg	83
8.4 Velferdstjenester	89
8.5 Mål for sektoren	94
8.6 Budsjettall	97
8.7 Gebyrer	105
Kapittel 9 - Plan og utvikling.....	107
9.1 Om sektoren	107
9.2 Plan.....	107
9.3 Arealforvaltning	112
9.4 Bygg og eiendom	115
9.5 Teknisk drift	117
9.6 Mål for sektoren	121
9.7 Budsjettall	125
9.8 Selvkostbudsjett	127
Gebyrer.....	129
Kapittel 10 - Virksomheter utenom kommunen.....	130
Gauldal brann og redning.....	131
Kirkelig fellesråd.....	131
Andre områder.....	131
Kapittel 11 - Investeringer, finansiering, gjeldsutvikling og rentekostnader.....	132
11.1 Investering og finansiering.....	132
11.2 Investeringsslån - låneopptak og gjeldsutvikling	139
11.3 Startlån - låneopptak og gjeldsutvikling	140
Kapittel 12 - Disposisjonsfond – tiltak og utvikling	142
Kapittel 13 - Oversikt over nye tiltak	143
13.1 Vedtatte driftstiltak Sentraladministrasjonen	143
13.2 Vedtatte driftstiltak Oppvekst og kultur.....	144
13.3 Vedtatte driftstiltak Helse og velferd	146
13.4 Vedtatte driftstiltak Plan og utvikling.....	150
13.5 Vedtatte driftstiltak Virksomheter utenom kommunen	151
13.6 Vedtatte driftstiltak Overordnede inntekter og utgifter	152
13.7 Kommunestyrets vedtak nye investeringstiltak i økonomiplanperioden.....	153
Kapittel 14 - Bevilgningsoversikter og vesentlige forpliktelser.....	161
14.1 Bevilgningsoversikt drift.....	161
14.2 Bevilgningsoversikt investering	165
14.3 Økonomisk oversikt etter art – drift.....	166

14.4 Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser	167
Kapittel 15 - Utvalgte KOSTRA tall	168
15.1 Oppvekst og kultur	168
15.2 Helse og velferd	171
15.3 Plan og utvikling.....	177

Kapittel 1 - Forord

Ordførerens forord

Det er det andre budsjettet denne kommunestyreperioden. Det er et stramt budsjett som er vedtatt. Og det er vedtatt med en krevende og bekymringsfull økonomisk situasjon i kommune-Norge som bakteppe. Det var krevende i fjor – og det har blitt verre. Tre av fire kommune ligger an til merforbruk total sett i år og 96% av kommune melder om merforbruk på pleie- og omsorgsområdet. Det er slikt merforbruk vi også ser i Melhus, og med et ytterligere hopp på prognosert merforbruk i de siste månedene. Det gjør at vi må innstille oss på en omstillingsprosess i årene som kommer i Melhus.

Regjeringen har heldigvis bevilget 5 milliarder mer til kommunene i år og nest år. Det hjelper på, også for Melhus sin del, men det løser ikke de underliggende utfordringene. Situasjonen akkurat nå er satt på spissen med høy rente, mange flyktninger, prisstigning, lavere skatteinntang. Men det underliggende presset i kommuneøkonomien er ikke noe som går over før en fullfinansiere de oppgaven som kommunen er lovpålagt og redusere den statlige styringen gjennom rettsliggjøring og forskrifter.

I rådmannens forslag til budsjett så var det lagt opp til en rekke innsparinger, samt øke inntektene fra eiendomsskatten i to år for å få økonomien i balanse. Med de økte bevilgningene fra regjeringene, og noen omprioriteringer har flertallet valgt å ikke innføre en økning av eiendomsskatten, samt opprettholde noe av tilbudene og ordningene som var foreslått redusert på eller avviklet. Men det er uansett et budsjett som legger opp til en god del innsparinger i det kommende året og gjennom planperioden.

Jeg vil benytte anledningen for en takk til alle ansatte i kommunen, som har sett muligheter og løsninger for nye arbeidsformer, som jobber tverrfaglig og kreativt. Det jobbes godt og løsningsorientert i hele organisasjonen og jeg vil takke for et konstruktivt og godt samarbeid med rådmannen, samarbeidspartier og kommunestyret. Et godt samarbeid vil være svært viktig i året som vi går inn i.

Vi er her alle for det samme målet. Det å gjøre Melhus til en god og attraktiv kommune å bo i, jobbe i og etablere næring i.

Einar Gimse-Syrstad, Ordfører

Rådmannens forord

Rådmannen legger med dette frem sitt forslag til budsjett 2025 /økonomi- og handlingsplan 2025 – 2028 (ØHP). Vi har gjennomført prosessen på samme måte som foregående år, med involvering og styringsprosesser i tråd med vårt årshjul for helhetlig resultatstyring. Vi har hatt en bred involvering fra avdelinger, enhetene og de respektive kommunalsjefer nå forut for fremlegging av budsjett for politisk behandling, dette sikrer større eierforhold til budsjettet, felles utfordringer og nødvendige omstillings- og endringstiltak.

Økonomi- og handlingsplanen (ØHP) er en sentral del av kommunens overordnede, helhetlige resultatstyring. Den omfatter hele kommunens virksomhet, og gir en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i økonomiplanperioden. Det første året i økonomi- og handlingsplanen legger rammene for årsbudsjettet der bevilgningene er bindende, mens de resterende årene gir rammer for å planlegge de kommende budsjettårene i planperioden. Planen er knyttet sammen med kommuneplanen som er kommunens langsiktige samfunns- og arealstrategi.

Det er i kommunene livet leves, og de rammebetingelsene kommunene gis gjennom årlige statsbudsjett legger i stor grad premisser for hvilke tjenester og på hvilket nivå våre innbyggere kan forvente av kommunen. Etter flere år med høy prisvekst som ikke er kompensert, renteøkninger, økt omfang på flere tjenester, demografikonsekvenser spesielt på helse og velferdstjenester, sterk vekst i behovet for kostnadskreven velferdstjenester for den yngre delen av befolkningen og nye satsinger og oppgaver som ikke fullfinansieres, står nå stordelen av kommune-Norge i en økonomisk situasjon som vil kreve kutt og omstillinger allerede fra 2025. Frem til 2022 har kommuneøkonomien blitt «reddet» av engangsinntekter fra skatt ved årsslutt, men det er ingen utsikter til slike ekstra skatteinntekter verken for 2024 eller 2025.

KS har vist til at det forventes et samlet merforbruk i kommunesektoren på rundt 10 milliarder kroner i 2024, og uten en betydelig økning i de frie inntektene til neste år kan ikke tjenestetilbudet opprettholdes og kommunene må gjøre betydelige kutt i tilbud til innbyggerne. Vår prognose i tertial 2/24 viser et betydelig merforbruk i driften, både innen helse og velferd og oppvekst og kultur som vi arbeider med for å finne tiltak og løsninger på for å komme så nært budsjettet som mulig. Et merforbruk i 2024 videreføres som nytt nivå i kommende budsjett og økonomiplan dersom vi ikke reduserer utgiftene og/eller får økt inntektene. Vi har satt søkelys på å identifisere områder hvor det er mulig å redusere utgiftsbehovet ut fra å forsøke å sortere på må – bør og kan-tjenester, men gitt fortsatt gap mellom de økonomiske rammene og forventningene til kommunal sektor vil dette medføre reduserte tjenester og tilbud for innbyggerne.

Arbeidet med budsjett 2025/ØHP 2025 – 2028 har vært betydelig mer krevende enn de siste årene, blant annet som en følge av prognosert merforbruk på driften i 2024-budsjettet. Forventninger og krav til nær sagt alle tjenester øker, og viktige tjenester for innbyggerne som skole, helse og omsorg og kommunal infrastruktur som vann og avløp er blitt betydelig dyrere de siste årene. Av den grunn er veksten i frie inntekter nødvendig, men kostnadsvekst i tjenestene og den betydelige økningen i rentekostnader medfører at vårt økonomiske handlingsrom reduseres ytterligere og medfører behov for både reduksjoner og omstilling – både på kort og lang sikt. Både helse og velferd og oppvekst og kultur uttrykker bekymring for å kunne følge opp vedtatte planer og forventninger. Vi står overfor komplekse samfunnsutfordringer, spesielt med tanke på den demografiske utviklingen med økende antall eldre og kraftig vekst i tjenestene til yngre, et voksende utenforskap, sykefravær, tilgang på kvalifisert personell, klimaendringer og samfunnsikkerhet og beredskap.

Forslaget til budsjett for 2025 innebærer noen prioriteringer og valg for å redusere utgiftsnivået, samtidig med en strengere vurdering av nødvendigheten av investeringer. Forslaget innebærer at utviklingen i rammene til sektorene stort sett følger samme profil som inneværende år, men med en foreslått justering som følge av demografisk endring. En nedgang i antall innbyggere i de yngste aldersgruppene har gitt et redusert utgiftsbehov for oppvekst og kultur mens økt utgiftsbehov blant de eldste er foreslått innarbeidet

gjennom økte driftsutgifter ved nytt bo- og aktivitetssenter (Ole Brumm). Det er kompensert for lønnsvekst og økte pensjonskostnader, men ikke prisvekst – og her ligger også en forutsetning om innsparing/effektivisering. Samlet sett legger budsjettforslaget til grunn et behov for omstillingstiltak og reduksjoner på 15 millioner. Disse følger i oversikten over valgte tiltak i tiltakslisten.

Med høyt lånenivå, må vi bruke en forholdsmessig større andel av våre driftsinntekter på å betjene våre lån. Allerede vedtatte investeringsprosjekt er innarbeidet i budsjettforslaget, men det er foretatt en kritisk gjennomgang av nye investeringsbehov for å redusere økte rente og avdragsbelastninger i budsjettforslaget/ØHP, og nye tiltak er forskjøvet frem i tid.

Når det gjelder vann- og avløpsavgifter er det lagt opp til uendret avgift på avløp, mens innenfor vann må avgiften økes pga. økt vannforbruk iflg. prognosen i tertial 2/24. Det legges opp til at fondet igjen bygges opp gradvis inn mot 2028, for å søke å unngå kraftige endringer fra det ene året til det andre. Sett i lys av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025 der det legges opp til at momsen knyttet til gebyrer i vann og avløp reduseres fra 25 pst. i dag til 15. pst. med virkning fra og med 1. mai 2025. Dette bidrar til at den samlede netto avgiftsøkningen til husholdninger som har kommunalt vann og avløp holdes omtrent uendret fra 2024 til 2025. Det er imidlertid lagt inn et tiltak på økt eiendomsskatt på 0.1 promille i budsjettforslage for 2025 og 2026.

Budsjettet er stramt, og prioriteringer vil være nødvendig. På kort sikt ser vi at 2025 og 2026 vil bli svært krevende, men at dette forhåpentligvis vil lette noe når rentene går ned.

Vi er nå i oppstarten med arbeidet med å rullere kommuneplanens arealdel (KPA), og dette i tillegg til arbeid med områdeplaner, fagplaner, reguleringsplaner, forutsigbar byggesaksbehandling, næringsarbeid og infrastrukturutbygging bidrar til fortsatt trykk på arbeidet med å legge til rette for vekst og utvikling i Melhus kommune; å gjøre Melhus attraktiv og den foretrukne kommunen å bo og leve et godt liv i. Vi har fortsatt vekst i folketall, og dette gir oss et bedre utgangspunkt enn folketallsnedgang/reduert ramme når vi fremover må se på nye måter å løse samfunnsoppdraget på som ivaretar både økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft.

Vi skal fortsatt forbedre, forenkle, omstille og fornye, men dette vil ikke være tilstrekkelig sett i lys av utfordringene og gapet mellom forventninger og kommunenes evne til å imøtekomme kravene. Vi står, både som organisasjon og samfunn, foran en stor, felles oppgave med å prioritere og justere krav og forventninger til hva kommunen kan og skal levere av tjenester fremover.

Behovet for langsiktig tenkning i det videre økonomi- og planarbeidet for å sikre forutsigbarhet, stabilitet og handlingsrom er større enn noen gang. Med de store utfordringene vi står overfor, med demografi, utenforskap, rekruttering, gjeldsgrad og en utilstrekkelig, blir det viktigere enn noen gang at vi gjør dette arbeidet sammen. Målet står fortsatt; vi skal jobbe aktivt for å levere gode velferdstjenester til og sammen med våre innbyggere, og legge til rette for videreutvikling av gode lokalsamfunn og fremtidsrettede tjenester i en kommune det er godt å bo, leve og arbeide i.

Katrine Lereggen

Rådmann

Kapittel 2 - Vedtak i kommunestyret

2.1 Økonomiske vedtak

Kommunestyret vedtar følgende punkter (punkt 1-14):

- Budsjett for 2025 og økonomiplan for 2025-2028 med de forutsetninger som presentert i vedlegg 1 (Melhus kommunes budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028).
- Skattevedtak: I medhold av eiendomsskattelova § 2 utskrives eiendomsskatt på alle eiendommer i Melhus kommune i 2025, jf. eiendomsskattelova § 3a. Eiendomsskatt utskrives med:
 - Promillesats 1,0 for boligeiendommer, fritidseiendommer og boligdelen av landbrukseiendommer etter at det er fratrukket et bunnfradrag på 170.000 kroner
 - Promillesats 3,8 for næringseiendom
- Kommunestyret vedtar fritak for eiendomsskatt for følgende eiendommer, jf. vedlagt oversikt:
 - Helt fritak jf. §7a i eiendomsskattelova (Eiendom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagna ein kommune, eit fylke eller staten)
 - Delvis fritak jf. §7a i eiendomsskattelova (Eiendom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagna ein kommune, eit fylke eller staten)
 - Helt fritak jf. §7b i eiendomsskattelova (Bygning som har historisk verdi)
 - Delvis fritak jf. §7b i eiendomsskattelova (Bygning som har historisk verdi)
- Inntekts- og formuesskatt for 2025 utskrives etter den maksimalsats som Stortinget vedtar.
- Bevilgningsoversikt drift, etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første ledd, som det fremgår i tabell 1.

Tabell 1 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første ledd. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	ØHP 2026	ØHP 2027	ØHP 2028
Rammetilskudd	-640 370	-684 291	-712 883	-688 580	-688 613	-688 653
Inntekts- og formuesskatt	-512 583	-538 861	-604 378	-634 446	-634 446	-634 446
Eiendomsskatt	-23 022	-24 917	-26 688	-26 688	-26 688	-26 688
Andre generelle driftsinntekter	-100 129	0	0	0	0	0
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-1 276 104	-1 248 069	-1 343 949	-1 349 714	-1 349 747	-1 349 787
Sum bevilgninger drift, netto	1 181 409	1 142 763	1 211 566	1 216 168	1 219 109	1 220 531
Avskrivinger	108 144	0	-162	-1 908	-3 906	-5 701
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	1 289 553	1 142 763	1 211 404	1 214 260	1 215 203	1 214 830

Tabell 1 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første ledd. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	ØHP 2026	ØHP 2027	ØHP 2028
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	13 449	-105 306	-132 545	-135 454	-134 544	-134 957
Renteinntekter	-21 675	-32 311	-28 983	-27 166	-24 892	-26 102
Utbytter	-28 009	-21 679	-21 000	-21 000	-21 000	-21 000
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-16 001	-8 054	-8 056	-8 346	-8 646	-8 958
Renteutgifter	88 350	98 937	101 561	88 795	79 950	75 966
Avdrag på lån	83 497	83 673	91 620	95 810	95 946	91 103
NETTO FINANSUTGIFTER	106 162	120 566	135 142	128 093	121 359	111 010
Motpost avskrivinger	-108 144	0	0	0	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT	11 467	15 260	2 596	-7 361	-13 185	-23 948
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</i>						
Overføring til investering	7 430	10 594	16 960	25 694	6 694	2 894
Avsetninger til bundne fond	6 632	265	1 317	1 317	1 317	1 317
Bruk av bundne fond	-18 558	-6 884	-2 901	-2 901	-2 901	-2 901
Avsetninger til disposisjonsfond	16 092	16 252	3 499	11 279	19 940	31 202
Bruk av disposisjonsfond	-23 064	-35 487	-21 471	-28 028	-11 865	-8 564
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLE R DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-11 468	-15 260	-2 596	7 361	13 185	23 948
FREMFOØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

6 Bevilgningsoversikt drift, etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd, som det fremgår i tabell 2.

Tabell 2 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	ØHP 2026	ØHP 2027	ØHP 2028
Sentral administrasjonen						
Netto ramme	66 722	67 752	68 051	66 913	66 725	66 325
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-1 640	-500	-500	-500	-500	-500
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 115	-1 375	-1 652	-1 652	-1 652	-1 652
Andre generelle driftsinntekter	-731	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	70 208	69 627	70 203	69 065	68 877	68 477
Oppvekst og kultur						
Netto ramme	458 159	481 673	497 659	495 484	495 094	494 594
Avsetninger til bundne fond	1 009	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-927	-1 023	-201	-201	-201	-201
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-5 828	-1 352	-429	-429	-429	-429
Andre generelle driftsinntekter	-17 830	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	481 735	484 048	498 289	496 114	495 724	495 224
Helse og velferd						
Netto ramme	437 455	474 224	480 398	477 184	476 784	475 354
Avsetninger til bundne fond	4 300	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-1 480	0	-2 200	-2 200	-2 200	-2 200
Avsetninger til disposisjonsfond	0	8 000	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 759	-4 660	-6 086	-6086	-6086	-5186
Andre generelle driftsinntekter	-74 677		0	0	0	0

Tabell 2 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	ØHP 2026	ØHP 2027	ØHP 2028
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	511 071	470 884	488 684	485 470	485 070	482 740
<i>Plan og utvikling</i>						
Netto ramme	97 468	108 735	108 169	107 170	107 136	106 736
Avsetninger til bundne fond	546	155	1 202	1202	1202	1202
Bruk av bundne fond	-14 497	-5 361	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-6 308	-3 954	-3 897	-3897	-3697	-3697
Andre generelle driftsinntekter	-2 051	0	0	0	0	0
Avskrivninger	0	26 166	25 831	25 831	25 831	25 831
Netto renteutgifter-inntekter	0	26 191	21 779	21 778	21 778	21 778
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	119 778	65 538	63 254	62 256	62 022	61 622
<i>Virksomheter utenom kommunen</i>						
Netto ramme	34 747	36 858	37 903	39 415	40 153	40 888
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Andre generelle driftsinntekter	0	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	34 747	36 858	37 903	39 415	40 153	40 888
<i>Overordnede inntekter og utgifter</i>						
Netto ramme	-32 168	-45 833	5 231	20 286	32 658	44 758
Avsetninger til bundne fond	777	110	115	115	115	115

Tabell 2 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	ØHP 2026	ØHP 2027	ØHP 2028
Bruk av bundne fond	-15	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	16 092	8 252	3 499	11 279	19 940	31 202
Bruk av disposisjonsfond	-8 054	-17 646	-4 094	-4 094	0	0
Andre generelle driftsinntekter	-4 839	0	0	0	0	0
Avskrivninger	0	-26 166	-25 994	-27 739	-29 737	-31 532
Netto renteutgifter-inntekter	0	-26 189	-21 530	-23 125	-24 925	-26 608
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	-19 275	-36 549	5 711	63 850	67 265	71 581
Sum netto bevilgning	1 062 383	1 123 409	1 197 411	1 206 452	1 218 550	1 228 655
Avsetninger til bundne fond	6 632	265	1 317	1 317	1 317	1 317
Bruk av bundne fond	-18 559	-6 884	-2 901	-2 901	-2 901	-2 901
Avsetninger til disposisjonsfond	16 092	16 252	3 499	11 279	19 940	31 202
Bruk av disposisjonsfond	-23 064	-28 987	-16 158	-16 158	-11 864	-10 964
Andre generelle driftsinntekter	-100 128	0	0	0	0	0
Avskrivninger	0	0	-163	-1 908	-3 906	-5 701
Netto renteutgifter-inntekter	0	2	249	-1 347	-3 147	-4 830
Sum bevilgning netto	1 181 410	1 142 761	1 211 566	1 216 168	1 219 109	1 220 531

7 Økonomisk oversikt etter budsjett og regnskapsforskriften §5-6, som det fremgår i tabell 3.

*Oppstillingen etter § 5-6 i forskriften oppdateres/ettersendes, snarest mulig og senest 1. mars, jf. forskriftens § 5-16.

Tabell 3 Økonomisk oversikt etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-6. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025*	ØHP 2026*	ØHP 2027*	ØHP 2028*
Rammetilskudd	-640 370	-684 291				
Inntekts- og formuesskatt	-512 583	-538 862				
Eiendomsskatt	-23 022	-24 917				

Tabell 3 Økonomisk oversikt etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-6. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025*	ØHP 2026*	ØHP 2027*	ØHP 2028*
Andre skatteinntekter	-566	0				
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-99 563	-77 293				
Overføringer og tilskudd fra andre	-282 468	-128 548				
Brukerbetalinger	-55 044	-47 824				
Salgs- og leieinntekter	-160 046	-177 199				
SUM DRIFTSINNEKTER	-1 773 662	-1 678 934				
Lønnsutgifter	936 617	903 843				
Sosiale utgifter	220 417	241 072				
Kjøp av varer og tjenester	394 534	351 419				
Overføringer og tilskudd til andre	127 399	77 295				
Avskrivninger	108 144	0				
SUM DRIFTSUTGIFTER	1 787 111	1 573 628				
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	13 449	-105 306				
Renteinntekter	-21 675	-32 311				
Utbytter	-28 009	-21 679				
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-16 001	-8 054				
Renteutgifter	88 350	98 937				
Avdrag på lån	83 497	83 673				
NETTO FINANSUTGIFTER	106 162	120 567				
Motpost avskrivninger	-108 144	0				
NETTO DRIFTSRESULTAT	11 467	15 260				
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	7 430	10 594				
Avsetninger til bundne fond	6 632	265				
Bruk av bundne fond	-18 558	-6 884				
Avsetninger til disposisjonsfond	16 092	16 252				
Bruk av disposisjonsfond	-23 064	-35 487				

Tabell 3 Økonomisk oversikt etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-6. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025*	ØHP 2026*	ØHP 2027*	ØHP 2028*
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0				
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-11 467	-15 260				
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0				

8 Bevilgningsoversikt investering jf budsjett og regnskapsforskriftens §5-5 første ledd, som det fremgår i tabell 4.

Tabell 4 Bevilgningsoversikt investering jf budsjett og regnskapsforskriftens §5-5 første ledd. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	ØHP 2026	ØHP 2027	ØHP 2028
Investeringer i varige driftsmidler	261 134	299 648	336 751	316 154	191 896	81 763
Tilskudd til andres investeringer	335	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskapet	3 294	2 894	2 330	2 894	2 894	2 894
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	264 763	302 542	339 081	319 048	194 790	84 657
Kompensasjon for merverdigavgift	-23 012	-36 863	-49 852	-36 092	-10 739	-3 003
Tilskudd fra andre	-3 639	-12 850	-56 770	-90 750	-10 886	-400
Salg av varige driftsmidler	-3 644	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-232 216	-242 085	-209 299	-165 312	-166 470	-78 360
Sum investeringsinntekter	-262 511	-291 798	-315 921	-292 154	-188 096	-81 763
Videreutlån	85 741	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000
Bruk av lån til videreutlån	-85 741	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
Avdrag på lån til videreutlån	19 637	12 794	14 962	16 764	18 493	20 153

Tabell 4 Bevilgningsoversikt investering jf budsjett og regnskapsforskriftens §5-5 første ledd. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	ØHP 2026	ØHP 2027	ØHP 2028
Mottatte avdrag på videreutlån	-25 822	-12 794	-14 962	-16 764	-18 493	-20 153
Netto utgifter videreutlån	-6 185	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-7 430	-4 294	-16 960	-25 694	-6 694	-2 894
Avsetninger til bundne investeringsfond	27 888	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-14 650	0	0	0	0	0
avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-1 875	-6 450	-6 200	-1 200	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	3 933	-10 744	-23 160	-26 894	-6 694	-2 894
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

9 Bevilgningsoversikt investering jf budsjett og regnskapsforskriftens §5-5 andre ledd (inklusive nye bevilgninger), som det fremgår i vedlegg 1 (Budsjett 2025 økonomi og handlingsplan 2025-2028). Dette inngår i kapittel 11, herunder tabell 11.3 (Spesifikasjon av prosjekter eksklusiv selvkost og kirkelig fellesråd), tabell 11.4 (Spesifikasjon av prosjekter kirkelig fellesråd), tabell 11.5 (Spesifikasjon av prosjekter selvkost vann) og tabell 11.6 (Spesifikasjon av prosjekter selvkost avløp).

10 Gebyrer, avgifter, kontingenter og egenbetalinger vedtas for 2025 slik det framgår av vedlagt dokument (vedlegg 2), «Gebyrregulativ Melhus kommune 2025».

11 Kommunestyret vedtar å ta opp følgende låneopptak i 2025:

- a) Lån til investeringer på inntil 194,7 millioner kroner (lånebehov korrigert for ubrukte lånemidler)
- b) Lån for videreutlån til startlånsordningen på inntil 65 millioner kroner

12 Rådmannen gis fullmakt til å avtale nærmere lånetidspunkt og lånevilkår, og til å inngå de nødvendige låneavtaler for kommunens innlån og utlån. Rådmannen gis videre fullmakt til å gjennomføre refinansiering av lån.

13 Rådmannen gis fullmakt å disponere avsatt ramme for lønnsoppgjøret og reguleringspremie i KLP i 2025, herunder bruk av premiefond. Rammen er satt av på overordnede inntekter og utgifter og utgjør 53,308 millioner kroner.

14 Finansiellmåltall som følger (beskrevet i kapitel 4.4):

- Korrigert driftsgrad 1

- Korrigert driftsgrad 2
- Gjeldsgrad 1
- Gjeldsgrad 2
- Buffergrad 1
- Buffergrad 2

2.2 Verbalvedtak

Kommunestyret gjør følgende verbalvedtak:

1. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner Det skal være trygt å bo i Melhus og kommunen skal ha som mål at alle innbyggerne i kommunen skal ha et hjem som skal være en arena for trygghet og omsorg - fri for vold. Ett steg i retning for å nå en slik målsetting vil kunne være å etablere en tverrfaglig handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Rådmannen bes derfor innen utgangen av september 2025 å utarbeide et utkast til en handlingsplan og legge frem for politisk behandling i utvalg for Helse, Oppvekst og Kultur.

2. Forslag til utredning: Tilrettelagte lokaliteter og skilting i Melhus kommune Bakgrunn og formål Hovin fra terrassene i vest til Fossplataået i øst. foreslås som pilotområde for en utredning som skal gi oversikt over og planlegge helhetlig skilting og tilrettelegging Målet er å skape en tydeligere og mer sammenhengende formidling av natur- og kulturarven. Revisjon og oppdatering av skiltene er et viktig kulturhistorisk prosjekt som kan forbedre både formidlingen og opplevelsen av området. Fokus er på færre, men bedre skilt med gjennomarbeidet innhold, materialvalg og plassering. For å imøtekomme ulike publikumsbehov kombineres digitale løsninger med godt plasserte skilt ved nøkkelattraksjoner. Prosjektet kan også bli en del av et større program som styrker formidlingen i hele Melhus kommune. Skiltkonsept og aktiv formidling Konseptet prioriterer færre, men mer gjennomarbeidede skilt som gir publikum en helhetlig og engasjerende opplevelse. Reduksjonen i antall skilt kan balanseres med økt satsing på aktiv formidling, for eksempel gjennom guidekurs som bygger kompetanse hos lokale aktører. Nærområdet kan brukes som læringsarena, noe som kan styrke reiselivskompetansen i Melhus og tilby besøkende en mer levende formidling av kultur- og naturhistorien. Arbeidsprosess og forventede resultater Utredningen begynner med kartlegging av eksisterende skilt, med vurdering av tekst, materialer, tilstand og plassering. Dette vil gi grunnlag for en analyse av hvordan skiltingen kan bli mer helhetlig og brukervennlig. Basert på analysen utvikles konkrete forslag til plassering, design, innhold og kostnadseffektive løsninger, samt en digital strategi som supplerer de fysiske skiltene. Gjennom dialog med kommunen, historielag og lokale interessenter justeres anbefalingene basert på tilbakemeldinger. Resultatet blir en rapport med en tydelig handlingsplan for oppdatering av skiltingen og en strukturert presentasjon av området som helhet. Konklusjon og videre fremdrift Utredningen legger grunnlaget for en mer moderne og bærekraftig formidling av natur- og kulturarven i Melhus, til glede for både innbyggere og besøkende. Når rapporten er ferdig, vil den fungere som et verktøy for å planlegge konkrete tiltak og fordele ressurser, samtidig som den styrker kommunens rolle som forvalter av sin historie og et attraktivt reisemål.

3. Rask psykisk helse "Rask psykisk helse" er en ordning på lavterskelnivå som støttes av Helsedirektoratet. Målgruppen er innbyggere over 16 år med angst, mild til moderat depresjon, søvnmangler og/eller begynnende rusmiddelproblemer. Rådmannen bes utrede mulighet for om "Rask psykisk helse" kan etableres i Melhus. Utredningen legges fram for Utvalg for helse, oppvekst og kultur innen utgangen av november 2025.

4. Kulturråd Kommunestyret ber rådmannen om å utrede etablering av kulturråd i Melhus kommune. Utredningen må beskrive prosess for etablering og komme med forslag til vedtekter, mandat og eventuell finansiering for et slikt råd. Utredningen må ta utgangspunkt i at et kulturråd likestilles med idrettsrådet.

Utredningen legges frem for Utvalg for helse, oppvekst og kultur, eldrerådet og ungdomsrådet senest i mai 2025.

5. Korsvegen Legekontor Kommunestyret ber rådmannen utrede en langsiktig drift av Korsvegen Legekontor som omhandler nødvendige IT løsninger, mulighet for lege 1 dag i uka, og de økonomiske konsekvensene av dette. Utredning må legges frem i HOK utvalget før september 2025.01.08.

6. Rullerende barnehageopptak Barn født etter 1/12 må i dag vente til august året etter de er fylt ett år for å få sikker barnehageplass. Det gjør at mange foreldre er tvunget til å ta ut ulønnet perm el.l for å få hverdagen til å gå opp, når fødselspermisjonen er over. Dette er samfunnsøkonomisk ulønnsomt. Kommunestyret ber om en sak på rullerende barnehageopptak, saken legges fram i HOK innen utgangen av september 2025. Saken skal omhandle en beskrivelse av dagens praksis, hvilke muligheter som finnes for rullerende opptak og hvilke kostnader som vil påløpe.

7. Kommunestyret ber rådmannen utrede mulighetene for å la private utbyggere bygge mestringsboliger gjennom et offentlig-privat samarbeid (OPS). Mestringsboligene skal følge Husbankens regelverk for omsorgsboliger. Leveranse av tjenester etter helse og omsorgstjenesteloven skal ikke vurderes. I tillegg skal rådmannen vurdere behovet for å lyse ut tilvisningsavtaler slik at kommunen har flere ordinære utleieboliger tilgjengelig for sine innbyggere. Rådmannen legger frem en saksutredning innen september 2025, både til Utvalg for teknikk og miljø og Utvalg for helse, oppvekst og kultur.

8. Kommunestyret ber rådmannen utrede muligheten for å skape desentraliserte arbeidsplasser for kommunens ansatte. Tanken er at man da kan etablere kontorfellesskap rundt om i kommunens tettsteder, med fleksible kommunale arbeidsplasser vil det være muligheter for lokale næringsaktører å skape co-working områder for flere bedrifter i samme tettsted. Et privat-offentlig samarbeid vil da gjøre det lettere å danne slike arbeidsplasser. Kommunens ansatte får bedre kjennskap til tettstedene og innbyggerne får bedre kjennskap til kommunens prosesser. 8. Kommunestyret ber rådmannen gjennomføre en helhetlig vurdering av kommunens IT-systemer og lisenser. Gjennomgangen skal også inkludere en vurdering av:

- Bruken av systemene, inkludert om de anvendes som planlagt og har oppnådd ønsket effekt. I hvilken grad de har bidratt til bedre tjenester eller økt effektivitet.
- Overlappende funksjoner mellom systemer og potensialet for konsolidering.
- Implementeringen av systemene, med vekt på tilstrekkelig opplæring, brukerstøtte, føringer for bruk og informasjon til ansatte og andre parter om hvilke systemer og applikasjoner de har tilgang til.
- Kommunens prosesser for anskaffelse av IT-systemer og lisenser
- En vurdering av hvilke systemer/lisenser som kan avvikles eller bør erstattes fremover.

Resultatet av gjennomgangen skal legges frem for kommunestyret senest innen oktober 2025.

9. Kommunestyret ber rådmannen se på søknadsprosessen for sikringskjøring. I dag må elevene søke om sikringskjøring hvert år. Det brukes tid og ressurser på å behandle søknadene hvert år. Et argument har vært at det kan være endringer som gjør at man ikke trenger skoleskyss påfølgende år og derfor ikke trenger sikringskjøring. Kommunestyret ber rådmannen se om denne prosessen kan automatiseres basert på adresse. Vi ber også rådmannen se om man kan få innvilget sikringskjøring for flere år – for eksempel 1.-4. klasse, 5.-7. klasse og 8.-10. klasse – med forbehold om at ikke sikringstiltak gjør at retten faller bort.

10. Kommunestyret ber rådmannen vurdere muligheten for å endre ansettelsesprosessene slik at man kan prioritere egne utdannede lærlinger. Skal kommunen være en ettertraktet lærlingebedrift må man ha mulighet til å bli ansatt etter endt lærlingperiode. Dette vil gjøre at kommunen får bedre kandidater som søker som lærling og man kan ansette egenutdannet personell som allerede har erfaring fra virksomheten. Kommunestyret ber derfor rådmannen se på hvilke endringer i ansettelsespraksis som kan gjøres slik at man får ansatt ønskede egenutdannede lærlinger

Kapittel 3 - utfordringsbildet - status og utviklingstrekk

3.1 Melhus kommunes visjon

Melhus kommune skal være en mangfoldig kommune der det er mulig å være modig.

3.2 Nasjonale føringer og satsninger

Det økonomiske opplegget for kommunesektoren

Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 6,8 milliarder kroner (5,15 milliarder kroner er knyttet til kommunene), beregnet fra anslått nivå i revidert nasjonalbudsjett (RNB). I tillegg kommer økte inntekter i forbindelse med endring i oppgaver, øremerkede tilskudd og gebyrinntekter.

Endringene i de frie inntektene (6,8 milliarder kroner) skal dekke kommunesektorens endrede utgifter til demografi, pensjon og særskilte satsingsområder. Økte demografiutgifter fra 2024 til 2025 beregnes til 3,7 milliarder kroner for kommunene, mens økte pensjonskostnader antas å reduseres med 0,5 milliarder kroner fra 2024 til 2025. I tillegg er 1,7 milliarder knyttet til omlegging av nytt inntektssystem, 0,25 milliarder knyttet til bemanning barnehager og 0,15 milliarder knyttet til psykisk helse. Samlet gir dette gir et økt handlingsrom på 0,5 mrd. for kommunesektoren.

Pris- og lønnsveksten for 2025 (deflator) anslås til 4,1 prosent, av dette anslås lønnsveksten å utgjøre 4,5 prosent og konsumprisveksten å utgjøre 3,5 prosent i 2025.

Den kommunale skattøren for personlige skatteyttere øker med 1,8 prosentpoeng til 12,75 prosent. Dette begrunnes blant annet med omlegging av inntektssystemet fra 2025. Skatteinntektene anslås etter dette å utgjøre 40 prosent av de frie inntektene.

Samlede inntekter for kommunesektoren	Beløp (mrd.)
Frie inntekter	6,8
Frie inntekter knyttet til endringer i oppgaver	3,0
Øremerkede tilskudd	-0,1
Gebyrinntekter	0,5
Økt realvekst samlede inntekter	10,2

Aktuelle saker av betydning for Melhus kommune

I forslag til statsbudsjett er det foreslått en rekke endringer i rammetilskuddet som følge av oppgaveendringer, trekk/inntrekk og helårsvirkninger. Nedenfor beskrives de områdene hvor rådmannen har vurdert innlemmelser som følge av disse endringene.

Statlige og private skoler – endring i elevtall

Som følge av økningen i tallet på elever i statlige og private skoler blir rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene redusert med henholdsvis 130,7 mill. kroner og 57,9 mill. kroner.

Gevinster ved nytt prøvegjenomføringssystem i skolen

Nytt prøvegjenomføringssystem øker graden av digitalisering og gir òg gevinster for kommunesektoren. Gevinstene henger i stor grad sammen med digitalisering av kartleggingsprøver i kommunene. Denne gevinsten er vurdert til 5,6 mill. kroner i 2025, og rammetilskuddet blir redusert tilsvarende.

Gratis deltids plass på SFO på 3. trinn – heilårseffekt av endring i 2024

Det er fra høsten 2024 innført 12 timer gratis SFO på tredje trinn. Som følge av dette øker rammetilskuddet med 856,3 mill. kroner i 2024. Tiltaket får heilårseffekt i 2025, og rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 1 112,0 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole.

Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen – heilårseffekt av endring i 2024

Fra 1. august 2024 vart maksimalprisen i barnehagen redusert til 2 000 kroner per måned. I kommuner i sentralitetssone 5 og 6 vart maksimalprisen redusert ytterligere til 1 500 kroner per måned. Som kompensasjon vart rammetilskuddet økt med 1 632,4 mill. kroner i 2024. Tiltaket har heilårseffekt i 2025, og rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 1 707,1 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage og med særskilte fordelinger (tabell C) til kommunene i innsatssona i Finnmark og Nord-Troms der barnehage er gratis og til kommuner i sentralitetssone 5 og 6 der maksimalsatsen er lavere.

Nominell videreføring av maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2025

Maksimal foreldrebetaling i 2025 blir videreført på same nominelle nivå som høsten 2024. Som kompensasjon blir rammetilskuddet økt med 191,8 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage og med særskilte fordelinger (tabell C) til kommunene i innsatssona i Finnmark og Nord-Troms der barnehage er gratis og til kommuner i sentralitetssone 5 og 6 der maksimalsatsen er lavere.

Ny opplæringslov – heilårseffekt av endring i 2024

Ny opplæringslov tredde i kraft 1. august 2024. Rammetilskuddet til kommunene vart i 2024 økt med 41,7 mill. kroner som kompensasjon for merkostnader ved innføring av rett til opplæring i eiga skriftspråkgruppe på eige hovedmål for elever på ungdomstrinnet. Som kompensasjon for heilårseffekten blir rammetilskuddet i 2025 økt med ytterligere 60,7 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole.

Overgangsordninga for spesialiserte fosterhjem

I budsjetta for 2022 og 2023 ble kommunene kompensert for barnevernsreforma. Som følge av overgangsordninga for spesialiserte fosterheime blir kommunene kompensert for berekna merutgifter i 2025 gjennom en økning i rammetilskuddet på 8,5 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnevern.

Pensjon for fosterforeldre

Regjeringa har våren 2024 hatt på høring forslag som vil gi fosterforeldre mer forutsigbare rammer, mellom anna ved at alle fosterforeldre som er frikjøpt fra vanlig jobb skal kompenseras for manglende opptjening av tjenestepensjon. For å legge til rette for at kommunene tilpasser seg før lovendringa trer i kraft den 1. januar 2026, blir kommunene kompensert for deler av kostnaden allerede i 2025 gjennom en økning i rammetilskuddet på 63,5 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnevern.

Vaksinasjonsprogram mot covid-19 og pneumokokk

Rammetilskuddet til kommunene blir økt med 198,3 mill. kroner for å dekke kostnader til gjennomføring av vaksinasjon mot covid-19 og pneumokokk i kommunene i samband med etablering av

vaksinasjonsprogram for voksne og risikogrupper. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse.

Økt behov for sosialhjelp ved endringer i engangsstønad

Endringer i folketrygdlova gjør at en må ha vært medlem i folketrygda i tolv måneder sammenhengende for å få rett til engangsstønad ved fødsel og adopsjon. Dette vil øke kommunene sine kostnader til økonomisk sosialhjelp. Som kompensasjon blir rammetilskuddet til kommunene økt med 31,2 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for sosiale tjenester.

Økt minstesats i kvalifiseringsprogrammet – heilårseffekt av endring i 2024

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2024 ble rammetilskuddet mertilskudd økt med 17 mill. kroner som kompensasjon for en økt i minstesatsen for deltakere i kvalifiseringsprogrammet. Endringa får heilårseffekt i 2025, og rammetilskuddet øker med ytterligere 17,2 mill. kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for sosiale tjenester.

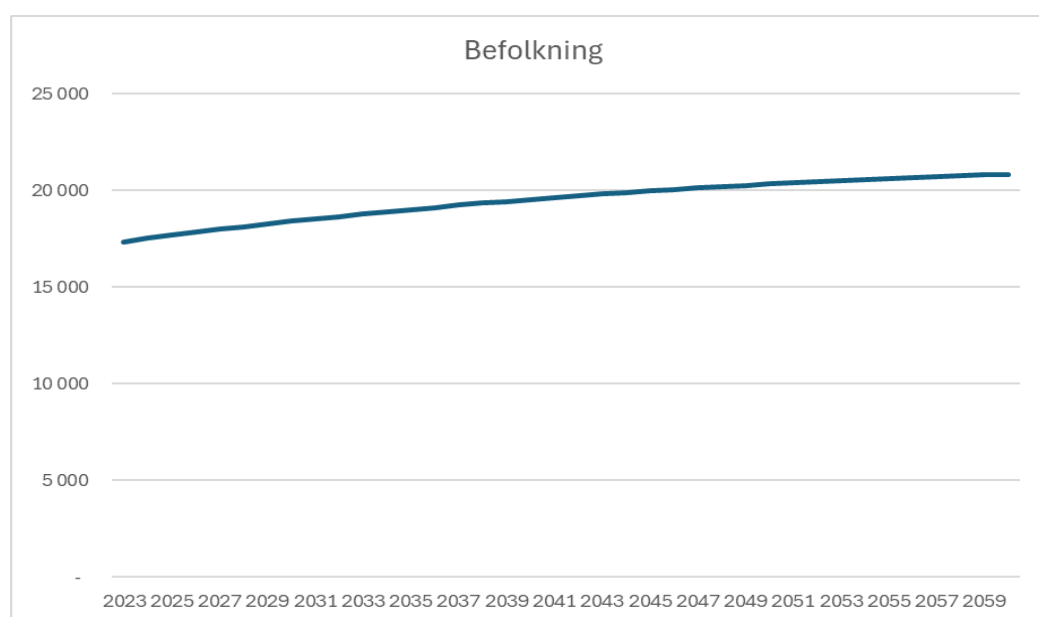
Trekk i skjønnstilskottet – engangstiltak i 2024

I samband med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2024 vart skjønnstilskottet til kommunene redusert med 175 mill. kroner som et engangstiltak i 2024. Reduksjonen gjaldt Kommunal- og distrikts departementet sine tilbakeholdne skjønnsmidler, og ble sett i sammenheng med overførte midler fra 2023. Som følge av dette blir rammetilskuddet økt med 182,2 mill. kroner.

3.3 Lokale trekk og vurderinger

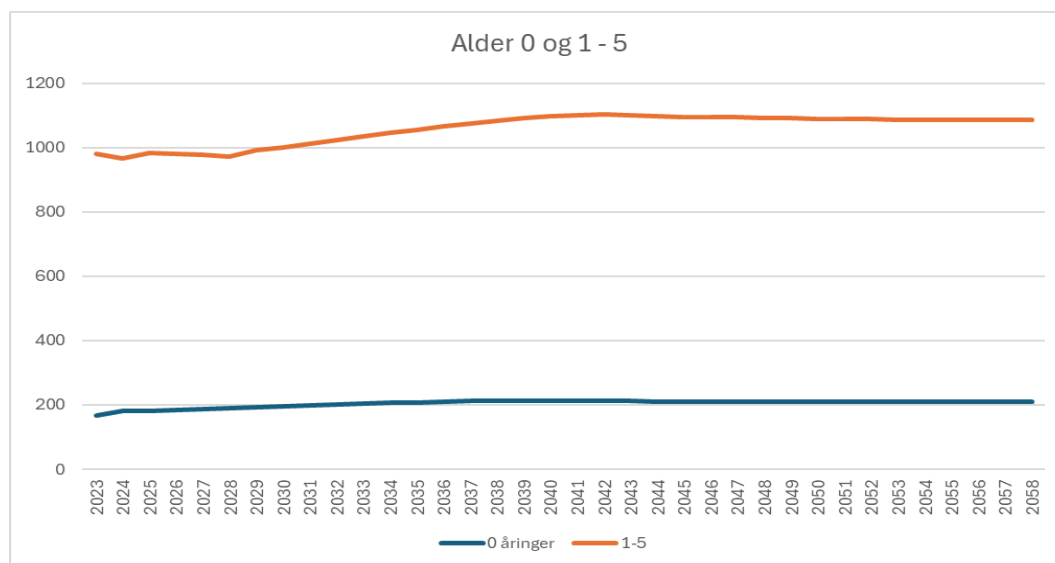
Befolkningsprognoser

Befolkningsprognosen TR2023M viser et mellomalternativ for utviklingen fram mot 2060. Prognosen under er utarbeidet i 2023 (prognosene ferdigstilles hver høst sent på året). Folkemengden i Trondheimsregionen vil vokse fra 312 442 i 2023 til om lag 374 000 i 2060. Om lag 78 prosent av veksten 2023-2060 antas å komme i Trondheim. Melhus får en årlig vekst på 0,8 prosent de første årene og vokser med 3 500 personer (20,2 prosent) fram mot 2060. Melhus får med dette den største veksten av omlandskommunene målt i prosent. Melhus kommune vil vokse fra 17 341 innbyggere i 2023 til 20 847 i 2060.

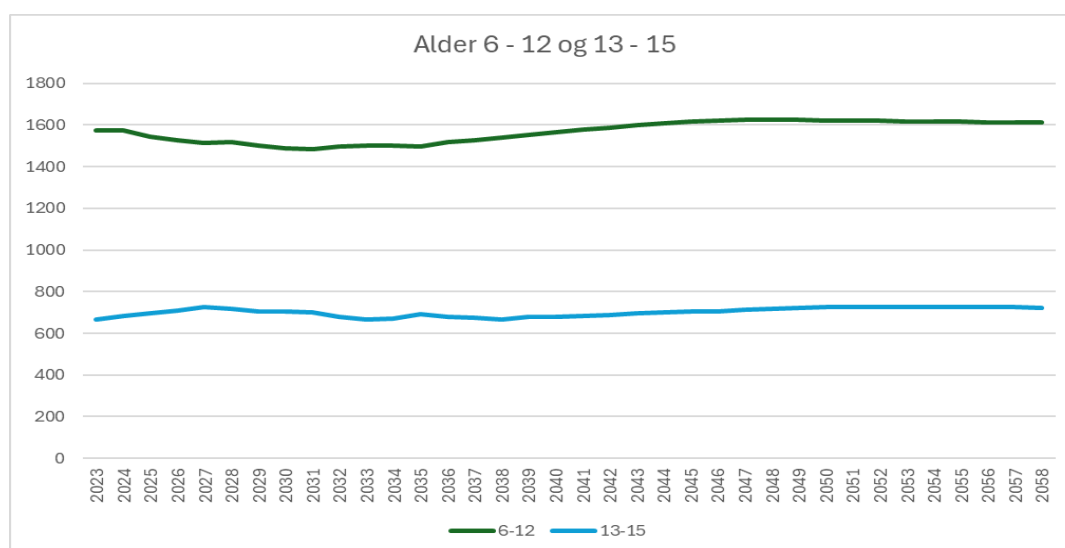

Grovt sett vil endringene være små når det gjelder **de yngre aldersgruppene**. Antall 0-åringene vil holde

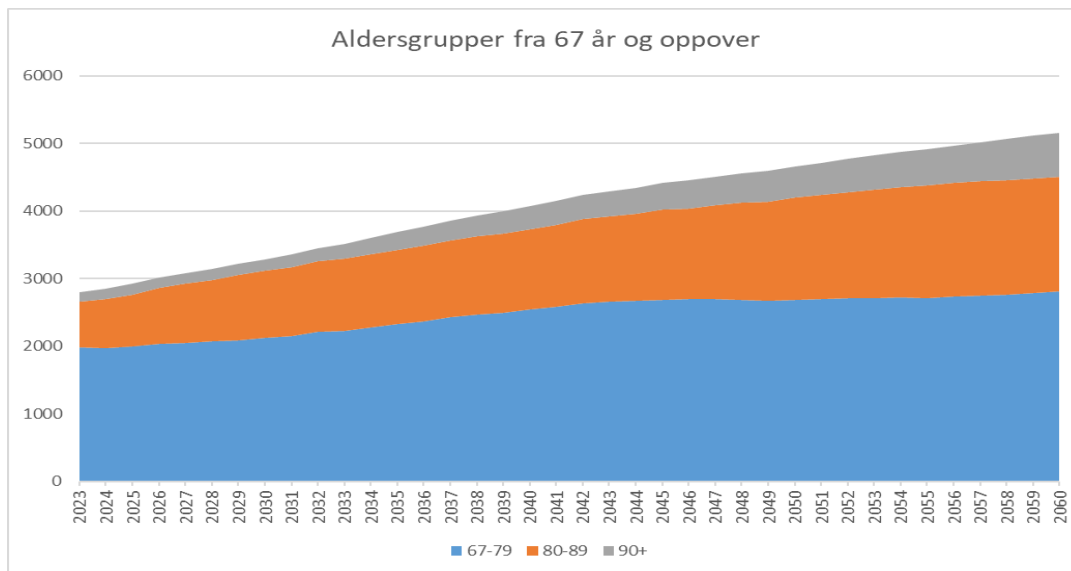
seg stabilt fremover, men det anslås at det kan komme noe vekst fra 2030 for 1-5 åringene.

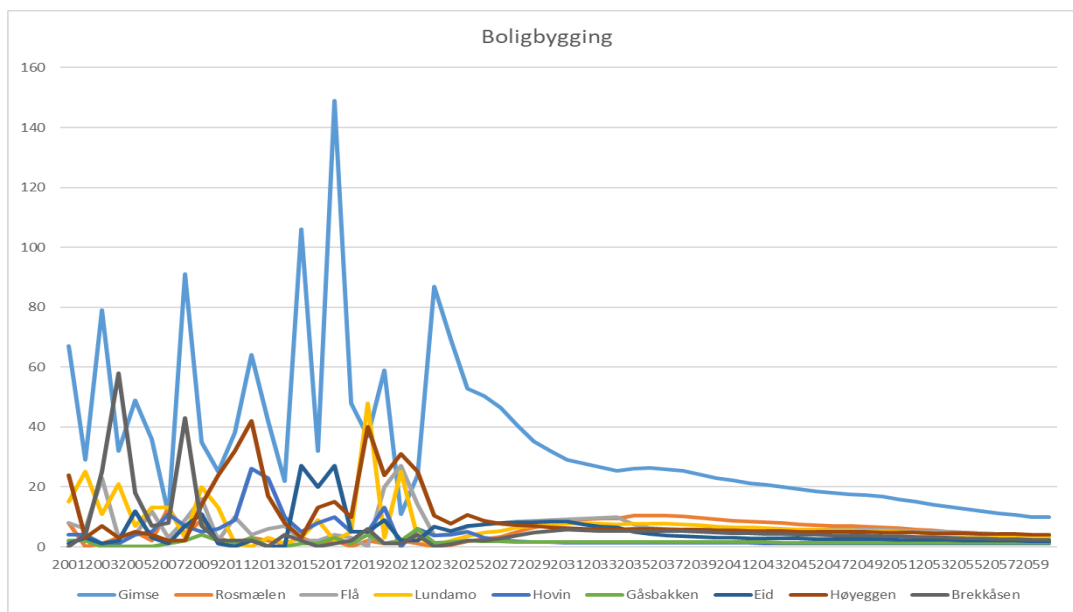
For skolene er det å bemerke en nedgang for **aldersgruppen 6-12** de nærmeste årene. Frem til 2031 er nedgangen beregnet til å utgjøre ca 90 barn. Veksten her vil komme senere fra om lag 2035. Ungdomstrinnet vil ha noen mindre endringer i perioden, med noe nedgang fra 2028.

Diagrammet under viser utviklingen for **aldersgruppene fra 67 år og oppover**. Denne angir en betydelig vekst som for disse 3 aldersgruppene samlet vil være på om lag 84 % frem mot 2060.

Diagrammet under viser **boligbygging** for de ulike plansonene i kommunen. Den omfatter faktisk bygging frem til og med 2022 og prognose frem mot 2060. Totalt sett angir prognosen en tilvekst på ca 2 300 boliger. Det totale potensialet i eksisterende planer er på om lag 5 500. Det er naturligvis usikkerhet knyttet til prognosene for bygging.

3.4 Miljø, klima og energi

Klimabudsjett

Melhus kommunes klimamål er å kutte kommunens samlede klimagassutslipp med 50% fra 2009-nivå innen 2030. Kommunen skal være ett lavutslippssamfunn innen 2037, som er en mye mer ambisiøs målsetning enn de nasjonale målene om å være et lavutslippssamfunn i 2050. Klimamålet er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel 2023 – 2037.

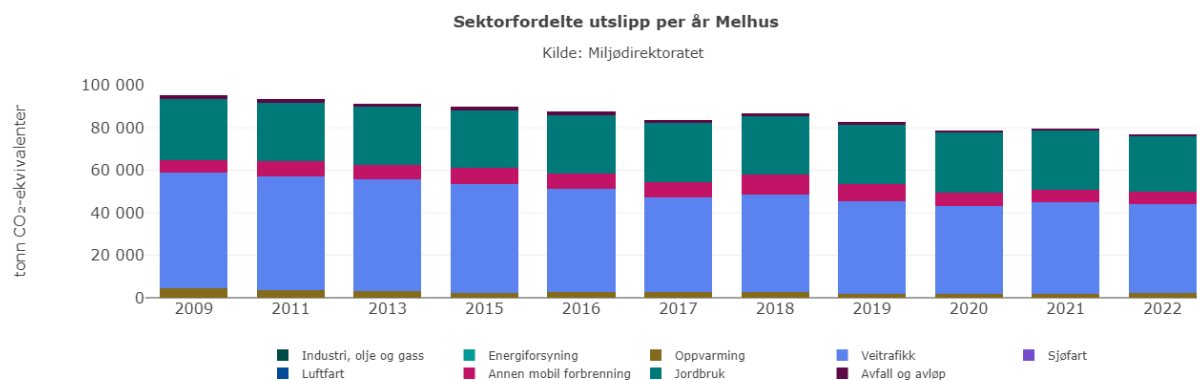
I klima- og energiplan (KE) 2021 – 2030 utdypes målsetningen med flere delmål om hvordan kommunen skal nå sitt klimamål. Melhus kommunen har i 2024 for første gang laget et eget klimaregnskap og klimabudsjett for egen virksomhet. Klimabudsjettet inneholder klimaregnskapet fra kommune samfunnet og kommunen som egen virksomhet, klimatiltak, samt utslipp fra arealbruksendringer.

Klimaregnskap

Klimaregnskap for egen virksomhet ble presentert for utvalg for teknikk og miljø våren 2024, i Statusrapport klima og energi. Klimaregnskapet for tidligere år er kontinuerlig under arbeid for å få et best mulig oppdatert tallgrunnlag. Klimaregnskap for 2023 er grunnlaget for klimabudsjettet 2025 – 2028.

Klimaregnskap for kommunesamfunnet

Miljødirektoratet leverer statistikk over norske kommuner og fylker fordelt på ni sektorer og 45 utslippsskilder. Regnskapet viser utslipp fra 2009 til 2022. Det er ikke beregnet utslipp før 2009. Oppdaterte tall for 2023 presenteres i årsmelding 2024.

År	Utslipp CO2e totalt i tonn
2009	95 283.9
2011	93 505.7
2013	91 486.6
2015	89 768.6
2016	87 684.6
2017	83 840.1
2018	86 745.2
2019	82 778.2
2020	78 696.1

De to største utslippsskildene i Melhus kommer fra veitrafikk og jordbruk. Utslipp fra tungekjøretøy er stabilt, men det har vært en gradvis reduksjon av utslipp fra personbiler. Utslipp fra jordbruket er redusert med ca 2 500 tonn CO2e fra 2009 til 2022.

Klimaregnskap for kommunens egen virksomhet 2023

Regnskapet for 2023 er bare deler av kommunens utslipp, basert på de opplysningene det har vært mulig å hente ut. Det pågår arbeid med å innhente historiske data til klimaregnskapet. Det gjøres vurderinger om det trengs å gå til innkjøp av tjenester til dette arbeidet.

Klimagassregnskapet for Melhus kommune baseres på Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollen). Denne deler utslippene inn i tre «Scope».

Scope 1 – Direkte utslipp: maskiner og fasiliteter

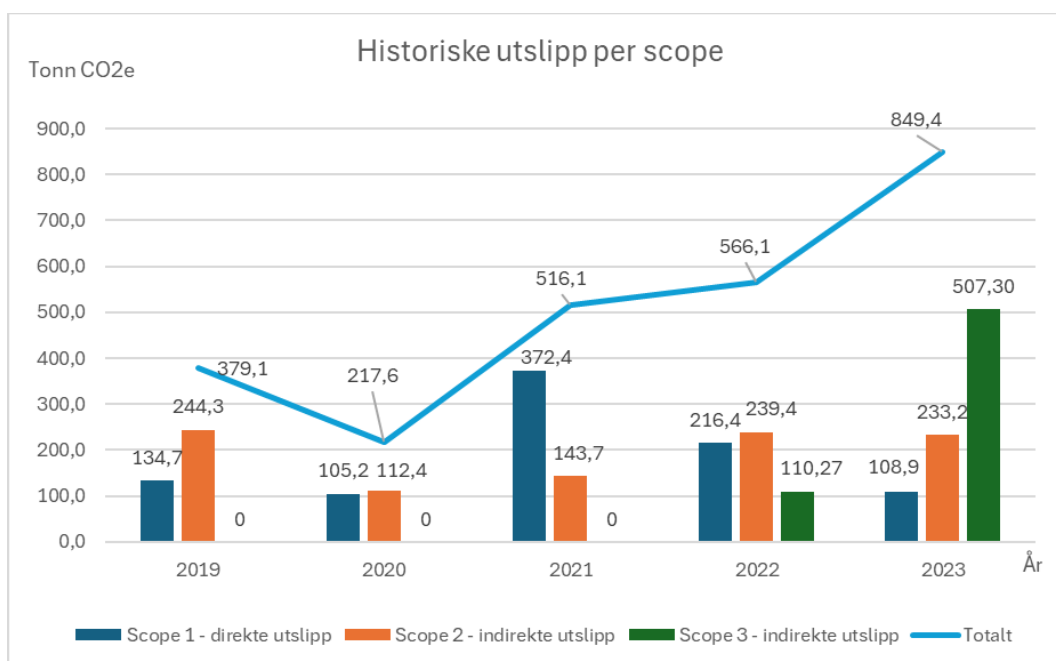
Scope 2 – Indirekte utslipp: energi

Scope 3 – Andre utslipp: kjøpte varer og tjenester

- Scope 1 – Direkte utslipp: maskiner og fasiliteter
- Scope 2 – Indirekte utslipp: energi
- Scope 3 – Andre utslipp (indirekte): kjøpte varer og tjenester

	2019	2020	2021	2022	2023
Scope 1 - direkte utslipp	134,7	105,2	372,4	216,4	108,9
Scope 2 - indirekte utslipp	244,3	112,4	143,7	239,4	233,2
Scope 3 - indirekte utslipp	-	-	-	110,27	507,30
Totalt	379,1	217,6	516,1	566,1	849,4

Tabellen viser de totale utslippene og utslipp per Scope. Det mangler eller er svært tidkrevende å innhente data fra forrige år. Den totale økningen i utslipp skyldes tilgang på data.

- **Scope 1** vises en betydelig reduksjon i utslipp. Dette skyldes utfasing av fyringskjeler. I 2018 ble det fakturert for ca 27 000 liter fyringsolje. I 2023 var det ca 9600 liter, hvorav over 6000 liter var bio-olje, og regnes ikke som fossilt utslipp. Oversikten beskriver ikke reel forbruk, men utslipp fra antall liter som er kjøpt. Overgangen fra fossil oppvarming til elektrisk kan beskrive noe av økningen av

utslippene fra Scope 2.

- **Scope 2** viser store variasjoner i utslippene. Dette skyldes store forskjeller i utslippsfaktoren for hvert enkelt år, fra 8 – 19 gram CO₂e per kWh. For 2023 har NVE beregnet at gjennomsnittlig CO₂e utslipp per kWh er 15 gram.
- **Scope 3** viser i hovedsak alle kjøregodtgjørelser, utlegg, varer og tjenester som det finnes beregninger på. I tillegg er klimaregnskapet fra TrønderEnergi (2022 og 2023) og Remidt (2023) tatt med, siden Melhus kommune er deleier. For 2024 forventes det bedre tallgrunnlag, da det er mulig å hente ut klimaregnskap fra Visma Expenca.

Klimatiltak 2025 - 2028

Tiltakene er delt opp etter hvilket Scope de tilhører, og om det kan beregnes CO₂e-utslipp fra tiltaket (kvantifisert), eller om det antas det har en positiv klimaeffekt (ikke-kvantifisert). Virkningen av hvert klimatiltak kan enten måles i klimaregnskapet for egne virksomhet, for kommunesamfunnet, fra arealbruksendringer eller i en kombinasjon av disse. Klimatiltakene i årets budsjett er en kombinasjon av tiltak under rammeområdene og tiltak fra klima- og energiplan 2021 - 2030. Målet er å tallfeste CO₂e-utslipp og kronebeløp fra tiltakene i handlingsperioden.

Kvantifiserte tiltak

Alle tall i tonn CO₂e.

Scope 1

Tiltak/Prosjekt	Ansvarlig	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028

*ikke identifisert eller beregnet tiltak for planperioden.

Scope 2

*tiltakene er ikke kvantifisert for planperioden.

Tiltak/Prosjekt	Ansvarlig	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
Utskifting lysstoffrør	Bygg og eiendom		-0,45	-0,45	-0,45	-0,45
Gatelys - utskifting til LED	Teknisk drift					
Solceller Flå barnehage	Bygg og eiendom		-1,09	-1,09	-1,09	-1,09
Solceller Gimse skole	Bygg og eiendom	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Tot CO₂e-utslipp		-1,2	-2,74	-2,74	-2,74	-2,74

Scope 3

Tiltak/Prosjekt	Ansvarlig	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028

*ikke identifisert eller beregnet tiltak for planperioden.

Ikke-kvantifiserte tiltak

Scope 1

Tiltak/Prosjekt/mål	Ansvarlig	Budsjett 2025	Beskrivelse
---------------------	-----------	---------------	-------------

Innen 2030 skal alle kommunens personbiler og mindre kjøretøy være fossilfrie, og 50 % av målet skal være nådd innen utgangen av 2025	Felles	Høy	45% av personbiler er utslippsfrie per 2024. Hvis målet nås, vil dette redusere kommunens utslipp mellom 90-100 tonn CO2e per år.
Innen 2030 skal 50 % av kommunens store varebiler og øvrige kjøretøy være fossilfrie med forbehold om tilgjengelig teknologi	Felles	Høy	

Scope 2 (Tall i tusen kroner)

Tiltak/Prosjekt/mål	Ansvarlig	Budsjett 2025	Beskrivelse
Ladepunkt på kommunale bygg for EL-bil	Bygg og eiendom		Tiltaket må prioriteres for å kunne nå mål i KE-plan om 100% andel fossilfri personbiler og 50% store varebiler.
100% andel fossilfrie personbiler innen 2030	Felles		45% andel fossilfri i 2024. Delmål antas oppnådd i 2030, med forutsetning av at alle innkjøp av personbiler heretter er fossilfri.
50% andel fossilfrie store varebiler og øvrige kjøretøy	Felles		Markedet tilbyr flere aktuelle løsninger med EL-kjøretøy. For de største maskinene er andre drivstoff-alternativer som biogass mer aktuelt.
ENØK - nytt tak Horg sykehjem	Bygg og Eiendom	6 252	Forventet lengre levetid på bygg og redusert energiforbruk til oppvarming.
Oppgradere/installere sentral driftskontroll (SD-anlegg) i egen bygningsmasse: ENØK- SD anlegg	Bygg og Eiendom	3 500	Forventet redusert energiforbruk til oppvarming.
ENØK- Utsifting av vinduer Flå eldresenter	- Forvaltning, drift og vedlikehold	900	Forventet lengre levetid på bygg og redusert energiforbruk til oppvarming
ENØK - Gimse ungdomsskole tak	Forvaltning, drift og vedlikehold	2 000	Forventet lengre levetid på bygg og redusert energiforbruk til oppvarming
Tilstandsanalyser og energiattest	Forvaltning, drift og vedlikehold	2 500	Alle nybygg og rehabiliteringer må oppfylle gjeldende og fremtidige energikrav. Offentlige bygg må innen 2027 minst oppnå energimerking F, og E i 2030. Tilstandsanalysen gir oversikt over hvilke tiltak som bør settes inn for å oppnå godkjent energiklasse.
Teknisk drift skal prioritere redusert energiforbruk i valg av pumper og annet utstyr som normalt trekker mye strøm ved bygging av nye driftspunkt	Teknisk drift		

Scope 3 (tall i tusen kroner)

Tiltak/Prosjekt/mål	Ansvarlig	Klimaeffekt	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Beskrivelse
Klimasats - Arealplanlegging med Digital tvilling	Plan	Ukjent	-150	-150	-350	Mål om å redusere utslipp gjennom arealplanlegging, og gjøre medvirkningsprosesser mer inkluderende og visualiserte.
Klimasats - Skolebakken bru	Teknisk drift	Ukjent	-200			Klimavennlig materialvalg, materialvalg utslippsfrie maskiner og klimaregnskap.
Klimasats - Gimsøya vann og avløp	Teknisk drift	Ukjent	-200			Klimavennlig materialvalg, materialvalg utslippsfrie maskiner og klimaregnskap.
Klimasats - Markedsplassen kartlegging	Teknisk drift	Ukjent	-200			Klimavennlig materialvalg, materialvalg utslippsfrie maskiner og klimaregnskap.
Klimasats - Markedsplassen tiltak	Teknisk drift	Ukjent	-1 863			Utslippsfrie løsninger på anleggsplassen.
Klimasats - Klimastrategi anskaffelser VVA	Teknisk drift	Ukjent	-200	-167		Klimavennlig materialvalg, materialvalg utslippsfrie maskiner og klimaregnskap.
Standardiserte indikatorer for anbudskonkurranser iht. klima		Ukjent				Tiltaket vil gjøre det letter å sette de samme krav til klimarapportering i hele organisasjonen. Felles indikatorer vil gjøre anskaffelsesprosesser mer forutsigbare for næringslivet.

Kostnadsberegning av klimatiltak (tall i tusen kroner)

	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
Scope 1					
Scope 2					
Scope 3					
Sum drift					
Scope 1					
Scope 2		15 152			
Scope 3					
Sum investering		15 152			
Total drift og investering		17 965			
Ekstern finansiering		- 2 813	- 317	- 350	

Utslippsramme og prognose

Av de kvantifiserte tiltakene vil Melhus kommune redusere sine CO₂e-utslipp med 2,74 tonn i planperioden. Dette tilsvarer en reduksjon på 0,32% av de totale utslippene, og -1,17% fra Sope 2. ENØK-tiltak og andre energisparetiltak vil ha virkning over tid og kunne måles fra tiltaket er gjennomført. Klimaregnskap fra anleggsplasser og prosjekter vil kunne gi svar på de totale utslippene fra hvert enkelt prosjekt og vil ut ifra aktivitetsnivå variere fra år til år.

- Ved å gjøre alle personbiler eid av Melhus kommune utslippsfrie, vil dette redusere de totale utslippene fra personbiler i kommunesamfunnet med omtrent 0,6%.
- Utslipp fra tyngre dieseldrevne kjøretøy reduseres med 1 tonn CO₂e for hver 100 mil, hvis diesel erstattes av nullutslipp.
- Jobbreiser med fly bør reduseres eller helst unngås. Ansatte bør helst ta kollektivt så langt det er mulig i jobbsammenheng. Bruk av egen fossil-bil i arbeidssammenheng bør unngås.
- Hvis Melhus kommune investerer i 10 like store solcelleanlegg som det på nye Gimse skole, vil dette redusere utslippene med 10% fra Scope 2.

Ut ifra klimaregnskapet fra kommunesamfunnet (Miljødirektoratet) vil ikke vi ikke nå kommunens klimamål i 2030 eller 2037, om utslippene ikke reduseres kraftig. Den mest effektive metoden per dags dato for å redusere klimagassutslippene fra kommunen som egen virksomhet, er å redusere aktivitet og tjenestetilbud. Det må derfor iverksettes ytterligere tiltak i hele organisasjonen i årene som kommer. En utdypende klimaanalyse, beregning og prioritering av nye klimatiltak er nødvendig for å sette i gang med de rette tiltakene som gjør at kommunen når klimamålene satt i Klima og energiplan 2021 - 2030 og Kommuneplanens samfunnsdel 2023 - 2037.

Utslipp fra arealbruksendringer

Utslipp fra arealbruksendringer er den største og mulig den minst kjente utslippskilden kommunen kan påvirke. Sammen med klimabudsjetten presenteres en metode hvor dette kan medregnes i de totale klimagassutslippene i Melhus kommune. Metoden er under utprøving og vil bli tatt med i arbeidet med KPA.

Arealbruksendringer fra kategorier med store karbonlagre, levende biomasse (skog) eller organisk jord (myr) vil føre til utslipp av klimagasser, samtidig som det gir redusert evne til å ta opp CO₂ i fremtiden. Den største delen av utslippet ved en arealbruksendring vil skje det første året etter endringen, mens det fortsatt vil være nedbrytingsprosesser i jordsmonnet etter det. Derfor settes utslippet til en standardperiode på 20 år. Det vil også være svært vanskelig å tilbakeføre arealet til sin opprinnelige form etter denne perioden gjennom naturlige prosesser.

Trøndelag Fylkeskommune har utarbeidet et arealregnskap for alle kommuner i Trøndelag. Ut i fra dette verktøyet er det gjort beregninger på hvor mye CO₂-utslipp det er planlagt for i KPA og detaljreguleringsplaner vedtatt før 2023.

- Planreserve - alle arealformål: 6790 dekar.
- Utslipp over 20 år dersom all planreserve bygges ut: 231 206 tonn CO₂e

De høye utslippene fra planreserven skyldes at over 83%, ca 5600 dekar, er planlagt i karbonrike arealer som skog (68%) og myr (15%).

I reguleringsplan for Brekkåsen er denne metoden testet ut i utarbeidelsen av planforslaget. Hvis alle arealer som planen omfatter blir endret/bygd ut, vil dette føre til et økt klimagassutslipp på 6801 tonn.

Område i plan	Bonitet	Før arealbruksend	Etter arealbruksend	m2	daa	tonn CO2e
B7		myr	bolig	8457,5	8,5	490,1
	Høy	Barskog	bolig	31799,1	31,8	1980,5
B10	Høy	Barskog	bolig	28919,5	28,9	1866,2
B6	Høy	Lauvskog	bolig	8104,4	8,1	501,9
	organisk	Myr	bolig	1665,5	1,7	97,7
	lav	barskog	bolig	5444,9	5,4	351
B8		bebygd	bolig	23429,3	23,4	
	lav	barskog	bolig	15425,9	15,4	906,1
B9		fylldyrka jord	bolig	2874,4	2,9	-7
SVG2		fylldyrka jord	veg, sykkel	11116,9	11,1	-27
Gang-sykkel, Klem - Bjønn		fylldyrka jord	gang-sykl	2571,9	2,6	-6,2
		myr	gang-sykl	1619,3	1,6	150,4
	middels	barskog	gang-sykl	1246,6	1,2	158,6
Snuplass Skole	impediment	barskog	bebygd	5966,3	6,0	338,7
Total CO2e					148,6	6801

Likt som klimabudsjettet må det føres et arealregnskap over hvilke områder omdisponeres og bygges ut. Dette følges videre opp i en egen del av klimaregnskapet i Årsmeldingen. Videre utslippsbudsjettering fra arealbruk gjøres videre i reguleringsplaner der det kreves eller er hensiktsmessig, til ny KPA er vedtatt.

Tiltak for å integrere og systematisere kommunens klimamål

- Kommunens klimamål må følges opp med en målrettet "klimastrategi" over hva, hvem og hvordan klimamålet skal nås i 2030 og 2037, med høyere detaljnivå en KE-plan 2021-2030.
- Arbeidet med kommunens klimaregnskap og klimabudsjett bør videreutvikles til å inkludere både klimagassutslipp fra samfunn og arealbruksendringer.
- Kommunens eget klimaregnskap må detaljeres i større grad for å kunne måle positive påvirkninger på klimagassutslipp. Et klimaregnskap verktøy kan vurderes for å bedre identifisere status per dags dato, samt en større klimaanalyse av hele organisasjonen. Dette vurderes fortløpende.
- Kommunens klimamål må integreres i på alle plannivåer og følges opp av relevante tiltak i nye planer og tiltaksplaner.
- Klimaregnskap og klimabudsjett bør være en sentral del av kommunens virksomhetsstyring.
- Kommunen må etablere en egen klimagruppe med relevante fagpersoner, minimum fra Plan, Teknisk drift og Bygg og eiendom.
- Saksutredninger og saksfremlegg, hvor det er naturlig å vurdere klimagassutslipp, må knyttes opp til kommunens klimabudsjett og klimaregnskap.
- Klimatilpasning bør vurderes om skal være en del av klimabudsjettet, likt Oslo kommune i 2024.
- Rapportering på klimatiltak må gjøres sammen med klimaregnskapet i Årsmeldingen.

Miljø og naturmangfold

Kommunedelplan for miljø og naturmangfold ble ferdigbehandlet høsten 2023. Planen vil inngå som del av underlaget for arbeidet med kommuneplanens arealdel. Noen av tiltakene som foreslås vil delvis kunne gjennomføres ved bruk av eksisterende fond (blant annet tidligere tilskudd fra statsforvalteren). Det understrekes at gjennomføring av planen ikke bør baseres ene og alene på bruk av fond. Fra og med neste økonomi og handlingsplan bør det fastsettes et årlig beløp som sammen med tilskudd fra fond kan være med å sikre at kommunen når malene i planen.

Kommunedelplan for miljø og naturmangfold omfatter en stor andel tiltak og delmål. Melhus kommune bør prioritere tiltak innenfor fem hovedområder, som oppsummerer de fleste delmål og tiltakene i planen.

- **Vannovervåkning:** Området omfatter tiltak som overvåkning, restaurering, kjemisk- og biologiske undersøkelser, oppfølging av gjennomført tiltak i bekk og vassdrag. Kommunen er forpliktet gjennom Vannforskriften å sørge for god kjemisk- og biologisk tilstand i alle vannforekomster. I sammenheng med stopp i laksefiske, sesongen 2024, bør de fremover arbeides mer med habitatsforbedrende tiltak for både laks og sjørret.
- **Tilsyn med kommunale- og private avløpsanlegg:** Et konkret miljø-tiltak som vil bedre miljøstatus på naturen i kommunen. Kommunen har tilsynsplikt og bør prioritere tilsyn og opprydding fra egne kommunale avløpsanlegg. Omfanget av tilsyn bør økes og konsentreres rundt en vannforekomst i gangen, for å få best miljø-effekt. Ut fra dagens hastighet på renovering og oppgradering, så vil ikke

kommunen nå det nasjonale målet i 2027 og vedtatt i regional vannforvaltningsplan gjennom vannforskriftsarbeidet. Tiltak som kan bidra for å øke fremdriften på dette arbeidet er:

- Revisjon av lokal avløpsforskrift eller evt inkludering av innholdet i avløpsforskriften inn i bestemmelser i KPA
 - vurder inkludering av etterpolering for alle minirensesanlegg
 - få inn nye krav fra EU.
 - inkludere vannprøvetaking ved service av minirensesanlegg
 - Utarbeide en strategi for kommunens tilsynsarbeid og oppfølging av avløp hvor det avklares konkret hvor og i hvilken rekkefølge det skal ryddes opp i denne planperioden.
- **Fjerning av fremmede arter:** Området omfatter tiltak som bekjemper spredning og bekjemping av arter med stort skadepotensiale på naturen. I 2024 har kommunen kartlagt fremmede plantearter langs kommunale veier. Kartleggingen må følges opp med tiltak som hindrer spredning, og helst bekjempe forekomsten, av disse artene.
 - **Naturrestaurering:** Området omfatter restaurering av natur og da særlig på karbonrike arealer som skog og myr. En stor andel myr i Melhus kommune er grøftet og myrenes karbonbindende funksjon er helt eller delvis ødelagt. Ett naturrestaureringstiltak i myr vil ha både positiv effekt på biologisk mangfold og klimagassutslipp.
 - **Naturtypekartlegging:** Økt kunnskap om naturen er helt avgjørende for å sikre et bredt biologisk mangfold i kommunen. Områder med kalkrik grunn og ravedaler utmerker seg som naturtypene der det som oftest finnes rødlistede eller sårbare arter. Kartlegging etter NiN-metoden er standardisert av Miljødirektoratet. Slike kartlegginger gjøres i forbindelse med reguleringsplaner, som vil si at de fleste naturtypekartlegginger gjøres i områder hvor det planlegges inngrep. Kommunen har behov for kunnskap om områder med høye og viktige naturverdier i forkant av planlegging, med formål å bevare eller utvikle kvaliteter/funksjoner i naturtypen.

Naturmangfoldets største trussel i kommunen kommer i stor grad fra arealbruksendringer, direkte- og indirekte konsekvenser fra utbygging. Andelen fremmede plantearter i kommunen er økende, særlig langs infrastruktur og i områder med prioriterte arter som Gaula. Klimaendringene utgjør også en trussel på naturmangfoldet, for eksempel med at høyere gjennomsnittstemperatur påvirker vekstsesong og leveforhold for flere arter. Nedbygging av arealer både lokalt og nasjonalt har negativ påvirkning på migrerende arter, eksempel trekkfugler, som får sitt habitat innskrenket. I følge artsdatabanken.no er det i 2024 registrert over 15 000 observasjoner av rødlistede arter som er Kritisk truet (CR) eller Sterkt truet (EN). For fremmede arter er det registrert over 2000 forekomster av arter med Svært høy risiko (SE) og Høy risiko (HI).

Vannforvaltning

Forskrift om rammer for vannforvaltningen fastsetter miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. Vannområdet ledes av et vannområdeutvalg med politiske representanter fra hver kommune. Kommunene som inngår i vannområdet Gaula er Holtålen, Midtre Gauldal, Melhus, Skaun og Trondheim. Melhus deler Vannområdekoordinatorer sammen med vannområdet Nea-Nidelva-Gaula.

Vannforvaltning omfatter badevannsovervåking som kommunen utfører selv, til vannovervåking i utvalgte vannforekomster i kommunen. I 2024 er det prioritert å gjennomføre habitatsforbedrende tiltak i sidebekker til Gaula, og utvidet vannprøvetaking fra blant annet Ånøya, Gaustadvatnet og Svorksjøen. Utvidet vannprøvetaking blir gjort i samarbeid med Vannområde.

3.5 Digitalisering

Digitaliseringsstrategien ble vedtatt i juni 2019 og varte ut 2023, gjeldende strategi følges inntil ny foreligger. Vi startet opp arbeidet med å utforme en ny strategi, men har avvendt regjeringens nye nasjonale strategi som ble fremlagt 26.09.24. Arbeidet er igangsatt igjen etter regjeringens fremlegg, og ny digitaliseringsstrategi for Melhus kommune planlegges gjennomført i 2024/2025.

Kommunene må i årene fremover levere gode tjenester med færre ressurser i et samfunn med knapphet

på arbeidskraft. Digitalisering og innføring av ny teknologi, som kunstig intelligens, er ett av flere tiltak for å lykkes med dette. Digitalisering består i all hovedsak av to deler: teknologi og endringer i arbeidsprosesser.

Teknologien, som IT-løsninger, apper, integrasjoner og infrastruktur, er den enkle delen. Det som er krevende, er endringene i arbeidsprosessene som digitalisering medfører. Disse endringene kommer uansett, og treffer direkte de som skal levere de gode tjenestene. Digitalisering skaper behov for omstilling og endring i arbeidsoppgaver. Oppgaver kan forsvinne, og nye kan komme til. Det kan bli behov for organisatoriske endringer og endringer i måten ledelse utøves. Disse endringene vil igjen utløse behov for kompetanseheving og videreutdanning.

Fordi digitalisering ikke er en enkel og kjapp løsning på utfordringene kommunene står overfor, er det viktig at vi fremover prioriterer de viktigste tiltakene: de med størst behov som gir størst gevinst. Det er også viktig at resultatet samsvarer med innsatsen, og at vi henter ut gevinster fra IT-samarbeidet ITMidt ved at alle digitaliseringsinitiativ er koordinert og godt planlagt.

Økt digitalisering og bruk av kunstig intelligens (KI) bringer også med seg både muligheter og utfordringer innen IT-sikkerhet. For å beskytte sensitive data og systemer, er det viktig å fortsette implementeringen av robuste sikkerhetsløsninger og kontinuerlig overvåke for uvanlig aktivitet. Etisk bruk av KI og overholdelse av nasjonale og internasjonale sikkerhetsstandarder er avgjørende for å forhindre misbruk. Samarbeid mellom offentlige og private aktører, samt kontinuerlig opplæring av ansatte, bidrar til å styrke den samlede sikkerheten. Ved å følge disse tiltakene kan vi bedre beskytte oss mot avanserte trusler i en stadig mer digitalisert verden.

Prosjekt som vil påvirke organisasjonen fremover er blant annet nytt fagsystem for barneverntjenesten og GIS med tilhørende forvaltningssystemer.

Andre viktige elementer er å bygge kommunens digitale kompetanse, digital sikkerhet og personvern, samt å bidra til at alle får delta i det digitale samfunnet. Vi må forhindre digitalt utenforskap ved å utforme løsninger som er enkle å ta i bruk og gjennom opplæringstiltak. Det kan f.eks. være videreføring og motivering av frivillige lag og foreninger gjennom ulike tiltak, samt tverrfaglig kompetansedeling f.eks. gjennom flerspråklig kompetanse, som også kan jobbe med veiledning knyttet til digitalt utenforskap.

3.6 Byvekstavtalen

Kommunestyret har fattet følgende vedtak når det gjelder kommunens strategi for å nå målene i avtalen (PS 32/21):

"Følgende hovedstrategier legges til grunn for å nå målene i byvekstavtalen:

- *Det antas at miljøpakketiltak i Nedre Melhus vil ha størst effekt.*
- *Kollektivknutepunktet i Melhus sentrum utvikles i tråd med intensjonene i vedtatt områdeplan.*
- *Det gjennomføres restriktive tiltak gjennom parkeringspolitikk og bilfrie soner.*
- *Det sikres gode gang og -sykkelløsninger og kollektivløsninger i Melhus sentrum, og mellom Melhus sentrum og nærliggende boligområder.*
- *Alle kommunens tettsteder utvikles med henblikk på gange og sykkel, snarveier, attraktivitet, trafiksikkerhet, fortetting og kollektivknutepunkt."*

Handlingsprogrammet for Miljøpakken kommer som egen sak til politisk behandling. Tiltakene som foreslås legger til grunn kommunestyrets vedtak.

Ny avtale er signert. Denne innebærer blant annet at Skaun og Orkland inkluderes.

Ellers innebærer ikke avtalen større endringer sammenlignet med den foregående fra 2019. Det kan bemerkes at det nye overordnede målet tatt inn:

"Det overordnede målet for byvekstavtalen er at klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy skal reduseres gjennom effektiv arealbruk og ved at veksten i persontransport tas med kollektivtransport, sykling og gange (nullvekstmålet). Byvekstavtalen skal videre bidra til attraktiv by- og tettstedsutvikling."

De lokale målene som er utarbeidet i tillegg er ikke justert i ny avtale.

Tiltak

Avtalen legger føringer for kommunens mål, planer og tiltak fremover. Flere tiltak er allerede ferdigstilt; pendlerparkering på Ler, gang og sykkelbru over E6 og økt bredde på jernbaneundergangen i Melhus sentrum. Detaljreguleringen av knutepunktet i Melhus sentrum er igangsatt. I tillegg pågår blant annet arbeidet med gang og sykkelvei over Gaula og videre trase opp mot Brekkåsen.

Pågående og fremtidige tiltak behandles gjennom Miljøpakkens handlingsprogram/ årsbudsjett. Handlingsprogrammet for Miljøpakken kommer som egen sak til politisk behandling.

3.7 Folkehelse

Folkehelsearbeidet i kommunen tar utgangspunkt i målene i kommuneplanens samfunnsdel. Folkehelse har i denne planen ikke fått sin egen inndeling. Man har valgt å spre strategier som angår folkehelse på forskjellige mål for å understreke at temaet er sektoroverskridende. Som eksempel på hovedmål som viser dette er vektleggingen av mål som at "alle innbyggere opplever å være inkludert og kan delta i samfunnet" og at "vi legger grunnlag for å oppleve mestring og selvstendighet". Videre legges det opp til strategier som å sikre gode koordinerte tjenester, tilpasning av tilbudet og at "vi jobber helsefremmende og forebyggende i alle tjenester".

Kommunen er pålagt å legge fram en oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer hvert fjerde år. Kommunen skal også ha en løpende oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Oversikten skal bidra til at formålet med folkehelseloven nås:

"Å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra

til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse."

I tråd med forskriften er det en målsetning at folkehelsearbeidet skal bli systematisk og kunnskapsbasert i tillegg til samordnet og standardisert. Dette er nedfelt i dokumentet «Organiseringen av Melhus kommunes folkehelsearbeid» vedtatt av kommunestyret 6. mars 2018. Det legges opp til en revidering av denne i 2025. Her beskrives hovedoppgavene innen folkehelsearbeidet, og hvem som har ansvar for hva i organisasjonen. For at målsetningen om kunnskapsbasert og samordnet folkehelsearbeid skal nås, må dette arbeidet prioriteres også i årene fremover. Det samme vil gjelde arbeidet med å legge til rette for aktiv medvirkning fra befolkningen i samskapingen av egne livsvilkår og lokalsamfunn.

Den årlige Folkehelseprofilen fra Folkehelseinstituttet viser at Melhus kommune gjennom flere år har utfordringer når det gjelder muskel og skjelettproblemer i befolkningen. Forebyggende tiltak vil bli vektlagt i kommunens videre arbeid. Som i landet ellers er dette sammen med psykiske helseproblem hovedårsakene til sykefravær. Selv om det ser ut til å være noe bedring, vil det med utgangspunkt i folkehelseprofilen legges vekt på forebygging av hjerte- og karlidelser, fedme blant ungdom, samt barn og unges psykiske helse og rus. Det samme gjelder tverrfaglig arbeid for å hindre økende sosiale helseforskjeller i befolkningen, inkludert forebyggende arbeid for å redusere andelen i aldergruppen 20-66 år som trenger stønad til livsopphold.

Den årlige Folkehelseprofilen fra Folkehelseinstituttet vil fortsatt bli presentert for politiske utvalg og kommunestyret som en kilde til informasjon og kunnskap om helsetilstanden i vår kommune. Melhus kommune forblir en pådriver for å arbeide sammen med innbyggerne, lokale organisasjoner og andre interessenter for å sikre god folkehelse og helsefremmende fremtid for alle som bor og arbeider i Melhus kommune.

3.8 Internasjonalt samarbeid

Organiseringen av det internasjonale samarbeidet ble vedtatt i Kommunestyret i møte 28.10.08, sak 85/08. Det mest omfattende internasjonale samarbeidet er i dag knyttet opp mot vennskapskommunen Taveta i Taita Taveta County i Kenya, og til det nordiske barnekultursamarbeidet med Ockelbo i Sverige og Kurikka i Finland.

I 2022 gjennomførte vi et digitalt prosjekt med Taveta, som hadde som formål å evaluere status, og å velge ut ett område innenfor helse for ny utveksling av arbeidstakere. Dette prosjektet ble avsluttet ved at vi i samarbeid med Taveta sub-county sendte inn en søknad for et nytt utvekslingsprosjekt.

Det nye utvekslingsprosjektet ble bekreftet med finansiering i juni 2023, og den første utvekslingen startet opp i september 2023. Prosjektet er treårig (2023-2026) og skal bestå av tre utvekslinger med to fra hver part som skal hospitere hos den andre parten i 8 mnd. Temaet for dette prosjektet er personer med funksjonsnedsettelse og frivillighet i helsesektoren. Prosjektet er også denne gangen finansiert av NOREC.

Ungdomsrådet har et etablert, kontraktfestet samarbeid med Naimas barnehjem i Taveta, finansiert av Melhus kommune. De samarbeider med Venneforeningen for Naimas barnehjem, som er en privat organisasjon som støtter og drifter barnehjemmet. Denne kontrakten ble resignert i oktober 2022.

Det er oppvekstsenter/skoler i Melhus som samarbeider med skoler i Taveta via brevskrivning og utveksling av bilder (dette samarbeidet har ikke vært så aktivt de siste årene). Det gis også bidrag til barnehjemmet ved ulike innsamlingsaksjoner.

De nordiske barnekulturdagene samler hvert annet år nærmere 80 barn og unge i alderen 12-18 år. Deltakerne deltar i verksteder for drama, sang og musikk som fører til en felles forestilling. Melhus kommune var i mai 2023 vertskap for Nordiske Barnekulturdager hvor ungdommer fra Finland og Sverige har fått utvekslet erfaringer med sine norske venner innen sang, kunst og musikk.

3.9 Kommunen som organisasjon

Melhus kommune skal være en åpen kommune preget av kvalitet, effektivitet og nyskaping. Verdiene *dialog, deltakelse og delegering* skal daglig komme til uttrykk i all samhandling internt og eksternt.

Melhus kommune er en kunnskapsorganisasjon hvor medarbeiderne utgjør den viktigste ressursen for å samskape og levere gode tjenester med riktig kvalitet. Kommunens arbeidsgiverstrategi gir uttrykk for de handlinger, holdninger og verdier som våre ledere og medarbeidere skal stå for og praktisere hver dag. Alle ledere og medarbeidere i Melhus kommune utgjør et "VI", og det er sammen VI yter best - til det beste for kommunens innbyggere og øvrige brukere og samarbeidspartnere.

Kommunen er en kompleks kunnskapsorganisasjon med et meget stort spenn hva gjelder ansvar, oppgaver og tjenester. Dette innebærer at ledere må ha tillit til sine ansatte når det gjelder fremgangsmåter å løse oppgavene på. Derfor er det lov til å være modig og forsøke nye ting i Melhus kommune. Det er også lov å gjøre feil, og ledere skal tenke at utvikling skjer i et miljø med rom for, og med oppfordring til, medarbeiderdrevet innovasjon.

Organisering av kommunen

Melhus kommunes organisering har som utgangspunkt å

- skape klare roller og tydelig ansvar
- legge til rette for god samhandling mellom virksomhetene
- utvikle trygge ledere med delegert myndighet og myndiggjorte medarbeidere

Rådmannen er kommunens øverste administrative leder. Rådmann har en strategisk ledergruppe (SLG) rundt seg, bestående av tre kommunalsjefer, for henholdsvis sektorene Helse og velferd, Oppvekst og kultur og Plan og utvikling, og tre stabsledere i form av IT-sjef, økonomisjef og personalsjef. Hver sektor er videre delt inn i enheter, som for de fleste enheters del igjen er delt inn i avdelinger.

Kompetanse og rekruttering

Kompetanse

Melhus kommune skal ha ledere og medarbeidere med fremtidsrettet kompetanse. Dette oppnår vi gjennom planmessig og målrettet kompetanseutvikling i tråd med kommunens arbeidsgiverstrategi, hvor læring gjennom arbeidet er sentralt.

Læring i den enkelte medarbeiders arbeidshverdag utfyller formalkompetansen. Vi skal utvikle og etablere et mestringsorientert klima i alle enheter. Vi deler kunnskap, samarbeider, og har fokus på formålet og det unike oppdraget kommunen har, der ledere gir sine medarbeidere tillit og handlingsrom gjennom delegering av oppgaver og myndighet.

Framtidens lederskap i kommunesektoren vil møte utfordringer knyttet til organisering og nye samarbeidsrelasjoner. Lederutvikling med vekt på mestringsorientert ledelse gjennomføres for å styrke tre hoveddimensjoner i ledelse: Oppgaveorientering, endringskompetanse, og relasjonell ledelseskompetanse.

Digital kompetanse hos både ledere og medarbeidere vil også være et satsningsområde framover.

Rekruttere

Rekrutteringsgrunnlaget for kommunen er et felles ansvar for alle ledere og medarbeidere. Grunnlaget for rekruttering skjer gjennom måten Melhus kommune oppfattes i hverdagen, og ikke i det øyeblikk en stilling blir utlyst. All dialog med kommunen, på alle nivåer, er med på å danne et bilde av kommunen hos den som er i kontakt med oss. Dette igjen er med på å generere et generelt omdømme, som spres gjennom samtaler, sosiale medier og andre kommunikasjons- og dialogflater.

Søkere til stillinger i Melhus kommune skal oppleve god dialog, riktig og rettidig informasjon, en trygg og

profesjonell intervjusituasjon og ut fra dette sitte igjen med et godt inntrykk av kommunen og de prosesser som kommunen gjennomfører, uavhengig av om de får jobben eller ikke.

Inkludering og mangfold skal være synlige i rekrutteringsarbeidet, blant annet gjennom å rekruttere personer med ulike bakgrunn. Melhus kommune skal rekruttere lærlinger for å sikre fremtidig kvalifisert arbeidskraft. Kommunen skal benytte tidsriktige rekrutteringskanaler.

I konkrete rekrutteringssituasjoner skal våre verdier synliggjøres. Dette innebærer at følgende verdier skal vektlegges i alle rekrutteringsprosesser:

- *Dialog*: Vi skal rekruttere personer som bruker og verdsetter dialog som arbeidsverktøy, som har respekt for andre mennesker og som har et ønske om å forstå andres synspunkter.
- *Deltakelse*: Vi skal rekruttere aktive og ansvarlige medarbeidere som bidrar til et godt mestringssklima og godt arbeidsmiljø. Vi skal rekruttere personer som motiveres av oppgavene i seg selv og av å gjøre arbeid som er nyttig for andre, samt ser viktigheten og meningen i samfunnsoppdraget vårt. Videre skal vi rekruttere personer som har gode forutsetninger for, og er villig til å tilpasse seg til, stadig endrede krav og behov, og som ønsker å bidra til å drive organisasjonen fremover.

Delegering: Vi skal rekruttere personer som har god og relevant kompetanse med tro på egen mestring. Vi ønsker personer som tar initiativ og ønsker å utvikle seg og gjøre jobben enda bedre i samarbeid med andre.

Inkluderende arbeidsliv

Melhus kommune skal ha en livsfasepolitikk som gjør det mulig å stå i jobb gjennom hele det voksne livet, fra småbarnsforeldrefasen til pensjoneringsfasen. Ledere skal legge til rette for at ansatte kan stå i jobb i de ulike fasene i livet, gjennom god dialog mellom leder og medarbeider. Et inkluderende arbeidsliv forutsetter også at den enkelte ansatte selv medvirker, blant annet gjennom å ha dialog med leder og prøve ut ulike tiltak dersom det er behov for det.

Heltidskultur

Hovedregelen i Melhus kommune er at vi skal ha faste heltidsstillinger. Midlertidige stillinger skal kun benyttes ved særskilt behov. Melhus kommune skal ha en heltidskultur, der det skal ansettes i hele stillinger, så lenge dette er mulig. Målet er at vi også innenfor turnusstillinger skal ha en heltidsprosent på minst 50 % innen utløpet av 2025.

Faste heltidsstillinger, kombinert med gode arbeidstidsordninger, er det som gjør gir det mest bærekraftige arbeidsmiljøet og som også gjør det mulig for ansatte å stå i stilling, uavhengig av livsfase. I tillegg gir en heltidskultur det beste utgangspunktet for å nyttiggjøre seg av den tilgjengelige arbeidskapasiteten i samfunnet.

Sykefravær

Nasjonalt har sykefraværet i kommunesektoren økt fra 8,5% i Q2 2023 til 9,1% i Q2 i 2024. Sykefraværet øker i alle sektorer og det er langtidsfraværet som øker mest. Hverken nasjonalt eller lokalt har man ikke greid å snu trenden i det økte sykefraværet. Lederne i Melhus kommune jobber godt med sykefravær, og det er fastsatt måltall for sykefraværet på 7 %. Vi ser at det er tvilsomt at vi når måltallet for sykefraværet.

Sykefraværsforebygging og nærværskultur er et viktig lederansvar, og det må jobbes med dette hver eneste dag. Nærmeste leder har et viktig ansvar i dette, men det påhviler også den enkelte ansatte å bidra til en kultur som fremmer nærvær og trivsel på jobb.

3.10 Kommunens overordnede mål

Økonomi og handlingsplanen er basert på kommuneplanens samfunnsdel, som ble vedtatt av kommunestyret i møte 14.11.23, sak 97/2023. Dette har vi arbeidet med i løpet av 2024, og delmålene i ØHP er knyttet opp mot satsingsområder og hovedmål i samfunnsdelen.

Fokusområde	Overordnet mål
Miljømessig bærekraft	Infrastrukturen dekker vårt behov og gir grunnlag for å nå nullvekstmålet
	Melhus har kapasitet til å håndtere lokale ekstremværhendelser
	Vi tar vare på naturen vår med bærekraftig bruk og vern
Sosial bærekraft	Alle innbyggere opplever å være inkludert og kan delta i samfunnet
	Barn og unge opplever et godt og trygt oppvekstmiljø, hvor deres behov er ivaretatt
	Melhus er et godt sted å bo og leve
	Vi har innarbeidede rutiner for beredskap og jobber forebyggende mot uønskede hendelser
	Vi legger grunnlag for å oppleve mestring og selvstendighet
Økonomisk bærekraft	Det er attraktivt å etablere og drive næringsvirksomhet i Melhus
	Melhus er et lavutslippssamfunn
	Melhus kommune er en attraktiv og ansvarlig arbeidsgiver som fører en bærekraftig forvaltning av ressursene våre

Strategikonferansen 2024/budsjettpremisser 2025

Rådmannen med sin strategiske ledergruppe og kommunestyrets medlemmer gjennomførte den årlige strategikonferansen den 18. juni 2024. Formålet med konferansen var å:

- skape forståelse og diskusjon om det overordnet bilde av kommunens tjenester og utfordringer,
- skape diskusjon om utfordringer og retning og
- gi rådmannen signaler/opdrag for høstens budsjettarbeid- og framlegg.

Strategikonferansen ble gjennomført gjennom orienteringer og diskusjoner i plenum. Herunder ble det diskutert følgende.

- Desentralisering, legge til rette for tettstedene
 - Er det behov for alle skoler, barnehager og institusjoner i alle syv tettstedene.
 - Er den desentraliserte tjenestestrukturen viktig for opprettholdelsen og utviklingen av tettstedene.
 - Kan tjenestestrukturen sentraliseres noe uten at det går på bekostning av utviklingen av de små tettstedene
- Kommunen bruker mye på sikringskjøring – alternativt gang og sykkelvei
- Mer bruk av fådelt skole
- Ønske med en oversikt over hva som er lovpålagte oppgaver i budsjettet
- Stort potensiale på kultursiden
- Større bruk av strategisk planlegging av langsiktige investeringer
- Gjennomgå og effektivisere driften
 - Kartlegg arbeidsprosesser og identifiser områder for effektivisering. Dette kan inkludere digitalisering av papirbaserte prosesser og automatisering av rutineoppgaver.
- Inntektsøkning
 - Øk brukerbetaling for visse tjenester der det er hensiktsmessig og sosialt akseptabelt
- Kostnadskontroll
 - Gjennomgå kontrakter og innkjøpsavtaler. Forhandle på nytt med leverandører for å oppnå bedre priser eller vilkår.
 - Fjern eller reduser utgifter til arrangementer, reiser, møter og representasjon som ikke er strengt nødvendige.
- Må dreie mer mot forebygging og mestring.
- Skal vi fortsette med matombringing? Dyrt tilbud for kommunen. Kan eldre betale mer selv?

- Ressurskrevende brukere. Ligger vi på rett nivå når det gjelder tjenestenivå.
- Se på møtestrukturer. Mange møter. Er alle nødvendige?
- Samlokalisere barnevern, ppt, helsesykepleier, psykisk helse og rus
- Skru ned frekvensen på renhold (50-60 renholdere i Melhus kommune)
- Ned på antall ledere og administrasjon (-generelt)
- Redusere vedlikehold på kommunale boliger som løper mot maksimal tid
- Innenfor BOA er det mye å spare. Det sitter en nattevakt på hvert et hus. Inne BOA kan man kanskje hente ut noen effektiviseringsgevinster. De kunne ha eid sin egen leilighet og få ambulerende tjenester. Andre måter å organisere BOA tjenesten.

Rådmannen tar med seg signalene som er gitt i sitt videre arbeid inn i denne budsjettbehandlingen.

Kapittel 4 - Økonomi

I dette kapitlet gis en oversikt over det samlede drifts- og investeringsbudsjettet for Melhus for perioden 2025 - 2028.

4.1 Innledning

Kommunene har opplevd god inntektsvekst de senere årene, blant annet gjennom økt skatteinntekt, og god avkastning fra kommunens langsiktige finansielle investeringer. Imidlertid er det mye som tyder på at det økonomiske handlingsrommet for Melhus kommune vil være begrenset i tiden fremover. Blant annet ser vi at kommunens frie inntekter, i større grad enn tidligere, må finansiere kommunen netto finansutgifter og pensjonsutgifter. Økte kommunale rentekostnader blir ikke kompensert gjennom rammetilskuddene. Årets budsjettprosess har vært betydelig mer krevende enn de siste årene.

Kommunesektoren opplever store utfordringer mtp stor ubalanse mellom det faktiske utgiftsbehovet og kommunens inntekter. KS har vist til at det forventes et samlet merforbruk for kommunesektoren på om lag 10 milliarder kroner i 2024. Dette er en situasjon som også har materialisert seg i Melhus kommune, hvor økonomiprognosene for 2024 viser et betydelig merforbruk. Rådmannen har som følge av dette fokusert på å identifisere områder hvor det er mulig å redusere utgiftsbehovet for økonomiplanperioden.

Melhus har skatteinntekter som utgjør om lag 77,3 prosent av landsgjennomsnittet i 2024. En konsekvens av omlegging av inntektssystemet er at Melhus kommunes andel øker til om lag 81 prosent i 2025. Samtidig har vi et beregnet utgiftsbehov om lag 1,8 prosent over landsgjennomsnittet, som er en reduksjon fra 2,4 prosent i 2024. I praksis betyr dette at Melhus kommune har blitt en "biligere" kommune å forvalte siden 2024.

Rammetilskuddet utjevner til en viss grad kommunenes inntektsforskjeller og forskjellene i utgiftsbehov. Melhus kommune har et utgiftsnivå som er over landsgjennomsnittet og inntekter under landsgjennomsnittet. Dette betyr at vi må levere effektive tjenester og prioritere hva kommunens midler skal benyttes til.

Kommunesektoren vil i årene som kommer oppleve at andelen eldre vokser, samtidig som vi ser synkende fødselsrater. Dette gjør det nødvendig å omprioritere kommunale ressurser. I planperioden viser befolkningsprognosene en betydelig økning i antall eldre. Dette krever økte ressurser både i hjemmetjeneste og institusjonsbaserte tjenester. I tillegg har kommunen fortsatt mange ressurskrevende brukere som gir oss høye utgifter.

4.2 Driftsbudsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028

I tabell 4.1 presenteres kommunestyrets vedtak til rammer for sektorene for perioden 2025-2028. Utviklingen i rammene har samme profil som i forrige økonomi- og handlingsplan, men med en noe sterkere økning innenfor Helse og velferd.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	ØHP 2026	ØHP 2027	ØHP 2028
Sentraladministrasjonen	66 722	67 752	68 051	66 913	66 725	66 325
Oppvekst og kultur	458 159	481 673	497 659	495 484	495 094	494 594
Helse og velferd	437 455	474 224	480 398	477 184	476 784	475 354
Plan og utvikling	97 468	108 735	108 169	107 170	107 136	106 736

Tabell 4.1 Driftsbudsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	ØHP 2026	ØHP 2027	ØHP 2028
Virksomheter utenom kommunen	34 747	36 858	37 903	39 415	40 153	40 888
Overordnede inntekter og utgifter	-32 168	-45 833	5 231	20 286	32 658	44 758
Sum netto bevilgning	1 062 383	1 123 409	1 197 411	1 206 452	1 218 550	1 228 655
Avsetning til bundne fond	6 632	265	1 317	1 317	1 317	1 317
Bruk av bundne fond	-18 559	-6 884	-2 901	-2 901	-2 901	-2 901
Avsetning til disposisjonsfond	16 092	16 252	3 499	11 279	16 903	23 488
Bruk av disposisjonsfond	-23 064	-28 987	-24 158	-16 158	-15 958	-15 058
Andre generelle driftsinntekter	-100 128	0	0	0	0	0
Avskrivninger	0	0	-163	-1 908	-3 906	-5 701
Netto renteutgifter-inntekter	0	2	249	-1 347	-3 147	-4 830
Sum bevilgninger	1 181 410	1 142 761	1 211 568	1 216 170	1 219 111	1 220 532

4.3 Veien fra et konsekvensjustert budsjett til et driftsbudsjett i balanse

Årets budsjettarbeid har vært betydelig mer krevende enn de siste årene. Tabell 4.2 synliggjør en konsekvensjustert økonomisk ubalanse på om lag 11,1 millioner kroner, som langt på vei er i tråd med den ubalansen rådmannen presenterte i forbindelse med strategikonferansen juni 2024 (jobbet da med innsparingsbehov på 15 millioner kroner). Kommunestyret har vedtatt flere tiltak for å komme balanse, både på overordnet nivå og på sektornivå. Tiltakene er beskrevet dels i tekst under tabellen nedenfor samt under det enkelte sektorkapittel.

Tabell 4.2 Konsekvensjustert ubalanse. Beløp i tusen kroner

Endring handlingsrom konsekvensjustert budsjett 2024-2025	2025
Bruttovekts ramme og skatt	-24 500
Helårsvekst nye oppgaver	8 682
Netto vekst ramme og skatt	-15 818
Lønns og prisvekst rammetilskudd	-50 500
Økning i toppfinansieringsordningen jf. nedgang i PU-kriteriet	-6 625
Justert rammer for lønnsvekst	54 336
Justert for netto prisvekst	5 184
Økte pensjonskostnader	5 523
Redusert ramme Gauldal Brann og redning	-1 100
Redusert utbytte TrøderEnergi	6 879
Økte netto finanskostnader	10 755
Redusert bruk av fond amortisert pensjon	7 000

Tabell 4.2 Konsekvensjustert ubalanse. Beløp i tusen kroner	
Endring handlingsrom konsekvensjustert budsjett 2024-2025	2025
Redusert avsetning disposisjonsfond, jf vedtak	-6 752
Vedtak tertial 1	800
Andre tekniske justeringer (eks. vedtatt av k-styre, men var ikke med i 2025 ramme)	-1 397
SUM konsekvensjusterte rammer	11 079

Regulert budsjett for 2024 representerer vedtatte rammer etter første tertial 2024 (også enkeltsaker etter første tertial med vedtak som får økonomiske konsekvenser for hele planperioden).

Følgende forhold er tatt inn i rammene:

- Lønnsvekst på 5,2 prosent i 2024. Midler til lønnsoppgjøret 2025 ligger sentralt, og blir fordelt til enhetene i løpet av 2025.
- Økte netto finansutgifter (renteutgifter (inkludert kalkulatorisk og avdragsutgifter) i planperioden. I 2024 ble det budsjettet med avdragsutgifter på 83,7 millioner kroner, som nå antas å øke til 91,6 millioner kroner i 2025. I 2028 vil kommunens avdragsutgifter utgjøre 91,1 millioner kroner, som er en konsekvens av kommunens investeringsnivå. I tillegg øker ikke netto renteutgiftene i planperioden som skyldes lavere forventet rente samt lavere forventet låneopptak.
- Økte pensjonskostnader, spesielt som følge av økt amortisering av tidligere premieavvik.
- I budsjett 2025 er det foreslått innarbeidet enkelte følger av demografiske endringer. Blant annet har en nedgang i antall innbyggere i de minste aldersgruppene gitt et redusert utgiftsbehov for sektoren oppvekst og kultur. Samtidig har rådmannen foreslått å innarbeide driftseffekten ved å etablere nytt bo- og aktivitetssenter (Ole Brum) i 2025/2026. Isolert gir dette en økt driftsutgift på 6,6 millioner kroner i 2025 og økende til 13,3 millioner kroner i 2026.
- I budsjett er det også innarbeidet demografieffekter innenfor sektoren oppvekst og kultur, som er innarbeidet i forslaget til budsjett. Regjeringen har i statsbudsjettet for 2024 redusert makspris i barnehage fra 3 000 kroner til 2 000 kroner fra 1. august 2024, og dette er kompensert gjennom økt rammetilskudd. I tillegg er gratis halvpass 3. trinn SFO innarbeidet i budsjetttrammene.
- For sektoren plan og utvikling innarbeides utgifter som følge av økte utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold (fdv) samt reduserte husleieinntekter som følge av færre kjøpte kommunale boliger enn antatt.
- Utgifter til innføring av Helseplattformen ligger inne, og det er lagt til grunn samme kostnadsanslag som Trondheim kommune har lagt til grunn - 300 kroner per innbygger. Dette beløpet er også avklart med Helseplattformen AS. Det er forutsatt helårsvirkning fra 2025.

For å komme i balanse har kommunestyret vedtatt flere grep:

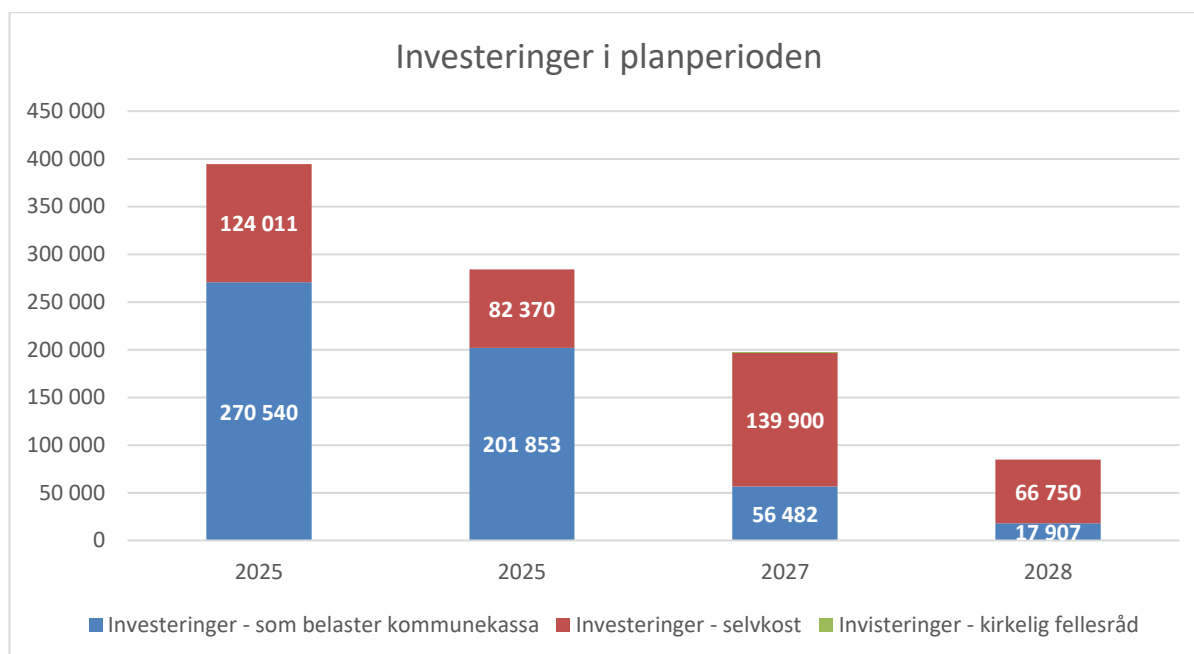
- I statsbudsjettet er prisveksten anslått til ca. 3,5 prosent i 2025. Rådmannen har ikke funnet økonomisk handlingsrom for kompensert enhetene for prisvekst i 2025. Dette utgjør til sammen 5,4 millioner kroner som ikke er kompensert i 2025.
- Bruk av tidligere avsatt fond til premieavvik for inndekning av markant økning i amortisert premieavvik.
- Det er lagt til grunn et utbytte fra Trønderenergi på 150 millioner kroner, som gir en betydelig inntektsnedgang i 2025.
- I den økonomiplanen for 2024-2027 ble det vedtatt nytt nivå på avsetning til disposisjonsfond i perioden 2025-2027 avsatt henholdsvis 1,5 millioner kroner 7,9 millioner kroner og 6,9 millioner kroner. I rådmannens forslag til budsjett er denne avsetningen økt med henholdsvis 2,0 millioner kroner i 2025, økt med 3,4 millioner kroner i 2026, økt med 10,0 millioner kroner i 2027 og økt med 16,6 millioner kroner i 2028.

- Rådmannen foreslår å øke eiendomsskatten med 0,1 promille i årene 2025 og 2026. Dette er begrunnet med svakt økonomisk handlingsrom i årene 2025 grunnet økte renter, etablering av Ole Brum og at flere av rådmannens innsparingstiltak først for helårsvirkning fra 2026.
- Forslag til en rekke innsparingstiltak på den enkelte sektor, til sammen 12,0 millioner kroner i 2025 og økende til 22,7 millioner kroner i 2026

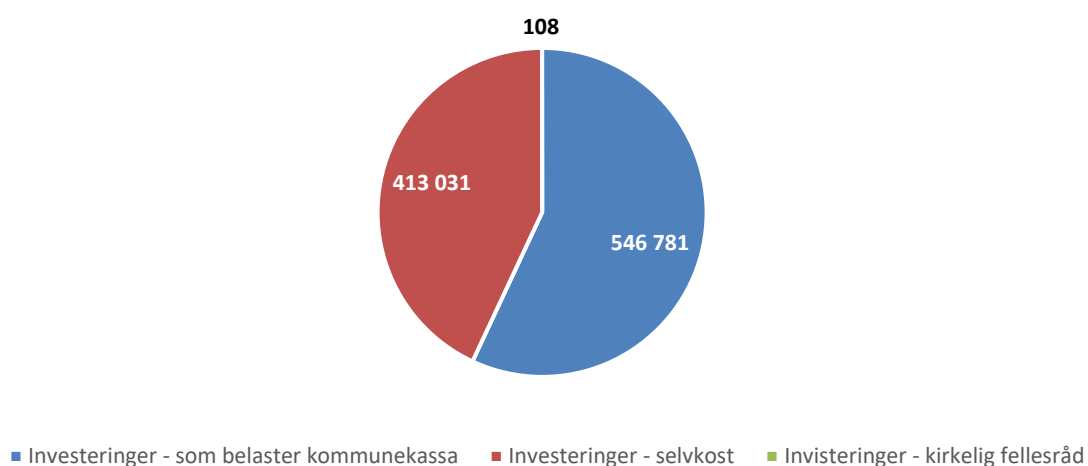
I budsjett og økonomiplan er budsjettert netto driftsresultat markant lavere enn det finansielle måltallet i hele perioden. Dette skyldes blant annet en markant økning i de finansielle utgiftene. Over tid betyr dette at utgiftene er på et nivå som ikke kan opprettholdes over tid samtidig som dette representerer et begrenset økonomisk handlingsrom. Rådmannen ser med bekymring på utviklingen og mener det må være en prioritert oppgave i tiden som kommer å se på hva som kan gjøres med utgiftsnivået.

4.4 Investeringer

Kommunestyret vedtar å gjennomføre investeringer for 341,1 millioner kroner i 2025 når vi ser bort fra startlån. Beløpet inkluderer investeringer på selvkostområdet og investeringer til Melhus kirkelig fellesråd. I perioden 2025 til 2028 er det vedtatt samlet investeringer på 948,39 millioner kroner. Figurene under synliggjør fordeling i planperioden.

Sum investeringer 2025-2028

De største prosjektene i planperioden er:

- Gåsbakken skole - tilpasning av lokalet, samlet 85,0 millioner kroner
- Kjøp av kommunale boliger – 18,5 millioner kroner årlig i 2025 og 2026, videreføring av tiltak
- Infrastruktur Søberg, 16,3 millioner kroner, videreføring av vedtak
- Gangbru over Gaula-miljøpakken, 139,5 millioner kroner, videreføring vedtak
- Utskifting lysstoffrør, 25,5 millioner kroner i planperioden, videreføring vedtak
- GSV Martin Tranmæl-Gimsevegen, miljøpakken, 27 millioner kroner, videreføring av vedtak
- Veganlegg Gimsøya, 56,8 millioner kroner, videreføring av vedtak

Tabell 4.3 Investeringsoversikt. Beløp i tusen kroner.

	2025	2026	2027	2028	SUM
Finansieringsbehov	341 111	321 942	197 684	87 551	948 287
herav selvkost	68 241	117 195	138 200	66 750	390 386
herav Melhus kirkelig fellesråd	0	0	108	0	108
Finansiert ved lån	-208 999	-165 312	-166 578	-78 360	-619 249
Finansiert ved en annen finansiering	-132 112	-156 630	-31 106	-9 191	-329 038

4.5 Finansielle måltall

Kommunestyret vedtok i sak 70/2019 og sak 108/2022 økonomiske måltall. De finansielle måltallene skal bidra til at Melhus kommune over tid opprettholder en robust kommuneøkonomi. Hensikten er at kommunen skal være i stand til å gi gode tjenestetilbud til innbyggerne også i fremtiden. Kommuneloven understreker behovet for å sikre at kommunen ivaretar eget økonomisk handlingsrom over tid. Melhus kommune har vedtatt seks måltall innenfor kategoriene resultat, gjeld og disposisjonsfond.

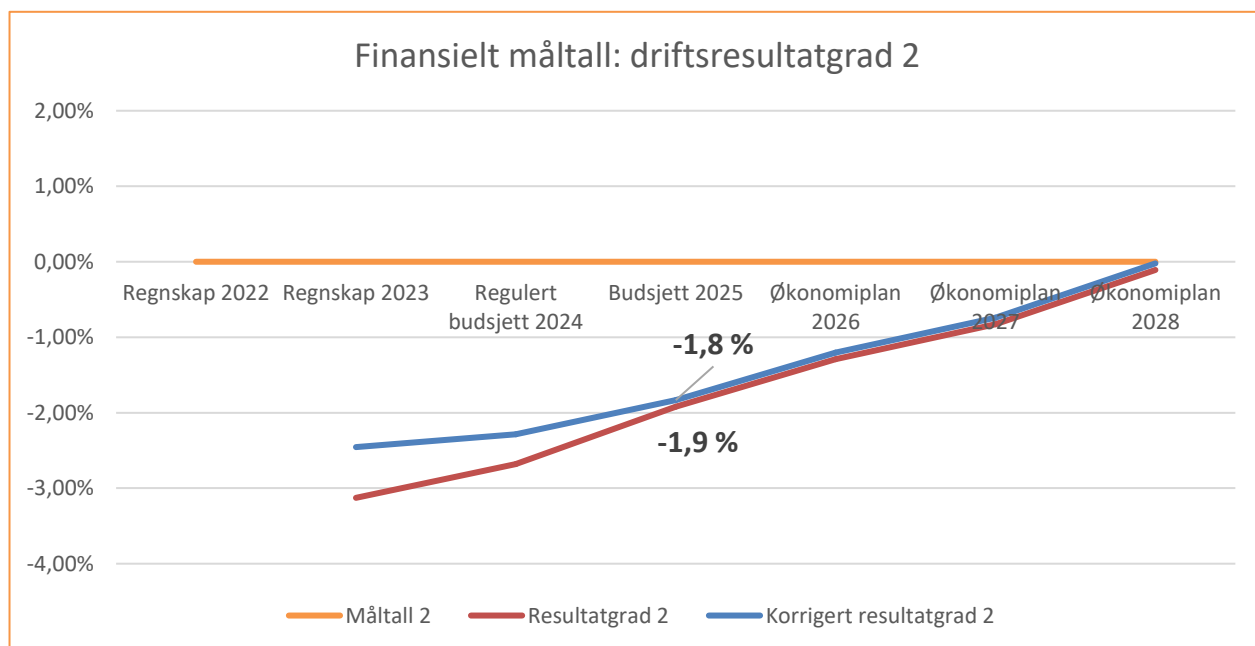
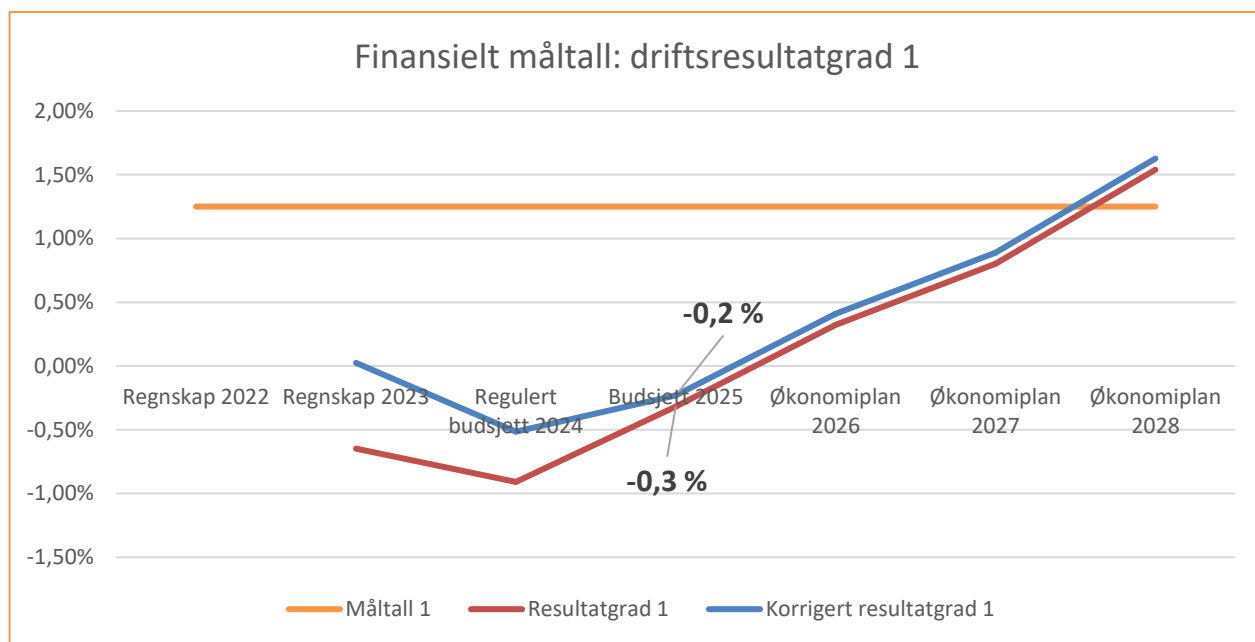
Netto driftsresultat

- Driftsgrad 1: netto driftsresultat skal over tid utgjøre minimum 1,25 prosent av brutto driftsinntekter
- Driftsgrad 2: netto driftsresultat før utbytte og finansinntekter skal over tid utgjøre minimum 0 prosent av brutto driftsinntekter
- Korrigert driftsgrad 1: netto driftsresultat korrigert for netto avsetning til bundne fond skal over tid utgjøre minimum 1,25 prosent av brutto driftsinntekter

- Korrigert driftsgrad 2: netto driftsresultat korrigert for netto avsetning til bundne fond før utbytte og finansinntekter skal over tid utgjøre minimum 0 prosent av brutto driftsinntekter

Korrigert netto driftsresultat gir et tydeligere bilde av den underliggende driften, fordi resultatet korrigeres for inntekter som finansierer øremerkede aktiviteter eller selvkostområder.

For at kommunens verdier skal opprettholdes og videreføres til neste generasjon må kommunens formue vokse i takt med kommunens inntekter. Dette krever et positivt korrigert netto driftsresultat som kan benyttes til å bevare kommunens verdier - enten ved å sette midlene på disposisjonsfond eller å finansiere deler av investeringene med egenkapital. Figurene nedenfor beskriver både driftsgrad (dagens) og korrigert driftsgrad (ny).

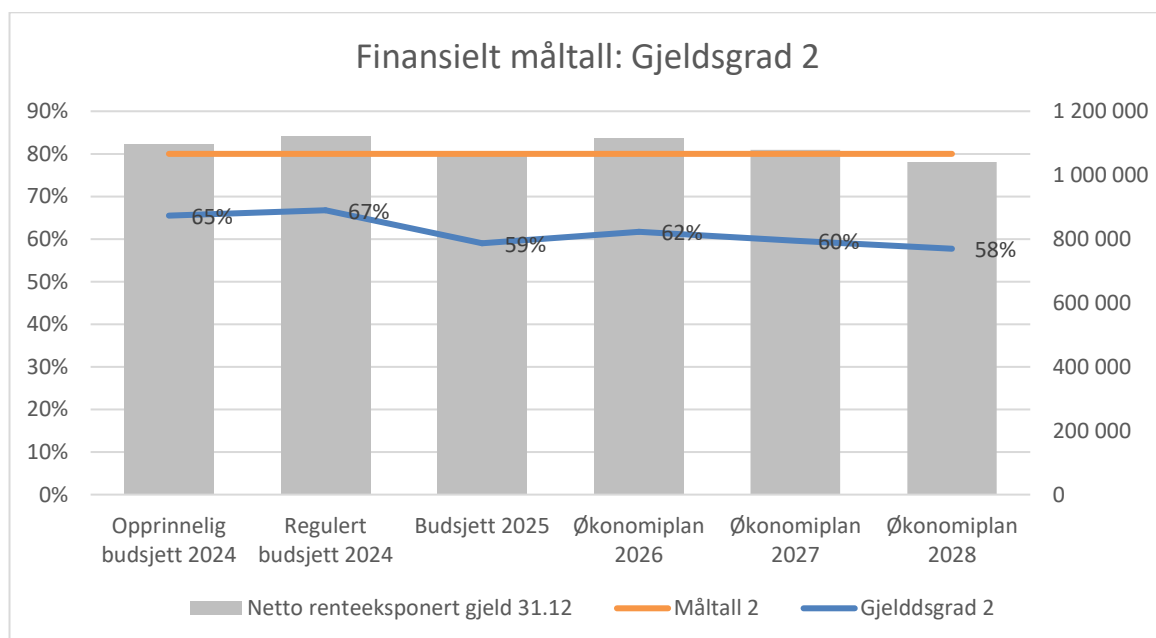
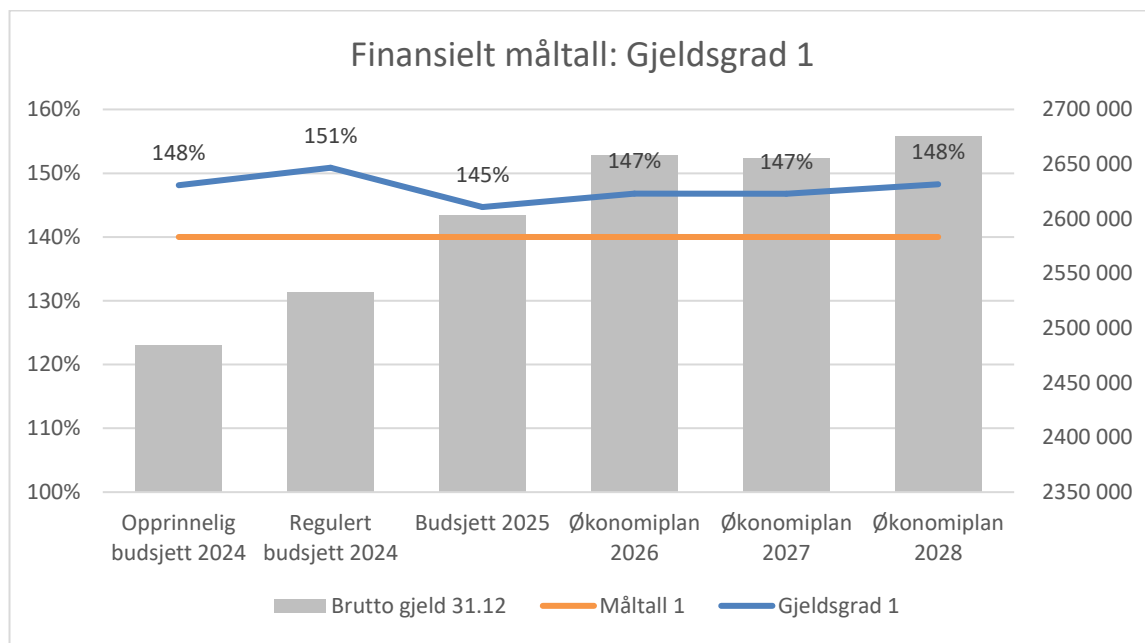

Netto driftsresultat budsjetteres lavt i perioden, og svakere enn målet på 1,25 prosent, som betyr at kommunen har et begrenset økonomisk handlingsrom i planperioden. For 2025 er det korrigert resultatgrad 1 anslått til å bli -0,3 prosent og korrigert resultatgrad 2 anslått til å bli -1,9 prosent.

Gjeldsgrad

- Gjeldsgrad 1: Brutto gjeld skal over tid ikke utgjøre mer enn 140 prosent av brutto driftsinntekter
- Gjeldsgrad 2: Rentebærende gjeld skal over tid ikke utgjøre mer enn 80 prosent av brutto driftsinntekter

For å hindre at betjeningen av kommunens gjeld fortrenger tjenesteproduksjonen er det viktig å unngå at gjeldsnivået blir for høyt. Melhus har en relativt høy gjeld, og vi ser i dette forslaget til budsjetttrammer at kapitalutgiftene øker, noe som gjør det mer krevende å opprettholde nivået på tjenesteproduksjonen.

Som figuren over viser synker gjeldsgrad 1 fra 2024 og legger seg på et nytt nivå rundt 145 prosent i 2025. Noe av bakgrunnen er at rådmannen planlegger å bruke mer av ubrukte lånemidler i økonomiplanperioden. I årets økonomi- og handlingsplan ser vi allerede effekten av økte avdrag i driftsbudsjettet.

For gjeldsgrad 2 topper nivået ut på 67 prosent, som er lavere enn måltallet på 80 prosent. Bakgrunnen

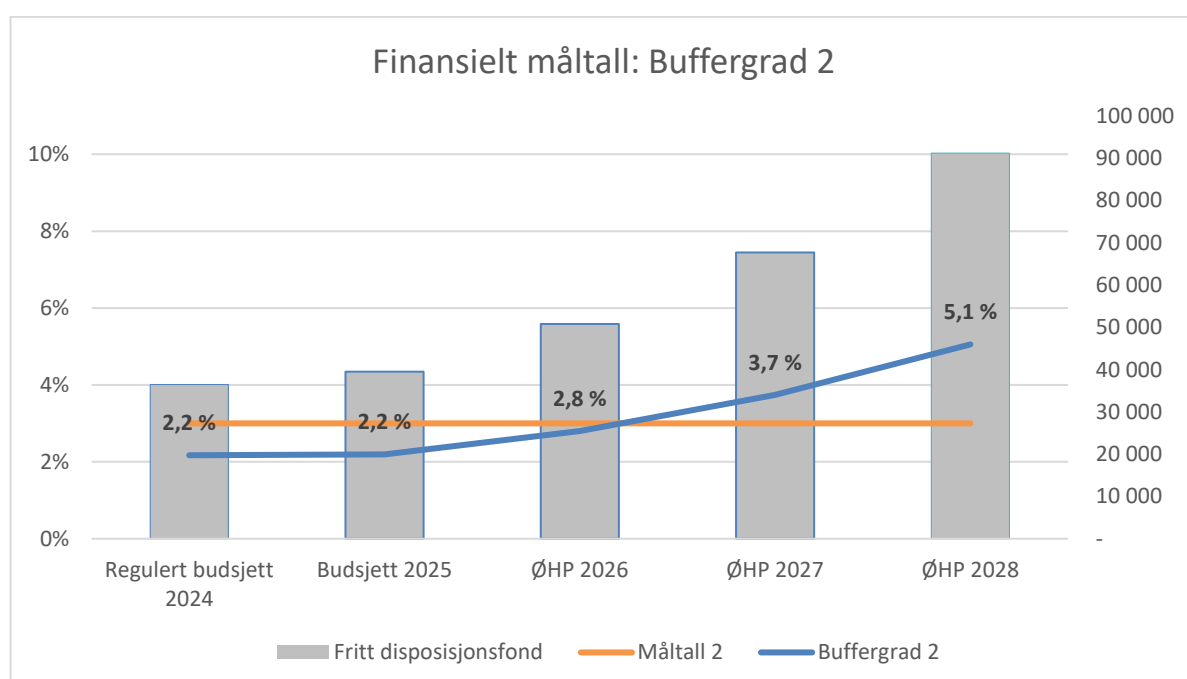
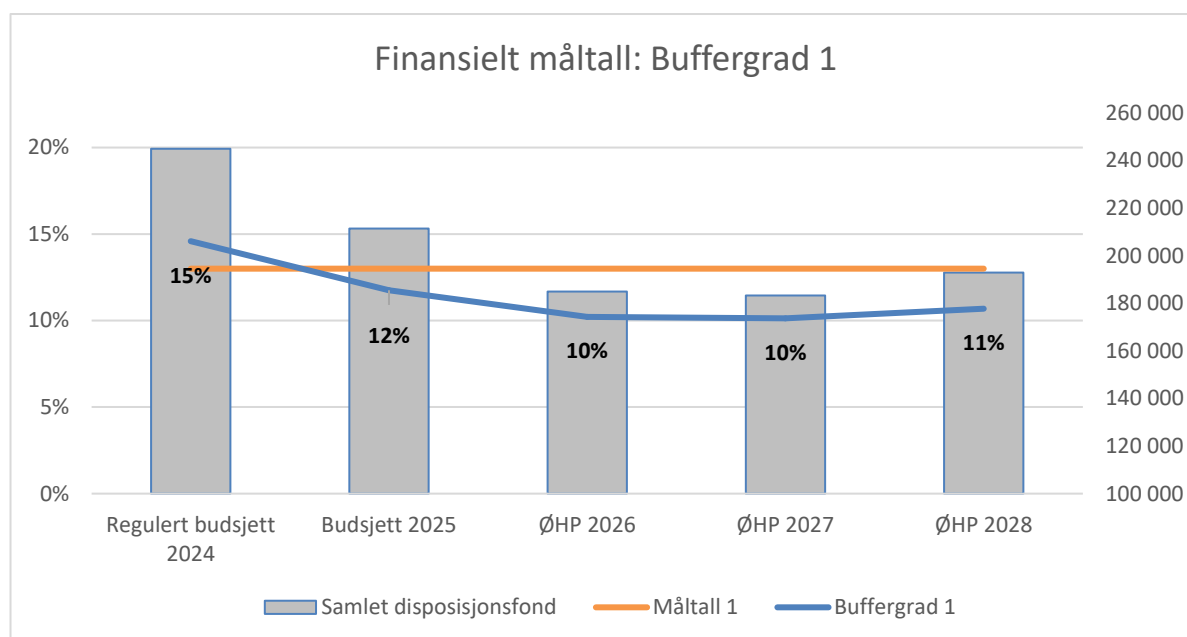
for at gjeldsgrad 2 reduseres samtidig som at gjeldsgrad 1 øker er at en større andel av fremtidig låneopptak kan relateres til startlånsordningen og investeringer innenfor selvkostområdet.

Disposisjonsfond

- Buffergrad 1: Disposisjonsfondet skal over tid minimum utgjøre 13 prosent av driftsinntektene
- Buffergrad 2: Udisponert andel av disposisjonsfondet skal over tid minimum utgjøre 3 prosent av driftsinntektene

Kommunens disposisjonsfond er midler som kan benyttes dersom det oppstår uventede utgifter. Disposisjonsfondet er det eneste fondet som fritt kan benyttes til å dekke utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet. Størrelsen på disposisjonsfondet er et uttrykk for hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift, og er et uttrykk for økonomisk handlefrihet.

Nedenfor gis en vurdering av om disse målsettingene oppnås i planperioden.

Figuren over viser utviklingen i henholdsvis samlet disposisjonsfond (buffergrad 1) og det frie disposisjonsfondet (buffergrad 2).

Utviklingen viser et fall i samlet disposisjonsfond i økonomiplanperioden, men at det generelle disposisjonsfondet øker i perioden. Dette skyldes at flere investeringsprosjekter er forutsatt finansiert med fond. Dette er i hovedsak investeringer som belaster disposisjonsfondet. Hovedgrunnen til at det frie bufferfondet øker er at de økonomiske rammebetingelsene er betydelig bedre fra 2027, som gjør at kommunen kan avsette en betydelig større andel i disse årene. Utviklingen i buffergrad 2 er basert på tabellen i kapittel 12. Det ligger inne årlige avsetninger til felles disposisjonsfond, med tanke på å bygge opp en økonomisk buffer.

Kapittel 5 - Overordnede inntekter og utgifter

5.1 Rammetilskudd og skatt

Kommunens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. Frie inntekter er midler kommunene kan disponere fritt uten andre føringer fra staten enn lover og regler. De øvrige inntektene består av øremerkede tilskudd, gebyrer og momskompensasjon. Fra og med 2025 er inntektssystemet endret som gir flere utslag både i forhold til skatt og rammetilskudd. Eksempelvis er flere utgifts kriterier endret noe som gjør det vanskelig å sammenligne årets kriterier mot fjorårets kriterier. Spesielt har PU-kriteriet blitt vektet ned som betyr at kommunen mottar mindre inntekt gjennom rammetilskuddet, men at dette kompenseres gjennom økt inntekt i toppfinansieringsordningen.

Rammetilskuddet består i hovedsak av innbyggertilskudd, utgifts utjevning, inntektsutjevning, tilskudd med særskilt fordeling, regionalpolitisk begrunnede tilskudd og andre mindre tilskuddsordninger. Innbyggertilskuddet er en fast sats per innbygger. I 2025 er dette beløpet 31 470 kroner per innbygger før omfordeling. Kommunenes utgiftsbehov beregnes ut fra en kostnadsnøkkel hvor kriteriene sier noe om alderssammensetningen i kommunen, bosettingsmønster, levekår, sosioøkonomiske forhold med mer. Disse kriteriedata oppdateres årlig, og gir en beregning av utgiftsbehovet i Melhus sammenlignet med andre kommuner. Inntektsutjevningen er en mekanisme som jevner ut skatteinntektene (unntatt eiendomsskatt). Endringer i skatteinntekter, både lokalt og nasjonalt, vil dermed raskt påvirke nivået på rammetilskuddet gjennom inntektsutjevningen.

Anslaget på rammetilskudd for Melhus er i statsbudsjettet 700,1 millioner kroner (inklusive inntektsutjevning, skjønnsmidler), som også inkluderer en betydelig andel i utgifts utjevning for kommunen. Utgiftsøkningen skal kompensere kommunens relative merutgifter sammenlignet med landet ellers. I 2025 er det anslått at utgifts utjevningen vil utgjøre 21,8 millioner, som er en reduksjon på 7,1 millioner kroner i 2024.

Skatteanslaget (eksklusiv inntektsutjevning) for Melhus er 598,3 millioner kroner i 2025.

I skatteanslaget er det tatt utgangspunkt i nivået på skatteinntektene i 2023, og deretter fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Det er altså forutsatt en lik skattevekst per innbygger i hele landet, med samme fordeling som i 2023.

Tabellen under viser hvordan kriteriedataene slår ut for Melhus. Samlet gir disse en utgifts indeks på 1,0158. Melhus hadde et noe høyere utgiftsbehov i 2024. Imidlertid er det ikke mulig å sammenligne årets kriteriedata med fjorårets grunnet omlegging i inntektssystemet.

Kriterium	Vekt	Kriterieindeks	
0 år	0,0024		1,1185
1-5 år	0,1450		1,0563
6-12 år	0,1655		1,1635
13-15 år	0,0740		1,0422
16-22 år	0,0227		1,0608
23-24 år	0,0060	0,8713	
25-66 år	0,1265	0,9708	
67-79 år	0,0660	0,947	
80-89 år	0,0632		1,0394
over 90 år	0,0395		1,0734
Basistillegg	0,0218	0,8834	
Sone	0,0103		1,2741

Tabell 5.1 Kriterieindeks Melhus kommune			
Kriterium	Vekt	Kriterieindeks	
Nabo	0,0103		1,1388
Landbrukskriterium	0,0019		1,8262
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0081		1,0462
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0147	0,5680	
Dødelighet	0,0442	0,9475	
Lavinntekt	0,0150	0,6400	
Personer med lav utdanning	0,0140	0,9892	
Uføre 18-49 år	0,0088		1,1270
Opphopningsindeks ny	0,0061	0,5271	
Aleneboende 30 - 66 år	0,0204	0,7249	
PU over 16 år	0,0212		1,2422
Aleneboende 67 år og over	0,0521	0,8726	
Sysselsatte 25-54 år heltid	0,0256		1,0013
Pasienter med diagnose innen rus og psykiatri	0,0147	0,8557	
SUM	1,0000		

5.2 Eiendomsskatt

Det er budsjettert med 12,2 millioner kroner i eiendomsskatt fra boliger og fritidsboliger og 14,5 millioner kroner i eiendomsskatt fra næringseiendommer. For boliger og fritidsboliger skyldes økningen flere boliger. Til fradrag kommer 1,4 millioner kroner i lønnsutgifter og andre driftsutgifter. Dette gir budsjetterte inntekter på 25,3 millioner kroner.

Eiendomsskatten er beregnet ut fra 1 promille i skatt på bolig og fritidseiendommer og 3,7 promille på næringseiendommer. Bunnfradraget er 170.000 kroner på bolig og fritid. Maksimal skattesats for eiendom og fritid er 4 promille. Nytt takstgrunnlag og nye satser ble vedtatt i kommunestyret 25.2.2020 i sak 20/2020.

Rådmannen foreslår å øke eiendomsskatten med 0,1 promille i årene 2025 og 2026. Dette er begrunnet med svakt økonomisk handlingsrom i årene 2025 grunnet økte renter, etablering av Ole Brum og at flere av rådmannens innsparingstiltak først for helårsvirkning fra 2026.

5.3 Konesjonskraft

Det forutsettes en bruttoutgift på 1,52 millioner kroner i 2025, som er litt lavere enn 2024. Anslaget er basert på faktisk inntekt på salg av konesjonskraft i 2024.

Melhus kommune forvalter 14,86 GWH i konesjonskraft. For 2025 er det lagt til grunn at denne kraften selges til flytende spot pris. Det er forutsatt at konesjonskraften selges til en snitt pris på 34,0 øre pr kwh. et er lagt til grunn at konesjonskraften kjøpes til en pris på 11,77 øre pr kwh. Dette er den samme prisen som for 2023. Ny pris for 2025 blir kunngjort av NVE i desember 2024.

Kommunen har en intern ordning som innebærer at Bygg og Eiendom og Teknisk drift internt støttes med midler til strømkjøp for kommunale bygg og veilys fra dette ansvarsområdet.

5.4 Lønn og pensjon

Det er satt av 55,3 millioner kroner til lønn og pensjon i 2025, som er om lag 12,2 millioner kroner høyere enn i budsjettet for 2024 (inkluderer også lokale lønnsforhandlinger kap. 4 høsten 2024).

Det er satt av midler til et lønnsoppgjør på 4,6 prosent i 2025, i tråd med signalene som forelå juni 2024.

Pensjonskostnadene har flere elementer. Ordinær premiebetaling og utgifter til AFP belastes enhetene i form av en prosentsats av lønnsutgiftene. For KLP fellesordningen er satsen redusert fra 11,84 prosent til 10,75 prosent. For KLP Sykepleiere er satsen redusert fra 11,08 prosent til 10,36 prosent.

De resterende pensjonskostnadene er reguleringspremie, premieavvik og amortisert premieavvik. Reguleringspremie er en premieinnbetaling som følge av at pensjonsgrunnlaget må oppjusteres med forventet lønnsvekst. Premieavvik og amortisert premieavvik fremkommer som et resultat av at regnskapsførte pensjonsutgifter gjøres i tråd med en beregnet pensjonskostnad, som anslås ut fra forventet pensjonsutbetaling for medlemmene i fremtiden. Avviket mellom beregnet pensjonsutgift og premiebetaling fremkommer som et avvik mellom premiebetaling og beregnet pensjonskostnad. Dette premieavviket inntektsføres det året det oppstår og utgiftsføres deretter de neste syv årene, fordelt på 1/7 hvert år. Disse tre elementene regnskapsførers sentralt og er beregnet å utgjøre 17,6 millioner kroner i 2025.

5.5 Aksjeutbytte

Melhus har en eierandel på 13,34 prosent i TrønderEnergi. Selskapet har vedtatt en utbyttepolitikk som legger opp til et utbytte på 200 millioner kroner. I eiermøte har TrønderEnergi gitt signaler om et samlet utbytte for eierne på 150 millioner kroner for 2025. Dette er innarbeidet i rådmannens forslag.

5.6 Renter og avdrag

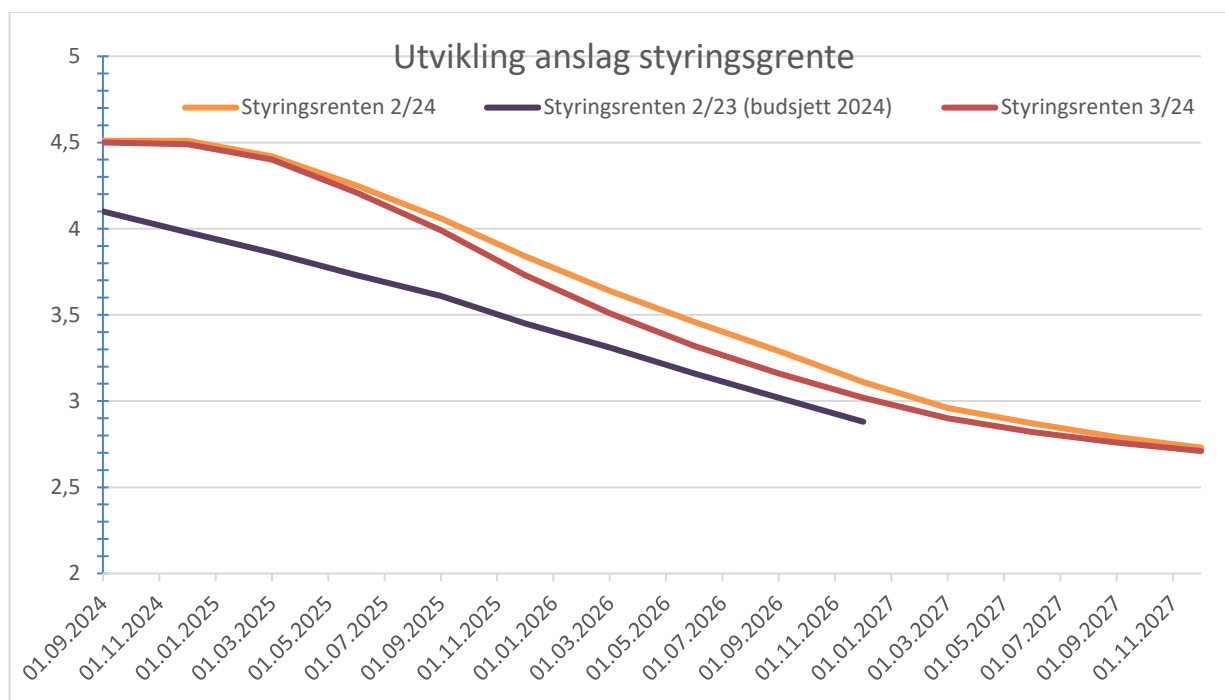
Tabell 5.2 gir en oversikt over hva som inngår i budsjettposten renter og avdrag. Andre kolonne viser vedtatt budsjett etter første tertial. De påfølgende kolonnene viser budsjetterte størrelser for planperioden.

Renter og avdrag	Regulert budsjett 2024	2025	2026	2027	2028
Driftsutgifter	1 171	1 207	1 207	1 207	1 207
Renteutgifter investeringslån	85 494	85 515	74 026	67 671	64 069
Renteutgifter formidlingslån	13 442	15 726	15 262	14 710	15 950
Avdrag investeringslån	-26 655	-21 905	-23 500	-25 300	-26 983
Interne renteutg. avløp og vann	83 673	91 620	95 809	95 945	91 133
Renter bankinnskudd	-20 715	-21 147	-22 740	-24 579	-26 208
Renter formidlingslån	394	-131	-170	-179	-136
Gevinst på finansielle instrumenter	-16 835	-11 906	-9 918	-8 943	-8 943

Tabell 5.2 oversikt budsjetterte renter og avdrag. Beløp i tusen kroner.

Renter og avdrag	Regulert budsjett 2024	2025	2026	2027	2028
Sum renter og avdrag	-15 475	-16 600	-15 864	-15 087	-16 240

De budsjetterte størrelsene over er basert på en forutsetning om beholdningsstørrelse og en gitt renteutvikling. For å finne forventet rentenivå er det lagt til grunn en renteprognose basert på Norges Banks referansebane fra Pengepolitisk rapport 3/24. Rådmannen tar utgangspunkt i sentralbankens referansebane for styringsrenten og anslag for påslag i norsk tremåneders pengemarkedsrente. Utover dette legger rådmannen til kredittmarginer basert på historisk utvikling. Renteutviklingen har vært formidabel siden høsten 2021. Figuren nedenfor viser utvikling i Norges Banks styringsrente.

Budsjettert rente for kommunens bankinnskudd er basert på vilkårene i dagens bankavtale. Flytende og fast rente på investeringslån er budsjettert ut fra dagens lånemarginer for kommuner. Budsjettert rente for selvkostområdet er et anslag på 5-års swaprente (fastrente) tillagt en margin på 0,5 prosentpoeng, mens budsjettert rente på inntekter fra rentekompensasjonsordningene er et anslag på flytende Husbankrente.

Tabell 5.3 viser rentenivået som er lagt til grunn:

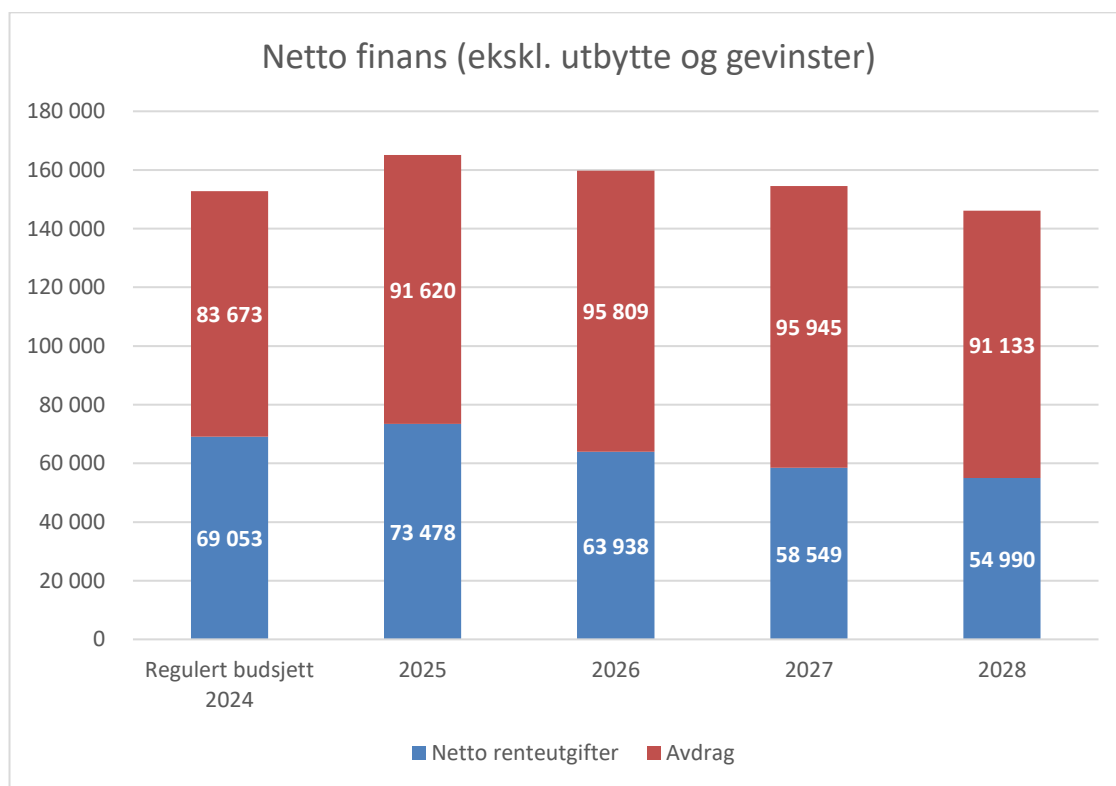
	2025	2026	2027	2028
Budsjettert rente på bankinnskudd	4,76 %	3,97 %	3,58 %	3,58 %
Budsjett, rente lån med flytende rente	4,88 %	4,09 %	3,70 %	3,70 %
Prognose, rente på eksisterende lån med fast rente	4,17 %	4,17 %	4,06 %	4,03 %
Budsjett, rente på nye lån med fast rente	4,98 %	4,19 %	3,80 %	3,80 %
Budsjett, rente på nye sertifikat	3,78 %	2,99 %	2,60 %	2,60 %
Budsjettert rente på VARFS-området	3,84 %	3,82 %	3,87 %	3,91 %

Tabell 5.3 Budsjettert gjennomsnittlig rentenivå per år i økonomiplanperioden. Tall i prosent.				
	2025	2026	2027	2028
Budsjetterente rentekompensasjon	4,03 %	3,40 %	2,87 %	2,87 %
Budsjetterente startlån, flytende	4,53 %	3,90 %	3,37 %	3,37 %
Budsjetterente startlån, fast	5,03 %	4,40 %	3,87 %	3,87 %

Renteutgifter investeringslån

Rentekostnader på investeringslån budsjetteres til 85,5 millioner kroner i 2025, som reduseres til 64,1 millioner kroner i 2028, gitt fallende rentebane fra Norges Bank. Figuren nedenfor viser den samlede netto effekten på renter og avdrag (eksklusiv startlån).

Renteutgiftene finansieres dels av kommunekassens midler og dels av gebyrer fra selvkostområdet, husleieinntekter og tilskudd fra rentekompensasjonsordningene. Sistnevnte ordning er statlige tilskudd til enkelte investeringer i skolebygg, sykehjem, omsorgsboliger og kirkebygg.

Avdrag investeringslån

Avdragene for 2025 beregnes til 91,6 millioner kroner. Dette vil anslagsvis øke til 95,0 millioner kroner i 2027. Dette er beregnet ut fra en gjennomsnittlig avdrags id på 24,2 år.

Interne renteutgifter avløp og vann

Dette er forventet renteutgift på selvkostfondene. Midlene står på bankkonto og det beregnes rente som tilføres fondene.

Renter bankinnskudd

Renteinntektene fra kommunens likviditet forventes å bli 11,9 millioner kroner i 2025, men at inntektene reduseres i takt med forventet lavere rente og usikkerhet med tanke på betingelser ved inngåelse av ny bankavtale. Rådmannens prognose er basert på et gjennomsnittlig innskuddsvolum på 150 millioner

kroner og 175 millioner kroner på skattetrekkkonto og konto for ubrukte startlån. Økningen i renteinntekter følger av at det er hensyntatt renteøkning i planperioden i tråd med Norges Banks vurderinger.

Renteinntekter formidlingslån

Renteinntektene fra startlånsordningen forventes å bli 16,6 millioner kroner i 2025. Samlede utlån er om lag 361,7 millioner kroner ved utgangen av 2025.

Gevinst finansielle instrumenter

Rådmannen foreslår å budsjettere med en avkastning på 8,1 millioner kroner i 2025, økende til 9,0 millioner kroner i 2028. Dette gir en årlig avkastning på 3,6 prosent i planperioden.

5.7 Kalkulatoriske utgifter og inntekter

Det legges til grunn en netto inntekt på 47,9 millioner kroner i 2025, økende til 58,5 millioner kroner i 2028. Dette er renter og avskrivninger på lån knyttet til selvkostområdene. I tillegg inntektsføres det på overordnet nivå en andel av fellesutgiftene etter revisorgodkjent nøkkel. Dette beløpet er for 2025 beregnet til 4,7 millioner kroner. Lånene er en del av kommunens investeringslån, som finansieres av innbyggerne via kommunale avgifter. Lånene forventes å utgjøre 682,7 millioner kroner ved utgangen av 2025.

I selvkostregnskapet er det en tilsvarende utgiftspost som belastes innbyggerne i form av gebyrer.

5.8 Andre inntekter og utgifter

Generelle statstilskudd

Generelle statstilskudd representerer rente- og avdragskompensasjon for tilskuddsordninger innenfor skolebygg, sykehjemsplasser og omsorgsboliger samt kirkebygg. Dette er tidligere satsingsområder for regjeringen hvor kommunen har søkt og fått innvilget kompensasjon.

Rådmannen forventer å motta 3,9 millioner kroner i 2025. Ordningen trappes ned over tid, men som følge av at rentenivået forventes å stige er det lagt til grunn om lag samme beløp i hele planperioden.

Avsetning disposisjonsfond

I den økonomiplanen for 2024-2027 ble det vedtatt nytt nivå på avsetning til disposisjonsfond i perioden 2025-2027 avsatt henholdsvis 1,5 millioner kroner 7,9 millioner kroner og 6,9 millioner kroner. I rådmannens forslag til budsjett er denne avsetningen økt med henholdsvis 2,0 millioner kroner i 2025, økt med 3,4 millioner kroner i 2026, økt med 10,0 millioner kroner i 2027 og økt med 16,6 millioner kroner i 2028.

Overføring fra drift til kapital

Her ligger det to poster; innbetaling av egenkapitalinnskudd til KLP (2,3 millioner kroner) som føres opp som en eiendel i balansen samt overføring for å finansiere investeringsbudsjettet med bruk av fond.

Rådmannen foreslår å finansiere investeringene i økonomiplanperioden med henholdsvis 16,9 millioner kroner (2025), 25,7 millioner kroner (2026), 6,7 millioner kroner (2027) og 2,9 millioner kroner (2028).

Boligtilskudd Husbanken

Det er foreslått å avsette 1,5 millioner kroner for tildeling som tilskudd for de som søker om startlån. Tidligere kom dette fra Husbanken og ble nullt i regnskapet, men nå er inntekten innbakt i rammetilskuddet, og utgiften føres på denne tjenesten.

Kapittel 6 - Sentraladministrasjonen

6.1 Området omfatter

Sentraladministrasjonen omfatter områdene politikk, rådmannen, økonomi og lønn, personal og organisasjon, IT og digital samhandling og næring. Det er etablert en strategisk ledergruppe, som i tillegg til sentraladministrasjonens ledere også omfatter kommunalsjefene for helse og velferd, oppvekst og kultur og plan og utvikling.

Ansvarsområde

Sentraladministrasjonen arbeider både internt og eksternt, overordnet og samordnende i tråd med overordnede planer og strategier. Enhetene innad i sentraladministrasjonen legger også til rette og bistår øvrige enheter i både drift og planlegging innenfor sektorens ansvarsområder.

Overordnede samfunnsmessige utfordringer og oppgaver for rådmannen og stab fremgår i stor grad under kapittel 2 - Utfordringsbildet - status og utviklingstrekk. Her presenteres enkelte nasjonale føringer og satsninger, disse skal følges opp lokalt i Melhus kommune. Under Lokale trekk og vurderinger fremgår de viktigste overordnede oppgavene, som miljø, klima og energi, folkehelse, digitalisering, overordna planarbeid, personalforvaltning/kompetanse og rekruttering, IA-arbeid, nærvær mv.

Politikk-området:

Drift av de folkevalgte organer, med møtesekretariat, innkallinger, protokoller og møtegodtgjørelser.

Rådmannen:

Rådmann og stab (administrasjonen) er fellestjenester knyttet til rådmannens strategiske ledergruppe, bestående av rådmannen, kommunalsjefene på helse og velferd, oppvekst og kultur og plan og utvikling samt lederne for økonomi og lønn, personal og organisasjon og IT og digital samhandling. Rådmannen skal gjennom strategisk ledergruppe samordne aktivitetene på tvers av organisasjonen, og ha et overordnet, strategisk ansvar for drift og utvikling i Melhus kommune. Rådmannen har ansvar for fremleggelse av saker og overordnet oppfølging av saker behandlet i politiske organ.

Personal og organisasjon:

Utøver veiledning av enhetene i personalsaker, sykefraværsoppfølging, lønnsforhandlinger, rekruttering, annonsering og forestår all tilsetting i Melhus kommune. Enheten er ansvarlig for ordningene med lærlinger, tillitsvalgts- og verneombudsordningen, drift av administrasjonsutvalget og AMU. Nærmere beskrivelse av området fremgår av kap. 3.

Økonomi og lønn:

Enheten har sentrale oppgaver innen prosesser som omhandler budsjett- og økonomiplaner, økonomistyring, støttefunksjon overfor enhetsledere, utarbeidelse av årsberetning og årsmelding, eiendomsskatt, fellesutgifter sentraladministrasjon og innkjøp, rådgivning og opplæring.

Høsten 2024 vil rådmannen utrede muligheten for en mer formell samhandling mellom Skaun kommune, Midtre Gauldal kommune og Melhus kommunen innenfor områdene regnskap/lønn/økonomi.

IT og digital samhandling:

Kommunikasjon og dokumentasjon er ansvarlig for intern og ekstern informasjon, drift av kommunens hjemmeside, kundemottak, postmottak/dokumentsenter/arkivering. Vi vil se på muligheter for interkommunalt samarbeid med Skaun og Midtre Gauldal også innen disse fagområdene i 2025.

Fra 01.01.2025 etablerer vi felles IT-samarbeid mellom Skaun kommune, Melhus kommune og Midtre Gauldal kommune, der Melhus kommune er vertskommune for samarbeidet.

IT drifter, vedlikeholder og utvikler kommunal IKT- infrastruktur; servere, nettverk, felles programvare, telefoniløsninger og sikkerhetsløsninger. IT bistår systemansvarlige i forhold til vedlikehold og drift av fagprogrammer, og yter brukerstøtte til brukerne i forhold til bruk av IT- løsningene, samt bistår i arbeidet med digitalisering av tjenesteytingen i et samspill mellom organisasjon, prosesser og teknologi. Nærmere beskrivelse av området fremgår av kap. 3.

6.2 Mål for sektoren

For å sikre at delmålene er i tråd med kommunens behov er kunnskapsgrunnlaget som er produsert i forbindelse med det nye forslaget søkt benyttet som en del av utgangspunktet for endringer.

Sosial bærekraft

Hovedmål: Alle innbyggere opplever å være inkludert og kan delta i samfunnet

Delmål	Indikator			Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Innbyggerne og kommunen arbeider sammen for å skape gode tjeneste- og aktivitetstilbud	Åpenhetsbarometeret	17		17		

Hovedmål: Vi har innarbeidede rutiner for beredskap og jobber forebyggende mot uønskede hendelser

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Samfunnssikkerhet og beredskap er integrert i all kommunal virksomhet og planlegging	Gjennomførte beredskapsøvelser	1	1	1

Hovedmål: Vi legger grunnlag for å oppleve mestring og selvstendighet

Delmål				
Digitale løsninger har blitt tatt i bruk for å effektivisere tjenester og tilbud i kommunen	-følger opp og er i rute med digitaliseringsstrategien m/tiltaksdel			
Vi har gode digitale tjenester som ivaretar brukernes behov	-følger opp og er i rute med digitaliseringsstrategien m/tiltaksdel			

Økonomisk bærekraft

Hovedmål: Vi legger grunnlag for å oppleve mestring og selvstendighet

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Det er god samhandling mellom Melhus kommune og eksterne aktører innen næringsarbeidet	Antall deltagere på etablererkurs	12	5	5
	Antall personer som har fått etablererveiledning	9	20	20
Melhus kommune er en aktiv næringslivskommune	Antall møter i næringsrådet	3	2	2
	Antall nyetablerte bedrifter som har blitt tildelt næringsstøtte	7	8	8
	Antall næringsbesøk	13	10	10

Hovedmål: Melhus er et lavutslippssamfunn

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Kommunens klimagassutslipp er i 2030 redusert med 50% sammenlignet med 2009	Utslipp av klimagasser i Norges komm. og fylker, Miljødirektoratet.no - Melhus kommune		-20,5	

Hovedmål: Melhus kommune er en attraktiv og ansvarlig arbeidsgiver som fører en bærekraftig forvaltning av ressursene våre

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Brukerundersøkelser brukes aktivt i forbedringsarbeidet i samarbeid med HMS-utvalget	Følger plan for gjennomføring av brukerundersøkelser			
Det totale sykefraværet i Melhus kommune er under 7% Nasjonalt har sykefraværet i kommunesektoren økt fra 8,5% i Q2 2023 til 9,1% i Q2 2024	Korttidsfravær			1,5%
	Langtidsfravær			5,5%
	Totalt fravær	9,1 %	4,5 %	4,5 %
	Totalt fravær Melhus kommune		7 %	7 %
Medarbeiderundersøkelsen brukes aktivt i forbedringsarbeidet i samarbeid med HMS-utvalget				
Melhus kommune beholder og rekrutterer ledere og medarbeidere med riktig kompetanse	Se tekst overordnet om rekruttere og beholde ledere og medarb. med riktig kompetanse			
Melhus kommune har effektiv saksbehandling med god kvalitet	Være blant de 150 beste kommunene i Kommunebarometeret på saksbehandling	35	35	150

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Melhus kommune har effektive og gode tjenester	Være blant de 100 beste kommunene i Kommunebarometeret, samlet plassering	83	100	100
Melhus kommune har en heltidskultur	Se tekst overordnet om interkommunalt prosjektet "Sammen om framtidens helsetjenester"-turnustjenester	40 %	50 %	50 %
Nyansatte opplever en effektiv og god ansettelsesprosess	Se tekst overordnet om arbeid med effektive og gode ansettelsesprosesser			
Vi holder tildelt netto budsjetttramme	Prosentvist avvik fra budsjett totalt	0 %	0 %	0%

6.3 Budsjettall

Tabell 6.1 er en oppstilling over hvordan sektorens og enhetenes rammer er endret over tid.

Tabell 6.1 Budsjett fordelt per enheter under sektor sentraladministrasjon. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Endring fra 2024 - 2025	Herav tiltak i 2025	Tiltaksnr.
Overordnet innsparingstiltak	0	0	-400	-400	-400	PO01
Rådmannen	4 264	4 332	4 338	6	170	SE03
IT og digital samhandling	26 269	31 401	31 586	185	-50	SE07
Økonomi og lønn	10 836	11 145	11 040	-105		
Personal og organisasjon	13 021	13 242	13 105	-137	-1 273	SE01, 06
Politikk	9 804	7 632	8 382	750	-100	SE04
Prosjekt	2 528	0	0	0		
Sum netto bevilgning	66 722	67 752	68 051	299	-680	
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0		
Bruk av bundne driftsfond	-1 640	-500	-500	0		
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0		
Bruk av disposisjonsfond	-1 115	-1 375	-1 652	-277		

Tabell 6.1 Budsjett fordelt per enheter under sektor sentraladministrasjon. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Endring fra 2024 - 2025	Herav tiltak i 2025	Tiltaksnr.
Andre generelle driftsinntekter	-731	0	0	0		
Sum bevilgninger	70 208	69 627	70 203	576		

Konsekvensjusterte endringer

- Helårsvirkning av lønnsvekst kap. 4, 3 og 5
- Økning som følge av valg 2025
- Justert møtegodtgjørelser i henhold til siste vedtatte godtgjørelser for stortingsrepresentanter (1.5.2024)

Foreslåtte nye driftstiltak:

- Redusere bruk av annonser i Adresseavisen, årseffekt på 0,2 millioner kroner
- Etablering av studiesenter Sør, årlig støtte på 0,17 millioner kroner
- Redusere med ett kommunestyremøte (april), årlig reduksjon med 0,1 millioner kroner
- Redusere antall lærlinger (9 stykker), reduksjon i 2025 med 0,87 millioner kroner og årlig med en reduksjon på 1,7 millioner kroner fra 2026.
- Vi-festen, utsette Vi-festen til 2027, innsparing på 0,2 millioner kroner i 2025 og 2026.
- Redusere lagring av kommunestyremøte (kommuneTV), årlig innsparing på 0,05 millioner kroner.

Kapittel 7 - Oppvekst og kultur

7.1 Om sektoren

Sektoren dekker områdene grunnskole, skolefritidsordning, barnehage, PPT og kultur og fritid.

7.2 Barnehage

Barnehageloven, forskrifter, rammeplanen og kommunale og lokale planer gir rammer for hva et godt barnehagetilbud skal være, og barnehagene skal til enhver tid drives etter gjeldende lov og avtaleverk.

Området omfatter

Vi har 14 kommunale barnehager og kjøper tjenester fra 3 private barnehager og 1 privat familiebarnehage. Vi hadde 916 barn i barnehagene i Melhus ved siste rapportering i Basil, desember 2023. Det er ca. 320 ansatte i barnehagene i Melhus, medregnet private og familiebarnehager.

Ansvarsområde

Drifte kommunale barnehager i henhold til lover og forskrifter. Sørge for internkontroll etter barnehageloven. Gi driftstilskudd til godkjente, private barnehager. Sørge for kompetansetiltak for barnehageansatte i kommunale og private barnehager. Tilby barnehageplass til alle som har rett på plass gjennom et samordnet opptak. Forvalte statlige øremerkede tilskudd. I august 2022 inngikk Melhus kommune et samarbeid med Trondheim kommune om barnehagemyndighetsoppgaver, deriblant tilsyn, godkjenning og dispensasjoner, som følges opp gjennom jevnlig treffpunkt med fagenheten i Trondheim kommune.

Status og utviklingstrekk

Nasjonale føringer og satsningsområder

Barnehagene i Melhus oppfyller både pedagognorm og bemanningsnorm. Det kom endringer i barnehageloven pr 1. januar 2021 med et nytt kapittel om psykososialt barnehagemiljø, internkontroll i barnehagen og krav om likebehandling og uavhengighet mht kommunale og private barnehager. I 2022 og 2023 trådte flere endringer i lov og forskrift i kraft:

§ 2 b. Samarbeid og samordning (lov om barnehager).

§ 7 a. Krav til samlet barnehageanlegg (lov om barnehager).

§ 4. Krav til styrer (forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehagen)

Utdanningsdirektoratet skal føre tilsyn med økonomiske forhold i private barnehager. Fra 01.07.22 kunne statsforvalteren føre tilsyn med kravene til kommunens likebehandling og uavhengighet (at barnehagemyndighetsoppgaver er skilt fra oppgavene man har som barnehageeier). Udir kunne fra samme dato føre tilsyn med internkontrollen i barnehagen. Fra samme dato ble det innført forbud for private barnehager å ta opp lån på andre måter enn i finansforetak (bank). Endringer i loven fra 01.01.23 er krav om selvstendig rettssubjekt og at barnehagens lokaler og uteareal skal være samlet. Dette har ført til at vi Melhus kommune har fått to nye enheter, Lundamo skole og barnehage avdeling Svingen og Rosmælen skole og barnehage avdeling Sorenskrivergården. Fra oktober 2024 gjelder også dette Flå skole og barnehage, som etter åpning av ny barnehage har avdeling Holtheflata og avdeling Lykkjvegen. Det blir også forbud mot at barnehager eier eller driver annen virksomhet, samtidig som det blir meldeplikt for private barnehager om de legger ned, skifter eier eller gjør andre organisatoriske endringer. Oppfølging av utsatte barn, unge og deres familier ble styrket ved en lovendring fra 01.08.22, og derav bestemmelser om samarbeid, samordning, barnekoordinator og individuell plan. Målet med presisering av

forskriften er at styrer skal ha daglig kontakt og oppfølging av hver barnehage. Dette er en følge av lov om selvstendig rettssubjekt og avstand mellom enheter.

Høsten 2022 kom det en ny kompetansestrategi for barnehager. Utdanningsdirektoratet har, i samarbeid med statsforvalteren igangsatt en regional ordning for kompetanseutvikling, REKOM. Denne ordningen skal bidra til at barnehagene utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling, og er et av flere virkemidler som skal sikre at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet. Her satses det på pedagogisk ledelse og kompetanseheving for styrere og pedagogiske ledere, og barnehagebasert kompetanseutvikling for alle ansatte. Melhus samarbeider med kommunene i Gauldalsregionen og Dronning Mauds Minnes Høgskole (DMMH) om en felles kompetanseplan. Fra 2025 vil det komme en ny og felles kompetansestrategi for skole og barnehage, og de regionale kompetanseordningene DEKOM, REKOM og Kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis vil bli slått sammen til en.

Lokale trekk og vurderinger Melhus kommune

Tilstanden i Melhusbarnehagene for 2023 er vurdert og behandlet i kommunestyret i Melhus i juni 2024. Vedtaket beskriver følgende satsningsområder for barnehagene i Melhus kommune:

- Arbeid med rekruttering, å beholde ansatte, sykefravær og nærværarbeid. Vi ønsker å beholde egne ansatte, utvikle arbeidsmiljø og være en attraktiv arbeidsplass for nyrekruttering. I dette ligger også økt satsning på lærlinger
- Oppvekststrategi (vedtatt i mars 2024). Dette blir et verktøy for det nye kommunestyret, og skal implementeres ut på enhetene
- Spesialpedagogikk og inkluderende praksis (se punkt 3.1). Vi gjennomfører inkluderingsanalysen, med mål om å få alle enheter gjennom innen 2025
- Felles tilvenningsstrategi. Vi innleder samarbeid med May Brit Drugli (RKBU) for å se på en felles tilvenningsstrategi for barnehagene i Melhus. Første samling vil foregå i juni 2024 med tiltenkt oppstart fra august 2025
- ICDP, generell kompetanseheving, samt sertifisering av veiledere (se punkt 3.2). Tiltaket må evt prioriteres i ØHP for 2025
- Toppet bemanning, jmf verbalvedtak fra desember, om dette blir prioritert i ØHP for 2025.

Rammer

Høsten 2020 ble ny ressurstilodelingsmodell for barnehagene tatt i bruk. Modellen baserer seg på antall barn, og gir en større forutsigbarhet for enhetene i årene framover.

Bemanning

Melhus kommune har en bemanningstetthet på 5,7 barn per ansatt, KG7 ligger på 5,8. Melhus kommune oppfylder både pedagognormen og bemanningsnormen. Når det gjelder andelen menn i barnehagene, har vi hatt ca. 13,3 % i 2023.

Kompetanseutvikling

I 2022- 2023 økte andel barne- og ungdomsarbeidere ved at det ble gjennomført kurs i Teori for Barne- og ungdomsarbeiderfaget, med påfølgende eksamen. Denne kompetansehevingen ble fullført med fagbrev i egen barnehage. Regional kompetanseutvikling blir ivaretatt gjennom samarbeidsnettverket i Gauldalsregionen, kalt REKOM. Satsningsområder i barnehagesektoren er barnehagen som pedagogisk virksomhet, et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning, språk og kommunikasjon og barnehagens verdigrunnlag. For Melhus vil utviklingstema i 2023-2024 fortsatt være barnets stemme,

men med en dreining mot felles paraply med Gauldalsregionen hvor «Inkludering» er overskriften. DMMH er UH-leverandør knyttet til nettverket.

Tilsyn

Melhus kommune er både barnehageeier og tilsynsmyndighet for barnehagene. Melhus kommune har en samarbeidsavtale med Trondheim kommune, fagenhet for oppvekst og utdanning, som fra 01.08.22 overtok store deler av barnehagemyndighetsrollen i Melhus kommune. Det arrangeres jevnlig møter og veiledninger mellom kommunen og fagenheten.

Kapasitet

Melhus kommune har full barnehagedekning. I perioden 2022-2024 er vi inne i en svak nedgang, mens det fra 2025 forventes en økning i antall 0-åringer, noe som forplanter seg i antall barnehagebarn i årene framover. Høsten 2022 fikk vi en økning i antall barn i Melhus sør, noe som ble løst gjennom blant annet midlertidig areal på Lundamo og en avdeling på Flå. Brakkene på Lundamo vil stå frem til ny barnehage på Flå står ferdig. Melhus kommune har, ifølge prognosene og barnehagebruksplan, tilstrekkelig kapasitet for å dekke behovene fram i tid, og ny barnehage på Flå er hensyntatt i denne beregningen. Ny Flå barnehage, avdeling Holtheplata tas i bruk medio oktober 2024. Ny barnehage- og skolebruksplan hensyntar behov for erstatning av Strandveien barnehage og behovet for løsning knyttet til Sorenkrivergården etc.

Brukermedvirkning

Barnehagene i Melhus gjennomfører Foreldreundersøkelsen hvert andre år. Undersøkelsen i 2023 viser at Melhus ligger jevnt med landsgjennomsnittet på alle faktorer.

Minoritetsspråklige barn

Andelen minoritetsspråklige barn har økt noe de siste årene, og dette er særskilt knyttet til ukrainske flyktninger. Kommunal rapport viser at Melhus kommune har en lav andel minoritetsspråklige barn som går i barnehage. Minoritetsspråklige barn i barnehage er antall barn med annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Vi har sett på tallene som viser at vi har et lite antall minoritetsspråklige barn, og det viser seg at dette går på arbeidsinnvandring, og at det lå inne en miskalkulering i statistikken.

Spesialpedagogisk tilrettelegging

Vi ser at kommunen har ligget omtrent på landsgjennomsnittet når det gjelder andelen barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, 5,1% for kommunale barnehager og 4,5 % for private barnehager i 2023. Det er en stor økning i vedtak knyttet til nedsatt funksjonsevne. Her er vi i gang med Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderingsanalysen.

Behov

Det er flere områder Melhus kommune som barnehageeier må sette søkelys på fremover: Lovendringer krever en gjennomgang av rutiner, system og planer, som må revideres og iverksettes.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis er i igangsatt, og vil gjøre at skoler og barnehager vil måtte prioritere tid og ressurser på gjennomførelse og innarbeidelse. Arbeidet med å se på egen praksis i Melhus kommune er videreført inn i 2023, og vil fortsette de neste årene. Arbeidet med inkluderende praksis vil forsterkes for hele oppvekstsektoren.

«Strategi for tverrfaglig samarbeid» er under implementering.

Når det gjelder mottak av flyktninger må barnehagene alltid ha noen ledige plasser for å kunne ta imot nye barn, dette krever kompetanse og ressurser. Ved en nedgang i barnetall generelt, kan man vurdere om avsetting av plasser er nødvendig.

Vi må planlegge for økt etterspørsel av barnehageplasser i Melhus, sette av ressurser for utbygging/nybygging knyttet til behov i barnehagebruksplanen.

Ny barnehagestrategi krever økt pedagogtetthet frem mot 2025, noe som mest sannsynlig vil kreve økte ressurser.

Vi må også utvikle og styrke arbeidet med videreutdanning for barnehagelærere og utdanning av fagarbeidere i barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Arbeidet med å få ned sykefraværet i barnehagen må fortsette, sammen med relevante andre. Det er igangsatt et arbeid sammen med personalrådgiver og arbeidslivssenteret, for å se på sykefravær/nærværarbeid, rekruttering og det å beholde ansatte i sektoren. Nav vil også være bidragsyter i dette arbeidet.

Det har vært en satsning på ICDP (International Child Development Programme) og barnehage- og skoleansatte er tilbudt å få kurs og sertifisering i dette verktøyet. Om dette arbeidet skal fortsette vil det kreve ressurser slik at foreldregruppene kan gjennomføres ut i hver enkelt krets i Melhus. Det er ønskelig å gjennomføre ICDP som kompetansetiltak for alle ansatte i barnehagene i Melhus. Det er en etterspurt kompetanse fra de ansatte, og tiltakene vil trygge ansatte i å støtte foreldrene og gi dem en arena for å reflektere og støtte hverandre i ulike sider i foreldrerollen.

7.3 Grunnskole

Opplæringsloven og kommunale og lokale planer gir rammer for hva et godt skoletilbud i Melhus kommune skal være.

Området omfatter

Vi har 11 skoler, derav 6 oppvekstsentre og 3 ungdomsskoler: Eid skole og barnehage (1-10), Flå skole og barnehage, Gimse skole, Gimse ungdomsskole, Gåsbakken skole og barnehage, Hovin skole- og barnehage, Høyeggen skole, Lundamo skole og barnehage, Lundamo ungdomsskole, Rosmælen skole og barnehage (1-10) og Brekkåsen skole.

Alle barneskolene har et SFO-tilbud.

I skolen i Melhus var det 230 lærere og 78 assistenter registrert 1. oktober 2023 (GSI).

Ansvarsområde

Drifte grunnskole og skolefritidsordning i henhold til lover og forskrifter. Sørge for kompetansetiltak for ansatte etter nasjonale og kommunale føringer. Forvalte statlige øremerkede tilskudd.

Status og utviklingstrekk

Nasjonale føringer og satsningsområder

Lærerløftet – kompetanse i skolen

Ny opplæringslov tredde i kraft 01.08.2024. Vi ser et behov for fortsatt videreutdanning av lærere. Sett opp mot kravene i lovverket viser GSI-tallene for forrige skoleår at behovet er størst i engelsk på barnetrinnet, men barneskolene har også behov i norsk og matematikk. Skolene melder også om behov på

andre områder, som andrespråkpedagogikk, spesialpedagogikk og profesjonsfaglig digital kompetanse. Det er også ønskelig med flere med kompetanse på veiledningspedagogikk i kommunen.

Nasjonalt om skolemiljø

Tiltakene er blant annet en oppfølging av utredningen fra Djupedalsutvalget (NOU 2015: 2 Å høre til). Det omfatter en innskjerping av §12-2 i Opplæringsloven (tidligere § 9a), etablere rutiner og bygge kompetanse. Skoleeier i Melhus kommune har gjennom tilsyn sjekket at rutiner er på plass og at regelverk blir fulgt.

Kompetanseløft - spesialundervisning og inkluderende praksis

Rapporten fra ekspertutvalget for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging, ledet av Thomas Nordahl, våren 2018, er utgangspunkt for arbeidet. Arbeidet har til hensikt å bidra til at barn og unge som har behov for tilrettelagte tiltak, herunder spesialundervisning, får et pedagogisk og spesialpedagogisk tilbud av høy kvalitet og opplever økt inkludering i barnehage og skole. Rapporten ble etterfulgt at Stortingsmelding 6, Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO; Den varsler ny organisering, ny ansvarsfordeling og nytt innhold i spesialundervisningen i barnehage og skole. "Kompetanseløftet - spesialundervisning og inkluderende praksis i skole og barnehage" er nasjonalt oppfølgingstiltak.

Det har vært en økning av antall vedtak om rett til spesialundervisning i Melhusskolen de siste årene. PPT er under omorganisering, og vil se mer på hvilke vedtak som kan omgjøres til tilpasset opplæring. Dette er også i tråd med intensjonene i ny opplæringslov. Arbeidet med inkluderende praksis er fortsatt et overordnet pedagogisk prinsipp for hele oppvekstsektoren. Kompetansetiltak gjennom samarbeid i Gauldalsregionen vil fra 2024 bli satt i gang i samsvar med disse behovene. Alle skoler og barnehager skal gjennomføre inkluderingsanalysen innen 2025. Dette omfatter også samarbeid med universitet- og høgskolesektoren, og er også utgangspunkt for heving av kompetanse innenfor inkluderende praksis rettet mot alle ansatte i skoler og barnehager.

Digitalisering

Melhus kommune har nå kommet i mål med behovet for 1:1 når det gjelder læringsbrett og pc'er. Kommunen startet arbeidet med innrulling av pc'er i stedet for læringsbrett på mellomtrinnet for to år siden. Inneværende skoleår er det siste året i denne planen. Det fører til økte kostnader i forbindelse med leasing av utstyr. Implementering av ny funksjonalitet, kompetanseheving og videreutvikling av skaperverksted, koding og programmering preger arbeidet i sektoren. Lærere og elever er i stadig utviklingsfase. Digital klasseromsledelse vektlegges videre. Videre legges det vekt på å gi elevene grunnleggende digitale ferdigheter og digital dømmekraft. Kommunikasjonsplattformen Vigilo er plattform for skole-hjemsamarbeid.

Office 365 er i bruk i oppvekstsektoren.

Forståelsen for koding, teknologi og kreative arbeidsformer skal inn i skolen allerede fra barneskolen. Melhusskolen har valgt å satse på skaperskolen (programmering) og kreative/utforskende arbeidsformer og skaperverksted. Det jobbes fortsatt med en progresjonsplan for elever som er forpliktende for alle skoler å følge. På denne måten sikrer vi at alle våre elever får opplæring i programmering og utvikler sine analytiske evner. Koding og programmering er et forsterket element i LK20. Utstyr er kjøpt inn i samsvar med fremdrift i tiltaket.

SFO

SFO skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna. SFO skal gi omsorg og tilsyn. I 2021 kom rammeplan for SFO. Med utgangspunkt i

denne er det utarbeidet Melhusmodellen for SFO, som er en felles plan for verdier og innhold i skolefritidsordningene i kommunen. Denne peker på felles retning, samtidig som den tar høyde for at lokale behov skal ivaretas. Rådmannen har utarbeidet en rapport som svar på et verbalvedtak. Denne identifiserer suksesser og eventuelle utfordringer knyttet til den nye rammeplanen.

Tidlig innsats - lærernorm

Skoleåret 2019/2020 ble ny lærernorm, som også er en del av tidlig innsats, innført. Gruppestørrelse 2 (15 elever på 1-4. trinn og 20 elever på 5.-7. trinn og 8.-10. trinn) er en indikator som viser antall elever per lærer i ordinær undervisning, hvor ressurser til individuelt tilrettelagt opplæring og undervisning i forsterket opplæring i norsk ikke regnes med. Skolene i Melhus følger lærernorm, men det er krevende å oppfylle kriteriene. Skolene oppfyller normen med ulik margin. Normen kan oppleves å låse organiseringen på skolene noe. I tillegg er den høye ressursbruken knyttet til spesialpedagogikk en trussel for timetallet i den ordinære undervisningen.

Lokale trekk og vurderinger

Tilstanden i Melhusskolen for 2023 er vurdert og behandlet i kommunestyret i Melhus i juni 2024. Vedtaket beskriver følgende satsningsområder for grunnskolen i Melhus kommune:

Melhus kommune tar «Tilstandsrapport - Grunnskolen i Melhus 2023» til orientering og vedtar at følgende satsingsområder legges til grunn for arbeidet med økonomi og handlingsplan:

Melhusskolen viderefører satsing på grunnleggende ferdigheter og inkluderende praksis og godt skolemiljø Dette gjøres ved praksisdeling og samarbeid mellom skolene, systematisk oppfølging fra skoleeier, tverrfaglig samarbeid og regionalt samarbeid.

Videreutdanning, etterutdanning og annen kompetanseheving er viktige tiltak. Vi skal skape en skolehverdag der alle elever møter meningsfulle læringssituasjoner og føler seg som en del av fellesskapet. Nullvisjon for mobbing og krenkelser opprettholdes. Systematisk arbeid på skolenivå og erfaringsutveksling mellom skolene er viktige tiltak.

Rammene for ordinær opplæring må sikres. Rammene bør følge elevtall, kompetansebehov og nasjonale og lokale føringer.

Videreutdanning

Oppfølgingen er i tråd med kompetansekrav. Innrapportering fra skolene (GSI) viser at det ennå er lærere som ikke har godkjent undervisningskompetanse etter forskrift. Faglig sett har vi størst utfordring innen engelsk, der 34% av lærere underviser uten å tilfredsstille kompetansekrav. I all hovedsak dreier dette seg om lærere i barneskolen. Lærere i Melhus kommune har over lengre tid deltatt i videreutdanning i samsvar med strategien Kompetanse for kvalitet. Hvert år deltar ca. 20 lærere på videreutdanning, et spleiselag mellom stat og kommune. Det er behov for tilførsel av midler dersom Melhus kommune skal gi nødvendig og lovpålagt faglig påfyll i fag.

Nyutdannede lærere får veiledning både individuelt og i gruppe. Vi ønsker å skape tryggere lærere i oppstarten av karrieren gjennom god veiledning. Vi viderefører skolebasert kompetanseutvikling, refleksjon over egen praksis og utforskende læring med Eleven som subjekt og samskaping. Fra høsten 2024 videreføres mye av dette utviklingsarbeidet i et inkluderingsperspektiv.

Læringsmiljø - skolemiljø

Elevene i Melhus opplever skolemiljøet som godt. De trives godt på barnetrinnet, bedre enn elevene i resten av landet. Elevene på ungdomstrinnet i Melhus er mindre motiverte enn elevene på barnetrinnet, noe som er likt med den nasjonale trenden. De trives som resten av landet og opplever bedre støtte fra både lærerne og hjemmefra. Mobbetallene i Melhus viser høyere tall enn landsnittet for mellomtrinnet og lavere tall for ungdomstrinnet enn landet ellers.

Faglig utbytte

Nasjonale prøver for 5. trinn i Melhus viser tall på tilnærmet likt landsgjennomsnittet. Vi har noen færre elever på øverste mestringsnivå i engelsk og lesing og litt flere på laveste nivå, mens i regning har vi færre elever på laveste nivå sammenliknet med resten av landet. For 8. trinn ser vi at vi har noe mindre andel av elevene på øverste ferdighetsnivå og noen flere på laveste nivå. På niendetrinn løfter elevene i Melhus seg tilsvarende resten av landet, men skårer da noe lavere enn landsnittet totalt sett.

Rammebetingelser og skolebygg

Agenda Kaupangs rapport våren 2022 er tydelig på at det ikke brukes mye penger på ordinær undervisning i Melhus kommune. Ny ressursmodell for skolene ble innført i 2019, og den har hatt full virkning skoleåret 2020/21. Modellen er basert på elevtall og oppfyllelse av lærenorm. Ett av målene med modellen er å gi forutsigbarhet for enhetene framover. Når prognosene viser en nedgang i barnetall får dette direkte innvirkning på ressursbruken på skolene, selv om nedgangen i elevtall ikke alltid er det samme som nedgang i gruppeantall og bemanningsbehov. Vi ser nå at modellen er sparsom med ressurser til assistenter, noe som får følger for skoler med mange flerspråklige elever eller mange elever med spesialpedagogiske vedtak.

Den beste indikatoren på ressursbruken i skolen er gruppestørrelse. KOSTRA-tallene viser at Melhus kommune oppfylder lærernormen, men har en gruppestørrelse som viser lav ressursbruk på ordinær undervisning.

Den viktigste kostnadsdriveren innenfor skole er endringer i elevtallet. Prognosene for elevtall i Melhus kommune viser en svak økning i elevtallet totalt sett i perioden 2020-2050 på ca. 40 elever. Den største veksten i elevtall vil komme på Eid og Gåsbakken seint i perioden. Prognosene vil imidlertid være avhengig av boligutbyggingen, både med hensyn til omfang, lokasjon og når den kommer.

Behov

System og metoder for vurdering og videreutvikling

Læreplanens Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen vektlegger profesjonsfelleskap og skoleutvikling. Vi videreutvikler lokalt system for skolebasert vurdering, kalt helhetlig skolevurdering, i samsvar med tilrådingen fra Ekspertutvalget rapport En skole for vår tid. Det rapporteres årlig på status.

Digitalisering

Digitalt utstyr: Smartboardene som skolene fikk tildelt for flere år siden er modne for utskifting. En hurtig utskiftingsplan for å erstatte disse bør komme på plass. Skolene har ulike modelltyper på tilgjengelig digitalt utstyr. Tilkoblingsoverganger og nødvendig tilleggsutstyr fører til merkostnader.

Digitale læremidler: Pr i dag finnes det ikke midler til å drifte en felles digital grunnpakke med læremidler på overordnet nivå. Dette må sikres for å få til et likt og helhetlig tilbud i Melhusskolen. Store deler av dette har vært finansiert av ekstraordinære tilskudd fra Utdanningsdirektoratet med innføring av nye

læreplaner. Tilskuddsordningen ble avsluttet i 2021. Det er et behov for ressurser til å fylle de digitale enhetene med godt innhold. Kostnadene til lisenser på felleskommunal pedagogisk programvare har vært på 800 - 900 000 kr pr år de siste årene.

Fortsatt utvikling av skaperskolen krever også midler både i 2024 og 2025. Hensikten er å implementere mer utforskende og skapende undervisningspraksis gjennom verktøy som blant andre 3D-printing, laserkuttere og vinylkuttere, samt kompetanseheving av ansatte. Disse midlene ble bevilget for 2022, men ikke i 2023 (som opprinnelig vedtatt i ØHP 2022-2025). I 2022 ble det investert i ulikt undervisningsmaterieil til programmering og kreativ utforskning til alle skolene. Kompetanseheving for dette materiellet skjer i lærende nettverk.

Fagfornyelsen

Det vil fortsatt være behov for kompetanseheving og systematisk utviklingsarbeid i samsvar med fagfornyelsen.

Kompetanseutvikling - videreutdanning

Det er med utgangspunkt i det vi vet om lærerkompetansen i kommunen, et større behov for videreutdanning for å dekke lovkravet (engelsk, norsk, matematikk). Kostnadene er avhengig av hvor mange plasser vi tildeles fra Utdanningsdirektoratet hvert år, for 2023 vil behovet være om lag 800 000 kr. Melhus kommune trenger styrket kompetanse i ytterligere flere fag, blant annet andrespråkspedagogikk, spesialundervisning og profesjonsfaglig digital kompetanse (PfdK). Midler til videreutdanning inngår i et spleiselag nasjonalt, hvor Udir finansierer store deler av utdanningen, såfremt kommunene stiller med egne midler.

Kompetanseutvikling - etterutdanning

Samarbeidet i Gauldalsregionen (DEKOM) er samtidig både inspirerende og krevende kapasitetsmessig. Vi er i ferd med å avslutte en flerårig satsing på Samskaping og medvirkning med NTNU, og vil ta dette videre i et inkluderingsperspektiv.

Vi driver også interne etterutdanningstilbud gjennom lærende nettverk, skolelederutvikling og for SFO. Dette har en kostnad på om lag 400 000 kr pr år med dagens nivå.

Læringsmiljø – skolemiljø

Endringen i lovverket medførte et behov for etablering av nye rutiner. Disse er utarbeidet ved skolene og fulgt opp av skoleeier. Det er fremdeles nødvendig å følge opp med kompetanseheving. Erfaringene fra blant annet helhetlig skolevurdering viser behov for oppdatering innen klasseledelse og inkluderende opplæring.

Spesialundervisning

Det er nødvendig å arbeide videre med rutiner og kvalitet i spesialundervisningen. Dette må ses i sammenheng med behovet for tilpasset opplæring og utviklingen av inkluderende pedagogisk praksis. Det er imidlertid et økende press på timer til spesialundervisning. Vi bruker fortsatt mye ressurser på dette feltet.

Vi tror at å ta vårt prosjekt Skreddersøm videre inn i en helhetlig satsing på inkluderende pedagogisk praksis kan vi snu ressursbruken fra timer til spesialpedagogikk til timer som styrker ordinær opplæring. Dette vil gagne alle elevene. Dette er en satsing for hele oppvekstfeltet i Melhus, og skjer i samarbeid med Gauldalsregionen og Statsforvalteren gjennom DEKOM.

Ny paragraf i Opplæringsloven

§ 17-7 stiller krav om at kommunene skal sørge for at skolene har tilgang på vikarer ved vanlig og forventa fravær. Dette betyr at kommunene må vurdere hva som er sannsynlig fremtidig fravær i virksomheten, for eksempel ved å ta utgangspunkt i tidligere års fravær. Melhus kommune har fått tilført 220 000 fra Staten for å dekke dette behovet.

7.4 Kultur og fritid

Kulturloven, lov om kulturminner, lov om stadnamn, lov om folkebibliotek og opplæringsloven (om kulturskolen) legger rammene for arbeidet.

Området omfatter

Ca 50 ansatte arbeider innenfor kultursektoren i Melhus kommune. Området omfatter allment kulturarbeid, bibliotek og kulturskole. Innunder nevnte hovedområder ligger bl.a. følgende tjenester:

- Tilskudsforvaltning
- Bygdetun og museer
- Forebyggende tiltak barn og unge
- Fritidsklubber
- Frivilligsentral
- Fritidskontakter
- Idrett
- Kulturproduksjon (arrangementer, kino, konsert og teater)
- Kunst- og kulturformidling
- Kulturminnevern
- Kulturtiltak til mennesker med spesielle behov
- Den kulturelle skolesekken
- Den kulturelle spaserstokken

Ansvarsområde

Alle innbyggere skal få kultur- og fritidstilbud bygd på opplevelse, kvalitet, mangfold og egenutvikling. Til grunn for dette arbeidet ligger at lover, som til enhver tid gjelder for allment kulturarbeid, bibliotek og kulturskole, skal ivaretas.

Status og utviklingstrekk

Nasjonale føringer og satsningsområder

Jfr. vedtaket i kommunestyret 12.12.17 (PS 100/17) så skal FNs bærekraftsmål brukes i arbeidet med kommende planer.

Nasjonal bibliotekstrategi "Rom for demokrati og dannelses" (2020-2023) utvides ut 2025. Departementet velger å utvide den eksisterende bibliotekstrategien. Dette gjøres fordi man ønsker å styrke og gi enda tydeligere retning til arbeidet med å utvikle bibliotekene, gi befolkningen tilgang til litteratur og i større grad stimulere til mer lesing og større kunnskapstørst. Rammeplan for kulturskolen "Mangfold og fordypning" 2016. Norsk kulturskoleråds visjon er «Kulturskole for alle». Dette er en sentral ambisjon i oppbygging av kulturskolene. Kulturskolen skal kjennetegnes av høy kvalitet og rikt mangfold, og skal ivareta både bredde og talent. Kulturutredningen 2014 peker på utfordringen som ligger i å løse kulturskolens sammensatte samfunnsoppdrag. Kulturskolen må også videreutvikle et større mangfold i

tilbudet for å bedre rekrutteringen av barn og unge med ulik kulturell bakgrunn. Kulturskolen i Melhus har en egen "Lokal læreplan" som bygger på rammeplanen

Meld. St. 18 (2020-2021) Oppleve, skape, dele — Kunst og kultur for, med og av barn og unge.

Hovedbudskapet i meldinga er at alle barn og unge skal få medvirke i kunst- og kulturpolitikken, at alle barn og unge skal få sjansen til å være med på kunst- og kulturtilbuda de er interesserte i, og at kunsten og kulturen som blir laga for barn og unge er av høy kvalitet.

"Balansekunst - Kulturstrategi for Trøndelag 2019-2022". Strategien har som ambisjon å gi innhold til og retning for samfunnsutviklingen i Trøndelag. Her er kultur i bred forstand en sentral faktor.

Trøndelagsplanen for 2019 – 2030 legger de overordnede føringene for denne kulturstrategien.

Begrepene "kommune 3.0" og samskapingskommunen vil være viktige for hvordan vi setter sammen våre tilbud og tjenester til innbyggerne fremover. For Kultur og fritid vil bl.a. en utstrakt bruk av medvirkning, og spesielt ungdomsmedvirkning, være viktig.

Lokale trekk og vurderinger

Kulturminneplanen, vedtatt i 2018, skal rulleres i 2025. Det bør settes av ressurser til oppfølging av tiltaksdelen i planen.

Kulturskolen har et godt omdømme, og vi opplever stor etterspørsel på tilbudene. Det er rundt 70 barn i grunnskolealder som står på venteliste.

Enheten deltar aktivt i implementeringen av Strategi for tverrfaglig samarbeid barn og unge. Ansatte i enheten er med i alle nivåene i strategien. Melhus bibliotek har en god utvikling og driver oppsøkende virksomhet på skoler og barnehager. I tillegg har biblioteket ansvaret for formidling på Horg Bygdaton.

Behov

Det er behov for oppfølging innenfor følgende områder:

- Enheten har behov for et eget investeringsbudsjett. Dette gjelder til teknisk utstyr i kultursalen og større investeringer i instrumenter.
- Melhus kommune mangler egnede lokaler til å presentere forskjellige uttrykksformer

7.5 Mål for sektoren

Miljømessig bærekraft

Hovedmål: Vi tar vare på naturen vår med bærekraftig bruk og vern

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Barn og unge er opptatt av miljøet og tar aktivt ansvar for å bevare det	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			

Sosial bærekraft

Hovedmål: Alle innbyggere opplever å være inkludert og kan delta i samfunnet

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Det er lett å være frivillig i Melhus kommune	Antall aktive frivillige i Nyby	92	100	120
	Antall registrerte frivillige i Nyby	326	340	350
Innbyggerne og kommunen arbeider sammen for å skape gode tjeneste- og aktivitetstilbud	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			
Melhus kommune har arenaer der ungdomsmedvirkning er en naturlig del av virksomheten	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			

Hovedmål: Barn og unge opplever et godt og trygt oppvekstmiljø, hvor deres behov er ivaretatt

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Alle barn og unge får et godt, tilpasset og inkluderende tilbud i barnehage og skole	Andel elever med spesialundervisning 1.-4. trinn	11 %	10 %	9 %
	Andel elever med spesialundervisning 5.-7. trinn	15,1 %	14 %	13 %
	Andel elever med spesialundervisning 8.-10. trinn	11,7 %	10 %	9 %
	Andel elever som opplever mobbing 2 - 3 ganger i måneden eller mer (elevundersøkelsen) Skal være på nasjonalt snitt eller lavere	3,8	3,7	0
	Gjennomsnitt motivasjon (elevundersøkelsen) skal være på nasjonalt snitt eller bedre	3,4	3,5	3,5
	Gjennomsnitt opplevelse av mestring (elevundersøkelsen) skal være på nasjonalt snitt eller bedre	3,8	3,9	3,9
	Gjennomsnitt opplevelse av variert opplæring (elevundersøkelsen) skal være på nasjonalt snitt eller bedre	3,4	3,5	3,5
Alle elever har et godt og trygt skolemiljø som fremmer læring, mestring og trivsel	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			
Elevene har nødvendige grunnleggende ferdigheter for å lykkes i videre utdanning og arbeid	Andel på det laveste mestringsnivået nasjonale prøver engelsk 5. trinn skal være på nasjonalt snitt eller lavere	28,7	28,7	26,4
	Andel på det laveste mestringsnivået nasjonale prøver lesing 5. trinn skal være på nasjonalt snitt eller lavere	22,1	36,3	21

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
	Andel på det laveste mestringsnivået nasjonale prøver regning 5. trinn skal være på nasjonalt snitt eller lavere	21,6	22,9	21
	Andel på mestringsnivåene 1 og 2 nasjonale prøver engelsk 8. trinn skal være på nasjonalt snitt eller lavere	36	27,5	27,5
	Andel på mestringsnivåene 1 og 2 nasjonale prøver lesing 8. trinn skal være på nasjonalt snitt eller lavere	38	34,6	34,6
	Andel på mestringsnivåene 1 og 2 nasjonale prøver regning 8. trinn skal være på nasjonalt snitt eller lavere	38,5	34,1	34,1
	Andel på mestringsnivåene 1 og 2 nasjonale prøver regning 9. trinn skal være på nasjonalt snitt eller lavere	21,5	19,4	19,4
	Andel på mestringsnivåene 1 og 2 nasjonale prøver lesing 9. trinn skal være på nasjonalt snitt eller lavere	23,6	24,3	22
	Grunnskolepoeng skal være på nasjonalt snitt eller bedre	41,1	42,3	42,3
Elevfraværet er redusert	Andel av elever med 10% eller høyere fravær	6,3	4	4
Kulturskolen er en naturlig samarbeidspartner i arbeidet med de estetiske fagene i grunnskolen	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			

Hovedmål: Melhus er et godt sted å bo og leve

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Kommunens innbyggere har tilgang til gode møteplasser	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			
Melhus kommune tilbyr variert og attraktivt kultur- og aktivitetstilbud gjennom hele året	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			
Tiltakene i kulturminneplanen er iverksatt	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			
Vi tilbyr et attraktivt kulturtilbud ut fra en langsiktig og strategisk plan for kulturarbeidet	Antall besøkende på Melhus kino	1962	4000	2000
	Antall billetterte arrangement i kultursalen	15	25	25

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
	Antall kulturarrangement på biblioteket	20	25	25
	Antall skole- og barnehagearrangement på biblioteket	19	80	80
	Antall søkere som har stått mer en ett år på venteliste til kulturskolen	19	19	19
	Besøk på Torsdagsklubben	1706	1700	1700
	Prosentvis andel av grunnskoleelever i Melhus som har plass i kulturskolen	25 %	29 %	29 %

Hovedmål: Vi har innarbeidede rutiner for beredskap og jobber forebyggende mot uønskede hendelser

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Samfunnssikkerhet og beredskap er integrert i all kommunal virksomhet og planlegging	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			

Hovedmål: Vi legger grunnlag for å oppleve mestring og selvstendighet

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Melhus kommune har godt koordinerte tjenester for barn og unge	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			
PPT har kompetanse på vanlige utfordringer, men også sammensatte og relativt komplekse utfordringer	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			
Vi har gode digitale tjenester som ivaretar brukernes behov	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			
Vi jobber forebyggende og tverrfaglig for å unngå ungt utenforskap	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			

Økonomisk bærekraft

Hovedmål: Melhus kommune er en attraktiv og ansvarlig arbeidsgiver som fører en bærekraftig forvaltning av ressursene våre

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Brukerundersøkelser brukes aktivt i forbedringsarbeidet i samarbeid med HMS-utvalget	Barns trivsel på foreldreundersøkelsen i barnehagen skal ligge på 4,5 eller høyere	4,8	4,5	4,5
	Totalt sett, hvor fornøyd eller misfornøyd er du med din barnehage fra foreldreundersøkelsen skal ligge på 4,5 eller høyere	4,5	4,8	4,8
Det totale sykefraværet i Melhus kommune er under 7%	Korttidsfravær			1,5 %
	Langtidsfravær			5,5 %
	Totalt fravær	9,1 %	7 %	7 %
Medarbeiderundersøkelsen brukes aktivt i forbedringsarbeidet i samarbeid med HMS-utvalget	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			
Melhus kommune beholder og rekrutterer ledere og medarbeidere med riktig kompetanse	Rapporteres kun med tekst i tertialrapportene			
Melhus kommune har en heltidskultur	Andel heltidsansatte i barnehagen	52 %	55%	55 %
Vi holder tildelt netto budsjettramme	Prosentvist avvik fra budsjett totalt	0 %	0 %	0 %
Våre ansatte har riktig formell kompetanse	Andel barne- og ungdomsarbeidere i barnehagen	40 %	50 %	50 %
	Andel faglærte totalt i barnehagen		45 %	45 %
	Andel lærere uten godkjent undervisningskompetanse i skolen	100 %	0 %	0 %
	Andel pedagogiske ledere med godkjent utdanning i barnehagen	100 %	100 %	100 %

7.6 Budsjettall

Tabell 7.1 Budsjettall for sektoren fordelt på enhetene. Beløp i tusen kroner.						
Enheter	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Endring fra 2024-2025	Herav tiltak i 2025	Tiltaksnr.
Overordnet innsparingstiltak	0	0	-348	-348	-348	PO02, OP22
Oppvekst og kultur adm	86 240	87 676	95 506	7 830	1 333	OP01,OP12, OP19,OP20, OP21,PO03
Brekås skole	20 331	20 969	21 589	620	-102	OP10
Gimse skole	31 252	37 090	36 766	-324	-168	OP10
Høyeggen skole	29 587	31 178	31 274	96	-103	OP10
Rosmælen skole og barnehage	31 869	34 338	34 214	-124	-30	OP10
Flå skole og barnehage	26 034	27 640	27 992	352	-36	OP10
Lundamo skole og barnehage	31 501	31 533	31 399	-134	-46	OP10
Hovin skole og barnehage	28 120	28 052	30 118	2 066	-38	OP10
Gåsbakken skole og barnehage	13 567	13 574	14 650	1 076	-20	OP10
Eid skole og barnehage	24 020	26 304	25 783	-521	-42	OP10
Gimse ungdomsskole	36 112	37 179	38 950	1 771		
Lundamo ungdomsskole	19 291	22 649	23 815	1 166		
Nedre Melhus barnehager	52 152	55 586	58 373	2 787		
Kultur og fritid	27 541	27 905	27 578	-327	-1 407	OP05,OP07,OP 11
Prosjekt	542	0	0	0		
Sum netto bevilgning	458 159	481 673	497 659	15 985	-1 059	
Avsetning til bundne driftsfond	1 009	0	0	0		
Bruk av bundne driftsfond	-927	-1 024	-201	823		
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0		
Bruk av disposisjonsfond	-5 828	-1 352	-429	923		

Tabell 7.1 Budsjettall for sektoren fordelt på enhetene. Beløp i tusen kroner.

Enheter	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Endring fra 2024-2025	Herav tiltak i 2025	Tiltaksnr.
Andre generelle driftsinntekter	-17 830	0	0	0		
Sum bevilgninger	481 735	484 049	498 289	14 240		

Budsjetter for 2025 inneholder justeringer som både kan klassifiseres som konsekvensjusteringer og nye tiltak. Konsekvensjusteringer er knyttet til den driften som følger av vedtak pr. 1. tertial 2024. Følgende justeringer er lagt til grunn:

Konsekvensjustert:

I konsekvensjustert budsjett er det er ikke lagt inn prisstigning fra 2024 til 2025. Satsene på brukerbetaling er økt med 4,1 prosent med unntak av barnehage der makspris settes nasjonalt.

Følgende momenter er i tillegg innarbeidet i rammene:

- Lønnsoppgjør
- Demografiendringer barnehage og skole
- Helårsvirkning gratis kjernetid SFO for 3. klassinger
- Redusert bevilgning prosjekt gratis skolemat for alle ungdomsskoleelever. Dette er et prøveprosjekt som varer ut 2024.

Konsekvensjustert budsjetttramme har tatt utgangspunkt i vår skolemodell og barnehagemodell hvor hovedkriteriet for rammetildeling er antall elever/barn.

Nye tiltak:

- OP01 – Reduksjon i avsetning flyktningeplasser barnehage
- OP02 – Reduksjon i tilskudd til lag og foreninger
- OP05 – Avvikle kino for allmenheten
- OP07 – Avvikle Sagauka
- OP08 – Torsdagsklubben omorganiseres
- OP10 – Økning pris SFO utover KPI
- OP11 – Endre retningslinjer fritidskontakter
- OP12 – Kompetansemidler skole
- OP19 – Samkjøring av SFO i ferier
- OP20 – Økte kostnader skoleskyss
- OP21 – Ikke kompensert prisvekst

7.7 Gebyrer

Kommentarer til endringer i gebyrregulativet. Betalingsbestemmelsene i sin helhet foreligger i eget gebyrregulativ. Generell økning i priser er i tråd med anslått lønns- og prisvekst på 4,1%.

Barnehage

Maksimalpris for foreldrebetaling i barnehage fastsettes av staten. Rådmannen foreslår at prisen for en heltidsplass i barnehage settes lik statlig fastsatt maksimalpris. Melhus kommune følger nasjonale regler for søskenmoderasjon i barnehage, som er 30 prosent for barn nummer to og gratis fra og med barn nummer tre. Videre følger kommunen nasjonale regler for moderasjon på grunnlag av lav inntekt, og tilbud om gratis kjernetid på 20 timer per uke for familier med lav inntekt, med barn i alderen to til fem år.

Skolefritidsordning

Generell økning i priser på 4,1%. Det gis 20% søskenmoderasjon. Videre følger kommunen nasjonale regler for moderasjonsordninger.

Melhus kommunale kulturskole

Generell økning i priser på 4,1%. Det gis søskenmoderasjon fra barn nr. 2 (etter alder). Det er mulig å søke på friplass for familier med lav inntekt.

Kapittel 8 - Helse og velferd

8.1 Om sektoren

Helse- og velferdssektoren i Melhus kommune tilbyr et bredt spekter av tjenester som favner forebyggende helsearbeid, omsorgstjenester, og sosiale tjenester, med et sterkt fokus på innbyggernes selvstendighet og mestringsevne. Målet er at flest mulig skal kunne bo hjemme lengst mulig med nødvendige støttefunksjoner, samtidig som det legges til rette for gode omsorgstilbud til de som trenger mer omfattende bistand.

Kommunehelsetjenesten inkluderer helsestasjon- og skolehelsetjenester, svangerskaps- og barselomsorg, legetjenester, samt ergo- og fysioterapitjenester. Psykisk helse og rusomsorg er også en integrert del av tilbudet, med tjenester som støtter mennesker i å håndtere utfordringer og mestre hverdagen.

Pleie- og omsorgstjenestene består av hjemmebaserte tjenester som hjemmesykepleie og personlig assistanse, samt tilbud som heldøgns bemannede bofellesskap og korttids- og langtidsopphold i institusjoner. Disse tjenestene er tilpasset den enkeltes behov, med fokus på å gi riktig omsorgsnivå tilpasset livssituasjonen.

Velferdstjenestene omfatter NAV, barneverntjenesten, samt flyktningetjenesten og voksenopplæring. Disse tjenestene er rettet mot å sikre sosial inkludering og støtte til mennesker i utsatte livssituasjoner, og bidrar til at innbyggerne får hjelp til å mestre livets utfordringer.

Melhus kommune arbeider aktivt med kompetanseutvikling for ansatte, digitalisering av tjenestene og tverrfaglig samarbeid for å sikre en effektiv og bærekraftig drift. Velferdsteknologi og digitalisering er viktige verktøy for å styrke sektorens kapasitet, redusere avvik, og forbedre tjenestekvaliteten. Kommunen er også opptatt av å utvikle en heltidskultur, som er viktig for å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft, samt sikre stabilitet og kontinuitet i tjenestene.

Organisatorisk inndeling

Sektoren er strukturert i følgende seks enheter:

- Flyktningetjenesten og voksenopplæring
- Arbeid og helse
- Familie, forebygging og mestring
- Hjemmetjenesten
- Bo og aktivitet
- Institusjonstjenesten

I tillegg har sektoren et Helse- og velferdskontor (HVK), som fungerer som én samlet inngangsport for alle henvendelser om kommunale helse- og velferdstjenester.

Helse- og velferdssektoren i Melhus kommune: Utfordringer, prioriteringer og forventninger

Helse- og velferdssektoren i Melhus kommune er i likhet med mange andre norske kommuner under økende press på grunn av demografiske endringer, økonomiske begrensninger og stadig høyere forventninger fra innbyggerne. Kommunen må tilpasse seg en virkelighet der det ikke lenger er mulig å tilby alle typer tjenester til alle, og samtidig balansere innbyggernes ønsker med tilgjengelige ressurser.

Endringer i tjenestebehov

Som i mange andre norske kommuner, fører aldringen av befolkningen i Melhus til et økt behov for helse- og omsorgstjenester. Utviklingen at andelen av innbyggere over 80 år vokser betydelig mens andelen av yngre personer går ned, setter stor belastning på tjenestene. Disse endringene betyr at behovet for pleie- og omsorgstjenester øker betraktelig, mens det er færre yngre mennesker som går inn i yrker innen helse- og omsorgssektoren.

Det er imidlertid ikke bare eldre som står for økt behov for helse- og velferdstjenester. En betydelig andel av ressursene i helse- og velferdssektoren går til innbyggere under 67 år. Dette inkluderer både barn og unge, samt voksne i yrkesaktiv alder som mottar tjenester som psykisk helsevern, rusomsorg, hjemmebaserte tjenester og personlig assistanse. Ressursene brukes også på forebyggende helsetjenester, opplæring, og rehabilitering, i tråd med nasjonale prioriteringer for å redusere behovet for mer omfattende tjenester på et senere tidspunkt.

En annen viktig faktor er at store summer i budsjettet brukes på enkeltindivider med komplekse behov. Dette gjelder spesielt ressurskrevende brukere som trenger omfattende bistand, for eksempel i form av personlig assistanse (BPA), bo- og aktivitetstilbud, eller heldøgns pleie. Disse brukerne utgjør en relativt liten andel av befolkningen, men de krever en uforholdsmessig stor andel av kommunens totale budsjett for helse- og velferdstjenester.

Case: ressurskrevende bruker i sykehjem

En bruker blir av faste lege og politi lagt inn på sykehjemmet med vedtak om tilbakeholdelse i sykehjem. Brukeren har store adferds utfordringer og er til fare for seg selv og andre (pårørende, besøkende og ansatte). Brukeren kan ikke ivareta egen helse.

Brukeren har behov for at 1 til 1 bemanning hele døgnet, dag, kveld og med egen fast nattevakt. Når ansatte har pause, må annet personell være til stede. Brukeren plasseres i en boenhet i sykehjemmet der brukeren skjermes for andre pasienter og ansatte når dette er nødvendig, som følge av adferd. Arbeidet er utfordrende for ansatte som daglig utsettes for slag, spark og trusler. Brukeren har tvangsvedtak på at ansatte kan bruke tvang i form av tilbakeholdelse og tilbakeholding for å kunne gi nødvendig stell og pleie. Det kan ved enkelte tilfeller være behov for bistand til å være 2 personer i enkelte situasjoner. Bruker stenges inn i boenheten når den er til fare for ansatte, med oppsyn av ansatte.

Denne brukeren trenger ekstra bemanning utover den ordinær bemanning i sykehjemsavdelingen. Bemanningsbehovet dagvakt/kveldsvakt og natt utgjør en ekstra fast bemanning på 5 årverk, 24/7 hele året.

Avdelingens kostander knyttet til denne brukeren er kr. 7 150 000. Når kommunen trekker i fra refusjonen de får knyttet til ressurskrevende brukere, er kostanden for Melhus kommune kr. 4 620 000.

Måned	Kostnader (kr)
Feb	375.00
Mar	33.00
Apr	45.00
May	375.00
Jun	201.00
Jul	0.00

Økte forventninger fra befolkningen

Samtidig har innbyggerne økende forventninger til hva kommunen skal tilby av tjenester. Mange ønsker flere individualiserte tjenester som tilpasser seg den enkeltes behov, både når det gjelder eldreomsorg og helsetjenester generelt. Det har vært en utvikling der folk forventer at kommunen i større grad skal levere på nivå med spesialiserte tjenester som tidligere var forbeholdt sykehusene, slik som avansert medisinsk behandling og rehabilitering. Dette stiller høye krav til kommunen i form av kompetanse, kapasitet og ressurser.

Forventningene om at helsetjenestene skal være tilgjengelige, av høy kvalitet, og dekke et bredt spekter av behov, er også påvirket av nasjonale diskusjoner om hva som er "god omsorg." Ønsket om å bo lengre i eget hjem, kombinert med tilgang på tjenester som sikrer god livskvalitet, legger ytterligere press på de hjemmebaserte tjenestene. I Melhus er det allerede et økt fokus på hjemme-rehabilitering og forebyggende tiltak som skal gjøre innbyggerne i stand til å mestre dagliglivet bedre på egen hånd, men det er en grense for hvor langt slike tiltak kan strekke seg uten ytterligere ressurser.

Behov for økt prioritering og avklaring av ansvar

For å møte disse utfordringene må Melhus kommune i enda større grad prioritere hvordan de tilgjengelige ressursene skal brukes. Dette innebærer å ta vanskelige valg om hvilke tjenester som kan tilbys av kommunen, og hvilke som må legges på individets eget ansvar eller andre instanser. Prioritering av hjemmebaserte tjenester og forebyggende tiltak vil kunne være løsninger som både bedrer innbyggernes livskvalitet og reduserer behovet for kostbare institusjonsbaserte løsninger. Likevel krever dette en tett dialog med innbyggerne for å skape forståelse for hva kommunen realistisk sett kan levere.

I tillegg vil kommunen måtte se på hvilke områder som kan effektiviseres gjennom bedre bruk av teknologi, slik som velferdsteknologi som medisindispensere, trygghetsalarmer og digitalt tilsyn. Dette kan bidra til å opprettholde tjenestekvaliteten samtidig som man reduserer bemanningsbehovet. Teknologi er imidlertid ikke en fullstendig løsning på utfordringene, da det fortsatt vil være behov for menneskelig omsorg og tilstedeværelse.

Økonomisk press og behov for omstilling

En undersøkelse fra KS i september 2024 viser at kommuner og fylkeskommuner er betydelig underfinansiert i 2024. Ifølge KS kan vi forvente et samlet budsjettunderskudd for kommunene på nærmere 10 milliarder kroner. Hele 75 prosent av kommunene i undersøkelsen rapporterer om overforbruk, og 86 prosent av disse opplever at merforbruket ligger innenfor pleie- og omsorgstjenestene.

Også Melhus kommune står økonomisk sett overfor store utfordringer med økte kostnader innen helse- og velferdstjenester, særlig knyttet til pleie og omsorg. Dette skyldes både økt etterspørsel, høyere lønns- og driftskostnader, og manglende ressurser for å dekke fremtidige behov. Dette medfører at viktige tjenester, som for eksempel avlastning for foreldre med barn som har særskilte omsorgsbehov, må settes på vent. Dette kan gå utover de familiene som er mest avhengige av hjelp og støtte.

Melhus kommune prioriterer helse- og omsorgssektoren lavere enn sammenlignbare kommuner. KOSTRA-tallene viser tydelig at Melhus bruker en mindre andel av sine totale ressurser på helse- og omsorgstjenester enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 7, til tross for at merforbruket er med i beregningsgrunnlaget. Dette antyder at kommunen legger mindre vekt på disse tjenestene enn det som er vanlig i lignende kommuner. Når det gjelder forebyggende tiltak, er ressursbruken også under gjennomsnittet for gruppen, noe som indikerer et betydelig potensial for forbedring. En økt prioritering av forebygging bør være et viktig grep for å redusere fremtidige utgifter knyttet til mer omfattende tjenester.

For å håndtere det økonomiske presset på helse- og omsorgssektoren, er det nødvendig med både økte bevilgninger og en målrettet omstilling. Effektiv ressursbruk, smartere organisering av tjenester, og bedre samarbeid med frivillige organisasjoner og private aktører vil bidra til en mer effektiv drift. Men det er absolutt avgjørende å øke budsjettet til helse og velferdsområdet betydelig for å møte det økende behovet, opprettholde kvaliteten på tjenestene, og sikre at vi kan gjennomføre nødvendige tiltak. En større økonomisk satsing vil også gi oss muligheten til å styrke forebyggende tiltak, sikre et bærekraftig

tjenestetilbud, og bedre møte behovene til en aldrende befolkning og andre ressurskrevende grupper. Uten en økning av budsjettet til helse- og velferdsområdet vil det også i 2025 være vanskelig, om ikke umulig, for enhetslederne i helse- og velferdssektoren å holde seg innenfor de tildelte budsjetttrammene.

Kommunen må også vurdere hvordan fremtidige behov kan møtes gjennom investeringer i boliger og tjenester for eldre, som bofellesskap for personer med demens eller andre særskilte behov. Det vil være viktig å finne løsninger som både opprettholder kvaliteten på tjenestene, men også sikrer økonomisk bærekraft i fremtiden.

Veien videre

Fremover vil Melhus kommune måtte navigere gjennom økende behov, begrensede ressurser, og innbyggernes krav. Dette vil kreve at vi jobber videre med den langsiktige strategien som er utarbeidet i Veivalg for helse og velferd. Denne strategien gir en klar retning for hvordan kommunen skal håndtere begrensede ressurser og samtidig opprettholde gode og relevante tjenester. Strategien balanserer mellom omsorg, forebygging, teknologi og innbyggernes ansvar, og legger opp til at kommunen effektivt kan tilpasse seg fremtidens utfordringer.

Ved å styrke forebyggende tiltak, tydelig kommunisere innbyggernes ansvar for egen helse, og effektivt bruke tilgjengelige ressurser, vil Melhus kommune kunne møte de økende forventningene fra befolkningen. Veivalget understreker også behovet for å investere i kompetanseutvikling og innovative løsninger som velferdsteknologi, for å avlaste presset på helse- og velferdstjenestene.

Langsiktig planlegging og en klar prioritering av hva kommunen realistisk sett kan tilby er essensielle grep for å opprettholde kvalitet og tilgjengelighet i tjenestene. Veivalg for helse og velferd legger spesielt vekt på forebygging og hjemmebaserte tjenester, som vil sikre at flere innbyggere kan bo hjemme lengre, med den støtten de trenger. På denne måten vil kommunen kunne fortsette å tilby gode tjenester til sine innbyggere, til tross for de utfordringene som ligger foran oss.

8.2 Kommnehelse

Området omfatter

Kommnehelseområdet i Melhus kommune omfatter et bredt spekter av helsetjenester rettet mot forebygging, tidlig innsats og behandling, som er tilgjengelige for innbyggerne i alle livsfaser. Disse tjenestene er viktige for å sikre at innbyggerne får riktig hjelp til riktig tid, samtidig som de er med på å fremme folkehelsen i kommunen.

Følgende tjenester er knyttet til kommnehelse-området:

- Legetjeneste
- Svangerskap og barselomsorg
- Helsestasjon- og skolehelsetjenesten
- Ergo- og fysioterapitjenester
- Psykisk helse og rustjenester

Ansvarsområde

Ansvarsområdet og tjenestene som kommunen skal tilby innenfor kommunehelse er regulert i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2, punktene 1, 2, 4 og 5.

Legetjenesten består av fastleger, legevakt og kommunale leger, samt kommunefarmasøyt. Fastlegene har ansvar for å gi primærhelsetjenester til innbyggerne, og fungerer som det første kontaktpunktet for diagnose, behandling og oppfølging av medisinske tilstander. Legevakten sikrer akutt medisinsk hjelp utenom fastlegens åpningstider. Kommunale leger samarbeider med andre deler av helse- og omsorgssektoren og ivaretar særskilte funksjoner som smittevern og helsefremmende tiltak, samt migrasjonshelsetjenesten og sykehjemslegefunksjonen. Kommunefarmasøyten har oppgaver som er sentrale for å sikre trygg og effektiv legemiddelhåndtering innen kommunale helsetjenester.

Melhus kommune tilbyr omfattende tjenester innen **svangerskaps- og barselomsorg**, som sikrer at gravide kvinner og nybakte foreldre får nødvendig oppfølging før og etter fødsel. Jordmortjenesten følger opp den gravide gjennom hele svangerskapet og samarbeider med fastleger og spesialisthelsetjenesten. I barselomsorgen gis veiledning om blant annet amming, barnets utvikling, og psykisk helse etter fødsel.

Helsestasjonen spiller en sentral rolle i å følge opp barn og unge, fra spedbarn til skolealder, med fokus på forebygging og helsefremmende arbeid. Her tilbys blant annet vaksinasjoner, helseundersøkelser og forelderådgivning. **Skolehelsetjenesten** støtter barn og ungdom gjennom skoleårene med helseoppfølging, rådgivning, og fokus på både fysisk og psykisk helse. Det er et tett samarbeid mellom helsestasjonen, skolehelsetjenesten, barnehager og skoler for å sikre en helhetlig tilnærming til barn og unges helse.

Ergo- og fysioterapitjenestene i kommunen tilbyr rehabilitering og oppfølging til innbyggere som har behov for hjelp til å gjenvinne eller opprettholde funksjonsevne. Fysioterapitjenesten gir behandling og trening til personer med muskel- og skjelettplager eller andre funksjonsnedsettelse. Ergoterapeutene arbeider for at innbyggerne skal mestre hverdagen, blant annet ved å tilrettelegge for hjelpemidler og tilpasse hjemmet ved behov.

Tjenester innen psykisk helse og rus er et viktig fokusområde for kommunen. Disse tjenestene støtter personer som sliter med psykiske helseutfordringer eller rusmiddelproblematikk, gjennom lavterskeltilbud, oppfølging og rehabilitering. Kommunen tilbyr både individuell oppfølging og gruppebaserte tiltak for å fremme mestring og rehabilitering, og det legges stor vekt på forebyggende arbeid for å unngå at problemer utvikler seg til mer omfattende tilstander. Til sammen utgjør disse tjenestene en helhetlig og forebyggende innsats som er tilpasset innbyggernes behov gjennom alle livets faser, med mål om å fremme god helse og livskvalitet for alle i Melhus kommune.

Status og utviklingstrekk

I 2024 havnet Melhus kommune på 51. plass i Kommunebarometeret innen helseområdet, noe som er en betydelig forbedring fra tidligere år. Kommunen har gjort fremskritt på flere områder, men det er fortsatt utfordringer å løse, spesielt innen fastlegesituasjonen og forebyggende helsearbeid.

Kommunebarometeret for 2024 rangerer Melhus kommune basert på 14 nøkkeltall som dekker ulike områder innen helse. De mest tungtveiende nøkkeltallene inkluderer:

- Legedekning (vekt på 10 %)
- Dekning av helsesykepleiere (vekt på 10 %)
- Skolehelse (vekt på 10 %)
- Hjemmebesøk (vekt på 10 %)
- Vaksinasjonsgrad (vekt på 10 %)

Disse tallene er hentet fra kilder som Statistisk sentralbyrå (SSB), Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet (FHI). Selv om kommunen har oppnådd forbedringer, er det fortsatt utfordringer knyttet til dekningen av leger og forebyggende helsearbeid.

Tabell 1: Nøkkeltall innen helsetjenester for Melhus kommune

Nøkkeltall	2022	2023
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere	10.4	10.4
Andel ledige fastlegelister (%)	21.43	6.67
Andel helsesykepleier-årsverk per 10 000 barn under fem år	123.04	150.26
Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere	2.08	2.22
Netto utgifter til forebygging per innbygger (kr)	222.33	195.49

Fastlegesituasjonen

Til tross for en forbedring i fastlegedekningen, har Melhus kommune fortsatt noen utfordringer. Kapasiteten har bedret seg, men det er fortsatt er press på fastlegene. Kommunen har i 2024 rekruttert flere leger til Lundamo legesenter, noe som vil bidra til å forbedre situasjonen ytterligere.

Tabell 2: Fastlegedekning i Melhus kommune

Nøkkeltall	2020	2021	2022	2023
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere	10.4	11.3	10.4	10.4
Andel åpne fastlegelister (%)	9.09	0.00	21.43	6.67

Helsestasjon- og skolehelsetjenesten

Helsestasjon- og skolehelsetjenesten har gjort betydelige fremskritt i 2023, med 150,26 årsverk per 10 000 innbyggere under fem år, som er godt over landsgjennomsnittet. Videre har 100 % av barna i Melhus fått helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoleår i 2023, en markant forbedring fra 25,46 % året før.

Tabell 3: Dekning av helsesykepleiere og helsetjenester til barn

Nøkkeltall	2020	2021	2022	2023
Helsesykepleier-årsverk per 10 000 barn	109.69	126.9	123.04	150.26
Fullførte helseundersøkelser innen 1. skoleår (%)	45.54	74.6	25.46	100

Forebyggende helsearbeid

Forebyggende helsearbeid er et område hvor Melhus fortsatt ligger under landsgjennomsnittet, på tross av den valgte strategien i veivalget for helse og velferd. Netto driftsutgifter til forebygging per innbygger var i 2023 på 195,49 kroner, som er en nedgang fra 222,33 kroner i 2022. Dette påvirker kommunens rangering i denne kategorien, og det er behov for en videre satsing på -og økt økonomisk prioritering av forebyggende tiltak for å sikre bedre resultater i kommende år.

Tabell 4: Netto utgifter til forebygging

År	Netto utgifter per innbygger (kr)
2020	130.73
2021	192.32
2022	222.33
2023	195.49

Psykisk helse og rustjenester

Når det gjelder psykisk helse og rus, har kommunen en stabil dekning på 2,22 årsverk per 10 000 innbyggere for psykiatriske sykepleiere i 2023. Selv om dette er en forbedring fra tidligere år, ligger det fortsatt under landsgjennomsnittet. Kommunen satser derfor på å utvide gruppetiltak og kurs for å kompensere for mangelen på individuelle årsverk.

Behov

Melhus kommune opplever økende forventninger og etterspørsel etter tjenester innenfor kommunehelseområdet, som inkluderer legetjenester, svangerskaps- og barselomsorg, helsestasjon- og skolehelsetjenester, ergo- og fysioterapitjenester, samt psykisk helse og rustjenester. Dette behovet drives av både demografiske endringer og økt fokus på forebyggende og helsefremmende arbeid.

- **Legetjeneste**

Fastlegedekningen er en nøkkelfaktor i kommunehelseområdet, og det er et økende behov for flere legeårsverk for å møte etterspørselen. I 2023 var det 10,4 legeårsverk per 10 000 innbyggere, noe som er under landsgjennomsnittet. Andelen åpne fastlegelister har forbedret seg, og kapasiteten opplever ikke mye press som før. Kommunen har vedtatt å opprette flere fastlegestillinger for å sikre at innbyggerne får nødvendig tilgang til medisinsk oppfølging. Det er et behov for å styrke den administrative infrastrukturen for å avlaste legene og sikre bedre tilgjengelighet til tjenester. I 2025 skal vi rekruttere nye fastleger til Melhus legesenter, noe som kan føre til at vi må sette av midler til rekruttering og stabilisering. Vi vil revurdere samarbeid med Trondheim kommune angående den interkommunale legevakten.

- **Svangerskaps- og barselomsorg**

Svangerskaps- og barselomsorgen spiller en viktig rolle i Melhus kommune, og behovet for tjenester til gravide og nybakte foreldre er stadig økende. Antall jordmødre ligger på 118,34 årsverk per 10 000 fødte, noe som er under gjennomsnittet for kommunene i Norge. For å sikre at gravide kvinner og nybakte mødre får den oppfølgingen de har krav på, bør det vurderes å øke antallet jordmødre og samtidig sørge for koordinering mellom jordmørtjenesten, fastleger og helsestasjonene. Vi er i dialog med St. Olavs hospital for å se på muligheten for delte stillinger mellom kommunale- og spesialisthelsetjenestene.

- **Helsestasjon- og skolehelsetjenesten**

Helsestasjon- og skolehelsetjenesten i Melhus har hatt en positiv utvikling de siste årene. I 2023 hadde kommunen 150,26 årsverk per 10 000 barn under fem år, som er godt over landsgjennomsnittet. Denne styrkingen har ført til at 100 % av barna i Melhus fikk helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoleår, en markant forbedring fra året før. Imidlertid vil den økende etterspørselen kreve at kommunen opprettholder og videreutvikler denne kapasiteten. Videre må ressurser sikres for å opprettholde høy vaksinasjonsgrad og følge opp nasjonale retningslinjer for skolehelsetjenesten.

- **Ergo- og fysioterapitjenester**

Behovet for ergo- og fysioterapitjenester øker i takt med befolkningens aldring og økt bevissthet rundt rehabilitering og forebyggende helsearbeid. Melhus har gjort fremskritt med å øke antall fysioterapiårsverk, men det er fortsatt rom for utvidelse. Med flere eldre innbyggere og økende behov for rehabilitering etter sykdom, skader eller kirurgiske inngrep, må ergo- og fysioterapitjenestene utvides for å møte dette behovet. Videre satsing på hjemme-rehabilitering og forebyggende tiltak vil bidra til å redusere belastningen på institusjonsbaserte tjenester.

- **Psykisk helse og rustjenester**

Behovet for tjenester innen psykisk helse og rusomsorg er økende i Melhus. Dekningen av psykiatriske sykepleiere var i 2023 på 2,22 årsverk per 10 000 innbyggere, som fortsatt ligger under nasjonalt nivå. Med økt etterspørsel etter psykososial støtte og rusbehandling, er det behov for at kommunen øker kapasiteten innen psykisk helse. For å møte dette behovet, bør vi styrke våre gruppetiltak, kurs og lavterskeltilbud, samtidig som det investeres i mer individuelt tilpassede tjenester for de med mer komplekse behov. Forebyggende tiltak rettet mot ungdom og unge voksne må også være en prioritet, for å hindre at psykiske lidelser utvikler seg til mer alvorlige tilstander.

Oppsummering

Kommunehelseområdet i Melhus er godt i gang med å møte den økende etterspørselen etter tjenester som følge av befolkningsvekst og endrede helsebehov. I tråd med vedtakene fra Veivalget har vi allerede igangsatt flere tiltak for å styrke fastlegetjenestene, svangerskaps- og barselomsorgen, helsestasjonene, samt ergo- og fysioterapitjenestene, for å forberede oss på fremtidens krav. Tjenester innen psykisk helse og rus har også fått økt oppmerksomhet, med planer om å utvide kapasiteten for å kunne møte innbyggernes behov på en bedre måte. Med denne helhetlige tilnærmingen, som bygger på Veivalgets føringer, er Melhus godt posisjonert til å tilby bærekraftige og tilpassede helsetjenester i årene som kommer.

8.3 Pleie og omsorg

Området omfatter

Pleie- og omsorgstjenestene i Melhus kommune omfatter ulike typer helsetjenester rettet mot innbyggere med behov for bistand i hverdagen. Tjenestene er tilpasset både hjemmeboende og de som trenger mer omfattende pleie i institusjoner eller bofellesskap med heldøgns omsorg. Målet er å sikre god livskvalitet og støtte den enkeltes mestring av daglige aktiviteter, uansett bo- og livssituasjon.

Følgende tjenester inngår under området pleie og omsorg:

- Hjemmesykepleie
- Personlig assistanse, herunder praktisk bistand, opplæring og støttekontakt
- Bofellesskap med heldøgns bemanning
- Dagtilbud i institusjon
- Avlastningstilbud til barn og voksne
- Korttids- og langtidsopphold i institusjon

Ansvarsområde

Ifølge helse- og omsorgstjenesteloven er kommunen forpliktet til å tilby nødvendige helse- og omsorgstjenester til alle som oppholder seg i kommunen. Dette gjelder for alle grupper av pasienter og brukere, inkludert de som har fysiske eller psykiske helseproblemer, rusproblemer, sosiale utfordringer eller nedsatt funksjonsevne.

Hva som er inkludert i kommunens ansvarsområde og tjenestene kommunen skal tilby innen pleie og omsorg, er definert i punkt 6 av helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2.

- **Hjemmesykepleie**
Hjemmesykepleien gir helsetjenester til hjemmeboende innbyggere som trenger oppfølging og pleie i eget hjem. Dette kan inkludere medisinsk behandling, hjelp til personlig stell, sårpleie, medisinbehandling, samt veiledning til pårørende. Tjenesten er et viktig verktøy for å sikre at innbyggerne kan bo hjemme så lenge som mulig, og redusere behovet for institusjonsopphold.
- **Personlig assistanse**
Personlig assistanse inkluderer praktisk bistand, opplæring og støttekontakt. Dette kan innebære hjelp med daglige gjøremål som husarbeid, matlaging, handling og personlig hygiene. I tillegg tilbys opplæring i å mestre dagliglivets utfordringer, samt støttekontakt for å bidra til sosial inkludering. Personlig assistanse er en viktig del av å fremme selvstendighet og livskvalitet for innbyggere med nedsatt funksjonsevne.
- **Bofellesskap med heldøgns bemanning**
Bofellesskap med heldøgns bemanning er et tilbud for innbyggere som trenger kontinuerlig tilsyn og pleie, men som ikke har behov for institusjonsplass. Dette er et tilrettelagt botilbud for personer med behov for omfattende omsorg, som får tilgang til pleie- og omsorgstjenester døgnet rundt. Beboerne får hjelp til dagliglivets aktiviteter, samtidig som de kan bo i en hjemlig atmosfære og være en del av et fellesskap.
- **Dagtilbud i institusjon**
Dagtilbud i institusjon er rettet mot både eldre og personer med funksjonsnedsettelse som har behov for sosial samhandling, aktivitet og oppfølging i løpet av dagen. Dette tilbudet er med på å forebygge isolasjon og stimulere til aktiv deltakelse i hverdagen. For noen kan dagtilbudet være et alternativ til heldøgns omsorg, mens for andre fungerer det som en viktig støtte i kombinasjon med hjemmebaserte tjenester.
- **Avlastningstilbud til barn og voksne**
Avlastningstilbudet er rettet mot pårørende som har omsorg for barn og voksne med store omsorgsbehov. Avlastningstjenestene kan gis både i hjemmet eller i kommunale avlastningsboliger, og har som mål å gi omsorgspersoner nødvendig fri, slik at de kan opprettholde egen helse og livskvalitet. Avlastningen bidrar også til at brukere får et variert og tilpasset omsorgstilbud.
- **Korttids- og langtidsopphold i institusjon**
Institusjonsbaserte pleietjenester inkluderer både korttids- og langtidsopphold for innbyggere som har behov for omfattende medisinsk pleie og oppfølging. Korttidsopphold kan være aktuelt etter sykehusopphold eller i forbindelse med rehabilitering, mens langtidsopphold er for de som har permanente og omfattende behov for pleie. Dette sikrer at de mest pleietrengende innbyggerne får den nødvendige oppfølgingen de trenger i en trygg institusjonssetting.

Helse- og velferdskontoret fungerer som inngangsporten til alle pleie- og omsorgstjenester i Melhus kommune. Kontoret kartlegger den enkeltes behov og fatter vedtak om hvilke tjenester som skal tildeles. Kontoret er også en viktig kontaktflate for innbyggere som benytter andre deler av helse- og velferdssektoren. Det sikrer at brukere får tilgang til riktig tjeneste på rett tidspunkt, basert på deres individuelle behov og livssituasjon.

Gjennom disse tjenestene sikrer Melhus kommune at innbyggerne får nødvendige pleie- og omsorgstjenester, enten de bor hjemme, i bofellesskap eller i institusjon. Pleie- og omsorgstjenestene legger stor vekt på å tilpasse tilbudet etter den enkeltes behov og fremme livskvalitet og mestring i hverdagen.

Status og utviklingstrekk

I Kommunebarometeret for 2024 er Melhus kommune rangert på 219. plass innen pleie og omsorg. Dette er en nedgang fra forrige årene, og et signal om at kommunen fortsatt har rom for forbedringer, spesielt når det gjelder enkelte nøkkeltall. Pleie- og omsorgstjenestene utgjør 20% av barometerets totale vekt, og kommunen presterer varierende på ulike indikatorer. Nedenfor følger en analyse av ulike aspekter ved tjenestene som påvirker rangeringen, og hvordan de har utviklet seg over de siste årene.

Kompetanse og heltidsstillinger

En av styrkene innen pleie- og omsorgstjenestene i Melhus er andelen ansatte med formell fagutdanning. Til tross for en mindre nedgang i 2023, med 80,2 % av de ansatte som har formell utdanning (ned fra 82 % i 2022), ligger denne andelen fortsatt relativt høyt sammenlignet med nasjonale gjennomsnitt. Videre har andelen heltidsansatte økt jevnt og trutt, og nådd 46,79 % i 2023. Dette reflekterer et bevisst arbeid for å stabilisere arbeidsstyrken og sikre bedre kontinuitet i tjenestene.

År	Andel fagutdannede (%)	Andel heltidsansatte (%)
2019	82,7	27,34
2020	83,4	28,68
2021	82,4	34,35
2022	82,0	42,42
2023	80,2	46,79

Hjemmesykepleie og hjemmebaserte tjenester

Melhus har fokusert på å styrke de hjemmebaserte tjenestene for å møte økt etterspørsel, særlig blant eldre innbyggere. Det har vært en stabil økning i andelen hjemmeboende som mottar hjemmesykepleie, med 44 % i 2023, opp fra 40,2 % i 2021. Dette viser at flere innbyggere får nødvendig pleie i eget hjem, noe som bidrar til å avlaste sykehjemmene.

År	Andel hjemmeboende med hjemmesykepleie (%)
2021	40,2
2022	42,5
2023	44,0

Korttids- og langtidsopphold i institusjon

Andelen korttidsopphold i sykehjem har gått ned fra 20,5 % i 2022 til 15,6 % i 2023. Dette kan indikere at flere pasienter får tjenester i hjemmet eller i andre alternative boformer, men er nok mer et signal på at korttids plassene opptas av langtids pasienter som egentlig skulle hatt et annet tilbud. Samtidig ser vi at andelen skjermede plasser for demente er relativt lav, med 31,82 % i 2023, noe som kan tyde på et behov for å utvide tilbudet for denne gruppen.

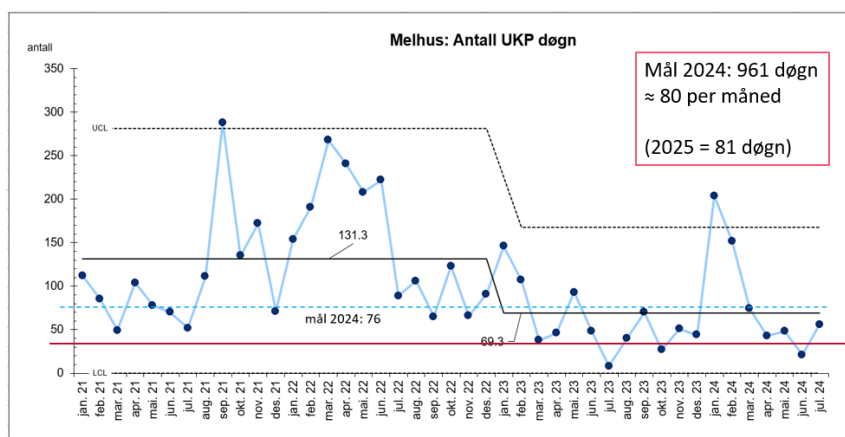
År	Andel korttidsopphold (%)	Andel skjermede plasser for demente (%)
2021	17,8	35,8
2022	20,5	34,1
2023	15,6	31,8

Utskrivningsklare pasienter

Utskrivningsklare pasienter er fortsatt en stor utfordring for Melhus kommune, til tross for at kommunen har hatt noen forbedringer på dette området de siste årene. Det er også denne faktoren som påvirker kommunens plassering i kommunebarometeren i stor grad. Ifølge den siste statusrapporten for 2024 fra samarbeidet mellom Melhus kommune og St. Olavs hospital, har Melhus hatt 690 døgn med utskrivningsklare pasienter frem til august 2024, med en prognose på 1035 døgn for hele året. Dette er en betydelig økning sammenlignet med 2023, da kommunen hadde 718 døgn med utskrivningsklare pasienter. Når vi sammenligner Melhus med andre kommuner i regionen, ligger Melhus på 394 døgn per 10 000 innbyggere, noe som er høyere enn både Ørland (195 døgn) og Oppdal (327 døgn), men lavere enn Orkland (521 døgn).

For å redusere antallet utskrivningsklare pasienter har Melhus kommune sammen med St. Olavs hospital iverksatt en rekke tiltak. Blant annet er det igangsatt et prosjekt for å styrke utskrivningsteamet, og jobber vi aktivt med forbedring av korttidsopphold for å sikre raskere overføring fra sykehuset til kommunale tjenester. Det er også planlagt å opprette et dashboard for bedre samhandling og oppfølging mellom kommunen og sykehuset.

Melhus kommune (tom. juli)

RELATIV POSISJON

Trondheim kommune.
- 101 døgn pr. 10.000 innb.

Melhus kommune
- 394 døgn pr. 10.000 innb.

Orkland kommune
- 521 døgn pr. 10.000 innb.

Ørland kommune
- 195 døgn pr. 10.000 innb.

Oppdal kommune
- 327 døgn pr. 10.000 innb.

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

Rehabilitering

Kommunen har økt sitt fokus på rehabiliteringstjenester for eldre, noe som har ført til en økning i antall rehabiliteringsplasser per 1000 innbyggere over 67 år. I 2023 var det 3,6 plasser per 1000 innbyggere, opp fra 2,5 i 2019. Dette viser en positiv utvikling som legger til rette for at flere eldre kan oppnå selvstendighet og bo hjemme lengre, i tråd med kommunens mål om å tilby mer hjemmebasert omsorg.

År	Rehabiliteringsplasser per 1000 innbyggere 67+
2019	2,5
2020	2,8
2021	3,0
2022	3,3
2023	3,6

Behov

Melhus kommune står overfor konkrete behov innen pleie- og omsorgssektoren, blant annet flere årsverk i hjemmetjenestene, utbygging av skjermede enheter for demente, styrking av avlastningstilbudet og bedre håndtering av utskrivningsklare pasienter. I tillegg er det behov for økt kompetanse blant ansatte og en videre satsing på rehabilitering og hjemmetjenester. Investeringer i disse områdene vil bidra til å møte den økende etterspørselen og sikre gode tjenester for innbyggerne.

- **Økt kapasitet i hjemmetjenestene**
Melhus kommune har sett en økning i antall eldre som skal bo hjemme lengst mulig, men dette legger press på hjemmetjenestene. Det er behov for flere årsverk i hjemmesykepleien og bedre koordinering av ressursene for å sikre at de eldre får den hjelpen de trenger. I tillegg er det behov for økt investering i og bruk av velferdsteknologi, som digitale trygghetsalarmer og medisindispensere, for å lette byrden på de ansatte og sikre bedre oppfølging av hjemmeboende.
- **Flere skjermede plasser for personer med demens**
Med en aldrende befolkning og økning i antall personer med demens, er det behov for flere skjermede enheter for denne gruppen, for eksempel i bofellesskap. Melhus kommune har per i

dag en relativt lav andel plasser for personer med demens sammenlignet med nasjonale anbefalinger. Dette gjør at mange må vente på tilrettelagte tilbud, noe som legger ytterligere press på både hjemmetjenester og pårørende. Konkrete utredningsforslag er etablering av et nytt bofellesskap i Ole Brumms hage (Nedre Melhus) og nybygg og utvidelse av Flå eldresenter.

- **Styrket håndtering av utskrivningsklare pasienter**

Selv om Melhus kommune har redusert antallet utskrivningsklare pasienter som må vente på sykehuset, er utfordringen fortsatt stor. Prognosene for 2024 viser igjen en økning i antall liggedøgn for utskrivningsklare pasienter. For å møte dette behovet må kommunen styrke kapasiteten i bofellesskap for eldre, samt utvikle et mer effektivt samarbeid med sykehuset for å sikre rask overføring til kommunale tjenester.

- **Økt kompetanse og rekruttering**

Andelen ansatte med fagutdanning i pleie- og omsorgssektoren har gått ned til 80,2 % i 2023. For å sikre kvaliteten på tjenestene er det behov for å styrke kompetanseutviklingen blant ansatte, samt forbedre rekrutteringsarbeidet. Dette er spesielt viktig for å tiltrekke yngre ansatte og for å håndtere fremtidig økt etterspørsel etter tjenester. Vi har dessverre ikke kunnet prioritere kompetanseutvikling i budsjettet på grunn av manglende rammer. Det er derfor nødvendig med økte budsjetter for både kompetanseheving blant ansatte og rekruttering av flere unge til sektoren.

- **Styrket avlastningstilbud til familier med omsorgsoppgaver**

Et økende antall familier i Melhus har behov for avlastning, spesielt de med barn eller voksne som trenger omfattende pleie. Kommunen har opplevd en økning i ventelister for avlastningstilbud, og dagens kapasitet er langt fra tilstrekkelig til å møte etterspørselen. For å avlaste familiene må kommunen utvide avlastningstilbudene, både for barn og voksne, samt utvikle nye fleksible løsninger som tilpasser seg familienes behov. Eksisterende budsjetttrammene legger imidlertid ikke opp til en utvidelse av tilbudet siden andre oppgaver må prioriteres.

- **Utvidelse av rehabiliteringstilbudet**

Melhus kommune har økt antallet rehabiliteringsplasser, men med flere eldre som ønsker å bo hjemme, er det behov for ytterligere satsing på rehabilitering. Dette inkluderer både fysiske rehabiliteringstilbud og hjemmebasert rehabilitering for å hjelpe innbyggerne med å bli selvstendige så raskt som mulig etter sykdom eller skade.

8.4 Velferdstjenester

Området omfatter

Følgende tjenester inngår under området velferdstjenester:

- Barneverntjenesten
- Sosialtjenester (NAV)
- Flyktingetjenesten og voksenopplæring

Ansvarsområde

Området velferdstjenester er berørt av følgende lover:

- Lov om barneverntjenester
- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
- Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

Ansvarsområdet for det kommunale velferdsområdet i Melhus kommune omfatter et bredt spekter av tjenester som har til hensikt å støtte og bistå innbyggere i ulike livssituasjoner. Velferdsområdet dekker følgende nøkkeltjenester:

- **Barneverntjenesten**
Barneverntjenesten har ansvar for å sikre at barn og unge vokser opp under trygge og gode forhold. Dette innebærer forebygging, beskyttelse og støtte til barn og familier som opplever utfordringer. Barnevernet arbeider tett med andre sektorer for tidlig innsats og tilrettelegging av hjelpetiltak, slik som veiledning, støttekontakter og fosterhjem.
- **Sosialtjenester (NAV)**
NAV tilbyr økonomisk bistand og sosial rådgivning til innbyggere som trenger hjelp i vanskelige perioder, for eksempel ved arbeidsledighet, sykdom eller andre sosiale utfordringer. NAV har som mål å bidra til økt selvstendighet og deltakelse i arbeidslivet, og tjenester inkluderer blant annet arbeidsrettede tiltak, økonomisk sosialhjelp og hjelp til bolig.
- **Flyktingetjenesten og voksenopplæring**
Flyktingetjenesten har ansvar for å integrere flyktninger og andre med innvandrerbakgrunn i lokalsamfunnet. Dette innebærer bosetting, veiledning og tilrettelegging av opplæring og andre tiltak som støtter flyktingenes overgang til selvstendig liv. Voksenopplæringstjenesten tilbyr språkopplæring, kvalifisering og kompetanseheving for voksne, med fokus på å tilrettelegge for arbeidslivet og deltakelse i det norske samfunnet.

Status og utviklingstrekk

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten i Melhus kommune drives i samarbeid med Skaun kommune gjennom en interkommunal tjeneste, der Melhus er vertskommune. Tjenesten er delt inn i to team – ett for mottak og undersøkelser, og ett for tiltak og omsorg. I tillegg deltar kommunen i en interkommunal barnevernvakt, sammen med 28 andre kommuner, hvor Trondheim er vertskommune. Dette gir Melhus et robust system for akutte situasjoner og sikrer rask respons når det er nødvendig.

Statsforvalteren vurderte barneverntjenesten i Melhus og Skaun for 2023, og konkluderte med at tjenesten er i god stand. Eierskapet til tjenesten er sterkt forankret både politisk og administrativt i begge kommunene, noe som har bidratt til stabil ledelse og lav turnover blant ansatte. Tjenesten har en kompetent og stabil arbeidsstyrke, og det er et stort fokus på kontinuerlig utvikling og kompetanseheving.

I samarbeid med andre kommuner deltar barneverntjenesten i læringsnettverk for å styrke utviklingen av tiltak og øke kompetansen på tvers av kommunegrensene.

En stor utfordring fremover er innføringen av nye kompetansekrav for ansatte i barnevernet, som trer i kraft fra 2031. For å møte disse kravene, vil kommunen utarbeide en plan for å sikre at alle ansatte har den nødvendige kompetansen innen fristen.

Til tross for positive vurderinger og stabil drift, er det en utfordring at antallet barn under oppfølging øker, og det er stadig behov for bedre ressurstilgang for å kunne gi alle barn en trygg start i livet.

Barneverntjenesten i Melhus har hatt særlig fokus på tidlig innsats og forebyggende tiltak, i tråd med nasjonale retningslinjer for barnevernet. Dette arbeidet vil fortsette i årene fremover, med mål om å vri tjenesten mot mer forebygging for å redusere behovet for akutte inngrep.

Et annet utfordringsområde er knyttet til mangelen på fosterforeldre i Bufdir-systemet, noe som har ført til at enkelte barn ikke raskt nok får plassert i et fosterhjem når de ikke lenger kan bo hjemme.

Barneverntjenesten i Melhus arbeider aktivt for å styrke rekrutteringen av fosterforeldre og støtteordninger for fosterhjem.

Oppsummert har barneverntjenesten i Melhus gjort betydelige fremskritt, men det er fortsatt behov for å sikre ressurstilgang og møte fremtidige kompetansekrav. Tjenesten har et godt samarbeid med andre velferdstjenester, som NAV, for å sikre en helhetlig oppfølging av barn og familier som har behov for hjelp.

Sosialtjenesten

Sosialtjenesten i Melhus kommune, som nå er en del av et interkommunalt samarbeid med Skaun kommune (hvor Skaun er vertskommune), har de siste årene gjennomgått flere strukturelle endringer. NAV-tjenestene har hatt en lav risiko for svikt ifølge Statsforvalteren, noe som indikerer en god og stabil tjenesteleveranse. Tjenesten har arbeidet systematisk med utvikling, spesielt rettet mot sårbare grupper som barn, unge, langtidsmottakere av sosial stønad, og familier i vanskelige situasjoner.

Nøkkeltall og rangering

I Kommunebarometeret for 2024 ligger Melhus kommune på 196. plass innen sosialtjenestesektoren, noe som representerer et utfordringsbilde. Sektoren er vurdert basert på 11 nøkkeltall, der de viktigste er stønadslengde, andel langtidsmottakere, kvalifiseringsstønad, og årsverk til økonomisk rådgivning.

- **Stønadslengde:** Den gjennomsnittlige stønadstiden for unge mottakere (18-24 år) i Melhus er 5 måneder, noe som indikerer at sosialhjelpen i stor grad fungerer som en midlertidig løsning. For mottakere over 25 år er stønadstiden betydelig lengre, med et gjennomsnitt på 19,9 måneder.

- **Langtidsmottakere:** Andelen mottakere som er på stønad i mer enn 6 måneder er 38,1 %, og 17,76 % mottar stønad i over 10 måneder. Dette ligger over det nasjonale gjennomsnittet, noe som indikerer at en større andel i Melhus er avhengig av langtidsstønad.
- **Hovedinntektskilde:** 16,55 % av mottakerne i Melhus har sosialhjelp som sin hovedinntekt, noe som er noe høyere enn landsgjennomsnittet på 14,41 %. Dette viser at enkelte innbyggere er i en varig økonomisk utsatt situasjon.
- **Kommunal bolig:** Melhus har en høy andel innvilgelse av kommunale boliger, hvor 87,65 % av søknadene ble godkjent i 2023, mot et nasjonalt snitt på 77,61 %. Dette er et tegn på at kommunen har prioritert å gi vanskeligstilte innbyggere tilgang til bolig.
- **Individuell plan:** En utfordring som fremdeles eksisterer er den lave bruken av individuell plan. Kun 7,69 % av langtidsmottakere har en slik plan, noe som er betydelig lavere enn nasjonalt nivå på 17,2 %. Dette peker på et forbedringsområde for mer målrettet oppfølging av mottakerne.

Utviklingstrekk

Sosialtjenesten fortsetter å fokusere på tidlig intervensjon for å forhindre langvarig avhengighet av sosialhjelp, samtidig som den søker å styrke bruken av individuelle planer for å sikre bedre målrettet bistand til de som trenger det mest.

Flyktningetjenesten

I 2022 bosatte Melhus kommune 132 flyktninger, tett opp mot det opprinnelige målet på 140. For 2023 har kommunen nesten møtt IMDi's anmodning på 130 ved å bosette 127 flyktninger. Selv med den økende tilstrømningen av flyktninger har Melhus fortsatt en relativt lav andel innbyggere med innvandrerbakgrunn, 10,3 %, sammenlignet med et nasjonalt gjennomsnitt på 18,9 % i 2022. Barnevern og integreringstiltak har blitt styrket, og kommunen mottar ros fra Statsforvalteren for sin vedvarende innsats på integreringsområdet. Melhus oppnår gode resultater når det gjelder overgangen fra introduksjonsprogram til utdanning og arbeid. Barn med innvandrerbakgrunn presterer også godt i grunnskolen. I 2024 har Melhus kommune planlagt å bosette 50 flyktninger, et betydelig lavere antall sammenlignet med tidligere år.

Voksenopplæringen i Melhus spiller en viktig rolle i integreringsarbeidet, spesielt gjennom norsk- og samfunnsfagsopplæring for flyktninger og innvandrere. Voksenopplæringen tilbyr grunnskoleopplæring, norskopplæring og kvalifiserende kurs som en del av introduksjonsprogrammet. Denne opplæringen er viktig for å legge til rette for flyktnings overgang til arbeidslivet og videre utdanning. Flyktningetjenesten og voksenopplæringen har et tett samarbeid for å sikre en helhetlig tilnærming til integrering og kompetanseheving.

Melhus kommune har fokus på å styrke tiltakene for bedre integrering, og det jobbes aktivt med samarbeid på tvers av sektorer som NAV, voksenopplæring og andre lokale aktører for å sikre at flyktninger og innvandrere får de nødvendige verktøyene for å etablere seg i kommunen. Et godt eksempel på dette er prosjektet Mersmak, som har gitt flere innvandrerkvinner en inngang til arbeidsmarkedet.

Behov for velferdstjenester i Melhus kommune for kommende periode

Barneverntjenesten

Melhus kommune har en stabil og velfungerende barneverntjeneste, og vi klarer oss med det personalet vi har. Samarbeidet med Skaun kommune og de øvrige interkommunale løsningene gir oss fortsatt en solid respons i akutte situasjoner. Vår største utfordring ligger i mangelen på fosterhjem, og det er her vi ser behov for ekstra innsats. Vi vil derfor prioritere rekruttering av fosterforeldre fremover, samtidig som vi fortsetter å styrke tidlig innsats og forebyggende arbeid for å redusere behovet for akutte inngrep.

Sosialtjenesten

Sosialtjenesten i Melhus har, til tross for en strukturendring som inkluderer et interkommunalt samarbeid med Skaun, fremdeles utfordringer. Kommunens plassering på 196. plass i Kommunebarometeret for 2024 viser at det er rom for forbedring, særlig knyttet til langtidsmottakere av sosialhjelp. Selv om tjenesten har hatt suksess med å redusere andelen mottakere av langtidsstønad, er det fortsatt en høyere andel enn nasjonalt snitt som mottar sosialhjelp som sin hovedinntekt. Dette indikerer et vedvarende behov for arbeidsrettede tiltak, økonomisk rådgivning og langsiktige støtteplaner, spesielt for sårbare grupper. For kommende periode vil fokuset ligge på å styrke individuelle oppfølgingsplaner og sikre at flere mottakere kommer over i arbeid eller utdanning.

Flyktingetjenesten og Voksenopplæring

Det forventes at antallet bosetninger av flyktninger vil holde seg lavt i 2025, noe som gir kommunen en mulighet til å konsolidere sine tjenester og fokusere mer på utfordringene knyttet til integrering. Selv om den reduserte bosettingen kan lette noen av det umiddelbare presset på tjenestene, står kommunen fortsatt overfor betydelige utfordringer, særlig innen boligmarkedet og arbeidsintegrering for flyktninger.

Boligsituasjonen for flyktninger kan bli en utfordring i Melhus. Kommunen opplever press på tilgjengelige boliger, og det blir framover vanskeligere å sikre nok kommunale boliger til de som skal bosettes. Det begrensede boligmarkedet kan føre til lengre ventetid og begrenset tilgang til egnede boliger. Det er behov for økt samarbeid med private aktører for å få tilgang til flere utleieboliger.

Selv om voksenopplæringen og introduksjonsprogrammet gir deltakerne gode verktøy som norskopplæring og samfunnskunnskap, er det fortsatt vanskelig å få flyktninger ut i arbeidslivet. Kommunen må jobbe tett med næringslivet for å skape flere arbeidsmuligheter for flyktninger og styrke tiltak for arbeidsrettet kvalifisering. Dette kan inkludere flere praksisplasser, mentorordninger, og bedre koordinering med NAV for å sikre at flyktninger får den nødvendige støtten til å komme inn i arbeidslivet.

8.5 Mål for sektoren

Sosial bærekraft

Hovedmål: Alle innbyggere opplever å være inkludert og kan delta i samfunnet

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
I Melhus kommune har vi koordinerte tjenester som sikrer effektiv og trygg bosetting av flyktninger	Antall bosatte flykninger	127	50	50

Hovedmål: Vi har innarbeidede rutiner for beredskap og jobber forebyggende mot uønskede hendelser

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Samfunnssikkerhet og beredskap er integrert i all kommunal virksomhet og planlegging	Andel enheter med beredskapsplaner for ulike hendelser, basert på ROS-analyser		100%	100%

Hovedmål: Vi legger grunnlag for å oppleve mestring og selvstendighet

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Alle innbyggere i Melhus kommune har tilgang til egen fastlege			100%	100%
I samarbeid med innbyggerne jobber kommunen forebyggende for å unngå psykisk uhelse, muskel og skjellettproblemer i befolkningen	Psykiske symptomer/lidelser 0 - 74 år per 1000 innbyggere (Folkehelseprofil)		140	10% nedgang ift. forrige år
Vi har et kommunalt tilbud til alle pasienter på sykehus samme dag som de er utskrivningsklare	Pasienter med flest liggedøgn somatikk		2	2
	PO12 Døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter pr. 10.000 innbyggere (Kommunebarometeret, Melhus kommune)		30	30
Vi har gode digitale tjenester som ivaretar brukernes behov	Antall tjenester som det kan søkes på digitalt		100%	100%
Våre tjenester bidrar aktivt til at den enkelte mestrer egen hverdag på høyest mulig nivå i mestringstrappa	Andel innbyggere 80 + som bruker hjemmetjeneste (KOSTRA)		>40%	>40%

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
	Deltakere i introduksjonsprogram over i jobb eller utdanning		>60%	>60%
	HE02 Andel av fastlegelistene som er åpne		25	25
	HE04 Andel ledige listeplasser		50	50
	Netto driftsutgifter til barnevern per innbygger 0-17 år (KOSTRA)		=gjennomsnitt KOSTRA-gruppe 7	=gjennomsnitt KOSTRA-gruppe 7
	Netto driftsutgifter til diagnose, behandling, re-/habilitering beløp per innbygger (KOSTRA)		=gjennomsnitt KOSTRA-gruppe 7	=gjennomsnitt KOSTRA-gruppe 7
	Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjenesten beløp per innbygger 0-20 år (KOSTRA)		>gjennomsnitt KOSTRA-gruppe 7	>gjennomsnitt KOSTRA-gruppe 7
	Netto driftsutgifter til sosialsektoren samlet per innbygger 20-66 år (KOSTRA)		<gjennomsnitt KOSTRA-gruppe 7	<gjennomsnitt KOSTRA-gruppe 7
	PO11 Andel vedtak om helsetjenester i hjemmet, som iverksettes innen 15 dager		100	100%
	PO13 Andel trygghetsalarmer blant hjemmeboende eldre enn 80 år		50	>gjennomsnitt KOSTRA-gruppe 7

Økonomisk bærekraft

Hovedmål: Melhus kommune er en attraktiv og ansvarlig arbeidsgiver som fører en bærekraftig forvaltning av ressursene våre

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Brukerundersøkelser brukes aktivt i forbedringsarbeidet i samarbeid med HMS-utvalget				

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Det totale sykefraværet i Melhus kommune er under 7%	Antall gjennomførte sluttsamtaler		35	35
	Korttidsfravær		<2%	<2%
	Langtidsfravær		<5,5%	<5,5%
	Totalt fravær	9,7 %	7,5 %	<7,5%
Medarbeiderundersøkelsen brukes aktivt i forbedringsarbeidet i samarbeid med HMS-utvalget Melhus kommune beholder og rekrutterer ledere og medarbeidere med riktig kompetanse				
Melhus kommune har en heltidskultur	Andel heltidsansatte i turnus	37,1%	40%	50%
	Andel heltidsansatte som ikke jobber turnus		100%	100%
	Antall ansatte i rene helgestillinger		95	<lavere enn resultat i 2024
	Antall ansatte tilsatt i 100 % stilling		180	>høyere enn resultat for 2024
	Antall utlyste deltidsstillinger		0	0
	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse i turnus		>80%	>80%
	Årsverk grunnturnus (faste ansatte + ledige stillinger)		340	350
Veivalgsprosjekt - Øke andel av budsjettet til hjemmebaserte tjenester	Hjemmetjenestens (HJTJ) andel av kostnader innen pleie og omsorg (HJTJ+INST+BoA)		>50%	>55%
Vi holder tildelt netto budsjettramme	Prosentvist avvik fra budsjett totalt		0 %	0 %
	Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon i kroner (KOSTRA)		4650	<gjennomsnitt KOSTRA-gruppe 7
Våre ansatte har nødvendig faglig kompetanse	Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten med helseutdanning (KOSTRA)		0,8	=gjennomsnitt KOSTRA-gruppe 7

8.6 Budsjettall

Tabell 8.1 er en oppstilling over hvordan sektorens og enhetens rammer er endret over tid.

Tabell 8.1 Budsjett per enhetsområde innenfor sektor helse og velferd. Beløp i tusen kroner.						
Enheter	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Endring fra 2024 - 2025	Herav tiltak i 2025	Tiltaksnr.
Overordnede nye politiske tiltak	0	0	-315	-315	-315	PO04, PO05, HV36
Helse og velferd kommunalsjef	27 410	26 046	30 428	4 382	6 647	HV05,HV37
Bo og aktivitet	50 662	49 034	48 271	-763	- 1 200	HV06,10,12, 18
Familie, forebygging og mestring	84 378	99 559	100 703	1 144	290	HV30
Hjemmebaserte tjenester	108 810	113 323	113 475	152	-1 425	HV07,HV08 ,HV11,HV2 6
Institusjonstjenesten	98 208	98 453	98 451	-2	50	HV27
Flyktningetjenesten og voksenopplæring	-9 840	7 489	7 827	338		
Arbeid og helse	76 391	80 319	81 558	1 239	930	HV03,HV04
Prosjekt		0	0	0		
Sum netto bevilgning	437 455	474 223	480 398	6 175	-1 670	
Avsetning til bundne driftsfond	4 300	-	-	-		
Bruk av bundne driftsfond	-1 480	-4	-2 200	-2 196		
Avsetning til disposisjonsfond	0	8 000	-	-8 000		
Bruk av disposisjonsfond	-1 759	-4 660	-6 086	-1 426		
Andre generelle driftsinntekter	-74 677	-	-	-		
Sum bevilgninger	511 071	470 887	488 684	17 797		

Budsjettet for 2025 inneholder justeringer som både kan klassifiseres som konsekvensjusteringer og nye tiltak. Dette innebærer også endring i pris for de fleste tjenester/produkter som kjøpes, samt gebyr og lønnsvekst. Også konsekvensene av lønnsoppjøret i kapittel 3, 4 og 5 er innarbeidet i budsjettforslaget.

Følgende innsparingstiltak er innarbeidet i rådmannens forslag til helse- og velferdssektorens budsjett for 2025:

- **HV06 Sikring av kvalitet og kontinuitet: omstilling av små bofellesskap (- 3 500 000 kroner).** Tiltaket innebærer en omstilling ved å avvikle små bofellesskap som ikke kan driftes innenfor de økonomiske rammene for vedtatt pleiefaktor. Skrivarbakken bofellesskap foreslås konkret, da det i dag driftes med en bemanning på 7,9 årsverk, selv om pleiefaktoren tilsier kun 4,4 årsverk. Ved å bruke to ledige leiligheter på Moesgrinda og to ledige plasser i andre bofellesskap, vil kommunen oppnå bedre faglig dekning og en mer effektiv utnyttelse av personalressurser. Dette bidrar til å sikre kvalitet og kontinuitet i tjenestene. Tiltaket vil gi økonomiske og ressursmessige fordeler ved bedre faglig dekning og mer effektiv bruk av personalressurser. Samtidig kan det få negative konsekvenser for brukerne, særlig de som er sensitive for endringer og som har behov for stabilitet og tett oppfølging. Kommunen må derfor legge stor vekt på en godt planlagt overgangsprosess for å ivareta brukernes behov og sikre at kvaliteten på omsorgstjenestene opprettholdes.
- **HV18 Avvikling av kjøp av tjenester fra ekstern leverandør til BOA (-1 200 000 kroner):** Dette tiltaket innebærer å starte prosessen med å avvikle kjøp av tjenester fra ekstern leverandør for flere brukere i BOA (bolig med omsorgstjenester). Målet er at kommunen selv skal overta driften av disse tjenestene for å redusere kostnadene knyttet til eksterne leverandører. Tiltaket har potensial for store økonomiske besparelser og økt kontroll over tjenestene, men det vil kreve nøye planlegging for å sikre en smidig overgang og opprettholde kvaliteten i omsorgstilbudet. Kommunen må vurdere investeringsbehov og de praktiske utfordringene knyttet til overføringen, og sørge for god kommunikasjon med brukerne for å unngå usikkerhet og redusert kvalitet i tjenestene.
- **HV12 Omlegging av transportordning for brukere av Melhus arbeidssenter og dagtilbud (-350 000 kroner):** Tiltaket innebærer å endre dagens transportordning, hvor kommunen har dekket transportkostnadene for de fleste brukere til dagtilbud som Melhus arbeidssenter. Kommunen er ikke forpliktet til å dekke transportkostnadene, og det foreslås derfor at brukerne selv overtar ansvaret for disse kostnadene. Dette vil gi en årlig besparelse på cirka 350 000 kroner for Melhus arbeidssenter, med tilsvarende besparelser for andre dagtilbud. Tiltaket gir en betydelig økonomisk besparelse og styrker kommunens mulighet til å prioritere lovpålagte oppgaver, men kan ha negative konsekvenser for sårbare brukere som risikerer å få redusert tilgang til dagtilbudene. Kommunen bør vurdere støtteordninger eller unntak for de som trenger det mest, for å sikre at alle fortsatt har lik tilgang til viktige tjenester uten å bli ekskludert på grunn av transportutfordringer.
- **HV08 Omprioritering av ressurser: Avslutning av «Inn på tunet» (-550 000 kroner):** Innsparingstiltaket innebærer å avslutte tilbudet "Inn på tunet" fra 1. januar 2025 og omprioritere ressursene til andre tiltak i egen regi. "Inn på tunet" er et velferdstilbud som gir tilrettelagte aktiviteter på gårdsbruk for personer med ulike behov, som eldre, personer med psykiske lidelser eller utviklingshemming, og barn og unge med særskilte behov. Avslutningen av dette tilbudet gjøres for å redusere kostnader knyttet til drift og deltakelse i programmet. Tiltaket vil gi økonomiske besparelser og bedre kontroll over ressursbruken ved at kommunen kan omprioritere midler til egne tiltak. Samtidig vil det medføre betydelige negative konsekvenser for brukerne som har nytt godt av det tilrettelagte tilbudet "Inn på tunet", særlig innen sosial kontakt og spesialtilpasset terapi. Kommunen bør vurdere alternative tilbud for å kompensere for tapet av dette unike tilbudet og sikre at brukernes behov fortsatt ivaretas på en god måte.

- **HV10 Effektivisering av ledelse: Sammenslåing av avdelinger i BoA (-850 000 kroner):** Rådmannen foreslår å slå sammen flere avdelinger innenfor BoA (boliger med omsorgstjenester) som en del av innsparingstiltakene for å optimalisere ressursutnyttelsen, redusere administrasjonskostnader og effektivisere driften. Målet er å gjennomføre tiltaket uten å gå på bekostning av kvaliteten på tjenestene til innbyggerne. Tiltaket kan gi betydelige økonomiske besparelser og effektivisering av ressursbruken i BoA, men det vil kreve nøye planlegging og god gjennomføring for å sikre at kvaliteten på tjenestene opprettholdes. Det er viktig å ha en god dialog med de ansatte for å håndtere omstillingen, samtidig som innbyggerne fortsatt får de nødvendige omsorgstjenestene på en tilfredsstillende måte.
- **HV11 Effektivisering av ledelse: sammenslåing av avdelinger i hjemmetjenesten (-850 000 kroner):** Tiltaket innebærer en sammenslåing av avdelingene Bortistu og Utistu innenfor hjemmetjenesten som en del av innsparingstiltakene. Målet er å optimalisere ressursutnyttelsen, redusere administrasjonskostnader og effektivisere driften, samtidig som kvaliteten på tjenestene opprettholdes. Sammenslåing av avdelingene Bortistu og Utistu kan gi betydelige økonomiske og organisatoriske fordeler, men det vil kreve grundig planlegging og god gjennomføring for å sikre at tjenestekvaliteten opprettholdes. Det er viktig å involvere ansatte i omstillingen for å sikre en smidig prosess, samtidig som brukerne må informeres godt for å unngå bekymringer knyttet til omsorgstilbudet.
- **HV07 Gjennomgang av gebyrregulativ og innføring av "ikke oppmøtt"-gebyr (-25 000 kroner):** Tiltaket innebærer en gjennomgang av gebyrregulativet med sikte på å innføre en "ikke oppmøtt"-pris for tjenester som tilbys ved aktivitetssenter og lignende. Brukere som ikke møter opp til avtalt tid uten å gi beskjed, vil bli belastet med et gebyr. Hensikten med tiltaket er å redusere unødvendige kostnader knyttet til personalressurser som er satt av til tjenester som ikke blir brukt, samt å stimulere til mer ansvarlig bruk av tilbudene. Dette vil bidra til en mer effektiv ressursutnyttelse og redusere tapte inntekter. Tiltaket vil kunne gi en positiv effekt i form av bedre ressursutnyttelse og reduserte unødvendige kostnader for kommunen. Imidlertid kan det også medføre en økonomisk belastning for enkelte brukere og en økning i administrativt arbeid. Kommunen bør vurdere å implementere unntak for brukere som har spesielle behov, for å sikre at gebyret ikke fører til sosial ekskludering eller unødvendig misnøye blant brukerne.
- **HV03 Omprioritering av ressurser: Avslutning av kommunesamarbeid med Trondheim kommune om legevakt (-1 500 000 kroner):** Tiltaket innebærer en avslutning av Melhus kommunes interkommunale samarbeid med Trondheim kommune om legevakt på kveld, natt, helg og helligdager. Dagens avtale for 2024 er prognoseberegnet til 600 kroner per innbygger, og Trondheim kommune har varslet at de ønsker å reforhandle avtalen med høyere kostnader som resultat. Ved å avslutte samarbeidet, vurderes det å etablere et eget legevakttilbud lokalt eller finne alternative løsninger. Tiltaket gir mulighet for økt økonomisk kontroll og fleksibilitet, men innebærer samtidig oppstartskostnader. Melhus kommune bør vurdere alternativer nøye, inkludert lokale løsninger eller samarbeid med andre kommuner, for å sikre et bærekraftig helsetilbud til sine innbyggere.
- **HV04 Omprioritering av ressurser: Avslutning av kommunesamarbeid med Trondheim kommune om miljørettet helsevern (-1 171 000 kroner):** Tiltaket innebærer å si opp vertskommuneavtalen med Trondheim kommune for miljørettet helsevern fra 2026, hvor dagens kostnad er kr. 1 171 000,- i 2024. Melhus kommune har nå en kommuneoverlege i 100 % stilling som er under spesialisering i samfunnsmedisin. Det vurderes at fra 2026 kan stillingen ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å organisere miljørettet helsevern selv. Det er imidlertid sårbart å si opp avtalen før kompetansen er fullt på plass, og det er risiko knyttet til fravær eller vakanse i stillingen. Tiltaket gir økonomiske besparelser og mulighet for å bygge opp lokal kompetanse innen

miljørettet helsevern, men innebærer også betydelig risiko knyttet til overgangen. Det er viktig å sikre at kompetansen er på plass før avtalen sies opp, og at det legges til rette for å håndtere sårbarheter ved fravær eller vakanse i kommuneoverlegestillingen.

- **HV01 Omprioritering av støtte til Senter mot Incest (-139 000 kroner):** Tiltaket innebærer å avslutte det årlige tilskuddet til Trondheim senter mot incest og seksuelle overgrep. Kommunen har ikke statistikk på hvor mange av kommunens innbyggere som benytter seg av tilbudet. Det argumenteres for at helsestasjon- og skolehelsetjenesten, fastleger, samt avdelingen for psykisk helse og rus allerede gir et godt lokalt tilbud til målgruppen. I tillegg ønsker kommunen å etablere et lavterskel digitalt «drop-in»-tilbud gjennom avdelingen for psykisk helse og rus, som også kan være relevant for målgruppen. Tiltaket vil gi økonomiske besparelser og mulighet til å styrke lokale tjenester og etablere et digitalt «drop-in»-tilbud. Samtidig kan det føre til redusert tilgang til spesialisert kompetanse og tjenester for innbyggere som har behov for hjelp knyttet til incest og seksuelle overgrep. Det vil være viktig å sikre at det nye lavterskeltilbudet blir raskt etablert og kjent blant målgruppen, samt å sikre at lokale tjenester har kapasitet og kompetanse til å møte behovene.
- **HV02 Omprioritering av ressurser: Avslutning av Korsvegen legekontor (-610 000 kroner):** Tiltaket innebærer en avvikling av Korsvegen legekontor, der fastlegene i kommunen har uttrykt behov for nye prioriteringer andre steder. Lege er kun til stede ved kontoret én dag hver 14. dag og ikke i ferier. For å opprettholde tilbudet vil det være nødvendig med investeringer på omtrent 1 000 000 kroner for å oppgradere IT-infrastruktur og utstyr. Avviklingen vil berøre rundt 120 pasienter, hovedsakelig eldre og skrøpelige, som vil måtte reise til Melhus legesenter eller til en annen fastlege. Tiltaket vil gi økonomiske besparelser og mulighet til å styrke helsetilbudet andre steder i kommunen, men det kan ha negative konsekvenser for de eldre pasientene som i dag benytter seg av Korsvegen legekontor. Kommunen bør vurdere tiltak for å minimere de praktiske og helsemessige konsekvensene for de berørte pasientene, som for eksempel å tilby transporttjenester eller digitale helsetilbud.
- **HV05 Omprioritering av ressurser: Avvikling av samarbeid om KAD-senger med Trondheim kommune (-1 800 000 kroner):** Fastlegene i Melhus kommune har meldt om utfordringer med å benytte de interkommunale KAD-plassene (kommunale akutt døgnplasser) på Øya helsehus. Som et svar på dette, foreslås det å opprette lokale plasser for øyeblikkelig hjelp og korttidsopphold i Melhus kommune. Dette vil gjøre det lettere for fastlegene å henvise pasienter til kortsiktig pleie og øyeblikkelig hjelp uten å måtte benytte seg av KAD-plassene på Øya. Per dags dato betaler vi mer enn 4 MNOK for litt under 2 plasser. En vanlig sykehjemsplass koster kommunen ca. 16, MNOK per plass per år. Tiltaket gir potensiale for bedre helseoppfølging og økonomiske besparelser på lang sikt, men krever noen oppstarts investeringer og en plan for bemanning og drift. Ved å opprette lokale KAD-plasser kan kommunen tilby raskere og mer tilgjengelige tjenester til sine innbyggere, men det vil kreve nøye planlegging og investering i ressurser for å sikre en bærekraftig og effektiv tjeneste.

Følgende tiltak for å styrke budsjettet til helse- og velferdssektoren er innarbeidet i budsjettet for 2025:

- **Stabiliseringstiltak Lundamo legesenter (800 000 kroner):** vedtatt av kommunestyret i 1. tertial 2024.
- **HV26 Opprettelse av stilling som velferdsteknolog, finansiert i 3 år med fondsmidler fra sektorfondet for helse og velferd (900 000 kroner):** Dette tiltaket innebærer opprettelse av en stilling som velferdsteknolog, med finansiering i tre år fra fondsmidler i sektorfondet for helse og velferd. Velferdsteknologen skal ha ansvar for å bistå med innføring og bruk av

velferdsteknologiske hjelpemidler, både i hjemmet og på institusjoner. Dette omfatter installasjon, drift, vedlikehold og teknisk støtte. Stillingen vil bli plassert ved helse- og velferdskontoret, i innsatsteamet, for å optimalisere samarbeid på tvers av tjenester. Målet er å bidra til at pasienter kan komme raskere hjem etter behandling eller bo hjemme lengre ved hjelp av teknologiske løsninger som øker trygghet og selvstendighet. Opprettelse av stillingen som velferdsteknolog vil være en viktig investering i kommunens helse- og velferdstjenester. Tiltaket vil bidra til bedre bruk av velferdsteknologi, sikre raskere hjemsendelse av pasienter og gjøre det mulig for flere å bo lengre hjemme med teknologisk støtte. Kostnader og teknologiske utfordringer må håndteres, men stillingen vil ha potensial til å gi betydelige gevinster både økonomisk og sosialt, samtidig som den styrker kompetansen internt i kommunen.

- **HV30 Anskaffelse nytt fagprogram barnevern (290 000 kroner):** Barneverntjenesten i Melhus kommune har signert en avtale med Netcompany for anskaffelse av det nye fagprogrammet Modulus Barn. Dette programmet skal erstatte det eksisterende systemet og forbedre funksjonaliteten for ansatte i barnevernet. Overgangen til det nye programmet vil påbegynnes i nær fremtid, med en planlagt Go-live i mars neste år, slik at tjenesten kan være godt i gang med bruken før sommerferien. Ansatte ser frem til et nytt og forbedret system som vil effektivisere arbeidsflyten og styrke barnevernstjenestens evne til å følge opp barn og familier. Den årlige kostnaden for Modulus Barn vil være tilnærmet lik dagens kostnad for det eksisterende fagprogrammet. I tillegg vil det påløpe en implementeringskostnad i 2025, som fordeles i henhold til den vedtatte samarbeidsavtalen med Skaun kommune. Implementeringskostnaden for Melhus og Skaun vil være totalt 436 062 kroner, hvorav Melhus kommune skal dekke 287 801 kroner og Skaun kommune 148 261 kroner. Anskaffelsen av Modulus Barn som nytt fagprogram for barnevernet gir Melhus kommune et kraftigere verktøy for å håndtere saksbehandling og oppfølging av barn. Selv om implementeringskostnadene er betydelige, vil programmet bidra til en mer effektiv tjeneste på lang sikt, og forberedelsene vil sikre en smidig overgang før sommeren neste år.
- **HV37 Økte driftskostnader som følge av bofellesskapet Ole Brumms hage (6 647 000 kroner):** oppfølging av kommunestyrevedtak etter 1. tertial 2024.

I tillegg til disse tiltakene har rådmannen mottatt innspill om flere kostnadsområder som det ikke har vært mulig å finne dekning for innenfor budsjetttrammene for helse- og velferdssektoren:

- **HV33 Innkjøp av nye kontormøbler til hjemmetjenesten (180 000 kroner):** Tiltaket innebærer anskaffelse av nye kontormøbler til hjemmetjenesten, som har hatt behov for oppgradering i flere år. De eksisterende møblene er slitt og utdaterte, noe som påvirker både arbeidsmiljøet og effektiviteten i arbeidet. Formålet med dette tiltaket er å forbedre de fysiske arbeidsforholdene for ansatte i hjemmetjenesten, som tilbringer mye tid på kontoret med administrativt arbeid, planlegging, koordinering og rapportering. Ergonomiske og funksjonelle møbler vil bidra til økt trivsel og produktivitet blant ansatte. Tiltaket med innkjøp av nye kontormøbler til hjemmetjenesten vil bidra til et bedre arbeidsmiljø og økt trivsel for ansatte. Det vil på kort sikt medføre kostnader, men investering i ergonomi og funksjonalitet kan forebygge belastningsskader, øke produktiviteten og styrke rekrutteringen av nye ansatte. Tiltaket er en langsiktig investering i arbeidsmiljøet som vil gi positive effekter for både ansatte og brukerne av hjemmetjenesten.
- **HV35 Innkjøp av inventar og hjelpemidler til institusjonstjenesten (200 000 kroner):** De siste årene har institusjonstjenesten hatt begrenset budsjett til å fornye nødvendige inventar og hjelpemidler. For å kunne tilby pasientene et verdig og kvalitetsmessig tjenestetilbud, foreslås det nå et tiltak

for innkjøp av nye dostoler, rullatorer og andre (medisinske) hjelpemidler som er kritiske for daglig omsorg og pleie av beboere på institusjonene. Behovet for oppgradering av inventar har økt, og mange av hjelpemidlene som brukes i dag er utslitte eller utdatert. Tiltaket med innkjøp av nye dostoler, rullatorer og andre medisinske hjelpemidler er avgjørende for å opprettholde et verdig tjenestetilbud i institusjonstjenesten. Investeringen vil på kort sikt medføre økte kostnader, men gevinsten i form av bedre sikkerhet, kvalitet og trivsel for både beboere og ansatte gjør tiltaket viktig for å sikre en bærekraftig og verdig omsorgstjeneste på lang sikt.

- *HV27 Avsette driftsmidler til pårørendeutvalget (100 000 kroner):* Dette tiltaket innebærer å avsette driftsmidler til å støtte det allerede etablerte pårørendeutvalget, som har som mål å styrke samarbeidet mellom pårørende, institusjoner og helse- og omsorgstjenestene i kommunen. Driftsmidlene vil dekke utgifter til organisering av møter, produksjon av informasjonsmateriell, kurs og opplæring for pårørende, samt aktiviteter som fremmer dialog og involvering av pårørende i utviklingen av tjenestetilbudet. Driftsmidler til det allerede etablerte pårørendeutvalget vil sikre at pårørende fortsatt kan være en aktiv medvirkende part i utviklingen av helse- og omsorgstjenester. Tiltaket vil styrke dialogen mellom pårørende og helsepersonell, bidra til bedre tjenester, og gi pårørende økt støtte og opplæring.
- *HV25 Innkjøp av korttidshjelpemidler og vedlikehold (90 000 kroner):* Kommunen er forpliktet til å tilby hjelpemidler til personer med midlertidige funksjonsnedsettelse i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven. Dette inkluderer anskaffelse, utlån, vedlikehold og tilpasning av hjelpemidler som bidrar til å øke den enkeltes selvstendighet og livskvalitet. Kommunen har ansvar for at korttidshjelpemidler er tilgjengelige og i god stand, slik at de kan brukes trygt og effektivt av brukerne. Tiltaket innebærer innkjøp av korttidshjelpemidler til en kostnad på 40 000 kroner, samt å dekke service og vedlikehold av disse hjelpemidlene til en kostnad på 50 000 kroner. Dette gir en total investering på 90 000 kroner. Korttidshjelpemidler er utstyr som lånes ut til personer som har midlertidige behov, for eksempel etter skade, sykdom eller operasjon. Eksempler på slike hjelpemidler inkluderer rullestoler, krykker og toalettforhøyninger. Tiltaket vil styrke kommunens evne til å møte behovet for rask levering av korttidshjelpemidler, noe som er viktig for å sikre effektiv rehabilitering og bidra til raskere utskrivning fra sykehus. Innkjøp av korttidshjelpemidler og deres vedlikehold vil gi kommunen en forbedring i evnen til å møte akutte og midlertidige behov for hjelpemidler. Dette vil føre til bedre rehabilitering og økt livskvalitet for brukerne, samtidig som det sikrer trygg bruk gjennom regelmessig service. Tiltaket krever investeringer, men kan bidra til å redusere presset på helseinstitusjoner og øke kommunens evne til å tilby gode tjenester.
- *HV24 Avsette midler til disposisjon for ulike tiltak ifm. tverrfaglig strategi for barn og ungdom (500 000 kroner):* Tverrfaglig samarbeidsgruppe for barn og unge har identifisert et behov for å avsette midler til disposisjon for ulike tiltak, særlig aktiviteter for ungdom i ferier og til håndtering av uforutsette situasjoner som krever rask handling. I dag brukes det mye tid på å avklare hvem som har midler tilgjengelig, noe som kan forsinke iverksettingen av nødvendige tiltak. Dette forslaget innebærer å etablere en felles pott som kan brukes fleksibelt for å støtte både akutte behov og kompetanseheving, som implementering av BTI-modellen (Bedre Tverrfaglig Innsats). Etablering av en felles pott for tverrfaglig arbeid rettet mot barn og unge vil gi større fleksibilitet og effektivitet i å iverksette nødvendige tiltak, samtidig som det gir mulighet for kompetanseheving blant ansatte. Tiltaket vil redusere administrasjonsbyrden og sikre raskere respons i akutte situasjoner.
- *HV23 Frikjøp av barnehageansatte til å drive ICDP-grupper (International Child Development Programme) for familier i Melhus kommune (100 000 kroner):* Dette tiltaket innebærer å frikjøpe barnehageansatte for å lede ICDP-grupper for familier i hele Melhus kommune. ICDP er et

foreldreveiledningsprogram som fremmer positiv samhandling mellom foreldre og barn, og ved å frikjøpe ansatte fra barnehagetjenesten vil kommunen kunne styrke både den interne kompetansen i barnehagen og samtidig dele denne kompetansen på tvers av tjenestene. Formålet med tiltaket er å sørge for raskere tilgang til foreldregrupper, redusere ventetiden, og bidra til forebyggende arbeid rettet mot familier. Tiltaket med frikjøp av barnehageansatte for å lede ICDP-grupper kan ha mange positive effekter, inkludert raskere tilgang til foreldregrupper, styrket kompetanse i barnehagene, og bedre forebyggende arbeid rettet mot familier. Samtidig vil det kreve økonomiske investeringer og nøye planlegging for å sikre tilstrekkelig bemanning i barnehagene, samt sikre at medarbeidernes arbeidsbelastning ikke blir for høy. Tiltaket vil på sikt kunne bidra til bedre kvalitet i kommunens tjenester og økt trivsel blant familier og barn.

- *HV22 Økt tilgjengelighet av tjenestebiler for FAFOM (480 000 kroner):* Tiltaket innebærer å utvide tilgangen til tjenestebiler for avdelinger innenfor FAFOM. Per i dag benytter barneverntjenesten tjenestebiler, mens ergo- og fysioterapitjenesten samt helsestasjon- og skolehelsetjenesten ofte må benytte private biler i tjenesteformål. Dette skaper utfordringer knyttet til effektivitet, reisetid og ansattes bruk av private ressurser i tjenesten. I tillegg har avlastningstjenesten et spesifikt behov for en større bil tilpasset rullestolbrukere for transport av brukere med spesielle behov. Tiltaket foreslår å starte med tre ordinære tjenestebiler og én spesialtilpasset bil for avlastningstjenesten. Kostnaden for ordinære biler er anslått til cirka 100 000 kroner per bil, mens den spesialtilpassede bilen for avlastningstjenesten vil ha en betydelig høyere kostnad. Tiltaket med å øke tilgjengeligheten av tjenestebiler for FAFOM-avdelingene vil gi økt effektivitet, redusere bruken av private biler, og sikre bedre tilrettelegging for brukere med spesielle behov. Samtidig vil det kreve en betydelig investering både i kjøretøy og løpende driftskostnader. Tiltaket vil forbedre tjenestekvaliteten for både ansatte og brukere, men må balanseres mot de økonomiske og administrative utfordringene knyttet til drift og vedlikehold.
- *HV21 Styrking av BPA-ordningen ifm underfinansiering (3 500 000 kroner):* Dette tiltaket innebærer en økning i budsjetttrammen for å dekke økt behov for brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og for å håndtere prisøkninger knyttet til private leverandører av BPA-tjenester. Kommunen har en lovpålagt forpliktelse til å tilby BPA til innbyggere som oppfyller kriteriene i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven. BPA er en tjeneste som skal bidra til at personer med langvarige og omfattende behov for bistand kan leve selvstendig og delta aktivt i samfunnet. Dette innebærer at kommunen må sørge for at tjenesten er tilgjengelig for de som oppfyller kravene, og at den leveres i henhold til lovverket, som fastsatt i helse- og omsorgstjenesteloven. For brukere som kvalifiserer for BPA, er kommunen ansvarlig for å finansiere og tilrettelegge tjenesten, enten gjennom egne tjenester eller ved kjøp fra private leverandører. Økt etterspørsel etter BPA, kombinert med prisøkninger på private tjenester, har skapt behov for en justering i budsjettet for å sikre at tjenesten oppfyller kravene og brukernes rettigheter. Tiltaket med å øke budsjetttrammen for BPA er nødvendig for å dekke det økende behovet og sikre at kommunen kan levere tjenester i tråd med brukernes rettigheter. En tilstrekkelig finansiering vil forhindre underskudd og sikre stabil drift av BPA-tjenestene. Samtidig må kommunen være forberedt på budsjetteringsutfordringer som følge av prisøkninger og økt avhengighet av private leverandører.
- *HV19 Videreføring av samarbeidet med Vekst Melhus om postvert og korttids hjelpemidler (930 000 kroner):* Tiltaket innebærer videreføring av samarbeidet med Vekst Melhus for å støtte distribusjon og vedlikehold av korttidshjelpemidler samt øke bruken av postverter. Samarbeidet bidrar til raskere hjemsendelse av utskrivningsklare pasienter og økt kapasitet i helsetjenestene ved bruk av postverter. Dette vil forbedre helsetjenestens flyt og tilby arbeid til personer som står i fare for sosialt utenforskap. Samtidig vil Vekst Melhus kunne ta ansvar for distribusjon,

vedlikehold og klargjøring av korttidshjelpemidler som er avgjørende for pasientenes rehabilitering.

- **Kommunale forpliktelser og organisering av korttidshjelpemidler:** Kommunen har ansvar for å sørge for at korttidshjelpemidler, som rullestoler, ganghjelpemidler og andre nødvendige hjelpemidler, raskt blir tilgjengelige for pasienter med midlertidige funksjonsnedsettelse. Dette inkluderer ansvar for distribusjon, vedlikehold og tilpasning, slik at pasienter som skrives ut fra sykehus kan få hjelpemidler direkte levert hjem. Et raskt og effektivt system for hjelpemidler bidrar til at pasientene kan bo hjemme lengre og redusere behovet for sykehustjenester. Andre kommuner organiserer dette gjennom kommunale hjelpemiddellagre, interkommunalt samarbeid eller ved bruk av private aktører. I dette tiltaket vil Vekst Melhus fortsette å bidra med distribusjon og vedlikehold av korttidshjelpemidler, en tjeneste som sikrer at utstyret alltid er i god stand og lett tilgjengelig for de som trenger det. Dette reduserer belastningen på helsepersonell og sikrer en mer smidig overgang fra sykehus til hjemmet for pasientene.
- **Postverter og livskvalitet for beboere:** Postverter skaper trivsel og sosialt samvær for beboere i institusjoner, noe som er viktig for å motvirke ensomhet blant eldre og andre sårbare grupper. Videreføringen av samarbeidet med Vekst Melhus vil gi betydelige fordeler for helse- og omsorgstjenestene, både gjennom raskere hjemsendelse av utskrivningsklare pasienter og vedlikehold og distribusjon av korttidshjelpemidler. Postverter vil også bidra til økt sosial trivsel for beboere på institusjoner. Samtidig vil samarbeidet bidra til sosial inkludering ved å gi personer i risikozonen for sosialt utenforskap arbeid. Tiltaket er imidlertid avhengig av tilførsel av friske midler for å kunne videreføres.

Helse- og velferdssektoren har i tillegg identifisert ytterligere innsparingsmuligheter, som ikke er innarbeidet i budsjettet for 2025:

- *HV17 Nedbemanning av 100 % stilling i familiestøtteteamet i helsestasjon- og skolehelsetjenesten (-425 000 kroner):* Tiltaket innebærer å redusere familiestøtteteamet med én helsesykepleier i 100 % stilling, som vil ha omfattende konsekvenser for tjenestens evne til å tilby viktige forebyggende tiltak for barn, unge og deres familier. Familiestøtteteamet består i dag av 1,5 årsverk fra helsestasjon- og skolehelsetjenesten og 0,5 årsverk fra psykisk helse og rus. Reduksjonen vil svekke flere forebyggende tiltak, inkludert ICDP (International Child Development Program)-gruppetilbud og COS-P (Circle of Security Parenting)-grupper. Tiltaket vil gi kortsiktige økonomiske besparelser, men det vil svekke kommunens evne til å tilby forebyggende tjenester til barn, unge og deres familier. Dette kan på sikt føre til økt behov for mer intensive og kostbare tjenester, som barneverntjeneste og psykisk helsevern, samt en svekkelse av det forebyggende arbeidet som kommunen er forpliktet til å levere. Det vil være viktig å vurdere om besparelsene oppveier de langsiktige konsekvensene for innbyggernes helse og velferd.
- *HV16 Fjerning av turnusfysioterapeutstilling i 2025 (-103 000 kroner):* Dette tiltaket innebærer å avslutte ordningen med turnusfysioterapeut fra 2025, noe som vil gi en innsparing på 4,5 måneders lønn for det året. Samtidig vil det føre til reduserte inntekter fra egenandeler og refusjoner fra Helfo, anslått til å utgjøre omtrent kr 100 000 per år. Tiltaket vil ha både positive og negative konsekvenser for kommunens økonomi, fysioterapitjenesten og innbyggernes helse. Tiltaket vil gi kortsiktige økonomiske besparelser, men kan på sikt føre til negative konsekvenser for innbyggernes helse og livskvalitet. Den reduserte kapasiteten i fysioterapitjenesten kan føre til lengre ventetid og svekket forebygging og rehabilitering, noe som kan øke presset på kommunens

pleie- og omsorgstjenester. Kommunen må derfor nøye vurdere om besparelsene på kort sikt oppveier de langsiktige kostnadene forbundet med redusert tilgang til fysioterapi og økt etterspørsel etter andre helsetjenester.

- *HV15 Nedbemanning av skolehelsetjenesten (-425 000 kroner):* Tiltaket innebærer å redusere skolehelsetjenesten ved å nedbemanne med én helsesykepleier i 100 % stilling. Nedbemanningen vil gi økonomiske besparelser for kommunen, men den vil også svekke kapasiteten til skolehelsetjenesten. Dette kan føre til at lovpålagte oppgaver som helsesamtaler ikke blir gjennomført i tide, og at forebyggende arbeid og individuell oppfølging av elever blir skadelidende. Kommunen bør vurdere nøye om besparelsene oppveier de langsiktige kostnadene ved å redusere kapasiteten i en så viktig tjeneste for barn og unge.
- *HV14 Nytt varslingssystem + ombygging av Moesgrinda (-1 500 000 kroner):* Tiltaket innebærer innføring av et nytt varslingssystem og ombygging av Moesgrinda, med formål om å effektivisere driften, spesielt på nattevakter, og redusere bemanningsbehovet. Ved å modernisere varslingssystemet og endre byggets struktur, kan kommunen fjerne en nattevaktstilling og redusere antall doble vakter på dag- og kveldstid, noe som i dag er nødvendig på grunn av avstanden mellom husene. Tiltaket gir potensiale for betydelige besparelser og økt effektivitet, samtidig som kvaliteten på tjenestene kan opprettholdes med et moderne varslingssystem. Det vil være viktig å sikre god opplæring av personalet og tett oppfølging av systemets funksjon for å sikre at kvaliteten på tjenestene ikke svekkes.
- *HV13 Revurdering av aktivitetstilbudet ved Melhus Arbeidssenter (-1 200 000 kroner):* Tiltaket innebærer å fjerne ikke-arbeidsrettede aktiviteter ved Melhus Arbeidssenter for å redusere ressursbruken og konsentrere seg om de lovpålagte oppgavene. Kommunen er forpliktet til å tilby tilrettelagte arbeidsplasser og arbeidsrelatert opplæring i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven, men fritidsaktivitetene er en del av et utvidet tilbud som går utover det juridiske ansvaret. Tiltaket gir økonomiske besparelser og en mer fokusert ressursbruk på de lovpålagte arbeidsrettede oppgavene ved Melhus Arbeidssenter. Samtidig kan det ha negative konsekvenser for brukernes trivsel og deltakelse, samt potensielt øke behovet for andre sosiale støttetiltak. Det vil være viktig å følge opp brukerne tett for å sikre at overgangen til en mer arbeidsfokustert hverdag skjer på en måte som ivaretar deres sosiale og emosjonelle behov.
- *HV09 Omprioritering av ressurser: avvikle av tilbud om arbeid for ungdom på sommeren (-135 000 kroner):* Tiltaket innebærer å avvikle "Ung i jobb"-tilbudet, som gir ungdom muligheten til å arbeide på sykehjem i sommermånedene. Tiltaket gir en forventet økonomisk besparelse på rundt 135 000 kroner for INST (institusjonstjenestene). "Ung i jobb" har tidligere gitt ungdom praktisk arbeidserfaring, samtidig som de har bidratt med aktivisering, måltidshygge og annen bistand til pasientene på sykehjemmene i sommermånedene, når behovet for ekstra bemanning ofte er stort. Tiltaket gir en økonomisk besparelse, men har betydelige negative konsekvenser for pasientenes trivsel og for belastningen på fast ansatte i sommerperioden. Det kan også forverre rekrutteringsutfordringer i helse- og omsorgssektoren. Det er viktig å vurdere tiltak for å redusere de negative konsekvensene, som å sikre god kommunikasjon med pasienter og pårørende, samt utforske andre måter å rekruttere ungdom til helsesektoren på.

8.7 Gebyrer

Gebyrer presenteres i sin helhet i eget dokument; gebyrregulativ Melhus kommune 2025. De fleste gebyrene som ikke er regulert i lov og forskrift blir regulert for en prisstigning på 4,1 % (avrundet til hele kroner oppover). Dette gjelder leie av sengetøy, trygghets- og sikkerhetsteknologi. Matombringning blir

differensiert på porsjonsstørrelse og boform. I tillegg er beløpsgrenser for trygghets- og sikkerhetsteknologi og praktisk bistand justert i tråd med endringer i folketrygdens beregninger.

Kapittel 9 - Plan og utvikling

9.1 Om sektoren

Sektoren omfatter enhetene Plan, Arealforvaltning, Bygg og eiendom og Teknisk drift.

9.2 Plan

Området omfatter

- Overordnet planlegging (planstrategi, kommuneplanens arealdel, områdeplaner og temaplaner mv)
- Oppfølging av områdene miljø, klima og folkehelse
- Undersøkelser, analyse, styring og kvalitet, internkontroll
- Miljøtilsyn, naturoppsyn
- Risiko og sårbarhet, beredskap og informasjonssikkerhet,
- Internasjonalt samarbeid
- Miljøpakken

Ansvarsområde

Det vises til ovennevnte punkt.

Status og utviklingstrekk

Overordnet planlegging

For å fremme en bærekraftig utvikling skal regjeringen hvert fjerde år utarbeide nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette går frem av plan- og bygningsloven § 6-1. De nasjonale forventningene skal legges til grunn for kommunestyrets arbeid med planstrategi og planer. De nasjonale forventningene skal også legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen. Føringerne for perioden 2023-2027 ble vedtatt i statsråd 23. juni 2023. Føringerne finnes

(<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/vedtak-av-nasjonale-forventingar-til-regional-og-kommunal-planlegging-20232027/id2993109/>)

Kommunens planarbeid må også legge til grunn den Nasjonale jordvernstrategien

(<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-jordvernstrategi-nytt-skjerpa-mal-for-jordvern/id2979354/>)

Folkehelse

Mål og strategier for folkehelsearbeidet er hele kommunens ansvar og har betydning for å få til en helsefremmende lokalsamfunnsutvikling. Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven fastsette overordnede mål og strategier for kommunens folkehelsepolitikk. Utgangspunktet for utarbeidelse av mål og strategier skal være folkehelseutfordringer som kommunen har identifisert. Kommunens ansvar for arbeidet med mål og strategier presiseres ytterligere i merknader til folkehelseloven § 6 (regjeringen.no). Det vises for øvrig til "Veivisere i lokalt folkehelsearbeid" fra Helsedirektoratet (<https://helsedirektoratet.no/folkehelse/folkehelsearbeid-i-kommunen>)

Folkehelsemeldingen "Mestring og muligheter" Folkehelsemeldingen – "Mestring og muligheter". Psykisk helse skal få en større plass i folkehelsearbeidet, arbeidet med å fremme en helsevennlig livsstil skal få en mer positiv vinkling og det skal utvikles en ny og moderne eldrepolitikk.

Norges klimapolitikk har som formål å redusere utslippene av klimagasser i tråd med Norges internasjonale forpliktelser, og å tilpasse det norske samfunnet til klimaendringene. For å nå målet om reduserte utslipp brukes en rekke ulike virkemidler som avgifter, kvotehandel, støtteordninger, teknologistandarder og andre former for regulering. Det overordnede ansvaret for norsk klimapolitikk ligger hos Klima- og miljødepartementet. Politikken er forankret i Stortinget gjennom to tverrpolitiske klimaforlik (i 2008 og 2012) og i flere stortingsmeldinger, senest i 2021. Målene for klimapolitikken er dessuten nedfelt i Lov om klimamål (Klimaloven), som ble vedtatt av Stortinget i 2017. Regjeringen har bedt om innspill til et nytt nasjonalt klimamål for 2031–2035, og sendt ut forslag på høring om endring av klimaloven. Det legges opp til å at Stortinget skal fatte et nytt klimamål for 2035 i løpet av våren 2025.

Gjennom Parisavtalen har Norge forpliktet seg til å redusere utslippene sine med 55 prosent i forhold til 1990-nivå innen 2030. Dette målet skal nås i samarbeid med EU. Det betyr at deler av utslippsreduksjonene vil kunne gjennomføres i andre europeiske land. Tidligere har Norge gjennom Kyotoprotokollen forpliktet seg til å begrense klimagassutslippene til maksimalt én prosent over 1990-nivå i perioden 2008–2012, og å redusere dem til 30 prosent under 1990-nivå fram til 2020. Begge disse målene er nådd gjennom en kombinasjon av innenlands tiltak og kjøp av klimakvoter fra andre land. I 2023 gikk de samlede klimagassutslippene i Norge ned med –4,7%, sammenlignet med utslippene i 2022.

Det gjøres en del på klimatilpasning innen sektor plan og utvikling. Det er utarbeidet et underlag på klimahistorikk og klimasårbarhet som forteller noe om mulighetene for naturkatastrofer i vår kommune. Dette underlaget ligger til grunn for KlimaROS som er et underlag til Helhetlig ROS. Det er noen tiltak på klimatilpasning i Helhetlig ROS som følge av arbeidet. Det sees også på klimarisiko hvor NVE's veileder for overvannshåndtering anbefaler at vi etablerer noen akseptkriterier for klimarisiko. Vi kan ikke beskytte alt for enhver pris, det har ingen råd til. En grense for hva vi aksepterer må settes. Dette er et arbeid som gjenstår ifb. med Helhetlig ROS.

Kommunen har i år inkludert klimabudsjett i budsjett og handlingsplan. Klimabudsjettet skal vise hvordan vi skal nå kommunens eget klimamål om å redusere klimagassutslippene med 50% fra 2009 nivå, til 2030. Klimatiltakene i årets budsjett viser ikke detaljert nok om vi når målet, men legger rammen for videre arbeid med å planlegge, identifisere og gjennomføre tiltak i tråd med nasjonale føringer og Klima- og energi plan 2021 – 2030. Kommunen jobber med flere prosjekter som i 2024 fikk støtte fra Miljødirektoratet gjennom ordningen Klimasats og Natursats. Disse, og lignende tilskuddsordninger, er til god støtte for kommunen og gir mulighet for å prøve ut mer klimavennlige metoder og ny teknologi for å fe ned våre klimagassutslipp.

Lokale trekk og vurderinger

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategi for 2024 -2027 ble vedtatt av kommunestyret 18.06.2024. Strategien er meget omfattende.

Når det gjelder oppfølging av områdene miljø og klima, energi og folkehelse så vises dette punktet under "Lokale trekk og vurderinger" i kapittel 3.

Det er avgjørende for kommunen å ha oversikt over risiko og sårbarhet i alle sektorer for å kunne vurdere og iverksette tiltak for å redusere risikoen og sårbarheten. Eksisterende Miljørisikoanalyse for Melhus kommune fra 2020 skal rulleres innen utgangen av 2026. Rulleringen tar utgangspunkt i en risiko- og sårbarhetsanalyse som er avgrenset til de oppgaver kommunen med IUA (Interkommunalt utvalg mot akuttforurensning) skal ivareta i forhold til akutt forurensning. i Kommunen gjennomfører per i dag årlige øvelser i regi av statsforvalteren, og månedlige varslingsøvelser lokalt. Videre fremover er det behov for å gjennomføre "fullskalaøvelser" for å trene på samordning mellom kommunens kriseledelse og nødetater. Som en følge personvernforordning (GDPR) er det fortsatt behov for kompetanseheving generelt i organisasjonen.

Internasjonalt samarbeid

Melhus kommune er nå inne i et 3-årig utvekslingsprosjekt (2023 - 2026) med Taveta kommune i Kenya. Hovedfokus er knyttet til tilbud til psykisk utviklingshemmede, samt bruk av frivillige i helsetjenesten. Prosjektet er finansiert av NOREC (tidligere Fredskorpset). I løpet av disse 3 årene vil til sammen 12 norske og kenyanske helse- og sosialarbeidere delta i utvekslingen. Kommunen har tidligere gjennomført et treårig samarbeid med Taveta innen primærhelsetjeneste, med finansiering fra NOREC. I perioden 2017-2020 har 12 sykepleiere/helsearbeidere deltatt i utveksling innen områdene helsestasjon/skolehelsetjeneste, sykehjem/hjemmetjeneste og tjenester for psykisk funksjonshemmede, i Taveta og i Melhus.

Ungdomsrådet har et etablert, kontraktfestet samarbeid med Naimas barnehjem i Taveta, finansiert av Melhus kommune. De samarbeider med Venneforeningen for Naimas barnehjem, som er en privat organisasjon som støtter og drifter barnehjemmet. Venneforeningen har bidratt til bygging av nye lokaler til barnehjemmet, som ble åpnet i august 2024. Det har også blitt gitt bidrag til barnehjemmet ved ulike innsamlingsaksjoner ved skoler i Melhus.

Miljøpakken

I henhold til Byvekstavtalen har partene i 2023 utarbeidet og vedtatt en omforent parkeringspolitikk for å sikre effektiv arealutnyttelse og underbygge nullvekstmålet. Byindeksen er hovedindikator for oppfølging av Byvekstavtalene. I vurdering av måloppnåelsen er det byindeksen i et tre års glidende gjennomsnitt som skal benyttes. Byindeksen for perioden 2021-2023 viser at Miljøpakken har trafikkvekst på 3,1 prosent sammenlignet med 2019. Byindeksen i et tre års glidende snitt inkluderer flere måneder med pandemi, og en generelt lavere reiseaktivitet, og viser potensielt for lav trafikkvekst. Byindeksen for 12 måneder i 2023 viser at veksten er høyere, men ser de siste månedene av 2023 ut til å stabilisere seg.

Reisevaneundersøkelsen for 2023 viser en nedgang i andel bilreiser sammenlignet med 2019. Dette betyr at personer 13 år og over i gjennomsnitt reiste mindre med bil. Andelen reiser til fots og med kollektivtransport økte og andelen reiser med sykkel var på samme nivå. Samtidig som at andelen bilreiser har blitt redusert har det vært en stor befolkningsvekst i miljøpakkeområdet, og i Trondheim spesielt. Dette er med på å påvirke det totale trafikknivået.

Det har vært en nedgang i utslipp fra personbiler og en økning i utslipp fra tunge kjøretøy og enda større økning i utslipp fra større varebiler. Disse økte utslippene begrenser målet om å slippe ut mindre CO2, og en overgang til nullutslippskjøretøy i næringstransporten blir svært viktig. Utviklingen blant personbiler går riktig veg, med økt andel elbiler i bilparken. Siden referanseåret 2019, har antall trafikkulykker i

miljøpakkeområdet økt. Antall drepte og hardt skadde var lavere under pandemien (2020-2022) men var høyere igjen i 2023. Det er flest drepte og skadde blant de som sykler og de som kjører MC/Moped.

Arealbruken i miljøpakkeområdet har i all hovedsak gått i ønsket retning. I alle kommuner i Miljøpakken har det vært en økt andel boliger i områder som kan gjøre det enklere å reise miljøvennlig. I Melhus, Malvik og Stjørdal har det vært en positiv utvikling i andel ansatte i besøks- og arbeidsplassintensive virksomheter som er lokalisert i kommunesentrene. I Trondheim er det en liten nedgang i andel ansatte i besøks- og arbeidsplassintensive virksomheter innenfor det sentrale senterområdet i Trondheim.

Hvilke tiltak og investeringer rådmannen har lagt inn for perioden 2028-2029 fremgår av egen oversikt i dette dokumentet.

Behov

Den vedtatte planstrategien er svært omfattende. Denne inneholder i tillegg til temaplaner, følgende med tilhørende krav til ferdigstilling:

	2024		2025		2026		2027	
	Vår	Høst	Vår	Høst	Vår	Høst	Vår	Høst
Kommuneplanens arealdel								
Områdeplan Brekkåsen								
Områdeplan for Lundamo								
Områdeplan for Kvål								
Eventuelt områderegulering Brannåsen (Privat)								
Detaljregulering Knutepunktet, Melhus Skysstasjon								
Forskrift rekreasjonsløyper for snøscooter								

Klima, miljø og energi

Kommunens reviderte klima- og energiplan gjelder for perioden 2021-2030, og er et kunnskapsgrunnlag som ligger til grunn for valgte strategier, delmål og tiltak. Følgende hovedstrategier er valgt for utslippsreduksjon, klimatilpasning og klimakommunikasjon:

1. Redusere kommunens totale klimagassutslipp, med særlig vekt hovedutslippskildene transport og landbruk
2. Redusere stasjonært energiforbruk og øke andelen fornybar energi
3. Øke lokal mat- og fôrproduksjon
4. Begrense tap av artsmangfold og øke opptaket av CO₂ i jord og skog
5. Sørge for et klimarobust samfunn i møte med klimaendringene
6. Prioritere kunnskapsformidling for å skape et klimavennlig forbruk og samfunn

Det legges opp til at et klima og energibudsjett på sikt legges inn som en integrert del av økonomi og handlingsplanene fremover.

Rullering av plan for miljø og naturmangfold er ferdigstilt og vedtatt av kommunestyret. Planen inneholder en rekke tiltak som det vil være viktig å følge opp i perioden. Planen legger blant annet vekt på å sikre tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag.

Folkehelse

Det må sikres et systematisk og kunnskapsbasert arbeid. Her legges oversiktsdokumentet til grunn. Videre må det utarbeides tiltak som fremmer folkehelsen i hele kommunen.

Risiko og sårbarhet, beredskap og informasjonssikkerhet

Helhelhetlig ROS analyse er ferdigstilt. Tiltakene som analyse må følges opp. Det legges opp til hyppigere revidering av denne.

9.3 Arealforvaltning

Området omfatter

Enheten Arealforvaltning utfører tjenester innenfor områdene plan- og byggesaksbehandling, geodata, landbruk, viltforvaltning, friluftsliv og motorferdsel i utmark. Enheten er også forurensningsmyndighet etter forurensingsforskriften innenfor en del områder herunder kap 12 og 15 og har ansvar for tilsyn og oppfølging av bl.a. spredt avløp og oljeutskillere. Enheten har 22 ansatte innenfor disse fagområdene.

Ansvarsområde

Enheten har ansvaret for å:

- Forvalte kommunens areal i tråd med politiske vedtak, lover, forskrifter og retningslinjer.
- Drive effektiv saksbehandling i tråd med gjeldende lovverk, vedtatte planer og vedtak.
- Sikre arealer til varig landbruksproduksjon og utvikle et mangfoldig og bærekraftig landbruk, og følge opp kommunens landbruksstrategi.
- Gjennomføre nødvendig drift, vedlikehold og utvikling av kommunens kartdatabaser.
- Drive nødvendig og lovpålagt tilsyn innenfor de områdene som hører til enhetenes ansvarsområde.
- Gjennomføre tiltak innenfor enhetens ansvarsområde i.h.t forvaltningsplan for vann for å redusere forurensning og følge opp kommunens ansvar i vannforskriften

Status og utviklingstrekk

Nasjonale føringer og satsingsområder

- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (kgl.res 28.september 2018)
- St Melding 11(2016-2017) Endring og utvikling- En fremtidsrettet jordbruksproduksjon.
- Nasjonal Jordvernstrategi
- Vanndirektivet
- Satsing på forenkling og digitalisering av plan- og byggesaksprosesser.
- Grønt skifte- Klima og miljøvennlig omstilling.

Lokale trekk og vurderinger

Utviklingen går mot mer digital saksbehandling. Dette medfører at kommunen må anskaffe arbeidsverktøy som gjør dette mulig. E byggesak ble anskaffet i 2020.

Kommunen er ansvarlig- både i forhold til tilsynsansvaret etter forurensningsloven og i forholdet ansvaret for å sikre miljøtilstanden i vannforekomster etter vannforskriften- for å jobbe for å minske forurensningen fra private avløpsanlegg, enten gjennom en oppgradering av eldre anlegg eller gjennom funksjonskontroll av nyere anlegg. Det er også ønskelig å legge til rette for at flere kan koble seg til kommunale avløpsanlegg. dette er en jobb som må gjøres sammen med Teknisk Drift.

Enheten bistår enhet plan med rullering av kommuneplan, områdeplaner og annet planarbeid som skal gjennomføres iht. til planstrategien.

En jobber kontinuerlig med å øke brukertilfredsheten innenfor byggesak. Det gjennomføres kontinuerlig brukerundersøkelser for å måle dette.

Det er stort fokus på at vi i Norge må bygge ned mindre jordbruksareal. Melhus har tidligere ligget høyt i forhold til nedbygging, noe som blant annet har skyltes regulering av ny E6 opp gjennom dalen. Vi ønsker å ha ytterligere fokus på dette framover og unngå nedbygging av dyrkajord og i tillegg satse på nydyrking.

Behov

Byggesak

I budsjettet for 2025 er antall årsverk i avdeling byggesak redusert med 0.8. Bakgrunnen for dette er at saksområde eierseksjonering er overført til avdeling Geodata, og at antallet større byggesaker har gått noe ned de siste to årene. Det er i tillegg foreslått grep for å tilpasse regulativet bedre til arbeidsmengden på de enkelte sakstypene. Dette gjelder i det vesentligste de komplekse to-trinns søknadene på større boligbygg. Gebyret for rammetillatelse og første igangsetting er økt med 12,5 %, mens gebyret for påfølgende igangsettingstillatelser ut over den første er redusert fra å være en prosentvis sats av rammen til et fast beløp.

Det er nå foreslått gebyrsats for forhåndskonferanser til dekning av disse møtekostnadene, noe Melhus kommune ikke har hatt til nå. Erfaringen viser at det blir gjennomført veldig mange forhåndskonferanser som ikke resulterer i en gebyrbelagt søknad.

Gjennomsnittlig økning av gebyrene for saksområdet er beregnet til + 7,5 % sammenlignet med 2024.

Geodata

Geodata har fra og med 2024 overtatt saksansvaret for matrikkelføring av byggetillatelser og seksjonering av boliger fra byggesak. Dette er gjennomført uten økning av antall årsverk. For 2025 foreslås nå gebyrregulativets kapittelinnndeling tilpasset til denne endringen. Kostnadene ved oppmålingsarbeider i felt har økt som følge av skjerpede HMS-krav til sikkerhet og arbeidsvarsling i faresonen langs offentlige veier. Minstesatsen for tjenester som faktureres etter medgått tid er foreslått endret fra 2 til 3 timer. Gjennomsnittlig økning av gebyrene for saksområdet er beregnet til + 7,5 %.

Plansak

For 2025 er det foreslått større endringer i gebyrstrukturen for behandling av private planforslag. Melhus kommune har i lang tid hatt en trinnvis skala for prising av tjenesten basert på areal som planforslaget omfatter. De store boligutbyggingsprosjektene de senere årene har en kompleksitet som er mere relatert

til kvadratmeter boligareal som planlegges enn til areal tomtegrunn som går med. Arbeidsmengden med behandling av disse planforslagene har gått langt utover det som gebyrregulativet har gitt dekning for. Det foreslås nå en profilendring av regulativet, som tar hensyn til både areal tomtegrunn og areal bygningsmasse som planlegges. I og med at hele strukturen av regulativet endres er det vanskelig å beregne en prosentvis økning fra 2024 til 2025. Etter rådmannens beregninger vil gebyrene for en typisk reguleringsplan for boligbygging i sentrumsområder, med høy tetthet og komplekse bygninger kanskje øke med 80%. En reguleringsplan med stort areal og lite boligmasse vil kunne få en reel prisnedgang. Behandlingsgebyr for dispensasjonssaker er videreført uten strukturendringer, men foreslått økt med + 7,5 % basert på kostnadsutvikling og tidsforbruk.

Landbruk

Gebysatsene for forvaltningsvedtak med hjemmel i jordlova og konsesjonsloven settes sentralt, og vedtas i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.

9.4 Bygg og eiendom

Området omfatter

Kommunal eiendomsdrift refererer til forvaltning, vedlikehold og styring av eiendommer og eiendomsinfrastruktur

Dette omfatter, skoler, barnehager, eldreinstitusjoner, rådhus etc.

Hovedmålet med kommunal eiendomsdrift er å sikre at eiendommene som tilhører kommunen fungerer effektivt, er trygge for brukerne, og oppfyller de behovene som innbyggerne og de ansatte har. Dette innebærer vanligvis en rekke oppgaver, inkludert:

- Vedlikehold: Å sørge for at eiendommene er i god stand ved å utføre regelmessig vedlikehold, reparasjoner og oppgraderinger.
- Sikkerhet: Å opprettholde sikkerhetsstandarder for å beskytte brukerne av eiendommene og sikre at de er i samsvar med gjeldende byggekoder og forskrifter.
- Budsjettstyring: Å administrere økonomiske ressurser for å sikre at eiendommene vedlikeholdes og oppgraderes innenfor budsjetttrammene.
- Energieffektivitet: Implementering av tiltak for å redusere energiforbruket og dermed redusere driftskostnadene og miljøpåvirkningen.
- Planlegging: Utvikling av langsiktige strategier for forvaltning av eiendommene, inkludert planlegging av fremtidige investeringer og utviklingsprosjekter.
- Brukerengasjement: Samarbeid med lokalsamfunnet og interessenter for å forstå deres behov og bekymringer når det gjelder kommunale eiendommer.
- Kommunal eiendomsdrift er en viktig del av en kommunes ansvar for å opprettholde en funksjonell og trygg infrastruktur for sine innbyggere. Det er en kompleks oppgave som krever kompetent ledelse, økonomisk planlegging og samarbeid med forskjellige aktører for å lykkes.

Ansvarsområde

Tjenester: Drift og vedlikehold, renhold, boligforvaltning (inkludert egen gruppe for bosetting av flyktninger) bolig og bosettingsavdeling og nybygging.

Forvalte den kommunale bygg og eiendomsmassen på mest mulig effektiv og hensiktsmessig måte. Påse at renhold utføres i henhold til moderne prinsipper for renhold og at "Innemiljøstandarden" legges til grunn. Boligmassen forvaltes på en god og effektiv måte.

Prosjektere og gjennomføre nybygg og rehabilitering på en kostnadseffektiv måte og med god kvalitet og positiv miljøpåvirkning. Gjennomføre kommunens boligpolitikk gjennom den til enhver tids gjeldende handlingsplan.

Status og utviklingstrekk

Bygg og eiendom har i de fire siste årene gjennomført investeringer for over en halv milliard kroner.

Ferdigstilling av nye Gimse barneskole til 450 elever med tilhørende idrettshall, nytt parkeringshus med plass til 200 biler og ny idrettshall mellom Melhushallen og Bankhallen (Melhushallen Nord) og nå ny Flå barnehage på Holteflata representerer hovedtyngden av investeringene.

I kommende økonomiplanperiode vil det bli gjennomført investeringer på i størrelsesorden 150 til 200 mill. kroner dersom en ser bort fra kjøp/bygging av gjennomgangsboliger.

Enheten har en viktig rolle knyttet til formidling av boliger inn mot de flykninger kommunen har forpliktet seg til å ta imot.

Bygg og eiendom har som mål å være blant de fremste av kommunens virksomheter på forebyggende arbeid ved å tilrettelegge for praksisplasser, dette ved å tilby lærlingeplasser, sommerjobber for ungdom, arbeidsutprøving fra NAV eller flykningetjenesten og andre organisasjoner som tilrettelegger for dette.

Lokale trekk og vurderinger

Vise vedlikeholdsbehov og investeringsplaner for den eksisterende kommunale bygningsmassen inklusiv bygningstekniske avvik som følge av tilsyn som brann, mattilsyn, el tilsyn eller etter forskrift av miljørettet helsevern. Videreutvikle "IK-bygg" som verktøy for å synliggjøre byggenes tilstand og skaderisiko. IK-bygg er et internkontrollsystem utviklet av NKF (Norsk kommunalteknisk forening). Verktøyet benyttes i samarbeid med driftslederne og virksomhetene i forhold til oppfølging av tiltakene i gjennomføringsfasen av vedtatte tiltak, registrering av nye behov og tiltak samt som en løsning for bestilling av utførelse av behov i den daglige driften. Alle behov og tiltak registrert i systemet vil danne grunnlag for vedlikeholdsbehovet totalt sett.

Enheten gjennomfører kontinuerlig evalueringer av arbeidsprosesser med tanke på å oppnå, færre manuelle arbeidsprosesser og effektiv bruk av teknologi. Dett skal bidra til redusert transportbehov fordi digitale løsninger kan erstatte personlig oppmøte og samtidig gjøre nødvendig informasjon lettere tilgjengelig.

Behov

Vise vedlikeholdsbehov og investeringsplaner for den eksisterende kommunale bygningsmassen inklusiv bygningstekniske avvik som følge av tilsyn som brann, mattilsyn, el tilsyn eller etter forskrift av miljørettet helsevern. Benytte "IK-bygg" som verktøy for å synliggjøre byggenes tilstand og skaderisiko. IK-bygg er et internkontrollsystem utviklet av NKF (Norsk kommunalteknisk forening) og skal integreres mot vårt tidligere system "V-pro". Verktøyet skal benyttes i samarbeid med driftslederne og virksomhetene i forhold til oppfølging av tiltakene i gjennomføringsfasen av vedtatte tiltak, registrering av nye behov og

tiltak samt som en løsning for bestilling av utførelse av behov i den daglige driften. Alle behov og tiltak registrert i systemet vil danne grunnlag for vedlikeholdsbehovet totalt sett.

- Levere renholdstjenester i Melhus kommune i henhold til «Innemiljøstandarden» og sikre økonomien i dette gjennom å jobbe aktivt med KOSTRA. Renholdsavdelingens største utfordring inn i framtida er rekruttering. For å vinne kampen om de beste folkene jobbes det med å skape et godt omdømme slik at vår avdeling blir attraktiv for de beste renholderne.
- Oppfølging av Klima- og energiplanen er viktig for å nå målet om redusert energibruk i kommunale bygg. Vi vil fortsette å følge opp energiforbruket ved å forlenge avtalen for videre samarbeid med AF-gruppen som gjennom tett oppfølging av driftspersonale i våre kommunale bygg overvåker dette. AF-gruppen er vår samarbeidspartner i EPC-avtaler (Energisparekontrakter).

Det jobbes løpende med alle forhold som kan bidra til å effektivisere både renhold og vedlikehold av dagens bygningsarealer og utearealer. Effekten av disse tiltakene vil løpende bli presentert i forbindelse med kommende planer.

Under følger et bilde av nye Flå barnehage på Holteflata.

9.5 Teknisk drift

Området omfatter

Enheten Teknisk drift omfatter fagområdene vann, avløp, veg, naturskade og eiendomsskatt. Teknisk drift er inndelt i 4 avdelinger. Avdelingene er delt inn i drift veg, drift VA (vann og avløp), plan VVA (veg, vann og avløp) og prosjekt VVA (veg, vann og avløp).

På enheten jobbes det med langsiktige og strategiske planer for fagområdene, både når det gjelder oppfølging av drift, forvaltning og utbygging av nye anlegg. Dette gjelder hovedplaner for veg, vann og

avløp. Enheten har også hovedansvaret for daglig drift av de kommunale veger, vann og avløp. Planlegging og prosjektgjennomføring av tiltak finansiert gjennom Miljøpakken ivaretas også av enheten.

Overfor publikum behandler enheten Tekniske VVA-planer, fremmer politiske saker, håndhever lover, forskrifter og normer og sørger for innkreving av kommunale gebyrer og eiendomsskatt.

Ansvarsområde

Enhetens ansvar er å sørge for en framtidsrettet forvaltning og drift av kommunens infrastruktur på veg, vann og avløp. I tillegg har enheten et sektorovergripende ansvar på området naturfare, der vi har en funksjon både på beredskap og forebyggende planlegging. I enheten er det også plassert en funksjon på eiendomsskatt.

Det er viktig å ha fokus på en økonomisk forsvarlig forvaltning og planlegging, i tillegg til at det skal være i et godt miljø- og klimaperspektiv.

Status og utviklingstrekk

Det er jobbet mye med hovedplaner på veg, vann og avløp. Hovedplan veg ble vedtatt i 2019, og arbeidet med revisjon skal gå fram til 2025. Hovedplan vann og avløp har en lengre historie. Disse slås nå sammen til en plan, som benevnes "vann i Melhus", og som skal omhandle både avløp, vannforsyning og overvann. Denne planen ble vedtatt av kommunestyre i september 2024.

Vann og avløp.

Melhus er en langstrakt kommune med 7 definerte tettsteder, der det er politisk vedtatt at det skal være vekst i samtlige tettsteder. Denne arealstrukturen i kommunen fører til at vi har mange meter ledning per betalende abonnent, og som en logisk følge av dette vil Melhus måtte forholde seg til at vann- og avløpsgebyret vil være høyt i forhold til gjennomsnittet i Norge.

Hovedutfordringer i Melhus er fortsatt at det lekker inn mye fremmedvann på avløpsnettet, høy andel utlekking fra vannledningsnettet, mange bekker, små elver og bekker med forurensning og renseanlegg som har passert forventet levetid. I tillegg har Melhus en relativt høy andel innbyggere som ikke er påkoblet kommunalt vann- og avløpsnett.

Det har vært og kommer til å bli høy byggeaktivitet innenfor arealet som omfattes av den nye sentrumsplanen for Melhus. De store utbyggingene kombinert med egne utfordringer innen vann og avløp gjør at det forventes et stort arbeidstrykk innen enheten i årene som kommer. Dette er utfordrende i en tid hvor det spesielt innen vann og avløp er utfordrende å rekruttere nye ansatte med riktig kompetanse. Stor satsing på nye utbygginger over mange år har ført til at mindre ressurser er blitt brukt på drift og vedlikehold av eksisterende vann- og avløpsnett, og vi sitter derfor med et stort etterslep på dette området. Framover vil det bli lagt inn mere ressurser på FDV.

Et prosjekt som må prioriteres og vil kreve store investeringer framover, er etablering av overføringsledninger på vann og avløp fra Hovin til Kvål, kalt "VA-sør". Første etappe fra Kvål til Ler er påstartet og forventes ferdigstilt i 2025. Det er planlagt at avløpsrenseanlegget på Ler, som lenge har vært overbelastet, skal saneres i 2025. Dette prosjektet vil føre til at vi får løst problemet med for lite kapasitet og dårlige arbeidsforhold på Ler renseanlegg, i tillegg til at det vil rydde opp i mye spredt avløp på strekningen.

Veg

Det jobbes med ny G/S-bru over Gaula i Melhus sentrum. Dette er også et miljøpakkeprosjekt. Mulighetsstudie i dette prosjektet er gjennomført og rådmannen orienterte om hva studien har avdekket i oktober 2022. Videre fremdrift i prosjektet ble avklart gjennom politisk vedtak i desember 2022, hvor en gikk videre med å utarbeide ett forprosjekt for brua inkludert regulering av prosjektert trase med tilhørende arealer. Prosjektet er uhyre viktig med hensyn på å løse deler av fremtidige mobilitetsutfordringer mellom øst og vest siden av Gaula. Planprogrammet knyttet til dette prosjektet er foreløpig ikke behandlet, men utsatt inntil Statsforvalteren i Trøndelag har sluttbehandlet Trøndelag Bondelag, Melhus Bondelag og Hølonda bondelag sin klage på vedtatt detaljreguleringsplan - Detaljregulering Gimsøya B4-B7, gnr/bnr 30/1 og 30//6 m.fler.

Melhus kommune er i gang med å regulere en ny gang- og sykkelveg på strekningen Gimsvegen – Martin Tranmæls veg. En slik plan vil også inkludere ny planfri kryssing av Hølundvegen, samt bussholdeplasser i

Hølundvegen og påkobling mot gang- og sykkelnettverket. Planprogrammet for dette arbeidet ble vedtatt av formannskapet 11. juni 2024.

Når det gjelder eksisterende kommunale veger og G/S-veger, har vi flere strekninger med dårlig standard, som trenger oppgradering. Det jobbes kontinuerlig med dette, avhengig av budsjett som bevilges på veg.

Nasjonale føringer og satsningsområder

Utbygging av E6 sør for Trondheim berører fortsatt Melhus i stor grad. Teknisk drift vil være involvert i planfasen og utbyggingsfasen, og denne utbyggingen vil pågå over flere år.

FN's bærekraftsmål er inkludert i all planlegging og utbygging også i Melhus, og spesielt punktene om klimaendringer og tap av biologisk mangfold og natur, er noe som påvirker og våre fagområder. Dette fører til at vi må endre tankegangen når vi planlegger nye prosjekter og forvalter den infrastrukturen vi har. Nye krav og retningslinjer pålegger oss å endre lokale krav til blant annet dimensjonering av vår infrastruktur, spesielt overvann. En ser av nedbørmålingene at nedbøren allerede har økt i mengde, spesielt i intensitet. Dette kan medføre mer flom og ras, og det må i større grad finnes lokale fordrøynings- og påslippsløsninger for overvannsproblematikken. Det bør også vurderes om en skal se på bekkeåpninger og legge flomveger inn som tema i arealdelen i kommuneplanen. Det medfører også at vi må ha en gjennomgang av vedtatte normer og retningslinjer som Teknisk drift og utbyggerne skal forholde seg til.

Lokale trekk og vurderinger

Hovedplan for vann

I Melhus har de fleste små bekkene en dårlig biologisk tilstand, noe som skyldes både spredte avløpsanlegg og landbruksavrenning. Det er også på dette området nødvendig å se på ny kloakking av områder i kommunen.

Aktivitetsnivået de kommende årene i forhold til de utfordringer det er å skaffe og beholde ressurser i enheten, er og vil være en oppgave som kan bli krevende.

Behov

VVA – Drift

Enhetens driftsavdelinger består av avdeling veg og trafikk, og avdeling vann og avløp (VVA).

Enhetens driftsavdelinger består av avdeling veg og trafikk, og avdeling vann og avløp (VVA).

Melhus kommune sitt vedtak om å være en profesjonell arbeidsgiver, gir forventninger om å ha et stort fokus på HMS i sin driftsorganisasjon. HMS-funksjonen på enheten er etter omorganiseringen administrert fra avdeling plan VVA, mens ledelsen fortsatt innehar ansvaret. Innenfor Teknisk drift er det fokus på sikkerhet og arbeidsmiljø på utestasjonene.

For mer rasjonell og effektiv drift, samt bedre arbeidsmiljø, var det nødvendig å samle den operasjonelle driften til ett oppmøtested. En ny driftssentral på Søberg ble tatt i bruk høsten 2023 og enheten ser frem til at den operasjonelle driften bedres betydelig som følge av dette.

De investeringsprosjektene en legger opp til å jobbe med i økonomiplanen fremgår av investeringsoversikten.

9.6 Mål for sektoren

Miljømessig bærekraft

Hovedmål: Infrastrukturen dekker vårt behov og gir grunnlag for å nå nullvekstmålet

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Kommunens abonnenter har tilgang til rent vann og sikker vannforsyning	Bedre Vann indikator – kvalitetsindeks for vannforsyning	2,8	2,5	3,3
Melhus kommune bidrar aktivt til å nå nullvekstmålet	Ant dekar omdisponert plan- og bygningslov (KOSTRA)	18,8	0	0
	Bruker indikatorer fra Miljøpakken			

Hovedmål: Melhus har kapasitet til å håndtere lokale ekstremværhendelser

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Melhus kommune har robuste klimatilpasningstiltak som sikrer helse, natur, infrastruktur og materielle verdier				

Sosial bærekraft

Hovedmål: Alle innbyggere opplever å være inkludert og kan delta i samfunnet

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Har et godt kunnskapsgrunnlag innen miljø og naturmangfold og har gjennomført nødvendige tiltak i henhold til kommunedelplanen				
Melhus kommune bidrar til at det nasjonale jordvernmålet nås	Ant dekar omdisponert areal; jordlov (KOSTRA)	0	0	0
Melhus kommune bidrar til økt matproduksjon som er trygg og bærekraftig, og som har god kvalitet	Antall dekar med tillatelse til nydyrking (Kostrå)	162	0	60
Vi ivaretar det ytre miljøet i all ekstern og intern aktivitet	Antall boliger påkoblet offentlig avløp fra gamle private anlegg	25	25	25
	Antall boliger rehabilitert - privat avløpsanlegg (ferdigattest)	34	50	50
Mål for 2024 og 2025 gjenspeiler befolkningsprignosen fra Trondheimsregionen på årssbasis.	Bedre Vann indikator – kvalitetsindeks for avløpstjenesten	3	3,6	4

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Alle i Melhus har gode muligheter til friluftsliv				
Det er vekst i kommunens tettsteder	Antall behandlede reguleringsplaner			
	Prosentvis vekst i folketallet siste 4 år - Brekkåsen	-0,4%	-0,3 %	-0,2 %
	Prosentvis vekst i folketallet siste 4 år - Eid	-2,2%	1,2 %	1,2 %
	Prosentvis vekst i folketallet siste 4 år - Flå	6,4%	1,4 %	1,2 %
	Prosentvis vekst i folketallet siste 2 år - Gimse	0,5%	2,7 %	2,1 %
	Prosentvis vekst i folketallet siste 4 år - Gåsbakken	1,5%	0,9 %	0,7 %
	Prosentvis vekst i folketallet siste 4 år – Hovin	3,6%	0,6 %	0,4 %
	Prosentvis vekst i folketallet siste 2 år - Høyeggen	10,0%	0,7 %	0,4 %
	Prosentvis vekst i folketallet siste 4 år – Lundamo	3,6%	-0,2 %	0,2 %
	Prosentvis vekst i folketallet siste 4 år – Rosmælen	0,7%	0,0 %	0,0 %
	Prosentvis vekst i folketallet siste 4 år - Melhus kommune	4,7%	1,1%	0,9 %

Hovedmål: Vi har innarbeidede rutiner for beredskap og jobber forebyggende mot uønskede hendelser

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Melhus kommune etablerer og vedlikeholder infrastruktur på en trygg, sikker og bærekraftig måte	Antall tilfeller med overløp på renseanlegg	0	0	0
Samfunnssikkerhet og beredskap er integrert i all kommunal virksomhet og planlegging				

Hovedmål: Vi legger grunnlag for å oppleve mestring og selvstendighet

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
I samarbeid med innbyggerne jobber kommunen forebyggende for å unngå psykisk uhelse, muskel og skjellettproblemer i befolkningen				
Vi har gode digitale tjenester som ivaretar brukernes behov				
Vi har gode metoder og arenaer for medvirkning som sikrer helse i alt vi gjør				

Økonomisk bærekraft

Hovedmål: Det er attraktivt å etablere og drive næringsvirksomhet i Melhus

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Det er god samhandling mellom Melhus kommune, eksterne aktører, innbyggere og næringsliv				

Hovedmål: Melhus er et lavutslippssamfunn

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Kommunens klimagassutslipp er i 2030 redusert med 50% sammenlignet med 2009	Utslipp av klimagasser i Norges kommuner og fylker - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no) Melhus kommune (Totalt)	73410	69729	66047
Vi har effektive og lett tilgjengelige kollektivknutepunkter i kommunen	Antall planer vedtatt i henhold til gjeldende planstrategi			

Hovedmål: Melhus kommune er en attraktiv og ansvarlig arbeidsgiver som fører en bærekraftig forvaltning av ressursene våre

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
Brukerundersøkelser brukes aktivt i forbedringsarbeidet i samarbeid med HMS-utvalget				
Det totale sykefraværet i Melhus kommune er under 7%	Korttidsfravær	0	0	0
	Langtidsfravær	0	0	0

Delmål	Indikator	Resultat 2023	Mål 2024	Mål 2025
	Totalt fravær	9,3 %	7,0 %	6,0 %
Medarbeiderundersøkelsen brukes aktivt i forbedringsarbeidet i samarbeid med HMS-utvalget				
Melhus kommune beholder og rekrutterer ledere og medarbeidere med riktig kompetanse				
Melhus kommune har effektiv saksbehandling med god kvalitet	Andel byggesaker med overskredet frist	0	0	0
	Behandlingstid saker med 12 ukers frist (dager)	40	85	40
	Behandlingstid saker med 3 ukers frist (dager)	14	15	14
	Saksbehandlingstid fra sak klar for oppmåling til matrikkelført Kommunen skal gjennomføre oppmålingsforretning og fullføre matrikkelføring innen 16 uker med unntak av perioden fra 1. november til 15. mai	0	80	0
Melhus kommune har effektive og gode tjenester	Være blant de 150 beste kommunene innen Saksbehandling i Kommunebarometeret	0	150	90
Renholdskostnader pr. kvadratmeter ligger på middels nivå i Holthe FDV nøkkelen	Renholdskostnader pr. kvadratmeter – Barnehage	379	357	412
	Renholdskostnader pr. kvadratmeter – Skole	214	171	234
	Renholdskostnader pr. kvadratmeter – Sykehjem	105	114	115
Vi holder tildelt netto budsjettramme	Prosentvist avvik fra budsjett totalt	0	0	0
Økonomien innenfor selvkost er i balanse				

9.7 Budsjettall

Tabell 9.1 er en oppstilling over hvordan sektorens og enhetenes rammer er endret over tid.

Tabell 9.1 Budsjett per enhetsområde under sektoren plan og utvikling. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Endring fra 2024-2025	Herav tiltak i 2025	Tiltaksnr.
Overordnede politiske tiltak	0	0	-850	-850	-850	PO06,PO07
Plan og utvikling kommunalsjef	1 765	1 678	276	-1 402	-1 402	PU01,PU02,PU03,PU04
Bygg og eiendom	63 352	72 200	73 269	1 069	0	
Arealforvaltning	9 123	9 129	9 138	9	0	
Teknisk drift	14 386	16 845	17 447	602	0	
Plan	8 223	8 882	8 888	6	0	
Prosjekt	619	0	0	0	0	
Sum netto bevilgning	97 468	108 734	108 169	-565	-2 252	
Avsetning til bundne driftsfond	546	155	1 202	1 047		
Bruk av bundne driftsfond	-14 497	-5 361	0	5 361		
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0		
Bruk av disposisjonsfond	-6 308	-3 954	-3 897	57		
Andre generelle driftsinntekter	-2 051	0	0	0		
Avskrivninger	0	26 166	25 831	0		
Netto renteutgifter-inntekter	0	26 191	21 779	0		
Sum bevilgninger	119 778	65 537	63 254	-7 030		

Budsjetter for 2025 inneholder justeringer som både kan klassifiseres som konsekvensjusteringer og nye tiltak. Konsekvensjusteringer er knyttet til den driften som følger av vedtak pr. 1. tertial 2024 tillagt rådmannens forslag til justeringer i 2. tertial 2024. Følgende justeringer er lagt til grunn:

Konsekvensjustert:

Bygg- og eiendom endring fra 2024-2025:

1. Driftsrammen er redusert med 0,582 mill. kroner knyttet til at de leide barnehage paviljongene på Lundamo ble levert tilbake i 2024. Enheten får da redusere leieutgifter og fdv utgifter tilsvarende 0,582 mill. kroner fra 2024 til 2025.

2. Driftsrammen er økt med 0,651 mill. kroner knyttet til økte fdv utgifter som følge av den nye barnehagen på Ler. Tilsvarende beløp ble også lagt inn i 2024, slik at helårsvirkning knyttet til fdv på den nye barnehagen er 1,3 mill. kroner. I dette inngår renhold som den tyngste komponenten.
3. Driftsrammen er redusert med 0,384 mill. kroner knyttet til netto virkningen av økte husleieinntekter og økte fdv utgifter som følge av kjøp av flere flyktningeboliger.
4. Driftsrammen er økt tilsvarende 0,886 mill. kroner som følge av helårsvirkning av lønnsoppgjøret på kap. 4
5. Driftsrammen er økt netto med 1,392 mill. kroner som følge av økte leieutgifter i SVS Melhuset ifb. med etablering av kontorarbeidsplasser for PPT- tjenesten, Flyktningtjenesten og Helse og velferdskontoret. Denne økningen reduseres gjennom et tiltak som innebærer at en forsetter å bruke flyktningemidler til å dekke halvparten av husleien.
6. Driftsrammen er redusert med 0,253 mill. kroner som følge at omsorgsboliger er brukt til avlastningstiltak som igjen reduserer husleieinntektene til Bygg- og eiendom. Normalt skulle dette resultert i en økning i rammen, men det ble i 2024 tilført noe midler over driften for å gjøre om disse omsorgsboligene til avlastningsboliger, derfor en reduksjon og ikke økning i rammen.

Konsekvensjustert:

Teknisk drift endring fra 2024-2025:

1. Driftsrammen er økt med 0,6 mill. kroner som følge av helårsvirkning av lønnsoppgjøret på kap 4. og tiltak i økonomi- og handlingsplanen 2023-2026 om økt ressurs til naturskade tilsvarende 0,4 mill. kroner.

Under plan og utvikling er det lagt opp til følgende tiltak for å komme innenfor tildelt budsjett ramme for 2025:

Bygg- og eiendom (B&E) har følgende forhold som påvirker budsjettammen for 2025:

- Drift og vedlikehold av veidelen i den nye driftsentralen er tatt innefor rammen til B&E. Dette utgjør 0,958 mill. kroner.
- Renhold Utistu på Horg sykehjem ble håndtert av B&E fom 2024 dette er ikke kompensert økonomisk, utgjør 0,315 mill. kroner.
- Renhold på helseinstitusjoner på helligdager utføres i dag av helsepersonell, dersom B&E skal ta dette utgjør det 0,150 mill. kroner på årsbasis.
- Drift av Bankparken i Melhus sentrum ble overtatt av B&E i 2024 uten økonomisk kompensasjon. Ved bruk av Holte prosjektnøkkel, nasjonalt dimensjoneringsverktøy for fdv utgjør dette 0,326 mill. kroner på årsbasis.
- Drift av Markedsplassen, det nye torget som skal bygges i 2025 utgjør 1 mill. kroner på årsbasis ved bruk av Holte nøkkelen. Det er her forutsatt at denne er ferdig til senest 1. september 2025 og utgjør 0,333 mill. kroner i 2025.
- Helse og velferd bruker boliger til avlastning og tidsbegrenset opphold hvor B&E mister leieinntekter. Dette gjelder 4 stk på Høllonda helse og omsorgssenter, 2 stk på Buen helse – og omsorgssenter, 2 stk på Moesgrinda og 1 stk på Horg helse- og omsorgssenter. Her mister B&E leieinntekter tilsvarende 0,418 mill. kroner uten at dette er kompensert.
- Det er ikke lagt inn priskompensasjon for innkjøp av varer og tjenester i 2025. For B&E utgjør dette rundt 1,5 mill. kroner som må dekkes inn gjennom reduserte innkjøp i 2025.
- Det tilføres anslagsvis 0,5 mill. kroner i økte leieinntekter med bakgrunn i forventet vekst i konsumprisindeksen som brukes som justeringsparameter for husleie.

- Paviljongen kommunen leide på Høyeggen er levert inn. Samlet representerer dette reduserte fdv utgifter for B&E på 0,3 mill. kroner.
- Dersom bygg og eiendom skal ta innover seg alt dette må driften av kommunens bygningsmasse reduseres med 3,2 mill. kroner fra 2024 til 2025.
- Utover dette må hele Plan- og utvikling jobbe med tiltak som gir en netto innsparing på 1,4 mill. kroner fra 2024 til 2025. Rent teknisk er denne innsparingen lagt på kommunalsjef, men blir fordelt utover etter hvert som tiltakene kommer opp.

Teknisk drift:

Det er i gang et større arbeid på veisiden med tanke på å redusere utgiftene og bruke mannskapet til å utføre arbeid kommunen ellers ville overlatt til private å utføre. Potensialet knyttet til denne gjennomgangen vil en komme tilbake med senere i 2025.

Arealforvaltning:

Med unntak av administrering av enheten og Landbruksavdelingen er det meste av den forvaltningen som skjer i Arealforvaltning selvkost basert. Politisk er det imidlertid bestemt at plansak skal ha 80 pst. selvkost, geodata (Oppmåling) skal ha 60 pst. selvkost mens byggesak skal ha 100 pst. selvkost.

9.8 Selvkostbudsjett

Vann og avløp

Under følger en tabell som viser forventet gebyrutvikling inn vann og avløp i økonomiplanperioden gitt forventet rentenivå, lønns og prisvekst samt kommende investeringsprogram.

Avløp	2024	2025	2026	2027	2028
Utgifter	51 447 433	53 475 536	56 496 342	60 064 841	63 376 253
Inntekter	-54 408 183	-54 515 840	-56 456 611	-58 707 592	-60 996 456
Saldo mot fond	-2 960 750	-1 040 305	39 731	1 357 249	2 379 797
IB Fond	1 588 319	4 549 070	5 589 374	5 549 643	4 192 394
Avsetning fond	2 960 750		-39 731		
Bruk av fond	0	0	39 731	1 357 249	2 379 797
Saldo	4 549 070	4 549 070	5 509 912	4 192 394	1 812 597
Avgiftsøkning		0 %	4 %	4 %	4 %
Vann					
	2024	2025	2026	2027	2028
Utgifter	33 403 134	34 528 619	36 384 810	38 207 957	40 026 181
Inntekter	-30 699 541	-34 535 843	-36 594 351	-38 783 370	-41 117 866
Saldo mot fond	2 703 593	-7 224	-209 540	-575 412	-1 091 684
IB Fond	1 552 908	-1 150 685	-1 143 462	-933 921	-358 509
Avsetning fond				575 412	1 091 684
Bruk av fond	2 703 593	-7 224	-209 540		
Saldo	-1 150 685	-1 143 462	-933 921	-358 509	733 176
Avgiftsøkning		13 %	6 %	6 %	6 %

Som en ser av oversikten over er det lagt opp til uendret nivå på avløpsavgiftene fra 2024 til 2025. Dog kan det forekomme enkelte justeringer innbyrdes med bakgrunn i at gebyrregulativet endres fra 2024 til

2025. Innen avgiftsområde vann må avgiften økes med 13 pst. fra 2024 til 2025. Dette henger sammen med at vannfondet er brukt opp i 2024 gitt de prognosene som foreligger ved 2. tertial 2024. Det legges opp til at fondet igjen bygges opp gradvis inn mot 2028, dette for å skjerme innbyggerne mot kraftige endringer fra det ene året til det andre.

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025 legges det opp til at momsen knyttet til gebyrer innen vann og avløp reduseres fra 25 pst. i dag til 15 pst. med virkning fom 1. mai 2025. Dette bidrar til at den samlede netto avgiftsøkningen knyttet til husholdninger som har kommunalt vann og avløp holdes omtrent uendret fra 2024 til 2025. Hvilket må oppleves positivt.

Tabellen under beskriver investeringsvolum innen vann og avløp for perioden 2025-2028 og årlig gjennomsnitt for perioden 2013-2022. Tabell 9.81 Investeringsvolum innen vann og avløp for perioden 2025-2028 og årlig gjennomsnitt for perioden 2015-2024.

Inv. År /Tall i mill. kroner	Vann	Avløp
Snitt pr. år 2015-2024	15,7	30,6
2024	30,3	41,3
2025	20,0	38,2
2026	20,0	42,8
2027	20,0	37,2

Arealforvaltning

Byggesak

I budsjettet for 2025 er antall årsverk i avdeling byggesak redusert med 0.8. Bakgrunnen for dette er at saksområde eierseksjonering er overført til avdeling Geodata, og at antallet større byggesaker har gått noe ned de siste to årene. Det er i tillegg foreslått grep for å tilpasse regulativet bedre til arbeidsmengden på de enkelte sakstypene. Dette gjelder i det vesentligste de komplekse to-trinns søknadene på større boligbygg. Gebyret for rammetillatelse og første igangsetting er økt med 12,5 %, mens gebyret for påfølgende igangsettingstillatelser ut over den første er redusert fra å være en prosentvis sats av rammen til et fast beløp.

Det er nå foreslått gebyrsats for forhåndskonferanser til dekning av disse møtekostnadene, noe Melhus kommune ikke har hatt til nå. Erfaringen viser at det blir gjennomført veldig mange forhåndskonferanser som ikke resulterer i en gebyrbelagt søknad.

Gjennomsnittlig økning av gebyrene for saksområdet er beregnet til + 7,5 % sammenlignet med 2024.

Geodata

Geodata har fra og med 2024 overtatt saksansvaret for matrikkelføring av byggetillatelser og seksjonering av boliger fra byggesak. Dette er gjennomført uten økning av antall årsverk. For 2025 foreslås nå gebyrregulativets kapittelinndeling tilpasset til denne endringen. Kostnadene ved oppmålingsarbeider i felt har økt som følge av skjerpede HMS-krav til sikkerhet og arbeidsvarsling i faresonen langs offentlige veier. Minstesatsen for tjenester som faktureres etter medgått tid er foreslått endret fra 2 til 3 timer. Gjennomsnittlig økning av gebyrene for saksområdet er beregnet til + 7,5 %.

Plansak

For 2025 er det foreslått større endringer i gebyrstrukturen for behandling av private planforslag. Melhus kommune har i lang tid hatt en trinnvis skala for prising av tjenesten basert på areal som planforslaget omfatter. De store boligutbyggingsprosjektene de senere årene har en kompleksitet som er mere relatert til kvadratmeter boligareal som planlegges enn til areal tomtegrunn som går med. Arbeidsmengden med behandling av disse planforslagene har gått langt utover det som gebyrregulativet har gitt dekning for. Det foreslås nå en profilendring av regulativet, som tar hensyn til både areal tomtegrunn og areal bygningsmasse som planlegges. I og med at hele strukturen av regulativet endres er det vanskelig å beregne en prosentvis økning fra 2024 til 2025. Etter rådmannens beregninger vil gebyrene for en typisk reguleringsplan for boligbygging i sentrumsområder, med høy tetthet og komplekse bygninger kanskje øke med 80%. En reguleringsplan med stort areal og lite boligmasse vil kunne få en reel prisnedgang. Behandlingsgebyr for dispensasjonssaker er videreført uten strukturendringer, men foreslått økt med + 7,5 % basert på kostnadsutvikling og tidsforbruk.

Gebyrer

Betalingsbestemmelsene i sin helhet presenteres i eget gebyrregulativ.

Bygg og eiendom

Alle utleietakster øker med forventet prisstigning tilsvarende 4,1 %.

Teknisk drift

Gravemeldinger i og ved kommunal veg samt leie av gategrunn er økt med forventet prisstigning tilsvarende 4,1 %.

Kapittel 10 - Virksomheter utenom kommunen

Tabell 10.1 viser hvilke utgiftsområder som føres på rammeområde Virksomheter utenfor kommunen. De største utgiftspostene er Gauldal brann- og redning og Melhus kirkelige fellesråd. Disse omtales under.

Tabell 10.1 utgiftsområder som føres på rammeområde virksomheter utenom kommunen. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2024	Budsjett 2025	Endring fra 2024 til 2025	Herav tiltak i 2025	Tiltaksnr (drift/investering)
Revisjon Midt-Norge IKS	1 292	1 331	1 480	149	0	
Sekretariat for kontrollutvalget	359	377	377	0	0	
Melhus kirkelig fellesråd	10 330	10 795	11 238	443	0	
Driftstilskudd Prestgårdslånna	125	125	125	125	0	
Driftstilskudd Gamle Hovin	40	40	40	0	0	
Vertskommunesamarbeid, Rovdyr	30	30	30	0	0	
Vekst Melhus AS	1 128	966	966	0	0	
Galudal Brann og redning IKS	20 277	21 846	22 517	671	0	
Trondheimsregionen	615	755	755	0	0	
Tilskudd til 17. mai arrangement i Nedre Melhus	72	50	50	0	0	
Tilskudd til næringsforeningen i Trheim avd Melhus	165	173	0	-173	-173	VI04
Vannområdesekretariatet for Gaula	118	125	125	0	0	
Regionrådet Trondheim Sør	156	155	155	0	0	
Jul i Melhus	0	50	50	0	0	
Røde kors Melhus	40	40	40	0	0	
Sum netto bevilgning	34 747	36 858	37 903	1 045	-173	
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	

Tabell 10.1 utgiftsområder som føres på rammeområde virksomheter utenom kommunen. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Revidert budsjett 2024	Budsjett 2025	Endring fra 2024 til 2025	Herav tiltak i 2025	Tiltaksnr (drift/investering)
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	
Andre generelle driftsinntekter	0	0	0	0	0	
Sum bevilgninger netto	34 747	36 858	37 903	1 045	-173	

Gauldal brann og redning

Gauldal Brann og Redning IKS, GBR, eies av kommunene Midtre Gauldal og Melhus i fellesskap, hvor Melhus kommune eier 70 prosent i 2023. Eierandelen til Melhus kommune er vedtatt justert til 65,2 prosent fra 1.1.2024 (k-sak 59/2003). Selskapet ivaretar eierkommunenenes oppgaver og forpliktelser i henhold til brann- og eksplosjonsvernlovgivningen.

GBR er organisert i tre avdelinger; administrasjon, beredskapsavdeling og forebyggende avdeling. Administrasjonen er lokalisert ved Melhus brannstasjon, hvor brannsjef/daglig leder har kontor. Forebyggende avdeling ivaretar tilsyn med særskilte brannobjekter, behandling av saker i henhold til brannvernlovgivningen, utfører opplæring og brannverninformasjon, tilsyn med fyringsanlegg og feiing. Rådmannen har mottatt forslag til budsjett fra Gauldal brann- og redningsvesen IKS, som er inkludert i rådmannens forslag.

Gebyrregulativ med satser for feiertjenesten ligger i eget dokument.

Kirkelig fellesråd

Budsjettet for Kirkelig Fellesråd for 2025 er 11,2 millioner kroner, en økning på 0,43 millioner kroner fra 2024. Dette er beregnet utfra kommunal deflator med redusert i tråd med rådmannens tilsvarende prosentvise reduksjon for alle andre kommunale enheter.

Andre områder

For de andre områdene er det mindre endringer fra 2024. Forslaget til budsjett for Revisjon Midt-Norge er i tråd med sak 54/24 i Kontrollutvalget.

Kapittel 11 - Investeringer, finansiering, gjeldsutvikling og rentekostnader

11.1 Investering og finansiering

Tabell 11.1 gir en oversikt over bevilgningsoversikt for investeringen i henhold til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner §5-5. Denne viser en samlet oversikt over finansieringsbehovet og finansiering av investeringsregnskapet for 2023 og for hele planperioden. Kolonnen "nye prosjekter" samsvarer med kommunestyrets forslag til nye investeringstiltak som er "avkrysset" i vedlegget om investeringstiltak.

Tabell 11.1 Bevilgningsoversikt investering, jf. forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning §5-5. Beløp i tusen kroner						
	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Investeringer i varige driftsmidler, Melhus kommune	261 134	206 112	268 210	198 959	53 588	15 013
Investeringer i varige driftsmidler, Melhus kirkelig fellesråd		625	0	0	108	0
Investeringer i varige driftsmidler, selvkost vann		34 265	28 307	52 805	70 600	34 500
Investeringer i varige driftsmidler, selvkost avløp		58 646	40 234	64 390	67 600	32 250
Tilskudd til andres investeringer	335	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 294	2 894	2 330	2 894	2 894	2 894
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	264 763	302 542	339 081	319 048	194 790	84 657
Kompensasjon for mva	-23 012	-36 863	-49 852	-36 092	-10 739	-3 003
Tilskudd fra andre	-3 639	-12 850	-56 770	-90 750	-10 886	-400
Salg av varige driftsmidler	-3 644	0	0	0	0	0
Salg finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-232 216	-242 085	-209 299	-165 312	-166 470	-78 360
Sum investeringsinntekter	-262 511	-291 798	-315 921	-292 154	-188 096	-81 763
Videreutlån	85 741	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000
Bruk av lån til videreutlån	-85 741	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
Avdrag på lån til videreutlån	19 637	12 794	14 962	16 764	18 493	20 153
Mottatte avdrag videreutlån	-25 822	-12 794	-14 962	-16 764	-18 493	-20 153
Netto utgifter videreutlån	-6 185	0	0	0	0	0

Tabell 11.1 Bevilgningsoversikt investering, jf. forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning §5-5. Beløp i tusen kroner

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Overføring fra drift	-7 430	-4 294	-16 960	-25 694	-6 694	-2 894
Bruk av bundet inv fond	27 888	0	0	0	0	0
Avsetning til bundet kapitalfond	-14 650	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundet kapitalfond	-1 875	-6 450	-6 200	-1 200	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift netto avsetninger	3 933	-10 744	-23 160	-26 894	-6 694	-2 894
Fremført til inndekning (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

Tabell 11.2 spesifiserer utgiftsbehovet for hvert enkelt investeringsprosjekt for hhv Melhus kommune, Melhus kirkelige fellesråd og de ulike selvkost-områdene. Tabellen er inndelt i kolonner for igangsatte prosjekter som er bevilget tidligere og nye prosjekter som har behov for nye bevilgninger. De enkelte nye prosjekter er nærmere omtalt i vedlegg pkt. 14.2.

Tabell 11.2 Utgiftsbehovet kategorisert. Beløp i tusen kroner.

	Tidligere bevilget	Nye prosjekter/nye bevilgninger	2025	2026	2027	2028
Finansieringsbehov, Melhus kommune ex selvkost	93 325	68 853	270 540	201 853	56 482	17 907
Finansieringsbehov, Melhus kirkelig fellesråd	0	0	0	0	108	0
Finansieringsbehov, selvkost-vann	33 508	122 150	28 307	52 805	70 600	34 500
Finansieringsbehov, selvkost-avløp	77 030	141 150	40 234	64 390	67 600	32 250
Finansieringsbehov, investering i aksjer og andeler, egenkapitalinnskudd KLP	3 294	0	2 330	2 894	2 894	2 894
Sum finansieringsbehov	207 157	332 153	341 411	321 942	197 684	87 551

De største nye prosjektene som planlegges i 2025 er:

- Gåsbakken skole - tilpasning av lokalet, samlet 85,0 millioner kroner
- Kjøp av kommunale boliger – 18,5 millioner kroner årlig i 2025 og 2026, videreføring av tiltak
- Infrastruktur Sjøberg, 16,3 millioner kroner, videreføring av vedtak
- Gangbru over Gaula-miljøpakken, 139,5 millioner kroner, videreføring vedtak
- Utskifting lysstoffrør, 25,5 millioner kroner i planperioden, videreføring vedtak
- GSV Martin Tranmæl-Gimsevegen, miljøpakken, 27 millioner kroner, videreføring av vedtak

Tabellene 11.4 til 11.7 gir en spesifikasjon for hvert område helt ned på prosjektnivå for kommunens samlede investeringer, fordelt på egne investeringer, selvkost og kirkelig fellesråd.

Tabell 11.3 Spesifikasjon av prosjekter eksklusiv selvkost og kirkelig fellesråd. Beløp i tusen kroner

Prosjekt	Prosjektnavn	Tidligere bevilget	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2025	2026	2027	2028
31231	Mobilitet - tilgjengeliggjøre digitale kommunale verktøy	125	0	250	0	0	0
31232	Innføre SvarUt og Svarinn på alle fagsystemer	0	0	375	0	0	0
31238	Infrastruktur og dekning i skolene. Oppfølging 1:1 satsning	1 000	0	350	0	0	0
31245	Pasientvarslingsanlegg	0	0	700	0	0	0
32300	Utskifting lysstoffrør	1 825	0	11 825	6 825	6 825	0
32377	Utbedring kjøkken Horg og Hølanda	500	0	7 625	0	0	0
32407	Plakatmonter på utsiden av kultursalen	0	0	200	0	0	0
32418	Utskifting av heiser	4 588	0	5 555	0	0	0
32432	Tiltak mot granulat ved Kunstgressbaner	575	0	300	0	0	0
32443	Kinoprojektor	0	0	1 250	0	0	0
32444	Gåsbakken skole - tilpasning av lokaler	2 500	0	49 500	33 000	0	0
32456	Strandvegen bhg - vognbod, takoverbygg og asfalt	80	0	308	0	0	0
32468	Utbedring av kjøkken og inngangspartil Kroa	0	0	450	0	0	0
32469	Svorksjøen camping - nytt avløpsanlegg	3 169	0	1 300	0	0	0
32474	Diverse investeringer Bygg og Eiendom	Løpende	0	7 000	7 000	7 000	7 000
32475	Utfasing av oljekjeler	1 250	0	1 250	0	0	0
32476	Lundamo ungdomsskole-fritidsklubb	3 125	0	7 500	0	0	0
32478	Trådløst nettverk i barnehagene	46	0	1 204	0	0	0
32479	Trådløst nettverk lokasjoner i helse og velferd (utenom Buen, Horg og Hølanda he	438	0	438	0	0	0
32481	Uforutsette investeringer tilknyttet HMS/miljørettet helsevern	Løpende	0	1 732	938	938	938

Tabell 11.3 Spesifikasjon av prosjekter eksklusiv selvkost og kirkelig fellesråd. Beløp i tusen kroner

Prosjekt	Prosjektnavn	Tidligere bevilget	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2025	2026	2027	2028
32484	Kjøp av kommunale boliger 2022	40 500	0	18 500	18 500	0	0
32486	Ombygging av Lenavegen 3	660	0	590	0	0	0
32487	Melhus torg alt 3 (2024)	1 576	0	17 174	0	0	0
32488	Gimse U. elevtilpasninger	877	0	58	0	0	0
36711	Snarvei Gimse skole - Gruva	1 000	0	1 500	0	0	0
36712	Mindre trafikktekniske tiltak, miljøpakken	1 250	500	1 250	0	0	0
36714	Overvannsledning Møstadalen	750	0	750	0	0	0
36715	Lyngenevegen fortau m.m. - Miljøpakken	350	1 500	1 150	500	0	0
36833	Erosjonssikring, Stor Trondsveg/Kroken	3 508	4 150	5 955	250	0	0
36840	Investering maskinpark - teknisk drift 2020	Løpende	0	1 275	1 275	1 500	1 500
36842	Gangbru over Gaula - delvis miljøpakken	9 675	0	44 300	75 000	12 500	0
36844	Infrastruktur Søberg vest	8 750	0	16 250	0	0	0
36850	GSV Martin Tranmæl-Gimsvegen, miljøpakken	2 950	25 000	5 450	21 500	0	0
36858	Veganlegg Gimsøya	550	0	19 325	18 750	18 750	0
36859	Hovedplan veg	Løpende	0	3 500	1 400	2 500	2 500
36861	Skolebakken Ler, miljøpakken	330	0	1 170	3 750	0	0
36862	Furuvegen, etappe 1	800	0	2 200	0	0	0
36863	Skolebakken bru, Ler	580	0	3 960	3 960	0	0
39603	Egenkapitalinskudd KLP	Løpende	0	2 330	2 894	2 894	2 894
MP-11	Sentral driftskontroll	0	3 500	3 500	0	0	0
MP-13	Tilstandsanalyser og energiattester	0	2 500	2 500	0	0	0
MP-14	Bil til miljøvaktmester	0	450	450	0	0	0
MP-19	Ny varmtvannsbereeder til Kroa	0	285	285	0	0	0
MP-27	Rekkverk langs Kregnesvegen	0	200	200	0	0	0
MP-31	Detaljregulering knutepunktet, miljøpakken	0	6 250	5 000	1 250	0	0

Tabell 11.3 Spesifikasjon av prosjekter eksklusiv selvkost og kirkelig fellesråd. Beløp i tusen kroner

Prosjekt	Prosjektnavn	Tidligere bevilget	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2025	2026	2027	2028
MP-32	Koordinering og adm. - Miljøpakken	0	2 000	500	500	500	500
MP-33	Flååsvegen	0	3 800	2 500	1 300	0	0
MP-79	Utredning av Høyeggen og Eid skoler	0	1 875	1 875	0	0	0
MP-82	Utrede sammenbygging av 2 bygg Mosgrinda boffelleskap	0	500	500	0	0	0
MP-83	Prosjektutvikling - Miljøpakken	0	2 200	1 700	0	500	0
MP-85	Dataromsoppgradering	0	3 518	2 832	686	0	0
MP-86	Årlige investeringer IKT	0	7 725	0	2 575	2 575	2 575
MP-87	Forprosjekt nye Flå eldresenter	0	1 250	1 250	0	0	0
MP-9	Brannalarmanlegg rådhuset	0	1 650	1 650	0	0	0
Sum investeringsbehov		93 325	68 853	270 540	201 853	56 482	17 907

Tabell 11.4 Spesifikasjon av prosjekter kirkelig fellesråd. Beløp i tusen kroner

Prosjekt	Prosjektnavn	Tidligere bevilget	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2025	2026	2027	2028
31613	Nytt Orgel i Melhus kirke	-	-	-	-	108	-
Sum investeringsbehov		0	0	0	0	108	0

Tabell 11.5 Spesifikasjon av prosjekter selvkost vann. Beløp i tusen kroner

Prosjekt	Prosjektnavn	Tidligere bevilget	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2025	2026	2027	2028
36001	Bagøyvegen - vann	1 100	1 600	2 000	1 500	0	0
36003	Varmbo boligfelt - vann	19 300	0	1 500	0	0	0
36021	Sonevannmåling	843	0	257	0	0	0
36027	Eternittledning, Gammelbakkane	5 900	0	100	0	0	0
36032	Vannkum Rye	180	0	400	920	0	0
36038	Vannforsyning, Losenkrysset-Hermanstad	765	0	500	835	0	0
36050	Rønningstrøa VPS	2 200	0	800	0	0	0
36058	Trykkreduksjon i Melhus sentrum - overordnet plan	0	0	0	0	0	0

Tabell 11.5 Spesifikasjon av prosjekter selvkost vann. Beløp i tusen kroner

Prosjekt	Prosjektnavn	Tidligere bevilget	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2025	2026	2027	2028
36063	Vannledning, Gimsøya	650	2 000	500	6 850	1 000	0
36065	Rehabilitering av vannledninger langs Brekktrøa	200	0	2 000	0	0	0
36067	Ledningsanlegg til Rønningstrøa HBS, bygging	0	0	2 000	3 000	0	0
36072	Hovedvannledning, Ler sentrum, prosjektering	250	150	150	0	0	0
36073	Vannledning Skolebakken Ler, forprosjekt	450	3 500	450	1 750	1 750	0
36074	Vannledning, Kvammen-Rødde, forprosjekt	0	7 600	0	500	7 000	500
36077	Vannledning Ler sentrum, byggefase	0	0	1 000	5 000	2 000	0
36078	Rønningstrøa høydebasseng, byggefase	0	9 000	1 000	10 000	10 000	0
36079	Vannmålere - vann	570	0	200	0	0	0
36082	Vannett-sanering langs Kaldvella, prosjektering	700	0	300	0	0	0
36084	Diverse investeringer vannforsyning	250	1 250	500	500	500	500
36085	Slukkevann - Vannettmodell - Melhus-Hovin	100	0	1 000	400	0	0
36087	Kjøp av vaktbil - vann	0	0	250	0	0	0
36088	Adgangskontroll vannforsyningsanlegg	0	0	1 000	0	0	0
36089	Hovin HBS - forprosjekt - rehabilitering/nybygg	50	0	300	300	350	0
36090	Brekksåsen - sanering VA - etappe 2	0	5 100	200	500	5 000	5 000
36091	Eternittledning, Ferjestaden-Udduvoll	0	2 800	1 000	4 000	10 000	0
MP-36**	Mesanin driftssentralen (vann)	0	150	150	0	0	0
MP-38	VA-sanering Rådhusvegen, vann	0	4 000	500	2 000	1 500	0
MP-40	VA-sør 2, vann	0	53 500	1 000	2 500	25 000	25 000
MP-42	Vollmarka, vann	0	2 200	200	2 000	0	0
MP-44	Utskifting av brannhydranter	0	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000
MP-45	Utskifting av vannkummer	0	10 000	2 500	2 500	2 500	2 500
MP-48	Lyngenvegen-vann, byggefase	0	8 800	5 050	3 750	0	0
MP-50	Sanering Leirtaket - vann, byggefase	0	6 500	500	3 000	3 000	0
Sum investeringsbehov		33 508	122 150	28 307	52 805	70 600	34 500

Tabell 11.6 Spesifikasjon av prosjekter selvkost avløp. Beløp i tusen kroner

Prosjekt	Prosjektnavn	Tidligere bevilget	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2025	2026	2027	2028
36201	Bagøyvegen - avløp	1 175	4 100	4 464	1 500	0	0
36204	Varmbo boligfelt - avløp	27 405	0	7 595	0	0	0
36219	Bagøyvegen avløpspumpe-stasjon	300	3 400	4 600	1 500	0	0
36225	Avløpsanering Ler sentrum, prosjektering	1 880	300	300			
36257	Spillvannsledning Ler-Kvål	31 000	0	1 000	0	0	0
36262	Avløpsanlegg, Losenkrysset-Hermanstad	910	0	2 590	0	0	0
36270	Gåsbakken RA	600	9 500	2 100	7 500	2 000	0
36275	Litjlerlia APS	780	0	2 220	0	0	0
36276	Avløpsanlegg, Løvset - Åsvegen	4 250	0	1 750	0	0	0
36277	Avløpsanlegg Litjlerlia	150	0	1 350	0	0	0
36289	Avløpsanering, Gimsøya	550	2 000	4 350	3 100	1 000	0
36290	Påslippspunkt våtslam	200	0	800	0	0	0
36293	Omlegging av deler av ledninger langs Brekktrøa	700	0	1 800	0	0	0
36294	Blekesmarka Avløpspumpe-stasjon	1 000	6 600	4 000	1 600	5 000	0
36295	Avløpsanlegg, Furuvegen, etappe 1	1 000	0	2 000	0	0	0
36296	Avløpsanlegg, Hovin-Lundamo, prosjektering	900	0	100	300	0	0
36297	Diverse investeringer avløp	1 000	2 000	500	500	500	500
36299	Brekkåsen - sanering VA - etappe 2	0	5 250	300	300	5 250	5 000
36302	Vannkum Rye	510	3 100	0	3 100	0	0
36303	Avløpsanlegg Skolebakken Ler, forprosjekt	500	3 500	400	1 750	1 750	0
36305	Avløpsanlegg, Kvammen-Rødde, forprosjekt	0	7 600	400	100	7 000	500
36310	Ler avløpspumpe-stasjon	550	0	4 450	0	0	0
36312	Avløpsanlegg Ler sentrum, byggefase	0	2 000	3 000	9 000	2 000	0
36313	Vannmålere - avløp	570	0	200	0	0	0
36314	Flow målere	200	0	800	0	0	0
36315	Sanering avløpsanlegg langs Kaldvella, prosjektering	700	0	2 800	2 500	0	0
36316	Loddgårdstrøa sør, avløpspumpe-stasjon	150	350	3 850	0	350	0

Tabell 11.6 Spesifikasjon av prosjekter selvkost avløp. Beløp i tusen kroner

Prosjekt	Prosjektnavn	Tidligere bevilget	Nye prosjekter/nye bevilgninger	Budsjett 2025	2026	2027	2028
36317	Rønningen APS med ledningsanlegg	0	0	200	5 000	5 300	0
36319	Kjøp av vaktbil - avløp	0	0	250	0	0	0
36320	Forprosjekt Korsvegen RA - kapasitet	50	0	350	200	0	0
MP-37**	Mesanin driftssentralen (avløp)	0	150	150	0	0	0
MP-39	VA-sanering Rådhusvegen, avløp	0	4 000	500	2 000	1 500	0
MP-41	VA-sør 2, avløp	0	53 500	1 000	2 500	25 000	25 000
MP-43	Vollmarka, avløp	0	1 200	200	1 000	0	0
MP-46	Øysand RA - utbedring	0	4 300	500	300	3 500	0
MP-47	Utskifting av avløpskummer	0	5 000	1 250	1 250	1 250	1 250
MP-49	Lyngenvegen-avløp, byggefase	0	8 800	5 050	3 750	0	0
MP-51	Sanering Leirtaket - avløp, byggefase	0	14 500	500	7 000	7 000	0
Sum finansieringsbehov		77 030	141 150	67 669	55 750	68 400	32 250

** MP-36 og MP-37 ligger feilaktig inne. Rådmannen har kommentert at disse ikke blir igangsatt. Blir justert/tatt ut av budsjett i forbindelse med Tertial I 2025

11.2 Investeringslån - låneopptak og gjeldsutvikling

Låneopptak

Kapittel 11.1 viser en oversikt over løpende og nye investeringsprosjekter. Tabell 11.8 viser en spesifikasjon av bruk av lån for å finansiere investeringene.

Finansieringsbehovet i 2025 (ex startlån, men inklusiv selvkostrområdet) er 394,6 millioner kroner. Av dette finansieres 264,7 millioner (inklusive ubrukte lånemidler) kroner med bruk av lån.

Det legges til grunn et låneopptak på investeringslån på 194,7 millioner kroner (korrigeret for bruk av ubrukte lånemidler 97,0 millioner per 1.1.2024) i 2025. I tillegg vedtas et låneopptak 65 millioner kroner fra Husbanken brukt til videreutlån (startlånsordningen) i 2025.

Gjeldsutvikling

Tabell 11.8 viser at lån til investeringsformål øker fra 2 183 995 millioner kroner ved inngangen til 2025 til 2 131 478 millioner kroner ved utgangen av 2028. Tallene er basert på rådmannens forslag til investeringer for planperioden.

Tabell 11.7 Gjeld til investeringsformål. Beløp i tusen kroner.				
	2025	2026	2027	2028
Gjeld til investeringsformål per 1.1	2 158 795	2 183 995	2 165 759	2 151 786
Låneopptak igangsatte prosjekter	97 546	45 183	16 662	11 115
Låneopptak nye investeringstiltak	89 279	62 390	65 310	59 710
Samlet avdrag	-91 625	-95 809	-95 945	-91 133
Bruk av ubrukte lånemidler	-70 000	-30 000	0	0
Sum gjeld til investeringsformål per 31.12	2 183 995	2 165 759	2 151 786	2 131 478

Lån til investeringsformål finansieres av kommunekassen, selvkostområdet og rentekompensasjon fra Husbanken. Tabell 11.9 viser fordelingen mellom lån som finansieres av kommunekassen og lån som finansieres av andre.

Tabell 11.8 Samlet oversikt gjeldsgrad. Beløp i tusen kroner.				
Definisjon av gjeld	2025	2026	2027	2028
Brutto gjeld (gjeldsgrad 1)	2 603 087	2 658 087	2 655 621	2 675 160
Startlån	-419 092	-462 328	-503 835	-543 682
Ubrukte lånemidler	-94 831	-30 000	0	0
Rentekompenserte lån	-53 915	-45 677	-37 439	-29 201
VA-lån	-682 728	-718 229	-756 500	-787 542
Lån til omsorgsboliger og sosialboliger	-244 359	-239 472	-234 683	-229 989
Lån til næringsbygg mm	-46 531	-45 368	-44 234	-43 128
Renteeksponert gjeld (gjeldsgrad 2)	1 061 630	1 117 013	1 078 930	1 041 618

11.3 Startlån - låneopptak og gjeldsutvikling

Om ordningen

Startlån er en behovsprøvd låneordning hvor kommunen tar opp lån i Husbanken og som benyttes til videre utlån til kommunens innbyggere. Startlån skal bidra til at personer med langvarig boligfinansieringsproblemer kan skaffe seg en egnet bolig og beholde den. Låneordningen er regulert i «Forskrift om startlån fra Husbanken». I tillegg brukes «Husbankens veileder for saksbehandling av startlån i kommunene».

Melhus kommune har gjennom mange år tilbudt behovsprøvde lån og tilskudd til sine innbyggere, og mange har fått hjelp til å finansiere boligkjøp og boligtilpasninger gjennom disse ordningene. For mange vanskeligstilte er startlån og tilskudd det som skal til for å kunne skaffe egen bolig eller kunne beholde bolig. Kommunen jobber aktivt med de boligsosiale utfordringer, og for å øke gjennomstrømmingen i den kommunale boligmassen hvor det settes fokus på "fra leie til eie". Sentrale føringer er at barnefamilier og varig vanskeligstilte har høy prioritet for ordningen.

Låneopptak

Med bakgrunn i kommunens boligsosiale arbeid og etterspørsel etter startlån, foreslår rådmannen å ta opp 65 millioner kroner i lån fra Husbanken. Lånet benyttes til videreutlån til startlånsordningen, samme som i 2024.

Utvikling av lånesaldo

Dersom man forutsetter at det bevilges 65 millioner kroner til utlån hvert år i planperioden, vil lån i startlånsordningen øke fra om lag 374,1 millioner kroner ved inngangen til 2025 til 543,7 millioner kroner ved utgangen av 2028. Dette innebærer en kraftig utlånsvekst for kommunen. Det er grunn for å tro at innstramningen i bankenes adgang til å yte boliglån har medført økt etterspørsel etter startlån.

Kapittel 12 - Disposisjonsfond – tiltak og utvikling

Tabell 12.1 under viser bruk og avsetning til kommunens felles disposisjonsfond. Første kolonne viser forventet bruk og avsetning i 2024, og deretter kommer budsjettert bruk og avsetning i planperioden.

Som tabellen viser utgjør felles disposisjonsfond om lag 36,3 millioner kroner ved utgangen til 2025 og at det øker til 91,9 millioner kroner ved utgangen av 2028. Måltallet kommenteres i kapittel 4.4.

Tabell 12.1 Felles disposisjonsfond, tiltak og utvikling. Beløp i tusen kroner.						
		2024	2025	2026	2027	2028
2560001	IB - Disposisjonsfond - felles	73 826	36 455	36 330	46 117	64 418
K-sak 112/19	Tiltak 37: Generell bredbåndsutbygging					
ØHP 2023-2026	Avsetning til felles disposisjonsfond	8 252	1 500	7 900	6 900	6 900
Regnskapssaken 2022	Tabell 1a: Flytte midler fra generelt disposisjonsfond	-35 846				
Regnskapssaken 2022	Tabell 1b: Flytte midler til generelt disposisjonsfond	762				
Regnskapssaken 2022	Tabell 2: Flytte midler fra generelt disposisjonsfond til overskuddsfond	-7 109				
Regnskapssaken 2022	Tabell 3: Flytte midler fra overskuddsfond til generelt disposisjonsfond	559				
ØHP 2024-2027	Naturskade	-599				
ØHP 2024-2027	Vedlikehold av bruer	-140				
ØHP 2024-2027	Kommunale veger	-500				
ØHP 2024-2027	Bredbånd og mobildekning	-1 375				
ØHP 2024-2027	Naturskade/kvikkleire	-315				
ØHP 2024-2027	Skred og områdestabilisering Kvål	-1 200				
ØHP 2024-2027	Redusert avsetning til disposisjonsfond - saldering					
ØHP 2025-2028	Vedlikehold av bruer - resterende tiltak gjennomføres i 2025	140	-140			
ØHP 2025-2028	Naturskade/kvikkleire		-315			
ØHP 2025-2028	Endret avsetning til ØHP jf. rullering 2025-2028		1 999	3 379	10 003	16 588
ØHP 2025-2028	Endret avsetning til disposisjonsfond – saldering formannskapet		-3 649	-1 567	1 323	3 953
	UB - disponibelt	36 455	35 850	45 562	63 788	91 229

Kapittel 13 - Oversikt over nye tiltak

13.1 Vedtatte driftstiltak Sentraladministrasjonen

Oversikten nedenfor gir en samlet oversikt over kommunestyrets vedtak.

Sentraladministrasjonen						
Tiltaksnummer	Beskrivelse	Beløp 2025	Beløp 2026	Beløp 2027	Beløp 2028	
SE01	Redusere bruk av annonser i Adresseavisen	-	200 -	200 -	200 -	200
SE03	Etablering av studiesenter Sør	170	170	170		170
SE06	Vi-festen	-	200 -	200		
SE07	Redusere lagring av kommunestyremøte (kommuneTV)	-	50 -	50 -	50 -	50
SE08	Ikke kompensert prisvekst	-	422 -	422 -	422 -	422
PO01	Effektiv ansettelseskontroll	-	400 -	800 -	1 200 -	1 600
Sentraladministrasjonen - inngår i kommunestyrets vedtak		-	1 102 -	1 502 -	1 702 -	2 102

SE01 Redusere bruk av annonser i Adresseavisen

Budsjettet ble økt med 0,2 millioner kroner i 2024. Erfaringstall fra 2024 tyder på et mindre behov for denne type annonsering.

SE03 Etablering av studiesenter Sør

Rådmannen foreslår å prioritere opprettelse av studiesenter Sør. Sak om studiesenter Sør ble presentert for kommunestyre i sak

SE06 Vi-festen

Rådmannen foreslår å utsette Vi-festen til 2027. Dette gir en årlig innsparing på 0,2 millioner kroner i årene 2025 og 2026.

SE07 Redusere lagringstid for kommune-TV

Anslått besparelse på å redusere digital lagring.

SE08 Ikke kompensert prisvekst

Sektoren er ikke kompensert for økt prisvekst i 2025, utgjør 0,42 millioner kroner.

PO01 Effektiv ansettelseskontroll

Det innføres ansettelseskontroll i Melhus kommune i langtidsbudsjettperioden 2025-2028 med mål om å ta ned bemanningen med minimum to årsverk per år ut fra 2024-nivå for hele organisasjonen. Dette for å sikre et bærekraftig budsjett i balanse. I praksis vil en ansettelseskontroll innebære at det ved naturlig avgang i hvert enkelt tilfelle gjøres vurderinger hvorvidt stillinger (og oppgaver) skal videreføres eller om de skal trekkes inn. Hvor virksomhetskritisk stillingens innhold er, skal legges til grunn i en slik vurdering. Det er viktig at medbestemmelsesapparatet (jfr. Hovedavtalen) deltar i vurderingene for å sikre god medvirkning og åpenhet i prosessene.

13.2 Vedtatte driftstiltak Oppvekst og kultur

Oversikten nedenfor gir en samlet oversikt over kommunestyrets vedtak.

Oppvekst og kultur						
Tiltaksnummer	Beskrivelse	Beløp 2025	Beløp 2026	Beløp 2027	Beløp 2028	
OP01	Reduksjon i avsetning flyktningeplasser barnehage	-	167 -	400 -	400 -	400
OP05	Redusert bevilgning til kinodrift	-	60 -	60 -	60 -	60
OP07	Avvikle Sagauka	-	405 -	405 -	405 -	405
OP10	Økning pris SFO utover KPI	-	583 -	583 -	583 -	583
OP11	Endre retningslinjer for hvem som skal ha	-	942 -	1 883 -	1 883 -	1 883
OP12	Kompetansemidler skole - etterutdanning	-	1 000	1 000	1 000	1 000
OP18	Tilrettelagt ung i jobb (10 ungdommer)	-	400	400	410	410
OP19	Samkjøring av SFO i ferier	-	100 -	100 -	100 -	100
OP20	Økte kostnader skoleskyss	-	3 500	3 500	3 500	3 500
OP21	Ikke kompensert prisvekst	-	1 565 -	1 565 -	1 565 -	1 565
PO02	Effektiv ansettelseskontroll	-	400 -	800 -	1 200 -	1 600
PO03	Skolemat våren 2025	-	600			
OP22	Verbalforslag fritidskort	-	52	52	52	52
Oppvekst og kultur - inngår i kommunestyrets vedtak			1 331 -	844 -	1 234 -	1 634

OP05 Avvikle kino for allmenheten (ikke avvikle, men delvis reduksjon i kommunestyrets vedtak)

Redusert bevilgning til drift av kino.

OP07 Avvikle Sagauka

Sagauka er en årlig kulturhistorisk festival som belyser Melhus sin tilstedeværelse i sagalitteraturen. Sagauka arrangeres i samarbeid mellom offentlig, privat og frivillig sektor.

OP11 Endre retningslinjer for fritidskontakter

Endre retningslinjer slik at færre får vedtak. I tillegg avvente utførelse av vedtak slik at vedtatt budsjett holdes. Vil føre til lengre ventelister.

OP01 Reduksjon i avsetning av flyktningeplasser barnehage

Hvert år settes det av flyktningeplasser i barnehagene. Behov/antall etter drøfting med flyktningetjenesten. Dette tallet er for 2025 satt til 6 plasser. 4 storbarn og 2 småbarn. Vi reduserer denne avsetningen til å kun sette av 3 plasser. At barnehageplassen står klar når flyktinger kommer gjør at foreldre raskt kommer i gang med introduksjonsprogram. Tas disse plassene bort må flyktingene vente på ledig plass og det kan ta lenger tid før foreldre kommer inn i introduksjonsprogram.

OP10 Økning brukerbetaling SFO utover KPI

Økning i pris utover KPI på 8%. Har sett på priser i nabokommunene. Trondheim er mest lik Melhus i tilbud. De ligger nå i 2024 8,7% høyere enn oss på helklass 1-3 og Helklass 4 trinn. Og 14,3% høyere på halvklass 4 trinn. Konsekvens: Flere kutter ut SFO, i hvert fall helklass.

OP12 Kompetansemidler skole - etterutdanning

Videreutdanning for lærere og barnehagelærere. Ansatte kan søke om videreutdanning gjennom Utdanningsdirektoratet. De kan få stipend- eller vikarordning. Kommunen må bidra med egenandel.

OP19 Samkjøring av SFO i ferier

Skoler kan samkjøre/samarbeide om SFO i ferier.

OP20 Økte kostnader skoleskyss

På grunn av ny avtale og store økninger i pris må rammen for skoleskyss økes.

OP21 Ikke kompensert prisvekst

Sektoren er ikke kompensert for økt prisvekst i 2025, utgjør 1,565 millioner kroner.

PO02 Effektiv ansettelseskontroll

Det innføres ansettelseskontroll i Melhus kommune i langtidsbudsjettperioden 2025-2028 med mål om å ta ned bemanningen med minimum to årsverk per år ut fra 2024-nivå for hele organisasjonen. Dette for å sikre et bærekraftig budsjett i balanse. I praksis vil en ansettelseskontroll innebære at det ved naturlig avgang i hvert enkelt tilfelle gjøres vurderinger hvorvidt stillinger (og oppgaver) skal videreføres eller om de skal trekkes inn. Hvor virksomhetskritisk stillingens innhold er, skal legges til grunn i en slik vurdering. Det er viktig at medbestemmelsesapparatet (jfr. Hovedavtalen) deltar i vurderingene for å sikre god medvirkning og åpenhet i prosessene.

PO03 Skolemat våren 2025

Halvårsvirkning våren 2025, sånn at elever som har startet på skoleåret 2024/2025 med skolemat får fortsette med det ut skoleåret.

OP18 Tilrettelagt ung i jobb

Lønn til ungdom, lønn til oppfølging og arbeidsgivere.

OP22 Verbalforslag om fritidskort

PS 48/24 Vedtak: Melhus kommunestyre ber Rådmannen legge inn Fritidskort som et uprioritert tiltak i Økonomi- og handlingsplanen for 2025-2028. Innføre en lokal variant av fritidskortet som gjør at alle barn og unge skal kunne ha mulighet til å delta på en fritidsaktivitet.

13.3 Vedtatte driftstiltak Helse og velferd

Oversikten nedenfor gir en samlet oversikt over kommunestyrets vedtak.

Helse og velferd						
Tiltaksnummer	Beskrivelse	Beløp 2025	Beløp 2026	Beløp 2027	Beløp 2028	
HV03	Omprioritering av ressurser: Avslutning av kommunesamarbeid med Trondheim kommun	-	1 171 -	1 171 -	1 171	
HV04	Omprioritering av ressurser: Avslutning av kommunesamarbeid med Trondheim kommun	-	1 500 -	1 500 -	1 500	
HV05	Omprioritering av ressurser: Avvikling av samarbeid om KAD-senger med Trondheim kommun	-	1 800 -	1 800 -	1 800	
HV06	Sikring av kvalitet og kontinuitet: Omstilling av små bofellesskap	-	3 500 -	3 500 -	3 500	
HV07	"ikke møtt" gebyr aktivitetssenter	-	25 -	25 -	25	
HV08	Avslutter tilbudet «inn på tunet» fra 1.1.2025	-	550 -	550 -	550	
HV10	Effektivisering av ledelse: sammenslåing av avdelinger BOA	-	850 -	850 -	850	
HV11	Effektivisering av ledelse: sammenslåing av avdelingeri hjemmet	-	850 -	850 -	850	
HV12	Omlagging av transportordning for brukere av Melhus arbeidssen-	-	350 -	350 -	350	
HV18	Avvikle kjøp tjenester fra ekstern aktør til BOA	-	1 200 -	1 200 -	1 200	
HV19	Videreføring av samarbeidet med Vekst Melhus om postvert og k	-	930	930	930	
HV26	Velferdsteknologi-stilling	-	-	-	-	
HV27	Driftsmidler pårørendeutvalg	-	50	50	50	
HV30	Investering - Anskaffelse nytt fagprogram	-	290	-	-	
HV36	Leie av Flå Samfunnshus til sterk og stødig gruppe	-	25	25	25	
HV37	Ole Brum	-	6 647	13 294	13 294	
HV38	Ikke kompensert prisvekst	-	2 530 -	2 530 -	2 530	
PO04	Effektiv ansettelseskontroll	-	400 -	800 -	1 200 -	
PO05	Helsekor Melhus	-	60	60	60	
Helse og velferd- inngår i kommunestyrets vedtak			2 447 -	767 -	1 167 -	1 567

HV03 Omprioritering av ressurser: Avslutning av kommunesamarbeid med Trondheim kommune om legevakt

Tiltaket innebærer en avslutning av Melhus kommunes interkommunale samarbeid med Trondheim kommune om legevakt på kveld, natt, helg og helligdager. Dagens avtale for 2024 er prognoseberegnet til 600 kroner per innbygger, og Trondheim kommune har varslet at de ønsker å reforhandle avtalen med høyere kostnader som resultat. Ved å avslutte samarbeidet, vurderes det å etablere et eget legevakttilbud lokalt eller finne alternative løsninger.

HV04 Omprioritering av ressurser: Avslutning av kommunesamarbeid med Trondheim kommune om miljørettet helsevern

Tiltaket innebærer å si opp vertskommuneavtalen med Trondheim kommune for miljørettet helsevern fra 2026, hvor dagens kostnad er kr. 1 171 000,- i 2024. Melhus kommune har nå en kommuneoverlege i 100 % stilling som er under spesialisering i samfunnsmedisin. Det vurderes at fra 2026 kan stillingen ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å organisere miljørettet helsevern selv. Det er imidlertid sårbart å si opp avtalen før kompetansen er fullt på plass, og det er risiko knyttet til fravær eller vakanse i stillingen.

HV05 Omprioritering av ressurser: Avvikling av samarbeid om KAD-senger med Trondheim kommune

Fastlegene i Melhus kommune har meldt om utfordringer med å benytte de interkommunale KAD-plassene (kommunale akutt døgnplasser) på Øya helsehus. Som et svar på dette, foreslås det å opprette lokale plasser for øyeblikkelig hjelp og korttidsopphold i Melhus kommune. Dette vil gjøre det lettere for fastlegene å henvise pasienter til kortsiktig pleie og øyeblikkelig hjelp uten å måtte benytte seg av KAD-plassene på Øya. Per dags dato betaler vi mer enn 4 MNOK for litt under 2 plasser. En vanlig sykehjemsplass koster kommunen ca. 16, MNOK per plass per år.

HV06 Sikring av kvalitet og kontinuitet: Omstilling av små bofellesskap

Tiltaket innebærer en omstilling ved å avvikle små bofellesskap som ikke kan driftes innenfor de økonomiske rammene for vedtatt pleiefaktor. Skrivarbakken bofellesskap foreslås konkret, da det i dag driftes med en bemanning på 7,9 årsverk, selv om pleiefaktoren tilsier kun 4,4 årsverk. Ved å bruke to ledige leiligheter på Moesgrinda og to ledige plasser i andre bofellesskap, vil kommunen oppnå bedre faglig dekning og en mer effektiv utnyttelse av personalressurser. Dette bidrar til å sikre kvalitet og kontinuitet i tjenestene.

HV07 Gjennomgang av gebyrregulativ og innføring av "ikke oppmøtt"-gebyr

Tiltaket innebærer en gjennomgang av gebyrregulativet med sikte på å innføre en "ikke oppmøtt"-pris for tjenester som tilbys ved aktivitetssenter og lignende. Brukere som ikke møter opp til avtalt tid uten å gi beskjed, vil bli belastet med et gebyr. Hensikten med tiltaket er å redusere unødvendige kostnader knyttet til personalressurser som er satt av til tjenester som ikke blir brukt, samt å stimulere til mer ansvarlig bruk av tilbudene. Dette vil bidra til en mer effektiv ressursutnyttelse og redusere tapte inntekter.

HV08 Omprioritering av ressurser: Avslutning av «Inn på tunet»

Innsparingstiltaket innebærer å avslutte tilbudet "Inn på tunet" fra 1. januar 2025 og omprioritere ressursene til andre tiltak i egen regi. "Inn på tunet" er et velferdstilbud som gir tilrettelagte aktiviteter på gårdsbruk for personer med ulike behov, som eldre, personer med psykiske lidelser eller utviklingshemming, og barn og unge med særskilte behov. Avslutningen av dette tilbudet gjøres for å redusere kostnader knyttet til drift og deltakelse i programmet.

HV10 Effektivisering av ledelse: Sammenslåing av avdelinger i BoA

Rådmannen foreslår å slå sammen flere avdelinger innenfor BoA (boliger med omsorgstjenester) som en del av innsparingstiltakene for å optimalisere ressursutnyttelsen, redusere administrasjonskostnader og effektivisere driften. Målet er å gjennomføre tiltaket uten å gå på bekostning av kvaliteten på tjenestene til innbyggerne.

HV11 Effektivisering av ledelse: sammenslåing av avdelinger i hjemmetjenesten

Tiltaket innebærer en sammenslåing av avdelingene Bortistu og Utistu innenfor hjemmetjenesten som en del av innsparingstiltakene. Målet er å optimalisere ressursutnyttelsen, redusere administrasjonskostnader og effektivisere driften, samtidig som kvaliteten på tjenestene opprettholdes.

HV12 Omlegging av transportordning for brukere av Melhus arbeidssenter og dagtilbud

Tiltaket innebærer å endre dagens transportordning, hvor kommunen har dekket transportkostnadene for de fleste brukere til dagtilbud som Melhus arbeidssenter. Kommunen er ikke forpliktet til å dekke transportkostnadene, og det foreslås derfor at brukerne selv overtar ansvaret for disse kostnadene. Dette vil gi en årlig besparelse på cirka 350 000 kroner for Melhus arbeidssenter, med tilsvarende besparelser for andre dagtilbud.

HV18 Avvikling av kjøp av tjenester fra ekstern leverandør til BOA

Dette tiltaket innebærer å starte prosessen med å avvikle kjøp av tjenester fra ekstern leverandør for flere brukere i BOA (bolig med omsorgstjenester). Målet er at kommunen selv skal overta driften av disse tjenestene for å redusere kostnadene knyttet til eksterne leverandører.

HV19 Videreføring av samarbeidet med Vekst Melhus om postvert og korttids hjelpemidler

HV26 Velferdsteknologistilling

HV27 Avsette driftsmidler til pårørende utvalget

Dette tiltaket innebærer å avsette driftsmidler til å støtte det allerede etablerte pårørendeutvalget, som har som mål å styrke samarbeidet mellom pårørende, institusjoner og helse- og omsorgstjenestene i kommunen. Driftsmidlene vil dekke utgifter til organisering av møter, produksjon av informasjonsmateriell, kurs og opplæring for pårørende, samt aktiviteter som fremmer dialog og involvering av pårørende i utviklingen av tjenestetilbudet.

HV30 Anskaffelse nytt fagprogram barnevern

Barneverntjenesten i Melhus kommune har signert en avtale med Netcompany for anskaffelse av det nye fagprogrammet Modulus Barn. Dette programmet skal erstatte det eksisterende systemet og forbedre funksjonaliteten for ansatte i barnevernet. Overgangen til det nye programmet vil påbegynnes i nær fremtid, med en planlagt Go-live i mars neste år, slik at tjenesten kan være godt i gang med bruken før sommerferien. Ansatte ser frem til et nytt og forbedret system som vil effektivisere arbeidsflyten og styrke barnevernstjenestens evne til å følge opp barn og familier. Den årlige kostnaden for Modulus Barn vil være tilnærmet lik dagens kostnad for det eksisterende fagprogrammet. I tillegg vil det påløpe en implementeringskostnad i 2025, som fordeles i henhold til den vedtatte samarbeidsavtalen med Skaun kommune. Implementeringskostnaden for Melhus og Skaun vil være totalt 436 062 kroner, hvorav Melhus kommune skal dekke 287 801 kroner og Skaun kommune 148 261 kroner.

HV36 Leie av Flå samfunnshus til sterk og stødig gruppe

HV37 Ole Brum

Økte driftskostnader som følge av bofellesskapet Ole Brumms hage. Oppfølging av kommunestyrevedtak etter 1. tertial 2024.

HV38 Ikke kompensert prisvekst

Sektoren er ikke kompensert for økt prisvekst i 2025, utgjør 2,530 millioner kroner.

PO04 Effektiv ansettelseskontroll

Det innføres ansettelseskontroll i Melhus kommune i langtidsbudsjettperioden 2025-2028 med mål om å ta ned bemanningen med minimum to årsverk per år ut fra 2024-nivå for hele organisasjonen. Dette for å sikre et bærekraftig budsjett i balanse. I praksis vil en ansettelseskontroll innebære at det ved naturlig avgang i hvert enkelt tilfelle gjøres vurderinger hvorvidt stillinger (og oppgaver) skal videreføres eller om de skal trekkes inn. Hvor virksomhetskritisk stillingens innhold er, skal legges til grunn i en slik vurdering. Det er viktig at medbestemmelsesapparatet (jfr. Hovedavtalen) deltar i vurderingene for å sikre god medvirkning og åpenhet i prosessene.

PO05 Helsekor Melhus

Leie av bedehuset for at helsekoret på Melhus kan ha øvelsene sine der.

13.4 Vedtatte driftstiltak Plan og utvikling

Oversikten nedenfor gir en samlet oversikt over kommunestyrets vedtak.

Plan og utvikling					
Tiltaksnummer	Beskrivelse	Beløp 2025	Beløp 2026	Beløp 2027	Beløp 2028
	Drift og vedlikehold Driftsentralen inkl. renhold, veidelen	958	958	958	958
	Renhold Utistu på Horg sykehjem (30 pst. stilling innført i 2024)	315	315	315	315
	Renhold på helseinstitusjoner i helger (ønske fra HF) (Betales av FDV Bankparken)	150	150	150	150
	Drift av Markedsplassen. Rekkefølgekrav jf. områdeplan sentrum skal det legges til rette for ett nytt torgareal i Melhus sentrum som skal virke for innbyggerne i mange år fremover. Tiltaket vil bli gjennomført i 2025, med ferdigstillelse 1. september. I forbindelse med at dette er et offentlig uterom blir det Melhus kommune som har ansvar for drift og vedlikehold av dette arealet med virkning fra nevnte dato	333	1 000	1 000	1 000
	HF bruker boliger til avlastning og tidsbegrenset opphold, hvor BE mister leieinntekter. Leilighetene det gjelder er 4 stk på Hølonde helse- og omsorgssenter, 2 stk på Buen helse- og omsorgssenter, 2 stk på Moesgringa og 1 stk på Horg helse- og omsorgssenter. Her mister BE til sammen kr 418.833,- i leieinntekter.	418	418	418	418
	Verdi av manglende priskompensasjon	1 500	1 500	1 500	1 500
	Konsumprisindeksert verdi av justert husleie	- 500	- 500	- 500	- 500
	Redusert leieutgift, innlevering av paviljonger brukt på Høyegger	300	300	300	300
	Nedskjæringer på hele drifta både innen renhold og øvrig FDV	3 200	3 867	3 867	3 867
PU01	Jobber med tiltak for ytterligere å kunne spare 1 mill. kroner i 2025	1 000	1 200	1 200	1 200
PU02	Jobber med tiltak for ytterligere å kunne spare 0,4 mill. kroner og Reverse finansiering av flyktningemidler (bruk av flyktningefond)	400	600	600	600
PU03		- 1 392	- 1 392	- 1 392	- 1 392
PU04	Ikke kompensert prisvekst	- 340	- 340	- 340	- 340
PO06	Effektiv ansettelseskontroll	- 400	- 800	- 1 200	- 1 600
PO07	Reduksjon i midler til drift av parker	- 450	- 800	- 800	- 800
Plan og utvikling- inngår i kommunestyrets vedtak		-	3 982	5 132	5 532

PU04 Ikke kompensert prisvekst

Sektoren er ikke kompensert for økt prisvekst i 2025, utgjør 0,34 millioner kroner.

PO06 Effektiv ansettelseskontroll

Det innføres ansettelseskontroll i Melhus kommune i langtidsbudsjettperioden 2025-2028 med mål om å ta ned bemanningen med minimum to årsverk per år ut fra 2024-nivå for hele organisasjonen. Dette for å sikre et bærekraftig budsjett i balanse. I praksis vil en ansettelseskontroll innebære at det ved naturlig avgang i hvert enkelt tilfelle gjøres vurderinger hvorvidt stillinger (og oppgaver) skal videreføres eller om de skal trekkes inn. Hvor virksomhetskritisk stillingens innhold er, skal legges til grunn i en slik vurdering. Det er viktig at medbestemmelsesapparatet (jfr. Hovedavtalen) deltar i vurderingene for å sikre god medvirkning og åpenhet i prosessene.

PO07 Reduksjon i midler til drift av parker

Reduserer midler til drift av bankparken og markedsplassen.

13.5 Vedtatte driftstiltak Virksomheter utenom kommunen

Oversikten nedenfor gir en samlet oversikt over kommunestyrets vedtak.

Virksomheter utenom kommunen						
Tiltaksnummer	Beskrivelse	Beløp 2025	Beløp 2026	Beløp 2027	Beløp 2028	
VI04	Avvikle årlig tilskudd næringsforeningen Trondheim	-	173 -	173 -	173 -	173
VI06	Avvikle årlig tilskudd Trondheimsregionen	-	-	405 -	405 -	405
VI07	Avvikle driftstilskudd Gamle Hovin	-	20 -	20 -	20 -	20
VI08	Avvikle årlig tilskudd Prestgårdslåna	-	25 -	25 -	25 -	25
Virksomheter utenom kommunen- inngår i kommunestyrets vedtak		-	218 -	623 -	623 -	623

13.6 Vedtatte driftstiltak Overordnede inntekter og utgifter

Oversikten nedenfor gir en samlet oversikt over kommunestyrets vedtak.

Overordnede inntekter og utgifter						
Tiltaksnummer	Beskrivelse		Beløp 2025	Beløp 2026	Beløp 2027	Beløp 2028
OV01	Husbanken rentekompensasjon - Gåsbakken	-	1 500 -	1 500 -	1 500 -	1 500
OV02	Bruk av avsette midler premieavvik - 2560754	-	8 000			
PO08	Saldering mot disposisjonsfond	-	3 649 -	1 567	1 323	3 953
Overordnet inntekter og utgifter- inngår i kommunestyrets vedtak		-	13 149 -	3 067 -	177	2 453

OV02 Bruke avsatte midler premieavvik

Bruk av tidligere avsatt fond til premieavvik for inndekning av markant økning i amortisert premieavvik.

OV01 Husbankens rentekompensasjon – læringsmiljø Gåsbakken skole

Rådmannen vil søke på den nyetablerte rentekompensasjonsordningen.

PO08 Saldering mot disposisjonsfond

13.7 Kommunestyrets vedtak nye investeringstiltak i økonomiplanperioden

MP-14 Bil til miljøvaktmester

Vi skal ansette en ny miljøvaktmester, og da fortrinnsvis maler. Miljøvaktmester drifter kommunale boliger og institusjonsplasser, som ikke er plassert i de 3 helse- og omsorgssentrene i Melhus kommune. De jobber med drift og vedlikehold av bygningsmassen, og har i dag fagbrev som snekker, rørlegger og elektriker. Siden en Miljøvaktmester har et stort ansvarsområde med mange boliger, så resulterer dette mye kjøring i løpet av dagen. Varebilen må gå på diesel da de ikke har noen fast oppmøtested, hvor bilen kan lade over natten. Med tanke på miljøet så anser vi det fornuftig å kjøpe en brukt varebil.

Tiltaket finansieres med overføring fra drift overskudd eller bruk av fond overskudd bygg og eiendom.

MP-9 Brannalarmanlegg rådhuset

Melhus rådhus har ikke brannvarslingsanlegg da dette var ikke påkrevet da det ble bygget i 1980. I dag er det manuell varsling og rutiner når det oppdages brann. Det er gjort flere bygningstekniske endringer i bygget, uten at det framgår at det samtidig er gjort en vurdering av nødvendige tiltak for å ivareta sikkerheten i bygget. Brannvesenet er kjent med at bygget benyttes til aktivitet utenom vanlig kontorarbeidstid. Det er innført fleksitid for flere av avdelingene i bygget, noe som medfører at det kan være et fåtall ansatte på jobb i de ulike delene av bygget. I tillegg gjennomføres ulike møter og noe av kulturskolens aktiviteter utenom normal arbeidstid. Virkningen av dette er ikke ivaretatt i dagens rutiner for varsling og evakuering. For å ivareta sikkerheten til brukere og ansatte på rådhuset kreves det at det installeres brannvarslingsanlegg som dekker hele Melhus rådhus. Et moderne brannalarmanlegg sikrer rask varsling ved brann som kan redusere liv og redusere skader. Et godt vedlikeholdt og moderne brannalarmanlegg viser at kommunen tar sikkerheten på alvor, noe som kan øke tilliten fra innbyggerne. Selv om installasjonen av et nytt anlegg kan være kostbart, vil det på lang sikt redusere forsikringspremier og kostnader knyttet til brannskader.

MP-85 Dataromsoppgradering

Dagens lagringsløsning er utdatert og vedlikehold av denne vil være dyrere enn å investere i ny løsning. Ny lagringsløsning inkluderer dataromsoppgradering, backup løsning og ny svitsjløsning core

MP-32 Detaljregulering knutepunktet, miljøpakken

I tråd med vedtatt planstrategi skal knutepunktet detaljreguleres. Dette danner grunnlaget for utbyggingen av området. I tråd med områdeplanen omfatter dette sykkelhotell, torg, pendlerparkering, kiss and ride. Det skal også tas høyde for muligheten for nytt rådhus og kulturhus.

MP-33 Flååsvegen

Utskifting av stikkrenner langs Flååsvegen var planlagt utført i 2023. På grunn av usikkerhet i tilknytning til grunnforholdene har man hatt geotekniske undersøkelser og vurdering av områdestabiliteten. Kvikkleire ble påtruffet i bakken ved boring. Det har tidligere vært en utglidning i området på grunn av at tett stikkrenne og man frykter at det kan skje igjen, siden tilstanden er dårlig på de fleste stikkrennene langs vegen. Geo Norway AS har utarbeidet en detaljert geoteknisk rapport, med beskrivelse av tiltak under utførelsen. Asplan Viak har utarbeidet et kostnadsoverslag per 1.12.2023, samt risikovurdering, flomberegninger, detaljtegninger og mengdebeskrivelse.

Konsulenten har anbefalt og prosjektert sikringstiltak: grøfter for trygg vannføring, opprensning av eksisterende grøfter, samt utskifting av stikkrenner langs vegen.

Det må inngås en avtale med to grunneiere i forhold til omfang, avskjærende grøft nedstrøms og anleggsvei. Flååsvegen er også den eneste farbare vegen inn i området, så det viktig at denne vegen holdes åpen.

Det foreslås en bevilgning på kr. 3 800 000,- inkl. mva. i ØHP 2025-2028.

MP-87 Forprosjekt nye Flå eldresenter

Dagens Flå Eldresenter ble bygget og tatt i bruk i 1979, da som den gang kalt trygdeboliger. I dette begrepet lå at boligene ble bygget som lettstelte boenheter der de som flyttet inn klarte seg selv uten tjenester fra kommunen. Bygget hadde den gang 20 boenheter samt felles stue og kjøkken for muligheter til sosialt samvær beboerne i mellom, samt for øvrig familie. Under tiden har utviklingen ført til at det i dag er 19 beboere i bygget med heldøgns pleie- og omsorgstilbud med de driftsmessige utfordringene det medfører gitt en bygningsmasse tenkt til en helt annen bruk. I tillegg er bygget snart 50 år gammelt og har store utbedringsbehov da mesteparten av bygningsdelene er fra byggeår.

Når områdereguleringen for Ler sentrum ble gjennomført og vedtatt i 2018, ble det avsatt arealer for offentlige tjenester på Holtheplata. Det er allerede realisert en ny 6-avdelings barnehage på o_T3 med ny infrastruktur inn til arealene, videre er det avsatt et område o_T2 mellom den nye barnehagen og dagens Flå eldresenter. Dette arealet er 3073 kvadratmeter og var i planprosessen tiltenkt en utvikling av dagens helse- og omsorgstjenester i Flå.

I et forprosjekt er målet å se på mulighetene for realisering av et nytt senter for helse- og omsorgstjenester som ivaretar minimum dagens antall plasser, men med god planlegging av fleksible arealløsninger og med velferdsteknologi, er det sannsynlig at det kan realiseres flere plasser uten at den totale driftskostnaden øker. Dette kan gjøres gjennom 4 hovedtiltak:

Smarte løsninger: Teknologiske løsninger som automatiserer daglige oppgaver og forbedrer arbeidsflyten for de ansatte. Dette kan for eksempel være systemer som gir effektiv ressursstyring og bidrar til bedre bruk av personalet.

- Effektiv arealplanlegging: Ved å planlegge bygget på en måte som sikrer fleksibel bruk av arealer, kan vi sikre en optimal utnyttelse av plassen uten å bygge større enn nødvendig. Dette kan også gi rom for utvidelse på sikt uten store investeringer i bygningsmasse.
- Velferdsteknologi: Gjennom bruk av moderne velferdsteknologi kan vi øke kvaliteten på tjenestene samtidig som behovet for manuell innsats reduseres. Dette kan omfatte alt fra digitale helsetjenester til teknologiske hjelpemidler som gjør det lettere for beboerne å klare seg selv.
- Driftsøkonomien knyttet til forvaltning, drift og vedlikehold av bygget kan sannsynligvis holdes på samme nivå som i dag. Det med bakgrunn i lavere energiforbruk og generelt høyere teknisk standard enn i dagens bygg.

Med disse tiltakene legger vi til rette for at Flå eldresenter kan tilby et framtidrettet omsorgstilbud til innbyggerne, uten at det fører til økte kostnader for kommunen. Dette forprosjektet vil gi oss verdifull innsikt i hvordan vi best kan bygge et senter som er både bærekraftig og effektivt, med hensyn til både ressursbruk og kvalitet på tjenestene.

Et slikt forprosjekt krever i tillegg til egenkompetanse om demografien og tilhørende dimensjonering av helse og omsorgstjenesten, arkitektkompetanse. Denne tjenesten må anskaffes eksternt, og rådmannen anbefaler at det avsettes kr. 1.250.000,- inkl. mva. til denne anskaffelsen.

MP-19 Ny varmtvannsbereder til Kroa

Varmtvannsberedere på Kroa har oppnådd forventet levetid og vél så det. Det er fare for at disse kan forårsake lekkasjer i de kommende årene. Det anbefales derfor at disse blir byttet ut omgående i 2025.

MP83 Prosjektutvikling - Miljøpakken

I KU-sak 8/22 ble det vedtatt å sette av en pott til prosjektutvikling til hver av partene i Miljøpakken. Der kan det klargjøres konkrete prosjekter innenfor rammene i byvekstavtalen og handlingsprogrammet. Det er bevilget 1 500 000 inkl. mva i Miljøpakkens handlingsprogram de siste årene til Melhus kommune, og vi ønsker å ta i bruk disse midlene. Dette gjelder i hovedsak utvikling av knutepunktet på skystasjonen i første omgang.

MP27 Rekkverk langs Kregnesvegen

En strekning på 300 meter og en annen på 100 meter som burde hatt rekkverk på grunn av bratt sideterreng. Det ble tidligere bevilget 500 000 for etablering av rekkverk langs Kregnesvegen. Prosjektet ble avsluttet i fjor, siden det viste seg at etablering av rekkverk var mye mer omfattende enn man skulle tro på dette streket. Grunnen til det er at Metroledningen ligger i kanten på veien, og Trondheim kommune tillater ikke at vi setter ned rekkverk på vanlig måte.

Det bes derfor om midler for et forprosjekt som skal vurdere alternative måter for å få etablert rekkverk. Konsekvens for å ikke få utført tiltaket er at det fortsatt er trafikkfarlig langs Kregnesvegen. Det er veldig bratt langs veien og en utforkjøring vil kunne ha betydelige konsekvenser for fører.

Det er foreslått en bevilgning på 200 000,- inkl. mva. i ØHP 2025-2028.

MP11 Sentral driftskontroll

Flere av kommunens sentrale driftsanlegg (SD-anlegg) er utrangert og ute av drift, mest kritisk er Buen (kr 1.400.000,-) og Horg helse og omsorgssenter (kr 775.000,-), Eid skole (kr 625.000,-), Rosmælen skole, Arbeidssenteret og Kosekroken barnehage (kr 700.000,-). Manglende styring av varme og ventilasjonsanlegg påvirker inn klima i byggene i negativ retning. SD-anlegg gir bedre oversikt og raskere respons på problemer. Med kontinuerlig overvåking kan potensielle problemer identifiseres og løses før de fører til nedetid, noe som sikrer kontinuerlig drift. SD-anlegg kan optimalisere energibruken ved å justere systemer basert på sanntidsdata, noe som kan redusere energikostnadene. Sentralisert kontroll gir bedre muligheter for å implementere og overvåke sikkerhetstiltak, noe som beskytter mot både fysiske og cybertrusler. Ved å optimalisere drift og vedlikehold kan SD-anlegg bidra til å redusere driftskostnadene over tid, forbedre driftseffektiviteten og identifisere områder for forbedring. SD-anlegg kan hjelpe med å sikre at virksomheten overholder relevante lover og forskrifter ved å gi nøyaktig og oppdatert informasjon om driften.

MP 13 Tiltstandsanalyser og energiattester

Tilstandsanalyser gir en detaljert oversikt over byggenes tekniske stand, og hjelper med å identifisere nødvendige vedlikeholdstiltak før skader blir alvorlige og kostbare. Dette kan forebygge uforutsette utgifter og bidra til langsiktig økonomisk planlegging. Tilstandsanalysene er et verktøy som brukes aktivt i vårt eget planleggingsarbeid av vedlikeholdsprioriteringer. Energiattester: Alle nye bygg og rehabiliteringer må oppfylle gjeldende og fremtidige energikrav. I 2023 presenterte regjeringen et forslag til revidert bygningsenergidirektiv. For offentlige bygg innebærer dette at byggene innen 2027 minst må oppnå energimerke F, og innen 2030 energimerke E. Det langsiktige målet er at hele bygningsmassen skal være omgjort til nullutslippsbygg innen 2050. Dette betyr at det er nødvendig med nøye planlegging og store investeringer i tiltak som kan gjøre bygningene mer energieffektive.

MP82 Utrede sammenbygging av 2 bygg Mosgrinda bofellesskap

Moesgrinda er bofellesskap bestående av to hus. Melhus kommune har ønsket om å ha bofellesskap i flere av våre tettsteder. Moesgrinda har en god beliggenhet på Lundamo med nærhet til ulike servicefunksjoner. Bygget er gammelt og for å kunne drifte innenfor vedtatte økonomiske rammer som innebærer bruk av ny teknologi og redusert bemanning er ombygging nødvendig. Brukergruppa som bor der i dag har behov for tilsyn 24/7 og umiddelbar nærhet for å ivareta liv og helse. For å ivareta dette i dag bemanner vi med 2 på natt og enkelte andre tidspunkt på døgnet der vi kun har tilsyn. Det foreslås å avsette 400 000,- kroner til kjøp av konsulentbistand for å utarbeide en løsning for sammenbygging på en slik måte at brukerne kan betjenes med 1 nattevakt. I tillegg lages en plan for rehabilitering av hele bygningsmassen på Mosgrinda, byggene er sent 80-tall.

MP79 Utredning av Høyeggen og Eid skoler

Kommunestyret ber rådmannen innarbeide økonomiske ressurser i ØHP 2025-28 tilsvarende 1,5 mill. kroner eks. mva for å starte planlegging av: - Utbedring av Høyeggen skole for å forlenge levetiden til dagens bygningsmasse og tekniske anlegg. - Utbedring av Eid skole for å forlenge levetiden til dagens bygningsmasse og tekniske anlegg

MP 86 Årlig investeringskostnad IT-infrastruktur

For å kunne sikre kapasitet, kvalitet og sikkerhet i våre tjenester er det jevnlig behov foreta fornying og oppdatert infrastruktur i årene som kommer. Flere av komponentene og løsningene går suksessivt ut av garanti og mulighet for sikkerhetsoppdateringer. For å sikre god ytelse, pålitelighet og samtidig beskytte mot stadig mer sofistikerte trusler, er det essensielt med løpende modernisering.

Selvkost

MP 49 Lyngenvegen-avløp, byggefase

Det søkes om en bevilgning for detaljprosjektering og utførelse på totalt kr 9 000 000,-. Kr 200.000 av disse vedtas i 2. tertialsrapport 2024 for å kunne gå videre med detaljprosjektering etter forprosjekt. Lyngenvegen VA har to formål: Å legge vannledning fra Lyngen høydebasseng og ned til sentrum for å øke gjennomstrømmingen i bassenget og forbedre slukkevannskapasiteten i Leirtaket og skolene på Lundamo. Det andre formålet er å fjerne eksisterende fellesledning – avløp – som er forurensende og tar kapasitet fra avløpsrensaneanlegget. Fordelen er at man også i dette tilfellet får koblet til beboere som i dag har eget avløpsanlegg. Konsekvensen av å ikke utføre tiltaket er at man ikke får utnyttet størrelsen av høydebassenget. Man får heller ikke økt brannvannsikkerhet i Leirtaket, og man får ikke redusert forurensningen av fellesledningene og anstrengelsen det gjør på renseanlegget.

MP48 Lyngenvegen-vann, byggefase

Det søkes om en bevilgning til detaljprosjektering og utførelse på totalt kr 9 000 000,-. Kr 200.000 av disse vedtas i 2. tertialsrapport 2024 for å kunne gå videre med detaljprosjektering etter forprosjekt. Lyngenvegen VA har to formål: Å legge vannledning fra Lyngen høydebasseng og ned til sentrum for å øke gjennomstrømmingen i bassenget og forbedre slukkevannskapasiteten i Leirtaket og skolene på Lundamo. Det andre formålet er å fjerne eksisterende fellesledning – avløp – som er forurensende og tar kapasitet fra avløpsrensaneanlegget. Fordelen er at man også i dette tilfellet får koblet til beboere som i dag har eget avløpsanlegg. Konsekvensen av å ikke utføre tiltaket er at man ikke får utnyttet størrelsen av høydebassenget. Man får heller ikke økt brannvannsikkerhet i Leirtaket, og man får ikke redusert forurensningen av fellesledningene og anstrengelsen det gjør på renseanlegget.

MP 37 Mesanin driftssentralen (avløp)

Teknisk drift har behov for mer lagringsplass på driftssentralen. Bakgrunnen for det er at vi har en del utstyr som tar opp gulvplass som kan plasseres i høyden, i tillegg så har vi en del utstyr som står på Varmbu. Teknisk drift ble også våren 2024 bedt om å flytte beredskapslageret fra Sørebben til ny driftssentral. Dette medfører behov for mer lagringsplass.

For å løse utfordringen med lagringsplass forslås det å bygge mesanin for å utnytte plass i høyden. Det er planlagt ca. 170 m² med mesanin.

Vi har fortsatt mye utstyr på Varmbu som burde flyttes oppover til driftssentralen for å få bedre kontroll av utstyret.

Teknisk drift foreslår en bevilgning på totalt 1 300 000 både inkl./eks. mva. (300 000 eks. mva.)

Bevilgning fordeles med 300 000 ekskl. mva. på vann og avløp (150 000 på vann og 150 000 på avløp) og 1 000 000 inkl. mva. på kommunal veg og trafikk.

MP36 Mesanin driftssentralen (vann)

Teknisk drift har behov for mer lagringsplass på driftssentralen. Bakgrunnen for det er at vi har en del utstyr som tar opp gulvplass som kan plasseres i høyden, i tillegg så har vi en del utstyr som står på Varmbu. Teknisk drift ble også våren 2024 bedt om å flytte beredskapslageret fra Sørebben til ny driftssentral. Dette medfører behov for mer lagringsplass.

For å løse utfordringen med lagringsplass forslås det å bygge mesanin for å utnytte plass i høyden. Det er planlagt ca. 170 m² med mesanin.

Vi har fortsatt mye utstyr på Varmbu som burde flyttes oppover til driftssentralen for å få bedre kontroll av utstyret.

Teknisk drift foreslår en bevilgning på totalt 1 300 000 både inkl./eks. mva. (300 000 eks. mva.)

Bevilgning fordeles med 300 000 ekskl. mva. på vann og avløp (150 000 på vann og 150 000 på avløp) og 1 000 000 inkl. mva. på kommunal veg og trafikk.

MP 51 Sanering Leirtaket - avløp, byggefase

Det foreslås en bevilgning på kr. 14 500 000,- i ØHP 2025-2028.

Prosjektets formål er å få kontroll på overvannet i Leirtaket etter anbefaling fra et geoteknisk notat fra 2022. Gjennom et forprosjekt er det kartlagt hvilke ravinedaler som bør saneres, og hvordan. I detaljprosjekteringen gjenstår det å få skissert planene slik at det er klart for utførelse. At ledningene ligger svært dypt gjør tiltaket veldig utfordrende. Konsekvensen av å ikke utføre prosjektet er at vann fra gamle og dårlige ledninger fortsetter å lekke ut og kan mulig vaske ut saltet i kvikkleiren og forårsake skred.

MP 50 Sanering Leirtaket - vann, byggefase

Det foreslås en bevilgning på kr. 6 500 000,- i ØHP 2025-2028.

Prosjektets formål er å få kontroll på overvannet i Leirtaket etter anbefaling fra et geoteknisk notat fra 2022. Gjennom et forprosjekt er det kartlagt hvilke ravinedaler som bør saneres, og hvordan. I detaljprosjekteringen gjenstår det å få skissert planene slik at det er klart for utførelse. At ledningene ligger svært dypt gjør tiltaket veldig utfordrende. Konsekvensen av å ikke utføre prosjektet er at vann fra gamle og dårlige ledninger fortsetter å lekke ut og kan mulig vaske ut saltet i kvikkleiren og forårsake skred.

MP 47 Utskifting av avløpskummer

Avdeling VA har gjennom flere år kartlagt og tilstandsvurdert kommunens VA-infrastruktur for å kunne danne et grunnlag til utbedringsforslag. Tilstandsvurderingen viser et tydelig behov for utskifting av flere kummer fordelt på kommunens VA-nett (se også Årsrapport VA 2021, 2022 og 2023). Kummene dette gjelder har blant annet en eller flere av følgende tilstand: Gamle spillvannskummer med innlekking av fremmedvann og/eller utlekking av spillvann, felleskummer som har kortslutning mellom SP/OV, og hvor vannledninger går igjennom samme kum. Det er behov for jevnlig utskifting av kummer framover, dette med tanke på antall kummer som må skiftes pga. ovennevnte tilstand og utfordring. Pr 2023 har kommunen 48 kummer med funksjonen vann/spillvann/overvann (såkalte felleskummer). Disse kummene bør skiftes ut for å unngå en eller flere av ovennevnte utfordringer. Det foreslås en totalbevilgning på kr. 5 000 000,- for utskifting av avløpskummer.

MP 44 Utskifting av brannhydranter

Avdeling VA har i.a. sommeren 2024 kartlagt tilstand og funksjon av 244 brannhydranter i Melhus kommune. Av disse hydrantene er det ca. 40 stk. med behov for utskifting. Noen brannhydranter bør også vurderes fjernet da disse ikke tjener noen funksjon mht. plassering. De fleste hydrantene er av typen «Melhuskroken», som i utgangspunktet er en enkel konstruksjon med nedgravd sluse og nøkkelstang, og selvdrenerende stålrør som er ført over bakken med mulighet for tilkobling av brannslanger. De brannhydrantene som ikke fungerer, har en eller flere av følgende feil med blant annet tilhørende utfordringer: Drenering er tett og lar seg ikke åpne, vannet dreneres ikke etter bruk, og vannet i hydranten fryser ved lave temperaturer på vinteren, sluseventil åpner ikke, dette pga. feil på nøkkelstang og/eller på sluseventil, ingen funksjon på hydrant. Dette kan i verste fall føre til store konsekvenser ved brann. Ved utskifting av hydranter bør «Melhuskroken» utfases og erstattes med brannhydranter med bruddsikring (knekkbare hydranter), låst kappe og drenering. Det foreslås en totalbevilgning på 4 000 000,- fordelt over ØHP-perioden 2025-2028 med kr. 1 000 000,- pr år.

MP 45 Utskifting av vannkummer

Avdeling VA har gjennom flere år kartlagt og tilstandsvurdert kommunens VA-infrastruktur for å kunne danne et grunnlag til utbedringsforslag. Tilstandsvurderingen viser et tydelig behov for utskifting av flere kummer fordelt på kommunens VA-nett (se også Årsrapport VA 2021, 2022 og 2023). Kummene dette gjelder har blant annet en eller flere følgende tilstand: Gamle vannkummer med sluser som ikke stenger, manglende drenering og sikring mht. innsug av forurenset vann, vannkummer med flere funksjoner (spillvann/overvann), såkalt felleskummer. Det er behov for jevnlig utskifting av kummer framover, dette med tanke på antall kummer som må skiftes pga. ovennevnte tilstand og utfordring. Pr 2023 har kommunen 48 kummer med funksjonen vann/spillvann/overvann (såkalte felleskummer). Disse kummene bør skiftes ut for å unngå en eller flere av ovennevnte utfordringer. Det foreslås en totalbevilgning på 10 000 000,- for utskifting av vannkummer.

MP 39 VA-sanering Rådhusvegen, avløp

Det foreslås en bevilgning på kr. 4 000 000,- i ØHP 2025-2028. I utbyggingsavtalen med Melhustorget, har kommunen ansvaret for å legge om og bygge nyanlegg i Rådhusvegen. Skisser for kommunens omfang forelå ved inngåelse av avtalen. Prosjektets omfang er en ny overvannsledning fra eksisterende kum i Lenavegen og frem til eksisterende ledning i Rådhusvegen. Alternativt legges ny ledning frem til Melhusvegen. Det må også saneres/legges om av spillvannsnettet i nedre del.

Da Melhustorget planlegger oppstart tidligst høsten 2025, vurderes det som riktig å starte detaljprosjektering primo 2025 med fortløpende oppstart høsten 2025. Hensikten er å få mest mulig ferdig før hovedarbeidene med nytt bygg starter opp.

MP 38 VA-sanering Rådhusvegen, vann

Det foreslås en bevilgning på kr. 4 000 000,- i ØHP 2025-2028.

I utbyggingsavtalen med Melhustorget, har kommunen ansvaret for å legge om og bygge nyanlegg i Rådhusvegen. Skisser for kommunens omfang forelå ved inngåelse av avtalen. Utbyggers anleggsbidrag til dette prosjektet er kr. 700 000,- som utbetales ved ferdigattest av S3.

Prosjektets omfang er en ny vannledning fra eksisterende vannkum i Lenavegen og frem til en ny vannkum ved Melhusvegen.

Da Melhustorget planlegger oppstart tidligst høsten 2025, vurderes det som riktig å starte detaljprosjektering primo 2025 med fortløpende oppstart høsten 2025. Hensikten er å få mest mulig ferdig før hovedarbeidene med nytt bygg starter opp.

MP 41 VA-sør 2, avløp

Det foreslås en bevilgning på kr. 53 500 000,- i ØHP 2025-2028.

Det er besluttet å videreføre et felles prosjekt for å avklare endelige løsninger for VA-sør, og avslutte alle tidligere prosjekter knyttet til dette området. Dette gjelder strekningen fra Ler til Hovin.

Flere utredninger har blitt gjennomført for å vurdere muligheter og kostnader. I tillegg er forhold vurdert opp mot planer for ny E6, saneringsbehov og tidligere vedtak.

VA-sør 2 er et nytt prosjekt som vil samle alle utredninger, muligheter og forslag til en samlet konklusjon for tiltak i den sørlige delen av kommunen.

Prosjektet vil deles opp i flere faser. I første fase må man ta stilling til en del prinsipper og kostnader.

Dette må deretter legges til grunn for et nytt vedtak i lys av tidligere politiske beslutninger. Deretter vil et eller flere forprosjekter bli igangsatt, etterfulgt av detaljprosjektering og bygging. Det tidligste anslåtte tidspunktet for oppstart av byggearbeider er 2026-2027.

Prosjektet vil deles opp i to separate bevilgninger: én for vann og én for avløp.

MP 40 VA-sør 2, vann

Det foreslås en bevilgning på kr. 53 500 000,- i ØHP 2025-2028.

Det er besluttet å videreføre et felles prosjekt for å avklare endelige løsninger for VA-sør, og avslutte alle tidligere prosjekter knyttet til dette området. Dette gjelder strekningen fra Ler til Hovin.

Flere utredninger har blitt gjennomført for å vurdere muligheter og kostnader. I tillegg er forhold vurdert opp mot planer for ny E6, saneringsbehov og tidligere vedtak.

VA-sør 2 er et nytt prosjekt som vil samle alle utredninger, muligheter og forslag til en samlet konklusjon for tiltak i den sørlige delen av kommunen.

Prosjektet vil deles opp i flere faser. I første fase må man ta stilling til en del prinsipper og kostnader.

Dette må deretter legges til grunn for et nytt vedtak i lys av tidligere politiske beslutninger. Deretter vil et eller flere forprosjekter bli igangsatt, etterfulgt av detaljprosjektering og bygging. Det tidligste anslåtte tidspunktet for oppstart av byggearbeider er 2026-2027.

Prosjektet vil deles opp i to separate bevilgninger: én for vann og én for avløp

MP 43 Vollmarka, avløp

Det foreslås en bevilgning på kr. 2 200 000,- i ØHP 2025-2028.

Det er regulert en ny gang- og sykkelveg langs Hølundvegen fra Vollmarka og videre vestover mot

travbanen. Dette er langs en fylkesveg, og gang- og sykkelvegen skal bygges av Fylkeskommunen. Fylkeskommunen har ført opp denne strekningen i Miljøpakkens handlingsprogram for perioden 2024-2027, med oppstart av detaljplanlegging i 2025.

I samme trase er det valgt å legge ned en ny vannledning, samt opprydding i spill- og overvannsledninger. Ny vannledning skal sikre forsyningen til eksisterende boliger i Vollmarka. Likeledes skal slukkevannsikkerheten bedres ved å montere en eller flere hydranter på strekingen.

Bevilgningen forutsettes benyttet til detaljprosjektering og bygging av vann og avløpsanlegg, samtidig med fylkeskommunens sin planlegging og bygging av gang- og sykkelvegen.

Prosjektet vil deles opp i to separate bevilgninger: én for vann og én for avløp.

MP 42 Vollmarka, vann

Det foreslås en bevilgning på kr. 2 200 000,- i ØHP 2025-2028.

Det er regulert en ny gang- og sykkelveg langs Hølundvegen fra Vollmarka og videre vestover mot travbanen. Dette er langs en fylkesveg, og gang- og sykkelvegen skal bygges av Fylkeskommunen. Fylkeskommunen har ført opp denne strekningen i Miljøpakkens handlingsprogram for perioden 2024-2027, med oppstart av detaljplanlegging i 2025.

I samme trase er det valgt å legge ned en ny vannledning, samt opprydding i spill- og overvannsledninger. Ny vannledning skal sikre forsyningen til eksisterende boliger i Vollmarka. Likeledes skal slukkevannsikkerheten bedres ved å montere en eller flere hydranter på strekingen.

Bevilgningen forutsettes benyttet til detaljprosjektering og bygging av vann og avløpsanlegg, samtidig med fylkeskommunens sin planlegging og bygging av gang- og sykkelvegen.

Prosjektet vil deles opp i to separate bevilgninger: én for vann og én for avløp.

MP 46 Øysand RA - utbedring

Øysand RA er et renseanlegg med slamavskiller og utslipp til sjø. Anlegget har en eldre, overbelastet slamavskiller fra 1999 og en fra 2015 med midlertidig utslippstillatelse. Det er ikke mulig å foreta prøvetaking på dette anlegget i henhold til kravene for Kapittel 13-anlegg. Tilsyn fra forurensningsmyndigheten (kommunen) i 2021 stiller krav til ny utslippstillatelse.

Etter flere utredninger og resipientundersøkelsen i 2023, konkluderes det med at det er mulig å søke om ny utslippstillatelse. Anlegget må da renoveres for bedre utnyttning og mulighet for prøvetaking.

Det må gjennomføres et forprosjekt for å velge endelig teknisk løsning som grunnlag for ny utslippstillatelse, etterfulgt av detaljprosjektering og utførelse.

Kapittel 14 - Bevilgningsoversikter og vesentlige forpliktelser

14.1 Bevilgningsoversikt drift

Kommunens overordnede oversikt over bevilgninger er beskrevet i tabell 14.1, jf. krav til oppsett i henhold til budsjett og regnskapsforskriften. I tabell 14.2 fremgår det hvordan budsjettmidlene er fordelt mellom de ulike budsjettområdene (sektorene).

Tabell 14.1 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første ledd. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Rammetilskudd	-640 370	-684 291	-712 883	-688 580	-688 613	-688 653
Inntekts- og formuesskatt	-512 583	-538 861	-604 378	-634 446	-634 446	-634 446
Eiendomsskatt	-23 022	-24 917	-26 688	-26 688	-26 688	-26 688
Andre generelle driftsinntekter	-100 129	0	0	0	0	0
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-1 276 104	-1 248 069	-1 343 949	-1 349 714	-1 349 747	-1 349 787
Sum bevilgninger drift, netto	1 181 409	1 142 763	1 211 566	1 216 168	1 219 109	1 220 531
Avskrivninger	108 144	0	-162	-1 908	-3 906	-5 701
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	1 289 553	1 142 763	1 211 404	1 214 260	1 215 203	1 214 830
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	13 449	-105 306	-132 545	-135 454	-134 544	-134 957
Renteinntekter	-21 675	-32 311	-28 983	-27 166	-24 892	-26 102
Utbytter	-28 009	-21 679	-21 000	-21 000	-21 000	-21 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-16 001	-8 054	-8 056	-8 346	-8 646	-8 958
Renteutgifter	88 350	98 937	101 561	88 795	79 950	75 966
Avdrag på lån	83 497	83 673	91 620	95 810	95 946	91 103
NETTO FINANSUTGIFTER	106 162	120 566	135 142	128 093	121 359	111 010
Motpost avskrivninger	-108 144	0	0	0	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT	11 467	15 260				
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</i>						
Overføring til investering	7 430	10 594	16 960	25 694	6 694	2 894
Avsetninger til bundne driftsfond	6 632	265	1 317	1 317	1 317	1 317
Bruk av bundne driftsfond	-18 558	-6 884	-2 901	-2 901	-2 901	-2 901
Avsetninger til disposisjonsfond	16 092	16 252	327	9 784	21 336	35 228

Tabell 14.1 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første ledd. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Bruk av disposisjonsfond	-23 064	-35 487	-21 471	-28 028	-11 865	-8 564
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-11 468	-15 260	-5 768	5 866	14 581	27 974
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

Tabell 14.2 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Sentral administrasjonen						
Netto ramme	66 722	67 752	68 051	66 913	66 725	66 325
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-1 640	-500	-500	-500	-500	-500
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 115	-1 375	-1 652	-1 652	-1 652	-1 652
Andre generelle driftsinntekter	-731	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	70 208	69 627	70 203	69 065	68 877	68 477
Oppvekst og kultur						
Netto ramme	458 159	481 673	497 659	495 484	495 094	494 594
Avsetninger til bundne fond	1 009	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-927	-1 023	-201	-201	-201	-201
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-5 828	-1 352	-429	-429	-429	-429
Andre generelle driftsinntekter	-17 830	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	481 735	484 048	498 289	496 114	495 724	495 224
Helse og velferd						

Tabell 14.2 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Netto ramme	437 455	474 224	480 398	477 184	476 784	475 354
Avsetninger til bundne fond	4 300	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-1 480	0	-2 200	-2 200	-2 200	-2 200
Avsetninger til disposisjonsfond	0	8 000	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 759	-4 660	-6 086	-6086	-6086	-5186
Andre generelle driftsinntekter	-74 677		0	0	0	0
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	511 071	470 884	488 684	485 470	485 070	482 740
Plan og utvikling						
Netto ramme	97 468	108 735	108 169	107 170	107 136	106 736
Avsetninger til bundne fond	546	155	1 202	1202	1202	1202
Bruk av bundne fond	-14 497	-5 361	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-6 308	-3 954	-3 897	-3897	-3697	-3697
Andre generelle driftsinntekter	-2 051	0	0	0	0	0
Avskrivninger	0	26 166	25 831	25 831	25 831	25 831
Netto renteutgifter-inntekter	0	26 191	21 779	21 778	21 778	21 778
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	119 778	65 538	63 254	62 256	62 022	61 622
Virksomheter utenom kommunen						
Netto ramme	34 747	36 858	37 903	39 415	40 153	40 888
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Andre generelle driftsinntekter	0	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	34 747	36 858	37 903	39 415	40 153	40 888

Tabell 14.2 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Overordnede inntekter og utgifter						
Netto ramme	-32 168	-45 833	5 231	20 286	32 658	44 758
Avsetninger til bundne fond	777	110	115	115	115	115
Bruk av bundne fond	-15	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	16 092	8 252	3 499	11 279	19 940	31 202
Bruk av disposisjonsfond	-8 054	-17 646	-4 094	-4 094	0	0
Andre generelle driftsinntekter	-4 839	0	0	0	0	0
Avskrivninger	0	-26 166	-25 994	-27 739	-29 737	-31 532
Netto renteutgifter-inntekter	0	-26 189	-21 530	-23 125	-24 925	-26 608
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	-19 275	-36 549	5 711	63 850	67 265	71 581
Sum netto bevilgning	1 062 383	1 123 409	1 197 411	1 206 452	1 218 550	1 228 655
Avsetninger til bundne fond	6 632	265	1 317	1 317	1 317	1 317
Bruk av bundne fond	-18 559	-6 884	-2 901	-2 901	-2 901	-2 901
Avsetninger til disposisjonsfond	16 092	16 252	3 499	11 279	19 940	31 202
Bruk av disposisjonsfond	-23 064	-28 987	-16 158	-16 158	-11 864	-10 964
Andre generelle driftsinntekter	-100 128	-	-	-	-	-
Avskrivninger	-	-	-163	-1 908	-3 906	-5 701
Netto renteutgifter-inntekter	-	2	249	-1 347	-3 147	-4 830
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	1 181 410	1 142 761	1 211 566	1 216 168	1 219 109	1 220 531

14.2 Bevilgningsoversikt investering

Bevilgningsoversikt for investeringene er beskrevet i tabell 14.3.

Tabell 14.3 Bevilgningsoversikt investering jf budsjett og regnskapsforskriftens §5-5 første ledd. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Investeringer i varige driftsmidler	261 134	299 648	336 451	316 154	191 896	81 763
Tilskudd til andres investeringer	335	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskapet	3 294	2 894	2 330	2 894	2 894	2 894
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	264 763	302 542	338 781	319 048	194 790	84 657
Kompensasjon for merverdiavgift	-23 012	-36 863	-49 852	-36 092	-10 739	-3 003
Tilskudd fra andre	-3 639	-12 850	-56 770	-90 750	-10 886	-400
Salg av varige driftsmidler	-3 644	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-232 216	-242 085	-208 999	-165 312	-166 470	-78 360
Sum investeringsinntekter	-262 511	-291 798	-315 621	-292 154	-188 096	-81 763
Videreutlån	85 741	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000
Bruk av lån til videreutlån	-85 741	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
Avdrag på lån til videreutlån	19 637	12 794	14 962	16 764	18 493	20 153
Mottatte avdrag på videreutlån	-25 822	-12 794	-14 962	-16 764	-18 493	-20 153
Netto utgifter videreutlån	-6 185	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-7 430	-4 294	-16 960	-25 694	-6 694	-2 894
Avsetninger til bundne investeringsfond	27 888	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-14 650	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-1 875	-6 450	-6 200	-1 200	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift netto avsetninger	3 933	-10 744	-23 160	-26 894	-6 694	-2 894
Fremført til inndecking	0	0	0	0	0	0

14.3 Økonomisk oversikt etter art – drift

Bevilgningsoversikt fordelt på driftsarter fremkommer i tabell 14.4.

*Oppstillingen etter § 5-6 i forskriften oppdateres/ettersendes, snarest mulig og senest 1. mars, jf. forskriftens § 5-16.

Tabell 14.4 Økonomisk oversikt etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-6. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025*	Øk.plan 2026*	Øk.plan 2027*	Øk.plan 2028*
Rammetilskudd	-640 370	-684 291				
Inntekts- og formuesskatt	-512 583	-538 862				
Eiendomsskatt	-23 022	-24 917				
Andre skatteinntekter	-566	0				
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-99 563	-77 293				
Overføringer og tilskudd fra andre	-282 468	-128 548				
Brukerbetalinger	-55 044	-47 824				
Salgs- og leieinntekter	-160 046	-177 199				
SUM DRIFTSINTEKTER	-1 773 662	-1 678 934				
Lønnsutgifter	936 617	903 843				
Sosiale utgifter	220 417	241 072				
Kjøp av varer og tjenester	394 534	351 419				
Overføringer og tilskudd til andre	127 399	77 295				
Avskrivninger	108 144	0				
SUM DRIFTSUTGIFTER	1 787 111	1 573 628				
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	13 449	-105 306				
Renteinntekter	-21 675	-32 311				
Utbytter	-28 009	-21 679				
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-16 001	-8 054				
Renteutgifter	88 350	98 937				
Avdrag på lån	83 497	83 673				
NETTO FINANSUTGIFTER	106 162	120 567				
Motpost avskrivninger	-108 144	0				
NETTO DRIFTSRESULTAT	11 467	15 260				
Overføring til investering	7 430	10 594				

Tabell 14.4 Økonomisk oversikt etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-6. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2024	Budsjett 2025*	Øk.plan 2026*	Øk.plan 2027*	Øk.plan 2028*
Avsetninger til bundne driftsfond	6 632	265				
Bruk av bundne driftsfond	-18 558	-6 884				
Avsetninger til disposisjonsfond	16 092	16 252				
Bruk av disposisjonsfond	-23 064	-35 487				
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0				
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-11 467	-15 260				
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0				

14.4 Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser

Forventet utvikling av investeringslån for planperioden er angitt i tabell 14.5.

Tabell 14.5 Forventet utvikling av investeringslån, basert på kommunestyrets vedtak i planperioden. Beløp i tusen kroner.

	2025	2026	2027	2028
Gjeld til investeringsformål per 1.1	2 158 795	2 183 995	2 165 759	2 151 786
Låneopptak konsekvensjusterte lån	97 546	45 183	16 662	11 115
Låneopptak nye investeringstiltak	89 279	62 390	65 310	59 710
Avdrag konsekvensjusterte lån	-91 625	-95 809	-95 945	-91 133
Avdrag nye investeringstiltak	-70 000	-30 000	0	0
Sum gjeld til investeringsformål per 31.12	2 183 995	2 165 759	2 151 786	2 131 478

Forventet utvikling av startlån for planperioden er angitt i tabell 14.6.

Tabell 14.6 Forventet utvikling startlån, basert på kommunestyrets vedtak i planperioden. Beløp i tusen kroner.

	2025	2026	2027	2028
Innlån knyttet til startlån per 1.1	374 054	419 092	462 328	503 835
Låneopptak	65 000	65 000	65 000	65 000
Avdrag	-19 962	-21 764	-23 493	-25 153
Sum innlån per 31.12	419 092	462 328	503 835	543 682

Kapittel 15 - Utvalgte KOSTRA tall

15.1 Oppvekst og kultur

Barnehage

Vi har full barnehagedekning i forhold til lovfestede rettigheter til plass og god pedagogdekning. Andel barn som får spesialpedagogisk hjelp ligger noe høyere enn sammenlignbare kommuner, mens det totale kostnadsnivået ligger mer på linje med de andre kommunene foruten Skaun som ligger langt over. Melhus kommune ligger noe høyere på driftsutgifter til lokaler noe som skyldes høye avskrivningskostnader da vi har relativt ny bygningsmasse. Melhus kommune har også en barnehagestruktur med mange bygg. På Korrigerede brutto utgifter til barnehage ordinær drift (201) per barn ligger Melhus kommune på lik linje med KG7.

Barnehage – sammenligning årstall 2023

	Melhus 2023	Skaun 2023	Malvik 2023	Kostragruppe 07 2023
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	95%	95,8%	91,5%	93,3%
Andel barnehagelærere i prosent av grunnbemanningen (prosent)	41,8%	44,5%	32,4%	41,5%
Brutto driftsutgifter til styrket tilbud til førskolebarn (f 211) per barn som får ekstra ressurser, alle barnehager (kr)	123 248	287 372	105 471	103 094
Korrigerede brutto driftsutgifter til barnehager (f201, f211, f221) per barn i kommunal barnehage (kr)	265 360	271 386	241 426	268 372
Korrigerede brutto driftsutgifter til lokaler og skyss (f221) per barn i kommunal barnehage (kr)	27 330	22 988	19 631	24 388
Kommunale overføringer av driftsmidler til private barnehager per korrigeret oppholdstime (kr)	73	79	72	66
Korrigerede brutto driftsutgifter til barnehage (f201) per barn i kommunal barnehage (kr)	215 667	219 998	206 126	215 388
Korrigerede brutto driftsutgifter til styrket tilbud til førskolebarn (f211) per barn i kommunal barnehage (kr)	22 363	28 400	15 669	28 597
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass (prosent)	12,1%	5,7%	11,3%	17%
Korrigerede brutto driftsutgifter til barnehager (f201, f211, f221) per korrigerede oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	90	93	82	93
Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)	220 945	233 235	190 682	211 941
Korrigerede brutto driftsutgifter f201 per korrigerede oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	73	75	70	74
Antall barn korrigeret per årsverk til grunnbemanning, alle barnehager (antall)	5,7	5,4	5,9	5,8
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage (prosent)	79,1%	92,3%	71,9%	56,4%
Andel barn i kommunale barnehager som får spesialpedagogisk hjelp (prosent)	5,1%	3,1%	3,4%	3,6%

	Melhus 2023	Skaun 2023	Malvik 2023	Kostragruppe 07 2023
Andel barn i private barnehager som får spesialpedagogisk hjelp (prosent)	4,5%	0	3,2%	3,0%
Netto driftsutgifter barnehager i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	16,9%	16,9%	16,3%	14,7%
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	89,9%	93,2%	89,4%	87,6%
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	98,3%	97,5%	92,8%	96,9%

Grunnskole

Melhus kommune ligger høyt på antall elever som får spesialundervisning. Når det gjelder skoleskyss bruker vi vesentlig mer ressurser enn KG7. Totalt ligger vi likt med KG7 når det gjelder område 202 grunnskole, selv om vi har en dyrere struktur og bruker mer på spesialundervisning enn de øvrige sammenligningskommunene. Vi ligger over KG7 og de andre kommunene når det gjelder skolelokaler. Melhus kommune har mange skoler med elevtall fra 50 til 350 elever.

Grunnskole – sammenligning årstall 2023

	Melhus 2023	Skaun 2023	Malvik 2023	Kostragruppe 07 2023
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgifter	27,2%	35,0%	27,2%	25,1%
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år	147 558	169 630	139 664	146 141
Elever alle trinn Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning (prosent)	12,5%	11,1%	10,2%	8,1%
Korrigerte brutto driftsutgifter per elev som får skoleskyss 223	16 705	16 760	10 454	11 159
Årstimer til særskilt norskopplæring per elev med særskilt norskopplæring (antall)	30,2	42,9	42,7	39,1
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	62,6%	63,6%	61,3%	61,7%
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	61,2%	62,7%	67,0%	63,0%
Gruppestørrelse 2 (antall)	16,5	16,1	17,2	15,9
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	41,0	42,9	42,9	41,9
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring	8,2%	3,0%	3,0%	5,1%
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per elev	163 904	181 004	150 065	159 085
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev	117 953	133 128	118 960	122 872
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. Bruker	39 708	46 729	24 064	36 658
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolelokaler (222), per elev	29 099	29 408	22 003	24 570

Kultur og fritid

Vi har god dekning på kulturskolen med at 22 % av alle grunnskolebarn bruker et kulturskoletilbud. På driftsutgifter til kultursektoren ligger vi litt over KG7, noe som henger godt sammen med den store dekningen vi har.

Kultur/ Barne- og ungdomstiltak – sammenligning årstall 2023

	Melhus 2023	Skaun 2023	Malvik 2023	Kostragruppe 07 2023
Barn 6-15 år i kommunens kulturskole (prosent)	21,8%	15,4%	14,5%	13,3%
Netto driftsutgifter til allmenn kultur (f370+f373+f375+f377+f385+f386) (1000 kr)	826	889	1050	1087
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	4,2%	2,9%	3,5%	3,6%
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	2 981	2 166	2 445	2 635
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (B)	216	368	290	321
Netto driftsutgifter til unge (f231+f383) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	1,3%	1,1%	1,0%	0,9%
Netto driftsutgifter til idrett (f380+f381) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	1,7%	0,6%	1,0%	1,2%
Brutto investeringsutgifter til kultursektoren per innbygger	220	0	89	1499
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger (B)	2,5	2,4	2,3	2,5
Besøk per kinoforestilling (antall)	25	19		22,3

15.2 Helse og velferd

Kommnehelse

Tabellen viser netto driftsutgifter per innbygger for ulike helse- og velferdstjenester i Melhus kommune fra 2020 til 2023, samt sammenligninger med andre kommuner og gjennomsnittet for landet uten Oslo i 2023. Tallene er justert for utgiftsbehovet og for inflasjon med deflator. Analysen kan deles opp i to hovedområder: forebyggende helsestasjons- og skolehelsetjeneste (funksjon 232) og råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid (funksjon 242).

Netto driftsutgifter per innbygger for forebyggende helsestasjons- og skolehelsetjeneste (232)

- Melhus 2020-2023: I Melhus har driftsutgiftene for denne tjenesten vært relativt stabile fra 2021 til 2023, med en liten nedgang fra 984 kr i 2021 til 882 kr i 2023. Kostnadene i 2020 var lavere (804 kr). Dette viser en moderat økning i utgiftene fra 2020 til 2021, men de har stabilisert seg etterpå.
- Sammenlignet med andre kommuner:
 - I 2023 ligger Melhus (882 kr) under gjennomsnittet for både landet uten Oslo (978 kr), Skaun (950 kr), Orkland (837 kr), og spesielt Malvik (1 212 kr) og Kostragruppe 07 (1 067 kr).
 - Melhus har dermed lavere kostnader per innbygger enn mange av sine sammenlignbare kommuner, noe som kan indikere mer effektiv ressursbruk, eller lavere investering i tjenestene sammenlignet med kommuner som Malvik, som bruker betydelig mer (1 212 kr).

Netto driftsutgifter per innbygger for råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid (242)

- Melhus 2020-2023: Her ser vi en markant økning i kostnadene for denne tjenesten i Melhus. Fra 869 kr per innbygger i 2020 økte det til 1 213 kr i 2023, en vekst på 39,6 % over fire år.
- Sammenlignet med andre kommuner:
 - Melhus (1 213 kr) ligger her på linje med gjennomsnittet for landet uten Oslo (1 308 kr) og er i nærheten av kommuner som Skaun (1 191 kr) og Orkland (1 093 kr).
 - Stjørdal har betydelig høyere utgifter (1 638 kr), noe som antyder at de bruker betydelig mer på dette tjenestekområdet enn Melhus og de fleste andre kommunene.
 - Melhus ligger også over gjennomsnittet for Kostragruppe 07 (1 153 kr), men fortsatt langt under nivået til Stjørdal.

Oppsummering

- Forebyggende helsestasjons- og skolehelsetjeneste (232): Melhus har lavere kostnader enn mange av de sammenlignbare kommunene, spesielt Malvik og Kostragruppe 07, som kan indikere kostnadseffektivitet eller lavere prioritering av disse tjenestene.
- Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid (242): Her har Melhus sett en tydelig kostnadsøkning, og de ligger nå på et nivå som er likt eller litt under det nasjonale gjennomsnittet og kommunene i nærheten. Det tyder på økt prioritering av disse tjenestene i de siste årene.

Melhus' utvikling viser dermed forskjellige prioriteringer i ressursbruk for de to tjenestene, hvor forebyggende helse og skolehelsetjenester er holdt relativt stabilt, mens råd og sosialt arbeid har hatt en kraftig økning.

	Melhus 2020	Melhus 2021	Melhus 2022	Melhus 2023	Stjørdal 2023	Landet uten Oslo 2023	Skaun 2023	Orkland 2023	Malvik 2023	Kostragruppe 07 2023
Netto driftsutgifter per innbygger (232) forebygg. helsestasjons- og skolehelsetjeneste (B)	804	984	884	882	732	978	950	837	1 212	1 067
Netto driftsutgifter per innbygger (242) råd veiledning og sosialt forebyggende arbeid (B)	869	877	948	1 213	1 638	1 308	1 191	1 093	1 274	1 153

Pleie og omsorg

Tabellen gir en oversikt over flere nøkkelindikatorer relatert til kommunale boliger, omsorgstjenester og ressursbruk i Melhus kommune i perioden 2020–2023, sammenlignet med andre kommuner, Kostragruppe 07, og nasjonalt gjennomsnitt uten Oslo for 2023. La oss analysere de ulike indikatorene.

1. Lønnsutgifter per eid kommunal bolig

- Melhus 2020-2023: Lønnsutgiftene per kommunal bolig har økt betydelig i Melhus, fra 7 058 kr i 2021 til 18 731 kr i 2023. Dette er en kraftig stigning på over 2,5 ganger fra 2021 til 2023, noe som kan indikere økte personalkostnader eller flere ressurser brukt på vedlikehold og drift av kommunale boliger.
- Sammenlignet med andre kommuner:
 - Melhus ligger i 2023 noe over nivået for Skaun (17 459 kr) og Orkland (17 333 kr), men langt under Stjørdal (26 513 kr).
 - Malvik har betydelig lavere lønnsutgifter per bolig (4 345 kr), noe som kan tyde på ulike prioriteringer eller lavere personellinnsats per bolig der.
 - Kostragruppe 07 og landet uten Oslo har lavere lønnsutgifter (henholdsvis 15 188 kr og 12 840 kr), noe som plasserer Melhus over det nasjonale nivået.

2. Totalt antall kommunalt disponerte boliger

- Melhus 2020-2023: Antall kommunalt disponerte boliger i Melhus har økt hvert år, fra 358 i 2020 til 432 i 2023, en vekst på 20,7 %. Dette kan indikere en aktiv utbygging eller tilrettelegging for flere kommunale boliger i perioden.
- Sammenlignet med andre kommuner:
 - Melhus har flere kommunalt disponerte boliger enn Skaun (157) og Malvik (193), men færre enn Stjørdal (549) og Orkland (619).
 - Dette er også i tråd med Kostragruppe 07 og landet uten Oslo, som har henholdsvis 11 220 og 101 673 boliger.

3. Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere

- Melhus 2020-2023: Antall kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere har økt fra 21 i 2020 til 25 i 2023. Dette er en positiv utvikling og viser at kommunen har utvidet sitt tilbud til innbyggerne.
- Sammenlignet med andre kommuner:

- Melhus har flere boliger per 1000 innbyggere (25) enn Skaun (19), Malvik (13), og Stjørdal (22), men færre enn Orkland (33).
- Melhus ligger også noe over nasjonalt gjennomsnitt (21), noe som tyder på at kommunen prioriterer boligtilbudet relativt høyt sammenlignet med mange andre kommuner.

4. Årsverk per bruker av omsorgstjenester

- Melhus 2020-2023: Antallet årsverk per bruker av omsorgstjenester i Melhus har økt fra 0,51 i 2020 til 0,57 i 2023, noe som viser en jevn økning i ressursbruk per bruker.
- Sammenlignet med andre kommuner:
 - Melhus (0,57 årsverk per bruker) ligger under Skaun (0,69) og Orkland (0,59), men over Malvik (0,46) og Stjørdal (0,48). Dette plasserer Melhus litt over nivået for Kostragruppe 07 (0,55) og litt under landet uten Oslo (0,59).
 - Økningen i årsverk kan tyde på at kommunen satser på å forbedre bemanningen og tjenestetilbudet til omsorgsbrukerne.

5. Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester

- Melhus 2020-2023: Andelen innbyggere over 80 år som bruker hjemmetjenester har holdt seg relativt stabil, med en liten reduksjon fra 32,5 % i 2022 til 30,5 % i 2023.
- Sammenlignet med andre kommuner:
 - Melhus ligger her høyere enn Skaun (23,0 %) og Stjørdal (27,5 %), men på nivå med Orkland (30,6 %) og Malvik (30,5 %).
 - Det nasjonale gjennomsnittet uten Oslo (27,2 %) er lavere enn Melhus, noe som kan indikere en høyere etterspørsel etter hjemmetjenester blant eldre innbyggere i Melhus.

6. Netto driftsutgifter til omsorgstjenester som andel av kommunens samlede netto driftsutgifter

- Melhus 2020-2023: Melhus har sett en økning i andelen av driftsutgifter til omsorgstjenester, fra 28,4 % i 2020 til 31,9 % i 2023. Dette viser en økende andel av budsjettet som går til omsorgstjenester, noe som kan være et resultat av økt behov eller økte kostnader.
- Sammenlignet med andre kommuner:
 - Melhus bruker en større andel av budsjettet på omsorgstjenester enn Skaun (25,7 %) og Malvik (29,5 %), men mindre enn Stjørdal (34,2 %) og Orkland (37,4 %).
 - Kostragruppe 07 (34,4 %) og landet uten Oslo (35,7 %) har også høyere andeler enn Melhus, noe som tyder på at Melhus er under det nasjonale nivået når det gjelder andelen av budsjettet brukt på omsorgstjenester.

Oppsummering

- Lønnsutgifter per bolig: Melhus har hatt en betydelig økning i lønnsutgifter per bolig, som nå ligger over flere sammenlignbare kommuner og nasjonalt nivå, men under Stjørdal.
- Kommunale boliger: Melhus har økt antallet kommunale boliger både totalt og per 1000 innbyggere, og ligger over nasjonalt nivå.
- Årsverk i omsorgstjenester: Bemanningen per bruker har økt, og Melhus ligger på et nivå nær nasjonalt gjennomsnitt, men under enkelte nabokommuner som Skaun.
- Andel eldre som mottar hjemmetjenester: Andelen eldre over 80 som mottar hjemmetjenester er høyere enn nasjonalt nivå, noe som kan tyde på en større etterspørsel etter slike tjenester i Melhus.
- Omsorgstjenester som andel av budsjettet: Melhus har sett en økning i andelen av driftsbudsjettet som går til omsorgstjenester, men ligger fortsatt under nivået til sammenlignbare kommuner og nasjonalt gjennomsnitt.

Dette kan indikere at det fortsatt er rom for økt ressursbruk sammenlignet med andre kommuner.

	Melhus 2020	Melhus 2021	Melhus 2022	Melhus 2023	Skaun 2023	Malvik 2023	Stjørdal 2023	Orkland 2023	Kostragr. 07 2023	Landet uten Oslo 2023
Herav: lønnsutgifter per eid kommunal bolig	11 535	7 058	8 719	18 731	17 459	4 345	26 513	17 333	15 188	12 840
Totalt antall kommunalt disponerte boliger (antall)	358	355	400	432	157	193	549	619	11 220	101 673
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)	21	21	23	25	19	13	22	33	19	21
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,51	0,52	0,55	0,57	0,69	0,46	0,48	0,59	0,55	0,59
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	31,3 %	31,1 %	32,5 %	30,5 %	23,0 %	30,5 %	27,5 %	30,6 %	27,0 %	27,2 %
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto drifts (prosent)	28,4 %	29,9 %	31,6 %	31,9 %	25,7 %	29,5 %	34,2 %	37,4 %	34,4 %	35,7 %

Velferdstjenester

Tabellen viser ulike indikatorer knyttet til barnevernstjenester, stønadshjelp, og sosialhjelpsmottakere i Melhus kommune i perioden 2021–2023, sammenlignet med andre kommuner, Kostragruppe 7, og landsgjennomsnittet uten Oslo for 2023. Analysen av disse indikatorene gir innsikt i Melhus kommunes utvikling innenfor barnevern og sosialhjelp.

1. Netto driftsutgifter per innbygger 0–17 år, barnevernstjenesten

- Melhus 2021-2023: Driftsutgiftene per innbygger i barnevernet økte fra 8 101 kr i 2021 til 11 106 kr i 2023. Den største økningen skjedde fra 2021 til 2022 (11 802 kr), men utgiftene falt noe i 2023. Dette kan indikere en økt satsing på barnevernet i perioden, med en viss nedgang i utgiftene i det siste året.
- Sammenlignet med andre kommuner:
 - Melhus (11 106 kr) ligger lavere enn Malvik (13 295 kr), Orkland (12 731 kr), Kostragruppe 7 (13 953 kr) og landet uten Oslo (14 913 kr).
 - Skaun har betydelig lavere utgifter (7 790 kr), noe som kan tyde på ulik prioritering eller lavere kostnader knyttet til barnevernstjenestene i Skaun sammenlignet med Melhus.
 - Melhus' utgifter er noe lavere enn gjennomsnittet for Kostragruppe 7 og nasjonalt nivå, men ligger innenfor et moderat utgiftsnivå for en kommune av denne størrelsen.

2. Gjennomsnittlig utbetaling av stønadshjelp per måned (kr)

- Melhus 2021-2023: Gjennomsnittlig utbetaling av stønadshjelp har økt jevnt fra 7 031 kr i 2021 til 10 090 kr i 2023. Dette indikerer en økning i støttenivået per mottaker, som kan skyldes økte levekostnader eller flere personer med større behov for økonomisk bistand.
- Sammenlignet med andre kommuner:
 - Melhus (10 090 kr) ligger over nivået i Skaun (7 961 kr) og Orkland (9 713 kr), men under Malvik (13 660 kr) og både Kostragruppe 7 (11 697 kr) og landet uten Oslo (11 609 kr).
 - Melhus har altså en gjennomsnittlig utbetaling som ligger nær det nasjonale gjennomsnittet, men høyere enn noen nærliggende kommuner.

3. Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder

- Melhus 2021-2023: Andelen saker i barnevernet som ble behandlet innen tre måneder var 96 % både i 2021 og 2023, men sank til 87 % i 2022. Dette kan tyde på en midlertidig kapasitetsutfordring i 2022, før Melhus igjen oppnådde en svært høy behandlingsrate i 2023.
- Sammenlignet med andre kommuner:
 - Melhus har en høy andel saker behandlet innen tre måneder (96 %), sammenlignbart med Skaun (98 %), Orkland (97 %), og over nivået til landet uten Oslo (93 %).
 - Melhus har hatt en stabil og god behandlingsskapasitet i de fleste år, selv om det var et kortvarig fall i 2022.

4. Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, som andel av befolkningen (19-24 år)

- Melhus 2021-2023: Andelen sosialhjelpsmottakere blant unge (18-24 år) har økt markant, fra 5,3 % i 2021 til 8,7 % i 2023. Dette kan indikere en økning i økonomiske utfordringer blant unge i kommunen, som kan ha sammenheng med arbeidsledighet eller andre sosioøkonomiske faktorer.
- Sammenlignet med andre kommuner:
 - Melhus (8,7 %) har en høyere andel enn både Skaun (6,5 %), Malvik (5,3 %) og Orkland (6,6 %), samt gjennomsnittet for Kostragruppe 7 (5,9 %) og landet uten Oslo (5,6 %).
 - Dette tyder på at Melhus har en utfordring når det gjelder sosialhjelpsmottak blant unge, som er større enn i mange sammenlignbare kommuner og nasjonalt.

5. Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 18-66 år

- Melhus 2021-2023: Andelen sosialhjelpsmottakere i aldersgruppen 18-66 år har også økt kraftig, fra 3,0 % i 2021 til 5,4 % i 2023. Dette reflekterer en økning i andelen av befolkningen som trenger økonomisk støtte.
- Sammenlignet med andre kommuner:
 - Melhus (5,4 %) har en høyere andel enn både Skaun (4,3 %), Malvik (3,8 %), og gjennomsnittet for landet uten Oslo (4,7 %), men ligger under Orkland (6,1 %) og Kostragruppe 7 (4,5 %).
 - Økningen i Melhus indikerer at flere voksne i arbeidsfør alder har behov for sosialhjelp, noe som kan være et resultat av økonomiske vanskeligheter i kommunen.

Oppsummering

- Barnevernstjenesten: Melhus har hatt en moderat økning i netto driftsutgifter per innbygger, men ligger fortsatt noe lavere enn sammenlignbare kommuner og nasjonalt nivå. Behandlingstiden for saker er svært god, selv med en midlertidig nedgang i 2022.
- Stønadshjelp: Utbetalingene av stønadshjelp har økt betydelig, og Melhus ligger nær det nasjonale nivået, men under noen kommuner som Malvik. Dette kan tyde på økte behov for økonomisk bistand.
- Sosialhjelpsmottakere: Melhus har sett en betydelig økning i andelen unge sosialhjelpsmottakere, samt en generell økning blant voksne i aldersgruppen 18-66 år. Dette indikerer at kommunen står overfor økonomiske utfordringer i disse gruppene, og har høyere andeler enn flere nærliggende kommuner.

Denne utviklingen reflekterer økende sosiale og økonomiske utfordringer i Melhus, som kan kreve økt fokus på tiltak for å støtte både unge og voksne sosialhjelpsmottakere i å komme i arbeid eller redusere avhengigheten av stønadshjelp.

	Melhus 2021	Melhus 2022	Melhus 2023	Skaun 2023	Malvik 2023	Orkland 2023	Kostragruppe 7 2023	Landet uten Oslo 2023
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	8 101	11 802	11 106	7 790	13 295	12 731	13 953	14 913
Gjennomsnittlig utbetaling stønadshjelp per måned (kr)	7 031	8 981	10 090	7 961	13 660	9 713	11 697	11 609
Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder	96,0 %	87,0 %	96,0 %	98,0 %	95,0 %	97,0 %	94,0 %	93,0 %
Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne (19)-24 år (B)	5,3 %	6,2 %	8,7 %	6,5 %	5,3 %	6,6 %	5,9 %	5,6 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 18-66 år (B)	3,0 %	3,9 %	5,4 %	4,3 %	3,8 %	6,1 %	4,5 %	4,7 %

15.3 Plan og utvikling

Eiendomsforvaltning – sammenligning årstall 2023

Oversikten gir et bilde av utvalgte nøkkeltall knyttet til den kommunale eiendomsmassen. Av oversikten kan en se at Melhus kommune gjennom flere år har hatt et effektivt renhold med relativt lave renholdsutgifter målt pr kvm. Utgiftene pr. kvm har imidlertid steget mye i 2023 noe en må se nærmere på om er reelt eller knyttet til en rapporteringsfeil. Kommunen har også relativt lave vedlikeholdsutgifter målt pr kvm sammenlignet med andre kommuner. Kommunen har mye bygningsmasse og må prioritere eiendomsforvaltning høyere enn både Skaun, Malvik, Stjørdal og Kostragruppe 7 som vi er en del av. Dette skyldes at kommunen har en desentralisert tjenestestruktur med mye bygningsmasse. Fremover blir det viktig å ha et kritisk søkelys på tilstanden til bygningsmassen og at den driftes og vedlikeholdes på en bærekraftig måte.

	Melhus 2020	Melhus 2021	Melhus 2022	Melhus 2023	Skaun 2023	Malvik 2023	Stjørdal 2023	Kostragruppe 7 2023	Landet uten Oslo 2023
Areal på formålsbygg per innbygger (m2)	6	6	6	5,61	5,51	5,57	6,29	5,06	5,10
Utgifter til driftsaktiviteter per kvadratmeter (m2)	568	639	657	751	790	627	568	700	741
Herav energikostnader per kvadratmeter (kr)	85	121	116	127	119	55	95	153	168
Netto driftsutgifter til forvaltning av eiendom per innbygger (kr)	539	539	648	644	585	417	386	399	431
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter (prosent)	10,9 %	11,7 %	11,5 %	11,6 %	10,8 %	9,3 %	8,8 %	9,0 %	9,4 %
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr)	56	93	98	75	84	89	38	101	111
Herav utgifter til renholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	162	172	160	199	264	163	153	185	185

Plan, byggesak og miljø – sammenligning årstall 2023

Plansaksbehandlingen i kommunen har som ambisjon å få dekt inn 80 pst. av utgiftene. Ved inngangen til 2024 ser det ut til at kommunen fortsatt vil dra med seg et akkumulert underskudd fra tidligere år. Tjenesten fremstår med en god faglig basis og har en jevn strøm med saker og har i de senere årene vært preget av mye saksbehandling knyttet til ny E6 gjennom Melhus. Tjenesten har vært gjennom en periode med omfattende saksbehandling knyttet til offentlige planer en ikke har anledning til å ta gebyrer for. Dette har resultert i at det har vært utfordrende å holde ambisjonen om 80 pst. selvkost. Kommunen har imidlertid fått dekt noe av inntektsbortfallet gjennom ekstra skjønnsmidler fra Statsforvalteren i Trøndelag. Nå senest med 0,5 mill. kroner for 2024 etter denne gangen en konkret søknad fra rådmannen.

Byggesak har klart å legge seg opp en del fondsmidler som gjør at tjenesten fremover blir mindre sårbar for variasjoner i saksmengde innenfor en gitt arbeidsstokk. Saksbehandlingstiden er godt innenfor kravene og tjenesten fremstår med gode digitale verktøy og erfarne medarbeidere.

Geodata har også opparbeidet seg et akkumulert underskudd, men det gode resultatet fra 2023 gav grunnlag for å slette tidligere års underskudd og samtidig bygge opp et visst fond for å møte fremtidige uforutsette hendelser.

	Melhus 2020	Melhus 2021	Melhus 2022	Melhus 2023	Skaun 2023	Malvik 2023	Stjørdal 2023
Korrigerte brutto driftsutgifter (301) plansaksbehandling	4 659	5 396	6 441	7841	4064	6419	12048
Korrigerte brutto driftsutgifter (302) bygge- delings- og seksjoneringsarbeid	4 038	4 831	5 672	5906	5187	7717	8335
Korrigerte brutto driftsutgifter (303) kart og oppmåling	4 522	4 728	5 158	4680	1787	3787	7573
Netto driftsutgifter (301) Plansaksbehandling	2 763	3 921	4 193	5594	3837	4413	9960
Netto driftsutgifter (302) Bygge- delings- og seksjoneringsarbeid	-1 173	-3 173	-2 208	1981	2710	3174	2165
Netto driftsutgifter (303) Kart og oppmåling	2 658	2 752	2 764	1892	1445	2700	4738
Byggesaksbehandling, opprettelse og endring av eiendom og eierseksjonering 5. Brutto driftsinntekter (1000 kr)	5 292	8 134	8 032	4738	2628	4597	4611
Kart og oppmåling 5. Brutto driftsinntekter (1000 kr)	2 372	2 340	2 935	3744	428	1228	2846
Plansaksbehandling 5. Brutto driftsinntekter (1000 kr)	2 079	1 572	2 593	2779	695	2976	3009

Samferdsel – sammenligning årstall 2023

Melhus kommune har relativt lite kommunal vei i forhold til innbyggertallet. Vedlikeholdet av veien utføres av i en kombinasjon eget mannskap og kjøp av private tjenester, da spesielt innen vintervedlikehold. Tjenesten har vært utsatt for en relativt sterk prisvekst de to siste årene i form av økte drivstoffpriser og generelt sterk vekst i den prisindeksen som regulerer snøbrøyteavtalene med de private. Tjenesten går også inn i slutfasen for et flerårig prosjekt med utskifting av gatelys og opplegg for punktmåling av energiforbruk knyttet til gatebelysningen. Tjenesten er også påvirket av økt frekvens i form av styrtregn de senere årene. Styrtregnet påvirker infrastrukturen og utfordrer de kommunale budsjetter.

	Melhus 2020	Melhus 2021	Melhus 2022	Melhus 2023	Skaun 2023	Malvik 2023	Stjørdal 2023	Kostragruppe 07 2023	Landet uten Oslo 2023
Brutto driftsutgifter til samferdsel i kr per innbygger	1 190	1 503	1 615	1 771	1 319	1 557	2 037	1 948	2 322
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke	24,3 %	23,3 %	23,3 %	23,3 %	62,5 %	23,2 %	50,8 %	27,7 %	25,8 %